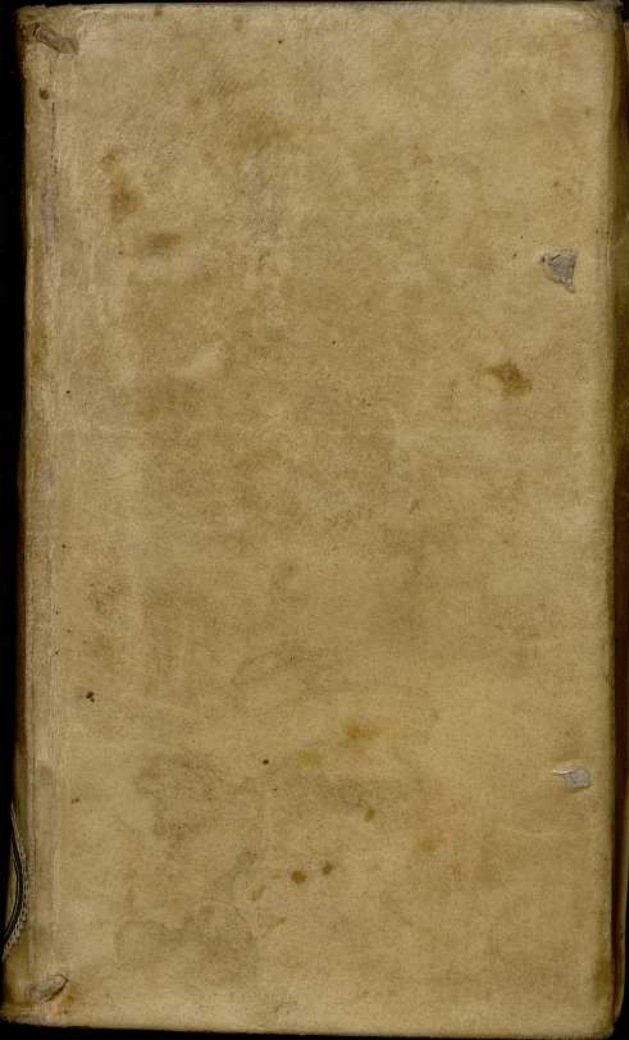

Handwritten text, possibly a title or description, in a cursive script, including the word "Schabe".

No A
A-371

Author	Alford
Title	
Vol.	A
No.	1
Price	
Shelf No.	371

3-102

1812

CL. V.

2

IUSTI LIPSII,
IANI RUTGERSII, *Auth. Jans.*
ISACI PONTANI, *Auth. J.*

Notæ

IN MARTIALEM.

Ad Petrum Scriverium. *Auth. Jans.*

Lugduni Batavorum,

APVD IOANNEM MAIRE.

ANNO CIO IO CXIX.

In tres ~~vv.~~ ^{vv.} ~~Aut.~~ ^{Aut.} ~~210~~

HADRIANVM IVNIVM, Hornanum;

IANVM GRVTERVM, Antverpiensem;

PETRVM SCRIVERIVM, Harlemensem;

Val. Martialis Editores.

Hispanus foedâ vates properabat ad Orcum
Tabescens scabie vulneribusque suis.
Non tularunt Belgæ, sed eum triplicata reduxit,
Iuni, Gruteri, Scriverijque manus.
Prima quidem virtus tollebat Iunia signum
Ad benè sperandum. Quis neget esse aliquid?
Attamen et quanto vatem præstantius isto
Bilbilicum penitus restituisse sibi!
Hæc Critices binis laus serabatur ocellis,
Summis Grutero Scriverioque meis.

IN EOSDEM.

Tres Belgæ Hispanum quod restituere poetam,
Non illis tanti pagina mollis erat:
Vatis at ingenio tribuere & versibus istis,
Quæ sunt eximia non nisi mentis opus.
Cura tamen te Belgæ manet, prurigo poetæ
Ne scabiem terris adfricet ulla tuis.
Non si agrotant potuit succurrere Belgæ,
Virtutes vitis quod sciat esse pares:
De benè promerito pariter volet ille mereri,
Ingenium vatis qui malè cautus amet.
At saltem tu Belgæ puer, procul hinc fuge, Nulli,
Vel firmæ ætati convenit iste liber:
Quæ cum infanda horrens mala legerit, exclamabit,
Heu quo corrueras gens inimica Deo!
Et sua componens, queis calica gratia regnat,
Cum veterum cæcis tempora temporibus,

~~Non tularunt Belgæ, sed eum triplicata reduxit,
Iuni, Gruteri, Scriverijque manus.~~
GER. IOANNIDES VOSSIUS.

S. D.

Ntverpia me habebat recurandæ valetudini, cū tuæ alteræ ad me venerunt. Nam priores, unà cum Vandalio, responsi compotes jã dimiserã. Ex istis disco, in Martiali concinnando, an ei illustrãdo? te esse. Gaudeo, & acuto poëtae tale ingeniũ contigisse. Nos Senecam non dimisimus, sed fastidiosè habemus, ut solet in morbo. Quid tibi dicam? lentum negotium erit: & cū absolvero, nec pro expectatione fortasse veniã. Assidua valetudo vigorem & florem illum ingenij libat. In Martialem pauca, magis ut voluisse gratiã tuã videar, quàm quia condigna sint, mitto. Quid autem opus est? Nonne virum illic habes, *σοφωδῶν (μαῦδων δὲ πάντων.) ἀντιζῆσιον ἄλλων?* Consule, saluta, & dic nuper scripsisse. Vale, mi Scriveri.

Sequor numeros & distributionem Editionis Iuniana.

LIB. I. EPIGR. CXVIII.

Illinc me pete, ne roges Atreætum.

Imò verò adfirmatè, *me roges: Sententia dicit.*]

LIB. II. EPIGR. XXVII.

Effetè, graviter, citò, nequiter, ---

Alij aliter: ego vellem, Effatè.

LIB. III. EPIGR. LXXIX.

Sigeriosque modos, Partheniosq; sonas.

In istis modis risum mihi Interpretes movent: scribo, *modò*. Non aliud in ore habes, quàm istos magnos & Palatinos. In syllabæ modulo ne hareas, ita alibi:

--- ad Claudij modò mensam.

LIB. VIII. EPIGR. XLIII.

Currus per omnes tertiasq; quintasq;.

De importuno salutatore. & referunt ad Decurias iudi-

judicium: quanto verius, --- *Tertiasq; Quintasque* scribere, & ad foeminas nobiles, sive anus divites referre? Ibidem etiam, -- *sparsus ante equos omnes*: non accipio de iudicibus, qui Equestris ordinis: sed de statuis triumphalibus, qui in equo, aut curru. Itaque de verè equis, aut eorum formis.

Ibid. EPIGR. LXXIX.

Et casa tam culto sub Iove numen habet.

Malè ad humile Iovis templū referunt, quod Domitianus restituerit. Imò est *Romuli casa*, Dionysio & Senecæ, Valerio atque alijs dicta: quæ in Palatio atque etiam Capitolio celebratur. de quâ nos ad Senecam. [*Consolatione ad Helviam cap. IX. XI. Vide præterea Iusti Rycquij Commentar. de Capitolio Rom. c. 4.4.*]

LIB. XI. EPIGR. CVII.

Albi Maxime, &c. Inscriptio est ad *Albium Maximum*. Nisi fallor, est *Appius* in Dione, & Plinio minore [*lib. x. Epist.*]

Vide autem meam negligentiam, an ministri qui curabat. Litteræ tuæ, cum alijs aliquot chartis, Antverpiæ manserunt. itaque ad interrogata nunc non possum. De primo commemini, [*Epig. cxiv. lib. I.*]

Et Stygiæ æquum fuerat pater iret ut umbras.

Ego cum quibusdam libris vellem -- *paterem esse sub umbras*: etsi tuum sagaciter inventū. Vale, & perfice.

Hæc, an non hoc etiam erat? *Lib. XI. Epig. v.*

* *Scriptus & æterno nunc primum Iuppiter auro.*

Scriptus, inquit, pictus, factus. Ego puto ad inscriptionē referri. Adulatur Domitiano solēs. Nunc denique, inquit, statua aurea Iovis æterna erit, quia tuo nomine inscripta. Nā qui dabat, aut ponebat, inscribat. Itaque æternitatem Iovi Capitolino (quem aureum fecerat Domitianus) ab inscripto nomine petit: quod interire scilicet non potest. Tu hæc melius. *Lovanij. ∞. ID. CIII.*

* *Est qui censet sortè legendum, Sculptus. Sed vide elegantissimum Rycquium, de Capitolio cap. XLIX.*

I. Rutgerfius P. Scriverio

SVO.

PArnimus præceptis tuis, Vir ~~Augustinus~~, ac
 Martialem tuum relegimus. Si, quid de tuis
 ad eum Notis sentiam, quæris, non aliter, quam
 tacendo, respondebo. Tot enim ac tanta sunt quæ tu
 in eo præstitisti, ut prædicationem meam longè su-
 pergressa sint. Equidem Belgij nostri fortunæ gra-
 tulator, penes quod servati Martialis gloria est. Pri-
 mus Hadrianus Iunius noster, hoc est Batavus, vir
~~quædam præcipua fœderata, fœderata fœderata~~
~~quædam præcipua fœderata, fœderata fœderata~~
~~quædam præcipua fœderata, fœderata fœderata~~
 ci opem ferre aggressus
 est. Sed, ut prima tentantibus evenire solet, conatus
 ejus amandus potius, quam successus laudandus est.
 Successit ei vir, cujus nomini ~~quædam~~ habebitur,
 quamdiu ullus literis Romanis erit, Janus Grute-
 rus: qui cum optimis è Principis sui bibliotheca li-
 bris usus esset, aut germanum, aut à germano certè
 proximum nobis Martialem dedit. His tu successi-
 sti, Scriveri, qui, si quid illis defuit, suppleres. Quod
 tam feliciter tibi cecidit, ut sanos quidem, qui id
 post te tentaturi erant, à scribendo deterrueris. Quò
 magis irasci, si tam crudele verbum fraternus amor
 non refugit, tibi debeo, qui hætenus nos desiderio
 tuorum languere sinis. Interim, ut voluisti, mea
 habe: quæ tua vel exemplo eliciant, vel, si id non po-
 test, convicio exprimant.

LIBRO PRIMO.

EPIGR. LIII.

*Sic ubi multifona fervet sacer Athide lucus,
 Improba Cæcropias effundit pica querelas.*

Pro eo, effundit, legitur &, offundit. Puto, obtundit.

EPIGR. LXIV.

Bella es; novimus. & puella; verum est.

Et dives; quæ enim potest negare?

Videtur scribendum, --- quæ & id potest negare?

Tanta, Regule, post metum querela,

Quis curam neget esse te Deorum,

~~Propriam quae fuit innocens ruina?~~

Loquitur de porticu, quæ cum eam modò Regulus
transisset, repente corruit. Sed quid est illud, *Tanta*
post metum querela? Verissimè, nisi fallor, emendavi-
mus, *Tuta*. Queri de ruina poterat; sed jam tutò.
Nam evaserat.

Cerea si pendet lumbis, & scripta lacerna.

~~Puto, Cerea si pendet lumbis & scripta lacerna.~~

~~In qua tam similem videbis~~

~~Ut sit tam similis sibi nec ipsa.~~

~~Puto scribendum, --- sibi nec Issa.~~

Puto scribendum, --- sibi nec Issa.

Et Stygias æquum fuerat pater ire sub umbras,

In Anglicano esse testatur eruditissimus Iunius,

--- pater iret ut umbras. Quid si?

Ad Stygias æquum fuerat pater iret ut umbras.

Toto candidior puella cygno.

Certè legendum, *loto*.

LIBRO SECVNDO.

Ista tamen mala sunt: quæ si manifesta negemus.

Puto, --- quò sic manifesta negemus?

Quid thorus à Nilo, quid Sydone cinctus olenti?

Legendum puto,

Quid thorus à Nilo? Quid Sidone cinctus olenti?

Si sanus, inquit, fuerit, quid pictus Nilotide acu
thorus faciet? quid purpurea lecti cinctura? Dixit
autem cinctus Sidone, ut hospes Zacyntho. Et olentem Si-
donem, ut libro primo Epigr. XLIX. *Olidaque vestes*

~~missæ.~~

EPIGR. LXXXII.

Abscissa seruum quid fingis, Pontice, lingua?
 Locus in quo se mirifice torserunt homines eruditi.
 Quem ut emendem,

Este procul vitæ tennes insigne pudoris.
 Nimirum legendum est,

Abscissa seruum quod lingua, Pontice, lingua.
 Nam quod in Palatino est, quod fugis, è glossa est. An-
 notaverat enim ad illud, lingua, studiosus quispiam,
 fugis. Isidori Glossa: *Fellitat, fugit.* Absciderat ser-
 vo linguam, scilicet ne id flagitium effutiret. Sed
 obiter jam satis est.

LIBRO TERTIO.

EPIGR. LXXVII.

In fine τὸ σαπροφάγῳ, est *Καπροφαγῆς*. ne quis erret.

EPIGR. LXXXI.

Hos Malchionis patimur improbi fastus,
Nec vindicare, Ruse, possumus? fellat.
 De Zoilo, quem Malchionem vocat, queritur, quod
 inter alios convivij fastus, convivis calicem suum
 non propinet. Martialis id se ægrè ferre negat, quod,
 cum infando oris vitio laboret, ex eodem calice po-
 tare nolit. Legendum igitur,

Nec vindicari, Ruse, poscimus. fellat.
 Nimirum hoc illud est, quod de Hermo alibi,

Quod nulli calicem tuum propinas,
Humanè facis Herme, non superbè.

EPIGR. XCV.

Sic prendero, Gargili, tacchis.
 Lego, si prendero, Gargili. ---
 Cum enim deprehensis ea pars auferri soleat, quæ
 peccarunt; minatur Gargilio, se illi linguam abscis-
 surum esse, quod ea parte loco illius, quæ mœchi
 solent, uteretur.

S I. R V T G E R S I I N O T A E
LIBRO Q V A R T O.
EPIGR. III.

Quis siccis lasciuvit aquis, & ab aethere ludit.
Delicatus longè futurum est, si legas hoc modo:

Quis siccis lasciuvit aquis, & ab aethere ludit?

EPIGR. XIV.

Claudia, Rufe, meo nubis peregrina Pudenti.
Scribendum, *Peregrina*. Est enim proprium istius mulieris nomen.

EPIGR. LXI.

Sardonycha verum, lincis que ter cinclum.
Spuriam lectionem non Calderini modò Commentaria; sed & Palatinus arguit, in quo:

Sardonychas verum, lychenitis que cerytum.

Fortassis hoc modo,

Sardonycha verum, lychnin, atque ceriten.

Est autem *Lychnis* is, qui & *Lychnites*. De quo Dionysius Periegetes, Priscianus, & Nonnus libro XVIII. *Cerites* autem gemma est colore ceræ. Possis &

— *lychnid, mque ceriten.*

Quod autem dicit, *Sardonycha verum*, opponit factò. Ita libro XI.

Sardonychas veros mensa quasivit in omni.

Et hoc eodem libro,

Nec desunt tibi vera Grantiana.

Et Ariano in Periplo. *Χελώνη ἀληθινή*. & sæpè alibi.

EPIGR. LXIV.

Fidonas veteres, breues que Rubras.

Mihi quænam illæ Rubræ sint, ignotum est. Ac fortasse scripserit, *Vlubras*. Qui pagus ipsa ignobilitate sua ab Horatio nobilitatus est.

EPIGR. LXXXI.

Daclemas, &c. Absit, ut hoc Epigramma Martialis sit. Vt & illud, *Securo nihil est*. Aliter fues scilicet, aliter catuli.

LIBRO

IN MARTIALEM.
LIBRO QUINTO.

EPIGR. VII.

*Parce pater: sic Lemniacis lasciva catenis
Ignoscat conjux, & patienter amet.
Legendum, sapienter. Nimirum hoc vult:
Deprendi veto te, Lesbia; non futui.*

EPIGR. XVI.

*Plurimus Hispanae mittet mihi nausta metretas,
Et fiet vario sordidus are sinus.
Puto scribendum, Phario.*

EPIGR. XIX.

*Iamdudum tacito rides, Germanice, naso:
Vitale quod non vis do tibi consilium.
Argutiam Epigrammatis una literula pervertis.
Nam pro eo quod vulgò legitur, non vis, legendum
novis, hoc est, nobis. Cum enim verissimum sit, id
quod apud Quintilianum dixit Cicero, *Suasorus
enim sibi Vtilitas eius cui quisque suadet;* Martialis au-
tem contra consilium sibi utile, Domitiano verò,
cui suadebat, damnosum, daret, animadversum ab
eo dolum rideri dicit.*

EPIGR. XXII.

*Mâne domi nisi te volui meruique videre,
Sint mihi, Paulle, tua longius Esquilia.
Scribendum, meruique. Volebat amicum visere; sed
longinquitatem viæ metuebat, & illud maxime,
quod cum ejus jam tædium superasset, Paullus do-
mi esse negaretur.*

EPIGR. XXXVIII.

*--- sed & fratrem Callidius habet,
Quadringenta secat, qui dicit σὺνα μίερα.
An non? Quadringenta seca, qui dicit: σὺνα μίερα.*

EPIGR. XLVI.

*Vi te sæpè rogam, cædo, Diadumene, sæpè:
Consequor hoc, ut me nec timeas, nec amet.
Simile Epigramma legitur hoc eodem libro ad
Dindymum:*

*Insequaris, fugio; fugis, insequor; hac mihi mens est,
Velle tuum nolo; Dind, me, nolle volo.*

Quare pro eo cado, puto legendum cede à.

LIBRO SEXTO.

EPIGR. XLVII.

Sive Numa coniux Tyria te misit ab antro.

In alijs legi testatur Lud. Carrio, ab Anna. Puto legendum hoc modo,

Sive Numa coniux Tyria te misit ab Anna.

Tyria Anna, est Anna Peranna; Didonis soror. quam ideo vocat Tyriam.

EPIGR. LXXIV.

Calvam trifilem semitællus unguento.

Ita nonnulli libri. Iunius, *tripilem*; sed contra ver-
sum. Vir de omni literarum genere, supra hujus in-
festi virtutibus seculi captum meritis, Ian. Grute-
rus, in illo numquam satis laudato Palatino legi di-
cit, *Calvam similem*, --- sed utrumque *i* punctis no-
tatum esse, quod delendum notat. Ego ab oscitante
librario alterum *i* loco vicina *m* deletum fuisse
puto, ut fuerit hoc modo, *filem*. Ex quo Sileni le-
go; cujus calvities etiam proverbio nota est. Nam
quod primam in ea voce syllabam corripit, id alio-
rum multorum exemplo fecit. Vnius Orphei nunc
contentus ero, qui in Sileni suffimine, ait:

Ἐυαεὴς φιλόγευτῶνε νεάζων ὄϊσι Σιλλωίσι.

LIBRO SEPTIMO.

EPIGR. VIII.

Fas audire iocos, levioraq; carmina, Casar,

Et tibi. si tu sus ipse triumphus amat,

Imò, *Et tibi sit. Lusius, &c.*

EPIGR. XXII.

Mistus Castalia Bati ut esset aqua.

Fortassis, *isset.*

EPIGR.

EPIGR. XXXIV.

*Ut quid te domini Deique nostri
Præfers muneribus Neronianis?*

In Palatino, *Quid te tot domini, &c. Lego,*

*Quid te tot domini Deque nostri
Præfers muneribus Neronianis?*

EPIGR. XXXV.

Stat, quoties calidis tota fovetis aquis.

Legendum, *lota.*

EPIGR. LXVII.

Vndenas dolat in die puellas.

Recte. Sed cum in libris manu exaratis legatur *dolat*, fuerit fortasse *solet*.

LIBRO OCTAVO.

EPIGR. XV.

Dum nova Pannonici numeratur gloria belli.

Palatinus, *roriga*. fortasse, *Raurica*. Nisi fuerit (quod tibi videtur) *lorca*, pro *laurea*.

EPIGR. XXVIII.

Bati in Hesperia te quoque lavit aqua.

Tò *aqua* hoc loco ineptum est. Nam superioris distichii sine præcessit *aquis*. In MSS. *lanitoc*. Emenda, *lavit ore*.

LIBRO NONO.

EPIGR. IV.

Aureolis fatui cum possit Galla duobus, &c.

Hoc certe pro tam vulgari scorto nimium est. Ego putem legendum esse, *Arcolis*.

EPIGR. XXXVI.

Non ego, quod poscis, res negat ipsa tibi.

Possis &, *Non nego*.

EPIGR. LXXXIV.

Me tibi Vindelici raptum narrabat in oris.

Nihil minus. Neque enim mortis suæ, sed carminum suorum famam eò pervenisse dicit. Ego pro illo *raptum*, nullâ ferè licentiâ legam *Ratus*. Nisi quis,

quis, nam in M.S. legitur *maflus*, malit *Ma-*
fas.

LIBRO DECIMO.

EPIGR. XXXVII.

Venator capta Marte superbus adest.
Palatinus, capto male. Ego, mele.

EPIGR. LXXX.

Pars major lacrymas ridet, & intus habet.
Lege, *Pars major lacrymas, ridet, & intus habet.*
Pars, inquit, major ridet, & lacrymas intus habet.
Dura verborum transpositio; sed quales plurimas,
neque molliores, alibi in Horatio observavimus.

EPIGR. CIV.

Secessus spatii paret salubri.
In veteri codice ἀντὶ τῆς spatii, legitur pretio. Omni-
no legendum est, *Secessus pretio paret felibri*. Hoc est
vili. Ita alibi coccina sua trium nummorum no-
minat.

LIBRO VNDECIMO.

EPIGR. XIX.

Cum me velle vides, tentumque, Telephore, sentis.
Magna rogas, puto me velle negare licet.
Distinguendum hoc modo,
Magna rogas. puto me velle negare. licet?
Et sequenti verlu, *At nisi, pro Et nisi.*

Ibidem.

At tibi nil faciam, sed lotiã mentula lanã
Δεῖχ' ἄρ' εἶς cupida dicet avaritia.
Putabam, *lotiã lavã*. Ut dicat, ubi lavam foeda libi-
dine inquinatam laverò, plorare te jubebo. Est au-
tem illud, quod alibi, --- *pellice lavã Vteri*. --- Et,
Succurrit

*Succurrit pro te sœpè sinistra mihi. Pro λειχάξεν bene
Scaliger αἰσάξεν.*

EPIGR. LXXIII.

Drauci Nata sui vocat pipinam, &c.

Legendum est, *pisinnam*. Vocabat ejus M. pusiunculum, quæ in justam tamen ac virilem magnitudinem jam excreverat. *Pisinni* pueri. Labeo apud veterem Perlij Scholiasten, ex Homero:

Crudum manduces Priamum, Priamique pisinnet.

EPIGR. LXXXVI.

Sidere percussa est subito tibi, Zoile, lingua.

Dum lingua. certè, Zoile, nunc futuæ.

Malim hoc modo:

Dum lingu. Certe, Zoile, nunc futues.

EPIGR. XCV.

*Hoc quoque non curo, quod tu mea carmina carpat,
Compilas. --- Scribe, --- quod, dum mea carmina carpie.
Compilas. ---*

LIBRO DVODECIMO.

EPIGR. VI.

Hoc Epigramma dividendum est in duo. Prioris finis versus esto,

Dux tibi sit semper talis, & iste diu.

Alterius initium ille,

Macle animi, &c.

Hæc sunt, amicissime Scriberi, quæ hoc tempore nobis occurrebant; qualiacumque sunt, ad te mittimus. Quibus si tua elicuero, summam votorum attigi. Vale, Vir ~~Clarissimus~~, & nos amare perge. Scribebam Hamburgi x x I I. Januarij, c I O I O c x v I I I. in ædibus Leonardi Van-Sorgij, viri, cujus ego comitati omnia debeo.

IOAN. ISAACI PONTANI
 SPICILEGIUM
 ad Martialem.

Ifacius Scriverio suo S.

IN Daniam cum nuper evocatus excurrissem, essemque in eo, ut quæcunque ad historiam ac res Daniæ illustrandas propius pertinerent, conquirerem atque indagarem, accidit ut illustris ac magnifici viri CHRISTIANI FRIISS, serenissimæ Maiestatis Regiæ MAGNICANCELLARI, instructissimam Bibliothecam ingressus, non tantum quæ huic sibi levandæ facerent luculenter deprehenderem, sed & alia, interque ceteros literaturæ elegantiori auctores, Martialem in membranis reperirem. Quem quia te, Scriverii jucundissime, multis iam annis Reipublicæ literariæ ex promisso debere non ignorarem, cogitavi haud abs re facturum me, si & hic Codex, non nolente illustri Cancellario, cum libris vulgatis collatus, tuis illis post omnes omnium accuratissimis observationibus suam quoque symbolam conferret. Et ecce vel ista iam tibi, quæ ego, dum permittunt feriæ, quodammodo furtim & festinanter, adhibitis præcipue tua & Gruteri nostri limatissimis editionibus, in hanc corollam vice Spicilegij, & quasi è quercu exsculpta conieci. Nam post vestras palmas totque inspectos consultosque Manuscriptos, hic velle satagere, multaque ac magna minitari, esset, quod dicitur, sincerum vas incrustare, & stellis nebulam spargere candidis. Hoc itaque agamus.

LIBRO SPECTACULORVM.

Epigr. VI. *Prostratum Nemees & vastâ in valle leonem]*
 Danicus Codex Spectaculorum hoc libro destituebatur. interim coniecturâ ductus legerim;

Prostratum Nemees evastâ mole leonem,

Quemadmodum Epigr. XV:

Stravit & ignem spectandum mole leonem.

Ep. XIX. *Occubuit tandem cornuto ardore petitus.]* Esse in Manuscriptis intelligo, *cornuto ab ore petitus*: ut dubitandum vix sit, quin fuerit, *cornuto abs ore petitus*. *Cornutum* os eleganter dentes elephantis intelligit,

git, sicut & lib. I. epigr. LXXII. eodẽdem *Indicum cornu* dicit. Vide & Philostratum li. II. Alius, vulgatum si defendere libeat, dicitur *cornuto ardere positum*, pro cornibus infestis. Quod an simili, & quæ Authori usitata sit, phrasiologiã se tutari possit, nondum reperio. quamvis per nebulam menti quid obversetur, quod nunc non occurrit.

Ep. XXVII. *Sacula Carphorũ, Casar. si prius, ca tulissent, Iam nullum monstris orbe fuisset opus.*

Torsit hic locus plures, & nobis quoque negotium aliquando facescit. Nunc, quia sub finem epigrammatis Hercules fit metio, & eo veluti epiphonemate epigramma clauditur, vix ambigerem legere:

Iam nullo monstris Hercle fuisset opus.
Certè id, nec aliud, videtur velle dicere.

LIBRO EPIGRAMMATVM TRIMO.

Præfat. *Videor mihi meo iure facturus, si epistolam versibus clausero.* Quod in Danico est, lenius fortassis elegantiusq; est. Legit enim, *si epistolã versibus clusero.* Epigr. VI. *Qua maiora putas miracula? summus utrisque Auctor adest: Hac sunt Casaris, illa Iovis.*

Codex Danicus habet, *Actor adest.* Quod nescio an planè improbandum. Actor opponitur spectatori. Cæsar itaque actor, respectu populi, qui spectator. Ep. VII. *Pectore nec nudo strictos incurris in enses.* Per suasum ferè habeo Martialẽ scripsisse quomodo est in Danico, *decurris.* Et ita evitatur insuavior illa collisio vocum *incurris, & in enses.*

Ep. XLII. *Credideram satis hoc vos docuisse patrem.* Scribendum cum Danico:

Credideram satis hoc edocuisse patrem.

Ep. XLIX. *Steritemq; Calvum nivibus.* Convenit hic Danico cum Cod. Anglicano, in quo, *Senemq; Catum.*

Ep. LXVI. *Liber homo es nimium, dicis mihi, Charile, semper; In te qui dicit, Charile, liber homo est.*

Prætulerim quod habet Danicus, *In te quisquis agit Charile.* Ep. LXXVI. *Picris differ cantusque choro; q; ororum.* Et hic

hic quoque potius puto quod est in eodem Danico:
Picrios differ cantus citharamque sonantem.

LIBRO SECVNDO.

Præfat. *Noli ergo, si tibi videtur, rem facere ridiculam,
 & in toga saltanti inducere personam.] Legerim ex illis
 vestigijs: & in togâ saltanti inducere personam. Alij li-
 bri, & togâ saltanti inducere personam. Quod eodẽ redit.
 Ep. VII. *Vis dicam quid sis: magnus es ardalio.] Danicus
 Cod. ardalio. nec aliter Glosæ Isidori: Ardalio, glur-
 to, vorax, manducus. Et iterum eodem modo scribit
 Danicus lib. IV. Epigr. LXXVIII. --- Deformius, Afir,
 Omnino nihil est ardalione sene.**

Ep. XIV. *Nam thermis, iterumque iterumque iterumque
 lavatur] Cod. ille noster: Nam thermis iterum toties
 iterumque lavatur. concinnius, ut puto.*

Ep. XVI. *Quid thorus à Nilo, quid sindone cinctus olenti?]
 Cum tingi sindone lectus nequeat, placuit ita edere
 viris doctis. At Danicus liber hunc scrupulum tol-
 lit legitque, Sidone tinctus olenti. Iterum Martialis lib
 XIV, Lem. CLII.*

Ebria Sidonia cum sim de sanguine concha.

Ep. XL. *Novi hominis fraudes, esurit atque sitit.] Ele-
 gantius est, et, quantum judico, Martialis *γυθιον*,
 quod habet vulgatis conspirans Danicus: *Novi ho-
 minis mores.**

Ep. XC. *Differat hoc, patrios optat qui vincere census,
 Atriaque immodicu arctat imaginibus.*

Repetit Danicus vocabulum *qui*, legitque:

Atria qui immodicu arctat imaginibus.

Auribus meis nec inconcinnè, nec supervacuè.

LIBRO TERTIO.

Ep. IV. *Si, quibus in terris, qua simus in urbe, rogabit.]
 MS. ille Danicus fortasse melius,*

Si, quibus in terris, quo simus in orbe, rogabit.

Ep. XI. *Sed simile est aliquid, pro Laide Thaida dixi.] Da-
 nicus disertè habet pro dixi, dixe; quod per synco-
 pem valet, dixisse; quemadmodum & dixi pro dixisse,
 aliaque*

aliaque eiusmodi Poeta non respuit.

Ep. XXIV. *Vt cito testiculos peracuta falce secaret*] MS. idem, & *acuta*. Quod haud dubiò fuisse, sed *acuta*,

tecum sentio, mi Scriberi. qui eam dicendi rationem Martiali familiarem luculenter demonstrasti.

Ep. XLIV. *Ad canam venio, fugas sedentem.*] Manuscriptus jam sæpè laudatus, pro *sedentem*, habet *edentem*.

Quod amplecterer, nisi etiam sedisse in lectis non tantùm accubuisse antiquitus, scirè. Vide Ep. 67. lib. 2.

Ep. I. *Alter perlegitur, dum fercula prima morantur.*] Pro *perlegitur*, præfert liber Danicus, *porrigitur*, nec male. antè enim dixerat, *affertur*.

Ibid. *Et quartum recitas & quintum denique librum.*]

Et hic à cæteris diversum quid ac peculiare suggerit noster Danicus. Legit enim:

Et quartum recitas & quintum denique bromam.

Est autem Βρῶμα Græcis non cibus modò eduliũ q̄; sed exesum quoque atque erosum edulium. ut ita erosis atque exeis edulijs videatur comparare Ligurini poemata, quibus magis quàm ferculis convivam fatigabat. Vocem autem *librum*, quæ in vulgatis hæret, minus cõvenire huic loco arguit, quòd proximè præcedat eodem hoc Epigrammate idem vocabulum. Non autem solet Poeta easdem dictiones, nisi aut lepor, aut necessitas id postulet, iteratò ponere. Vel hujus solius loci causâ dignæ hæ Membrana, quæ non perirent. Et certè puto me verum ex illo codice eruisse, cùm intelligam in duobus tuis esse *bruma*. quod profectò favet Danico.

Ep. LXIII. *Quid narras! hoc est, hoc est homo, Cotile, bellus?*

Res pertricosa est, Cotile, bellus homo.

Ita tibi nuper editum. Cod. Danicus:

Quid narras! hoc est homo bellus, Cotile, semper!

Res pertricosa est, Cotile, bellus homo.

LXVII. *Cessatis pueri nihilq̄, nostis.*] Idem ille MS. alijque: *Cessatis pueri nihilq̄, nostis*. Adeo ut olim quod coniecimus, *nihilq̄, postis*, pro *potestis*, loco *nostis*, nunc vix placeat. quãvis ita & alibi loquatur Martialis: ut

in illo: *Possum nilego sobrius.* & Cyprianus: *Cur Dm putas pro Romano posse?* Et Virgilius: *Nihil ille nec ausus, nec potuit.* Sed lyncope illæ enormior quam ut videatur convenire Martiali; licet Catullus *misi* extulerit, pro *misisti*, & Virgilius *isso*, pro *issero*. Seneca Epist. LIX: *Dicebant antiqui SI IVSSO, id est, IVSSERO. Hoc nolo mihi credas, sit fides Virgilio:*

Cetera quæ isso, mecum manus inferat arma.

Sed, ut dixi, manuscriptorum lectionem haberi potioremem libens concedo.

Ep. xciii. *Pestus cicada crusculumque formica.*] Quod erat in Codd. Palat. Bongarf. Britann. & quarto Gruteriano, *crus colorque formica*, idem & Danicus exhibet, atque aliquot Scriveriani.

Ibid. *Regelare nec te pestilentia possit.*] Ut constet suis numeris versus, scribendum non *possit*, sed *posu* personam secundam, quam & efferuntur quæ præcedunt, quæque sequuntur. Atque ita simul vox *pestilentia* ne p̄ primo, sed sexto iam casu exaudienda. Denique illo ibidem versu,

Virumque demens cineribus tui queri,
legit Danicus, pro *cineribus, funeribus.*

LIBRO QVARTO.

Ep. xxii. *Sic prohibet teneras gemma latere rosas.*] Danicus MS. *Sic prohibet tenuis gemma latere rosas.* Ut in vitro, inquit, puro numerantur & apparent lilia, ita in tenui & pellucidâ gemmâ rosæ. Quod & tibi, Scriveri optime, in mentem venisse video.

Ep. lxxx. *Magna tamen res est, erras, cum viscera februi Exurit, res est magna tacere Mathon.*

Alij Codd. *errans cum vis*, in nostro erat, *torret*, ut putem fuisse, *torrens cum viscera februi Exurit.*

LIBRO QVINTO.

Ep. xxi. *Quintum pro Decimo, pro Crasso Regule Marum*] Ita Codd. Gruteriani tuique, & nosser. nec aliter jam olim adolescentes restituendum indicavimus.

vimus, cum anno c10 10 xcvii ederemus Macro-
bium. Vulgo & in editionibus est nullo lepore,
Marcum. Quod mendam animadversum etiam Gu-
lielmio, te suggerente mi Scriberi, postea didici.
Ep. xxxvii. *Rhenique nodos aureamq; nitellam.*] MS.
notter, *nitellam*. Sed uersus coniet, prima syllaba
eius vocis sit longa oportet. Divinabam itaque *vit-*
tellam, ut nimirum à *vitta*, *vittula*; & inde *vittella* fu-
erit formata. quamvis asseveratum nihil velim. Et
hoc Colero in mentem venisse, ad Val. Maximum,
innuebas.

LIBRO SEXTO.

Ep. xxi. *Sed tu jam dea cede duos.*] MS. Danicus: *sed*
tu iam dea parce deo. Fortasse scribendum: *sed tu jam*
deu parce deo.

Ep. xxxii. *Sit Cato, dum vivit, sanè vel Cesare maior.*

Dum moritur, numquid maior Othone fuit?
Vult concludere Catonem, dum moritur, non fuisse
Othone maiorem. at dicere, *numquid maior Otho-*
ne fuit? affirmativam potius, ut loquuntur, statuit,
id est, fuisse Othone maiorem. ut itaque conset
sensus, divisè legerim hoc modo:

Dum moritur, numquid maior Othone fuit?

Vt nimirum *quid* pro *quidquam* intelligatur. Dum,
inquit, moritur sequè interficit Cato, numquid-
quam maior fuit Othone? quasi dicat, nequaquam.
Ep. xlv. *Turpior uxor erit, quam modò mæcha fuit.*] MS.

Danicus: *Turpius uxor erit, nec planè spreverim.*

Ep. lxxiv. *Medio recumbit imus ille qui lecto.*] Idem
Codex pro *imus* habet *unus*. Et sanè qui, ut ipse ver-
sus loquitur, lecto medio recumbit, quomodo is
eodem in lecto dici imus potest?

Ep. xciii. *Tam male Than olet, quam non fulloni avari*
Testa vetus.] Danicus MS. pro *avari*, servat *anbeli*. Et
statim illis verbis, *aut acidà latet oblita creta*, pro *lat-*
et, nitet exhibet.

LIBRO SEPTIMO.

Ep. ii. *I comes, & magnos illa sa merere triumphos.*] Ha-

bet

bet idem [MS. *illasa im̄ge triumphos*, quod puta
fuisse, *illasa iniunge triumphos*.

Ep. XI. *Ludimus innocui. scis hoc bene. iuro potentis
Per genium fama.* Membrana eadem: *Ludimus inno-
cui verbu, hoc iuro, &c.* quæ vulgatorum omnium se-
rè lectio.

Ep. LI. *Capiet canula parva duos.* Iterum eadem
membrana: *parvula cana*. quod ego prætulero.

Ep. LXII. *Reclusis foribus grandes percidis Amille.* *Glan-
des*. non *Grandes*, est in Danico.

Ep. LXIV. *Sicanias urbes Aetnaeque regna petisti.* *Ex-
ternaq; regna*, Cod. Danicus.

LIBRO OCTAVO.

Præf. *Quamvis autem epigrammata severissimis que
suprema fortuna viri ita scripta sint &c.* Quod in
Danico est, nullam habet amphiboliam. Legite-
nim: *quamvis autem epigrammata à severissimis que
que, & s. &c.*

Ep. IV. *Nam non hac hominum, Germanice, gaudia
tantum.* Cod. Danicus, ut nobis videtur, concinnis:
Non sunt hac hominum. Et ita quoque legisse Iu-
nij codicem postea animadverti.

Ep. VI. *Hic scyphus est, in quo misceri iussit amicis
Largius Aacides vividiusque merum.*

Ita ex membranis, quæ præferebant, *invidiusque me-
rum*, vel *invidiusque*, formaverunt viri docti. At cū
Danicus noster habeat, *ebibitumque merum*, labor ferè
ut legam, *ebibitumq; merum*. Hoc scypho, inquit, ebi-
bitum olim merum, quod infundi amicis Aacides
iussit.

Ep. VII. *O quantum, Cinna, tacere potes!* Danicus pla-
ne contrarium adducit. Habet enim *o quantum dicere,
Cinna, potes!* Et velim id conferatur cū verbis,
quæ præcedunt.

Ep. XV. *Dum nova Pannonici numeratur gloria belli.*
Ita & noster Danicus, itemque Iunij, nec non & alij
etiam scripti Codd. At Gruteri Palat. monstrum le-

tionis habet, numeratur *origa belli*, quod fortasse fuerit *numerus adorea belli*. Adorea enim proprie laus bellica, quia olim militibus, partâ victoriâ, adox five frumentum donabatur loco præmij. Interim priorem ac receptam scripturam videatur asserere Epigramma xxvii. libri Spectaculorum, ubi iterum:

Herculeâ laudis numeretur gloria.

Ep. xxxiii. *Quam fert cum parvo sordidus asse cliens.*] Danicus, quemadmodum & Iunij Anglicanus, parco.

Ep. Lix. *Non fuit Antolzei tam piperata manus.*] Est in Cod. Danico, quomodo ferè in alijs, *piccata manus*. Illud *piperata* unus, ni fallor, MS. exhibuerat. Sed puto fuisse *properata*, id est, *cita & properans manus*. Indifferenter enim *properatus* & *properans* authoribus usurpatur. Vnde Silius lib. III, *gressu properato* dixit, quod ante eum, *pede properante* Catullus de Berenyce: Et Lucanus lib. III, *dextram properantem*, quod hic Martialis *manum properatam*. Et Quintilianus lib. x. cap. III, *stilo properato*, pro *stilo properante*. Vfus iterum Martialis lib. x. Epigr. L.

Curribus illa tuus semper properata, brevisq;

Cursum & vitæ tam propè meta tuæ?

Sed nuper admodum ex Daniâ alterum MS. Cod. Nobilissimi & magnifici Domini Cancellarij, Christiani Frijs, accepi, qui disertè *pipata* habet.

L I B R O N O N O.

Ep. in effigiem suam. --- *Mihi parva locuto*

Sufficit in vestras sape redire manus.

Præferam ferè quod exhibet Danicus:

Sufficit in vestras posse redire manus.

Ep. Lxi. *Atque suas potuit dicere rosas.*] Videtur emendatius quod habet Danicus:

Quasque suas potuit dicere nemo rosas.

Ep. ci. *Eripedem silvis cervam.*] MS. Danicus, *Eripedem silvis aurum*. Et vide libri Spectaculorum Epigramma xxvii.

LIBRO DECIMO.

Ep. xxxvi. *Per freta per longas toxica fava vias*] Est in Danico: *Toxica vina*. Et ita quoque supra lib. i. epig. xviii.

Et dare Campano toxica vina cado.

Vulgo & ibi, *toxica fava*.

Ep. xlv. *Hoc tu pingue putas, & costam rodere maris.*] Danicus habet, *Hoc lingue putas*. nec displicebit fortasse, modo inspiciantur antecedentia.

Ep. lxxii. *Pertulit Ausonia dona severa toga.*

Danicus idem, *dona serena toga*.

LIBRO VNDECIMO.

Ep. xxix. *Invasit medicum sicā nephreticus, Encli,*

Et percidit Hylan: hic puto sanus erat.

Non de nephretico, sed phrenetico, hic loqui Poëtam, satis innunt MSS. Sanè noster pro *nephreticus* disertè etiam legit *phreneticus*. & firmat lectionè eam quod sequitur, *hic puto sanus erat*. Iunij præterea Cod. pro *sicā*, *Nasica* prætulit: adeo ut sensus & syllabz modulus totusque versus rectè se habeat, modo legamus hoc pacto:

Invasit medicum Nasica phreneticus, Encli. &c.

Ep. xlvi. *Oblinitur minima si qua est suspicio rima.*] Ita Palat. Cod. ut monuit, Gruterus. Anglicanus tamen, ut & noster Danicus, servant. *suspeltis*.

LIBRO DVODECIMO.

Praefat. *Si quid est enim in libellis meis quod placeat.*] Cod. Danicus: *Si quid est enim quod in libellu meis placeat*. deinde pro *conventus* in eadem Epistolâ habet *convictus*. Et ista verba: *illa qua delicati reliquimus quasi destituti desideramus*, ita exhibet: *illa qua delicate reliquimus, desideramus quasi destituti*. Et statim, *indicy loco iivo r, non, indicis*.

Ep. iii. *Ibis, io, Romam nunc peregrine liber.*] Danicus Cod. *Ibis nunc Romam sed peregrine liber*.

Ep. xviii. *Rupta proxima vejiu à cathedra.*] Liber Danicus.

nicus, *Raptaprox.* ut ad vestem, non cathedram, referatur.

LIBRO XENIORVM.

Lemmate LXI. *Hanc matris Cybeles esse decebat avem.*] Danicus Cod. *esse licebat avem.*

LXXVI. *Mullus.*] Danicus iterum: *Mullus vivus.* Quod habere emphasim videatur, nec frustra additum, si verba inspiciantur, quæ sunt in versu.

LIBRO APOPHORETORVM.

LXIX. Pro, *Muscarium bubulum*, quomodo id Lemma prænotatur, habet Danicus, *Muscar bubulum.* *Muscar* autem ut *specular*, quod est apud Tertullianum, aliaque similia per apocopen esseruntur.

LXXXI. *Scalptorium.* *Defendet manus hac scapulas moriente molesto*

Pulice, vel si quid pulice sordidius.

Sunt hodieque hoc genus scalptoria frequenti in usu apud Turcas. Vnum, inter alia, Byzantio nuper secum retulit ornatissimus E. Brinckius noster, visiturque in ejus pinacothecâ. *Manus* autem eleganter Martiali dicitur, quia capulus ad instar extensi brachij oblongus ac teres est; extremitas vero in carpum & manum quasi definit.

CXXIII. *Attrita veniet sportula sæpè togâ.*] Editiones Iunianæ & Danicus Cod. *sportula multa.*

CXLV. *Stragula purpurea lucent villosa tapetis.*

Quid prodest, si te contegat uxor anus?

Ita vocem antepenultimam præter Codd. alios etiam Danicus perscripsit: Haud tamen esse eam genuinam germanam indicat editio præsertim Colinaei, in qua arguta & digna Martiale hæc lectio:

Quid prodest, si te congelat uxor anus?

CLXXII. *Hæc timet ora puer.*] In Danico, quomodo & alij servant Codd. est, *pater.* quod haud planè reiecerim, etiamsi alterum alibi à nobis explicatum memini.

cxciX. *Non amo, qui vincit, sed qui succumbere novit.*
 MSS. noster secundus, pro *novit*, legit *non vult*.
 Quod & Iunij olim margines exhibuerunt. Eam-
 que esse veram Auctoris lectionem & mentem, per-
 suasum habeo. Vult enim dicere, Palaestritam non
 amare victorem, sed luctatorem; cum nimirum,
 qui ita se gerit sicque obluatur, ut non nisi vi ma-
 jore coactus succumbat.

ccxix. *Non satis est ars sola coco, servire palato:*

Namque cocus domini debet habere gulam.

In Danico hic Lemmata aliquot desiderantur. Inte-
 rim prætulerim, quam produxit lectionem Codex
 Pulmanni:

Non satis est ars sola coco, servire palato

Atque cocus domini debet habere gulam.

Sunt hæ, Scriberi, post tuam aliorumque messem, quas
 ex hoc agello colligere licuit, spicæ. Alius alia & plura
 fortassis colliget: mihi suffecerit quod in Danico præfer-
 tim codice à reliquis habebatur eximium, nec observa-
 tum alijs demonstrasse. Idque si obtinuisse videbor, ni co-
 peram plane nobis nec impensam perisse sperabo. Tu a-
 micè vale, & fructu à Brinckio salutatus quàm honorifi-
 cè. Dabam Hardervici XI: Cal. Novemb. MDLXXIII.

F I N I S.

IANI GRVTERI

*M. 211
Huc signat*

AD

MARTIALEM

NOTÆ.

THE HISTORY OF THE
MOUNTAIN OF SION
IN THE CITY OF JERUSALEM

By JOHN HENRY MONTAGU
Esq; Secretary to the
Royal Society of Arts
and Manufactures
in Great Britain
LONDON
Printed by J. BARNARD, at the
Mitre, in St. Dunstons Church-yard,
in the Year 1754.

IN

AMPHITHEATRVM

NOTÆ. *Quis permiss.*

Dolendum sane optimum Palatinum codicem nihil habuisse huius libelli: aliter, magnam ut macularum leviores reddidisset. Ceterum Amphitheatrica istac & Circensia videntur in ms. nostro tertio, non loco aliquo singulari, sed p. s. Epigramma tertium libri quarti.

Epigr. 4. Tradita Getulis) Et noster & Musarum amor Lapsus emendat, Traducta est titulis, nec &c. ingeniose admodum. haud id tamen ausi recte pro germano Auctore, quod nullo fuletoretur robusta auctoritatis codice ms. propugnarent que alterum olim cusi, nam illud, Traducta est Gyaris, quod occupavit editiones recentiores, est commentum virulenti illius Merula. Quid suspicer? an Getulia istis delatoribus exsiliium? an potius obiecti in theatro Elephantis Getulis? ut istud nescio, ita scio ms. nostrum teri accommodare Epigramma praesens Casari Traiano, ac collocare lib. 10. post Epigr. 28. non absurde. nam ut semel dicam quod sentio, arbitror omnia Epigrammata qua huius materia, etsi diversis temporibus imputata sunt Tiro, nunc Domitiano, nunc Traiano, selecta, deinde & co. & a in unum volumen: quemadmodum etiam accidisse Priapeu, quid vetat suspicari? hactenus tamen, ut haec sint auctori non unius.

Epigr. 6. Et vasta in valle) Illud, & vasta, profusum hiat: cuperem restitui epitheton syllabarum trium eiecta coniunctivocula & ms. quart. habet, & vasta velle, eliminato in. ut non temere variolari aliqui possent loco valle reponendum pelle.

Epigr. 7. Nimio pectore.) Id est quod suo cruciatu expertus nimium, utpote quotidie renascens, qui heic maluit, nudo pectore, ut non vident odiose iterari e nullo

4 **NOTA IN MARTIALIS**
vocem versu sequenti? nam meis auribus, nulla hec app-
fuito elegantior.

Ibid. Viscera præbuit verso.) *Mf.* quart. elare se
babet, cuius fide eradicevi vulgatum, peiora præbuit,
tantò confidentius quod præcederet versu superiori peiore,
neque facile repeteret voces eisdem noster, nisi ob causam.

Ibid. Denique supplicium &c.) Non vides quo-
modo hec connecti queant præcedentibus. aut excidentis
versus aliquot intermedij, aut istæ hæc sunt adulterna. certi
mf. tert. nec distichon istud agnoscat nec sequens. versus
quidam in quarto, sed tali sum nota: Hos quatuor ver-
sus esse Panormitani. Et verò me volente pro talibus ex-
fulaverint atatem. ite igitur *Morb. miam.*

Epigr. 12. Iam tecto cessent venabula ferro.) Aliud
quid repotendum loco veteri, tecto, arguit noster quat. in
quo ad oram verso, quod non displicet, mid aliquanto ma-
gis aridet quàm illud recto; quod commentum sunt Critici.
Melissus noster non dubitat excidisse verbum *priscum*,
tertio.

Epigr. 17. Nunc stemma.) Videtur esse in Pal. et alios
scema, aut sane stema; quo firmaretur coniectura amici
unici *Doufa*, cui placebat schema: nisi forte appositè
magis *Marcilius*, scamma.

Ibid. Nulloque docente.) Veniebat sub acumen styli,
multoque docente: haud tamen etiam sat usquecebat.

Epigr. 21. Pars illa Triumphum.) Scripsi *litra*
maiore, ut constaret esse nomen viri. neque aliter antiquitas
editi. perperam nupera proles *Biblicopolarum* minore,
triumphum.

Epigr. 22. Immixtum pecudum &c.) Sic etiam duo
vers. præstaret tamen pecudi, aut pecori; quod ultimam
diserte præfert quart. probatque *Marcilius*: distinxitque
iterum auctor lib. 9. *Epigr. 71.*

Sidera si possent pecudesque feræque mereri.

Epigr. 23. Extulit ursum.) Religio fuit relegat so-
tionem trium manus eriperunt quos consului, quamvis al-
modum acquiescerem coniectus & elegantissima, quam *Ianus*
approbaverat *Ianus Doufa*, urum. nec moveat us que sit
hunc locum *Marcilius*. nam qui negare aufit apud *Septem-*
trionales populos videre posse *ursus* maiores uris, ut etiam
vires maiores *ursus* & ceterum unus idemque omnibus haud so-
luti.

habitus. Plani, fuisse de genere taurorum illud, quod iactavit rhinoceros, evincat vel ipse Martialis in Apophoreti Epigr. 51.

Nuper in Ausonia domini spectatus arenâ,

Hic erit ille tibi, cui pila taurus erat.

respondit enim ad ea, quæ habuimus supra Epigrammate 9. lepideque dicatur urum fuisse rhinoceros, quod pila vero, sive tauri. Sed & iactare urfos gemino cornu, quorum alterum in natibus, alterum in humeris, mihi non admodum virisimile, verum taceo, rabido ne forsitan ore fumantem vivi nam tentaverim ursi.

Epigr. 25. Ipsa fuit) Admodum probabiliter corculum illud Gratianum & Minerva, Doufa inquam noster, ista. adharet tamen alteri ms. librorum trias.

Epigr. 27. Leandri votum.) Interposui lemma, quod vel eaco appareret istud Epigramma aliud esse a disicbo priore, nedum id movendi effemus.

Epigr. 29. Iam nullum in monstris) Edd. pleraque omiserant particulam in, cum eam servaret & Calderino vulgatus liber, & ms. Palat. alter, necnon noster quartus; representandam duxi, ne fides derogaretur tot testibus.

Epigr. 31. Cum traheret &c.) Epigrammata quatuor sequentia adiecit, quod Martiali attribuerent ob argumenti similitudinem Cataleſta viri & amici incomparabilis Iosephi Scaligeri.

IANI GRVTERI

I N

EPIGRAMMATVM LIB. I.

NOTÆ.

P*Resat. Veritatem.) Ita reposui ex Palatina Bibliotheca, Bonz. & Iunij codd. scriptis, antea erat licentiam: quod heic minus quadrabat, meo quidem animo.*

Ibid. Nesses &c.) Sic manuscripti, sic edd. antiq. ut scilicet pendent ab Epistola liminari.

Epigr. 4. Dum basia iactas.) *Istud refinxit suavis Palat. Bong. & Iun. Scio esse quæ pugnant pro alterâ lectione, basia capere. quid tamen? stant à nobis quoque Dy. certe sic Tacitus lib. 1. Hist. Nec deerat Otho protendens manus, adorare vulgus, iacere oicula, & omnia serviliter pro dominatione. Et pari casu Phædrus, lib. 5. Fabulâ 88.*

In plausus consurrectum est. iactat basia

Tibicen; gratulari fautores putat.

Equester ordo stultum errorem intelligit. &c.

Epigr. 5. Lasciva est nobis &c.) *Malam inmissâ in interrogatione: Lasciva est nobis pagina? vita proba est. lepidius enim videtur, ut nec neget de se, nec fateatur.*

Epigr. 11. In illâ appetitur.) *Vulgo, peitur; sed alterum tuetur se fide ms. nostrorum & vet. editionum.*

Ibid. Tussit.) *Blandiebatur seculi nostri Pindari, Paulo inquam Melisso, tussis, quod servant adhuc aliquot add.*

Epigr. 11. Bis quinque numismata.) *Palat. ille, bis bina; ut fortè fuerit, bis quina: uti habet editio Iuniana.*

Epigr. 12. Nimirum timuit nostras F. q.) *Non aliter ms. non aliter edd. vet. idque postulat sententia Auctoris. idem enim dicit quod infra lib. 7. Epigr. 47.*

Non tulit invidiam taciti regnator Averni,

Et raptas fatis reddidit ille colos.

addatur Epigr. 14. lib. 12. plura heic appositè Heraldus, Iunius edidit tenuit. perperam.

Epigr. 15. Gaudia non remanent &c.) *Sic calamo exarati duo & vetustè cusi. Iunius publicavit, remeant; sed non probat. reposuit item paulo post, fluunt, cum ms. & edd. vet. pro quo Iuniana fluent.*

Epigr. 16. Quæ legis heic: aliter &c.) *Ita interpuncti. quonia videretur rotundius. alij, Quæ legis: heic aliter &c. quod minus placebat. Frequentes quidem indulsi iudicio meo in mutandis distinctionibus, nequo id tamen semper prodidi, quod tale quid licere putarem sic satù exercitatio in argutis poetis. Et quid ni liceret? iam ferè obtinet, ut quilibet auctorem quemvis interpolet, deformet, truncet, eviret, imò etiam enecet, impune: tanquam si & heic videret illud Satyrici:*

Ande aliquid brevibus Gyaris & carcere dignum

Si vis esse aliquid. —

Epigr. 20. Tanto ventri que gulæ que) Ita ms. omnes,
& vert. add. malè nuper editi, tanto tibi ventre gulæ que.

Epigr. 21. Cum peteret.) Ita Palat. & Anglic. cod.
nec non noster quart. antea legebatur, Dùm.

Ibid. Ingressit sacris.) Sic malus cum Palat. & Tur.
& quarto, etsi tolerabilis quoque prior lectio, Iniecit,
sed scilicet plus est Ingerere focus quam iniicere; imò
aliud est.

Epigr. 22. Quid nunc sæva.) Iunius ait legere quem;
non sæva; neque improbat ipse, aut alij posteriores: à qui-
bus dissentio. nam sævum respicit habitum externum, qui
terrori erat lepusculo. & alioqui iterum noster Epigr. 60.

Intres ampla licet torvi lepus ora leonis, &c.
potius heic malim: Quid nunc? sæva, &c.

Epigr. 24. Incomtus illum Deciane.) Scripsi literã
minusculã, ut fieret demonstrandi, quem admodum repræ-
sentant ms. & olim edd. in nuper natu exstat Illum, ut vi-
deretur nomen viri.

Epigr. 27. Quincunces, puto, post decem &c.) Fe-
rè heic substituerim, puta. nam ultimam eius plus semel
corripit Auctor noster, aliq. haud heic tamen abit à vulgatis
Palat. optimus; itaque etiam manum abstineo.

Epigr. 30. Cœpit quo paterat Clinicus &c.) Haud
aliter edd. aut Palat. quomodo etiam divinãrat Lipsius:
prius erat; C. quod poterat Clinicus esse modo; tan-
quam si modò adverbium esset. ineptè.

Epigr. 31. Grata Pudens.) Scripsi vocem secu-
dam literã grandis, quia nomen hominis, quod urget tum
sententia, tum Calderini Commentarius. antea habebamus
minore pudens.

Epigr. 33. Non luget) Ita ms. & edd. prisca. mu-
stia: Non dolet hic. cui bono?

Epigr. 34. Rara que Summœni Fornice.) Defendit
hanc scripturam & Palat. & Anglic. cod. item verb.
edd. pueriliter, imò infra puerilitatem recentissime publi-
cati, Rara que si memini fornice; quod etiam reie-
cerat doctissimus Iunius.

Ibid. Vel ab Helide) Sic ms. nisi quod Palat. ille
melior, vel ab Iade. Vulgati quidam, vel Laide; minus
provè. nam tangit prostibula sui seculi.

Ibid. A spurcas & monumenta I.) Idè ex ms. deprom-

ferat ceu magis rectum Iunius : neque secus Palat. noster. alij : hæc monumenta.

Epigr. 35. Nec quos przlegat.) Vulgari lectio per legat ; sed friget illa pœa nostrâ quam subiecit Palat. prælectionis etiam mentio lib. 8. Epigr. 3.

Ibid. Permittit meretricibus.) Haud opinandè male ms. quart. meretriculis.

Ibid. Nec possunt nisi.) Ita uterque Palat. & noster quart. vulgo est, Ne possint ; non ineptè, nisi contradicerent libri veteres, quorum auctoritas vice loquitur.

Epigr. 39. Pamaque novit anus.) Exstabat istud in eod. Brit. placueratq; Iunio. ego recepi in contextum, quod etiam id servaret Palat. antea visebatur, avos.

Ibid. Imitator honesti.) Nihilò deterius Palat. & vetustior editio, mirator.

Epigr. 46. Fac si facis Ædile.) Non consulto Mercurio aut Venere feci de semina virum (si modo cinadus vir) idque iussu veter. edd. & Palat. Nam Ædile nesciam præterea meminit Epigr. ammatarius noster: at Ædilis pro cinado taxatur lib. 4. Epigr. 52.

Epigr. 48. Velocior.) Expressi quod erat in ms. & eod. primis: non velocius, aut velociter, ut habent postea vulgati.

Ibid. Nec nihil à tantâ nobilitate.) Sic restitui, etiam. Cum nihil à tantâ mobilitate, quod nihil est, quamvis occupaverit plures eod. alterum distans exstat in ms. nostris & vetustè impressis.

Epigr. 49. Liciniane.) Malus Liciniane, quod servaret Palat. duo, Bong. & Brit. codex. idemque reposui etiam infra Epigr. 61. loco Liciani, requirente item versu.

Epigr. 50. Caluum.) Eleganter. nec aliter Palat. ille pr. aut noster quartus: alius erat Canum, aut Caum; editio exfolera Caum.

Ibid. Et fractis sacrum Vadaveronem montibus.) Ita bene ms. Anglic. non ut hactenus vulgè, extractis sacrum Vada Veronem montibus.

Ibid. Boterdi nemus.) Sic Palat. quod sequi libuit ceu virgulam Mercurii in tantu tenebris. nam alij ms. Botordi; vulgati, Botrodi.

Ibid. Tepidi natabis lene Congedi vadum.) Expressi Palat. nisi quod in literâ amplius, Congendi editio; olim;

olim; Tepida natabis lene Congedi vada. nuperd' eusi;
Tepidum natabis lene Congedi vadum, quod approba-
vit Cuiacius, ut lene esset genus lintru. at natate lene
audies quas, adhuc quaro: certè vix heic feratur.

Ibid. Vobisca prandenti.) Sic Palat. noster. vulg.
ferè Voberta, aut Voberca: quod ultimum etiam in ms.
duobus. ceterum placuit prandenti pra prandenti, tum
quod occuparet omnes eod. ms. tum quod alterum ineptum
esset: quicquid dicant iuvenes aliqui auris nimis acuta.

Ibid. Rigens Dercenna.) Sic duo Palat. non Dir-
cenna, aut Durennia, quomodo legitur in alijs calamo
scriptis.

Ibid. Et Nutha.) Sic Palat. non Nemea, aut Ne-
meta, quod existat in edd.

Ibid. Tuamque Lacetaniam.) Nec heic ausus sum
recedere à fide Palat. utique cum sic quoque videretur
fuisse à primâ manu in Palat. sec. idque haberet ab emen-
datrice dextrâ noster ms quartus. vulgati Laletaniam ser-
vant; neque aliter supra Epigr. 26.

Ibid. Vernas apros.) Ita eleganter ms. nostrorum
triga, & Bong ut & Nora Cald. non vernos, quod nuper
natum est. nam alterum adhuc nidulatur in edd. memoria
ultima. accederem quidè Lipsio coniectanti in Polioreetico,
veros apros, nisi rusticam instrueres vitam Poeta, non
urbanam; apudg. eundem inueniunt lupos vernas lib. 10.
Epigr. 30.

Ibid. Rumpens equo.) Est à ms. quarto. antea erat,
rumpes.

Ibid. Lunata nusquam.) Ridiculè hallucinatur qui
heic refingit; Lanata nusquam: certè & singula & uni-
versa quibus id astruit ei cornua seriò obvertunt. nam pel-
les Sarmatarum, qua in delicijs seculi nostri, lanceas esse, no
ipsis quidem persuaserit barbaris, ubi preueniunt.

Ibid. Mercetur alius.) Non insulse Palat. noster, &
Bong. & tert. Mercatur alius; nec valde abeunt aut
quart. aut vet. edd. qui, Mercatur.

Epigr. 53. Sic interpositus vitio contaminat uncto)
Est lectio Turnebiana. sed an etiam legitima? Palat. uter-
que & olim eusi, Sic interposito vilis contaminat unctos;
nec aliter à seculâ manu quart. Tacet heic Calderinus,
tacent alij: cur ego loquar qui non scribo Commentaria?

Satis sit status movisse controversiam lectioni iam recepta.

Ibid. Effundit pica.) Cum testes in Brit. & ms. mei tribus, offendit, placeret potius, offundit, quod non illepidè opponatur illi fervet.

Epigr. 55. Sordidaque &c.) Aut aliquid vitij inhiaret versus isti, aut praecedenti; vel non satis assequor auctorem.

Ibid. Cui licet exuvijs nemoris rurisque beato,) Ita restitui ex Palat. idque melius, meo animo, quam quod vulgatur hactenus, exigui nemoris rurisque beati, quam bene enim acnectatur sequentibus, nondum perspicio.

Epigr. 56. Vendere copo.) Sic semper Palat. optimus, quod semel moneo, ut ad hanc factorem etiam alij locis emendetur, quae me forsitan fugerunt: copo, inquam, scribendam non caupo.

Epigr. 66. Tales adeo.) Ita reponendum arbitrabatur Melissus noster. postulante lege versus, vulgatur passim, tales ab eo. praescribat Palat. vult à voce, ab eo. locum habeo provisato.

Ibid. Et petit famam.) Sic apertè noster Palat. nam retro editi, gemente versus, & quatit famam. quat, habes ad oram, & cupit famam.

Epigr. 68. Nævia numen.) Malim fore lumen, quod est in Palat. & tert. ac quart. item Brit. eod.

Epigr. 70. Miri radiata colossi.) Ms. Palat. miro. quod amplecterer ceni substantivum, idemque signans quod, sui miraculo, si adstipularetur alius praeterea calamo exaratus liber.

Ibid. Hanc pete: ne metuas.) Ita Palat. & edd. vet. vulgati pridem, Hac pete. ego praeterea mallis, neu metuas.

Epigr. 71. Nævia sex cyathis.) Palat. & Bong. ms. Lævia, postremus praeterea exhibet, qualathis, nec cubitens rescribere calathis, cieto illo cyathis, de qua re dicam alio loco.

Epigr. 76. Pierios differ.) Sic vet. edd. sic ms. omnes: recenter editi, differt. vitiose.

Ibid. Lyrasque Dearum.) Ita Palat. & noster quart. alij Deorum.

Ibid. Sed perinane sophos.) Persuasit mihi codex Bong. & Mod. antea erat à pessima manu, semper inane, quartus vocis prius habuerat semper in ore.

Ibid.

Ibid. Quid cum Permessidos undâ.) Mallem, Permesside nudâ, fide nos. Palat. si modo alter adhuc liber scriptus accideret veluti subsidio. Bong. servat, Permesside lymphâ.

Epiqr. 78. Inque suos vultus.) Admissi lectionem exemplaris Palat. & quart. electo illo, Inque ipsos, quod simili vox statim sequeretur versu altero

Ibid. Nobiliore rogo.) Sic etiam omnes nos non est in cod. Brit. nobil. viâ. quod tamen praeulerim: tum quod haud putarim vivum rogo combustum, tum quod minimum abeat ab illâ lectione Bong. membrana, in quibus, vita.

Epiqr. 84. Filios: & invenit Quo possit istud more. furuit anc.) Ita distinxit suavis sententia. intricatus enim visum quod publicabatur filios, & invenit. Quo possit istud more? furuit, &c.

Epiqr. 88. Non Pario.) Hoc malis cum geminis ms. mei & cod. Anglie quâni quod vulgabat, Phario. quamvis haud ignorem usum marmoris Aegyptiaci frequentem.

Ibid. Roscida.) Ita Palat. & Brit. alij, humida.

Ibid. Vivet.) Expressi lectionem cod. Palat. & quart. alij, vivit.

Epiqr. 89. Adeone penitus.) Palat. penitet; ut suspicer fuisse, penitè.

Epiqr. 90. Omne sed officium.) Sic (Alderini Comment. vij, & noster quart. placuitque pra altero, Omnis & officium, quod remanet in plerisque exemplaribus.

Epiqr. 92. Et scripta lacerna.) Produxi scripturam cod. Palat. est in vulgatu, & trita lacerna.

Ibid. (Neque enim est culus qui non cacat olim) Sed fodiam digito, &c.] Retraxi lectionem figurivam edd. antiq. ut & Palat. nostri. nam recentiores:

Non culum digito, neque enim est qui nō cacat olim
Culus, sed fodiam qui superest oculum.
cuius scriptura languorem quis ferat?

Epiqr. 93. Gaudet abisse.) Habuerunt istud duo Palat. haecenus vulgati, adisse; non melius sane, si non peius.

Epiqr. 96. Nativa laudet.) Ita Palat. & quart. perdetque sententia à verbo licet quod sequitur. vulgatorum laudat nescio quid sibi velit.

Ibid. Nihil sursum.) Cod. Bong. sursum, formâ priscâ.
Epiqr. 97.

Epigr. 97. Loqueris tu Nævole tantum.) *Habet vulgati, Nævole semper: alterum refat in Palat. duobus, in quarto, in Anglic.*

Epigr. 99. Opremus tibi.) *Recentiores Optamus, quod edidimus visitur in vet. edd. in Palat. & quarto.*

Epigr. 101. Primos viridis Demetrius.) *Ita quart. bene, nam si retinuerimus quod occupat exemplaria vulgata virides, concurrent duo epitheta.*

Epigr. 103. Nondum Scævola iustus eques.) *Ita egregie noster Palat. inepte alij editi, Scævola factus eques, allusit emendationi codex quart. in quo, visus eques, iustus enim & visus sedem sapè iterius occupant in libri membranaceis, adeantur Modij Novantiqua.*

Epigr. 106. Negavit.) *Sic planè vet. edd. & Palat. non negabit, quod vel respuit mens Auctoris.*

Epigr. 107. Luci carissime.) *Editio Iunij, clarissime, alterum se tuetur auctoritate omnium ms.*

Ibid. Per secula curas.) *Apaga illud chartas, quo nobis os oblinere nituntur nonnulli, etsi enim mentio iterum chartarum nostro libr. 3. Epigr. 20. at centies etiam occurrat curarum.*

Epigr. 108. Vnum si præsto togatum.) *Nemo neget hoc modo legendum, non sit præsto, quod errore typographi irrepset in editionem Iunianam; sed fideliter tamen representatum à sequentibus.*

Epigr. 109. Deponi monet & rogat lavari.) *Dedit, scripturam antiqq. edd. & ms tertij ac quarti, editus à Iunio liber oggerit sine ulla gratiâ; Deponi rogat & monet lavari, quippe lavari heic ponitur significatione rari, quam promisi toto velus flumine in Suspicionum libellis.*

Epigr. 114. Prata tenet.) *Sic legendum nam quod visitur in editione Iuniana tenent, est sphaera typographi, neque debebant sequi posteriores, quod tamen factum adeo genus id hominum oves amulatur, quarum unâ se precipitante in flumen, cetera statim sequuntur.*

Ibid. Pater ire sub umbras.) *Ita disertè optimus Palat. hoc est, ferens nomen patris filii adhuc superstitis, non abis nimirum cod. Anglic. in quo, Pater iret ut umbras hætenus editur, Patrem isse sub umbras; cui quidem suus sensus, seil obtusior, neque ita accommodatus meritis Romanis.*

Ibid. Vivat.) Haud aliter editio (Calderini, haud aliter biga Palatinorum, liberque Bong. & cui non sapiat pro illo vivit, quod hodie obfedit exemplaria? imprecatur enim vitam longam, ut agrum colens subinde impingat in ossa filia.

Epigr. 115. Suffrendia sava cogitabas.) Sic quoque retrò cusi. inveniunt ab aliquot annis excusi, cogitabis.

Ibid. Procille vires.) Hoc omnino requirit sententia Poeta. nec aliter ms. aut edd. prisca. posteriores tamen, vivis.

Epigr. 116. Sacravit honori.) Ita melius Palat. & quart. quam, ut passim editur, honore.

Epigr. 117. Nec roges.) Aliquanto virilius istud, quod custodiebant ms. nostri & edd. prisca, quam vulgatum ne roges.

IANI GRVTERI

I N

EPIGRAMMATVM LIB. II.

NOTÆ.

P *Refut. Porro daturus.)* Obscurus sum Palat. quod id videretur rotundius quam dicturus, quod hactenus omnes occupat editiones.

Ibid. Et in togâ saltanti inducere personam.) Est hæc lectio ab editioe Calderini. à qua licet ipsa abeat interpretatione, at ipsam tuetur omnibus modis noster teri. neque tergiversatur Palat nisi quod pro in, habent duabus literis amplius dein vulgo erat, & togam saltanti inducere personæ. quod amet qui vult: ego non dignor adspectu.

Ibid. Denique videris.) Sic venisset noster Palat. & quart. editur passim, videas rustice.

Epigr. 1. Perlegeretve liber.) Ita Palat. noster, non perlegeretque, quomodo restat in vulgo.

Ibid. Hei mihi.) Cum illud, mihi, absit Palat. non temerè quis suspicatur repetendum, Hei hei, vel rescribendum, Eheu.

Epigr. 2.

Epigr. 2. Ad Germanicum Cæsarem.) Lemma istud est à libro nostra quarto. & quæ non arbitror antiquum.

Ibid. Ex Catts.) Ita ferè Palat. & quart. nempe Cathis. & bene interpretatur Calderinus, cuius editio idem servat non quod invasit posteriore seculo, Dacis. accedit quoque infra sententia ms. Anglic. & Bong. qui referunt, Carthis. videatur Lipsius lib. 1. Epistol. Quæst. 5. Dacis, quod Iovio placet. planè vins facit mentis Auctorem, quæ Rhenum domitium vult, qui longius utique abest à Dacia.

Epigr. 5. Cum sis quoque, sæpè negaris.) Ita malui distinguere, quæ quomodo recent. cum sis quoque sæpè, negaris quantum interfit, sentiunt cum aures non omnino staccide.

Epigr. 6. Et longas.) Ms. quart. Quid longas. quod placuit Medio. Adeantur eius Novantiqua.

Ibid. Rapta ex crihere.) Sic noster Palat. alij Rapta scribere. Colucci editio, Kaptim scribere.

Ibid. Interiungere quæris.) Hoc pacto legendum, non modo fide Palat. nostri & aliorum, sed quia Iter iungere quod hæret in vulgo. nunquam dixerit Martialis, ne prima sedes sortiretur Iambum.

Epigr. 8. Quasi nos manifesta negemus.) Ita scripsi, fuis auctoritate ms. durrum, & edd. vet. Iunius ceteriq. publicarunt; quæ si manifesta negamus; nullo lepore, nullâ Venere, iradè nullo sensu idem tamen non incommode mutari posset in hanc formam quasi si manifesta negamus.

Epigr. 9. Quod scripsi legerat.) Est à Palat. & ms. quart. longeque intellecta proclivius, quam illud, legerit, quod hodie regnat in libro.

Epigr. 10. Basia dimidie quod das.) Ita ms. & edd. vet. non aequè rectè recent. quæ das.

Epigr. 11. Porticum terit seram.) Sic ferè ms. nostri, additque quartus, esse hypallagen vulgo erat, serus.

Ibid. Causa quæ est? domi cœnat.) Minus sincerè antea legebatur in Iunianis, & qui eum socuri sunt, causa, quod domi cœnat. nostra propugnatur maiestate eod. ms. & edd. vet. quævis planè probum neget Modius.

Epigr. 14. Nam thermis iterum cunctis iterumque lavatur.) Accederet modo alter aulic liber, revocarem scripturam Palat. & quart.

Nã thermis iterumque iterumque iterumque lavatur; quod nescio quomodo exprimit & frequentem illam lotionem,

nom, & circa eam Sely anxietates.

Epigr. 16. Sindone tinctus olenti.) An tingi potest lectus sindone? malum cultus, aut cinclius.

Epigr. 17. Non tondet, inquam. quid ergo facit? Versus claudicat, an fuit? Non tondet, inquam. non? quid ergo? quid? radit: ut bis interloquatur Amianus. Melisso simplicissimè videbatur mutato inquam in inquis legere: Non tondet? inquis. ergo quid facit? radit.

Epigr. 24. Mecum eris ergo miser.) Sic cod. Brit. & Palat. nam quod vulgatur, Mecum ergo miser es, rejicitur à sequentibus.

Epigr. 26. Inque tuos) Placuit hoc cum Brit. ms. & Palat. non, tuos. quia maius certiusque indicium istud quam alterum.

Epigr. 27. Effete.) Sic noster Palat. editioque exalestor Iunius edidit, Effete. coniecitque, Affete. non opus erat.

Ibid. Nequiter.) Miror cur ista sollicitetur lectio, magisque miror supponi naviter, quod hinc magis locum habere non potest, quam medio mari fux accensa.

Ibid. Euge beatè: Hoc volui, &c.) Si laeret, interpretarerim:

— euge! beate!

Hoc volui facta est iam tibi cœna. tace.

10 Hoc volui sit adhuc vox laudantis.

Epigr. 29. Non hesternæ sedet, &c.) Reposui scripturam cod. Anglic. & Palat. nec non ead. veti. aliter tamen eam expono, quam Bavavorum ille doctissimus Iunius. tamquam scilicet quotidie processerit cum liquida recens, nec unquam bis eandem sumserit, vulgè. Non extrema.

Ibid. Pingit aluta pedem) Iunij editio, & sequentes cingit: sed alterum est à membranæ Palat. & vetustè ensis. Qui hinc negationem tollunt, & nescio quâ moluntur emendationem, sub specie medicina, moluntur carnificinam.

Epigr. 30. Fidu(que)) Et hac est lectio Palat. ac vet. edd. nam recentissima, felixque, minus appositè; cum agat de opibus versu sequenti. sic, ut alioque iterum locutus infè Epigr. 42.

Epigr. 32. Cum Licino est.) Addids substantivum, quod id oggerent ms. tamen si respuerant vulgè.

Epigr. 33. Bassat, & Philzani &c.) Sic ms. Palat. & editio Colin.

no Coltn. in Calder nusquam aut ò visitur, aut hic, quod præferunt vulgari.

Epigr. 36. Fletere te nolim.) Ommino ita legendam, clamante & Palat. nostro, &, quod plus est, sententiã. hæcenus tolerabatur, Pectere, quo quid esse poterat incensus? quare & in id inuictus Gulielmius.

Ibid. Nunc sunt crura.) Ita Beng. ita Palat. & quart. erat in vulg. Nunc tibi crura.

Epigr. 37. Non vocavi.) Ita Palat. uterque & a secundæ manu quartus. in hunc usque diem inepta regnavit lectio, vocabo, quam tamen diu est quod ad corvos me iussit noster Donsa. sed non etiam iuit bestia illa. ductam oportuit.

Epigr. 40. Novi hominis fraudes.) Sic Palat. & tert. & quart. habebant vulg. mores. non malè, nisi latum unguem recedere religio à membranæ seculi præci.

Epigr. 41. Manumve Crispus.) Ita Palat. & verò etiam Brit. codex, Crispus, vulgari Manumque Priscus.

Epigr. 43. Κοινὰ φίλων, hæc sunt, hæc sunt tua, Candide, κοινὰ.) Restitutio lectionis argutissima debetur Palat. nostro, neque abluat nimium ms. Anglic. in quo fuerat,

Κοινὰ φίλων, hæc sunt tua semper Candide κοινὰ, vulgata putida est,

Candide κοινὰ φίλων hæc sunt tua Candide κοινὰ, putidior etiam videbitur, si nostram istam novellam distichis sine animaverimus notâ interrogatoriã.

Ibid. Furias & cornua tauri.) Itã quidem edd. postrema: ut antiquiores, furiosi cornua tauri. Palat. habet, furia & cornua, ut suspicari quæ possit fuisse, furiosi cornua tauri. id est, qui coactus furere, ut solet in circo, nihil tamen muto. nam & sic quoque Virgil. pateris libanus & auro.

Ibid. Agenoreas.) Itã Palat. & vet. edd. Tunij enim, Agenorida.

Ibid. Et dicis, &c.) Meo animo maior suberit amarulentia, si postrema insignirentur notâ interrogatori.

Epigr. 44. Tris.) Ita Palat. non tres quod leuissimo videretur leuitus, nisi super eadem voce disputatiõem olim à Grammatico.

Ibid. Ut puto, quatuorve.) Malim ut puta, proximè manuscriptum Palat. qui, vel puta, sed nec sic ta-

men lectioni sua est integritas. manus subest ulcus, quod sanare non meum.

Epigr. 45. Suppositis perlucet praela lacernis.) Ita optimi ms. editio ultima; appositus perlucet praela lucernis; cui non lucerna tantum heic opus, adeo cacuit, sed sole toto. nec bene etiam Gulielmus reduciūm voluit, praela. manavit enim lectio illa à male feriatis; qui eam apposuerant voci, racemis: sic sanè ora ms. quarti.

Ibid. Tua candida.) Ita & Bong. & Palat. non, tua vellera; quod heic odiosum est, neque agnoscit noster quartus, in quo, tua candida. verum de isto monuit etiam quondam Gulielmus meus, itaque consulari.

Ibid. Frigora trita.) Quicquid alij dicant, retines istam lectionem subnixam trium ms. velut columnis, spernuntque & tute Lipsi, & tuta quod visitur in vulg. videtur enim vocare frigora trita, qua ei nata ob vestes tritatas. saepe mentio Poëta togæ tritæ, lacernæ tritæ, &c.

Ibid. Quid renuis? non te &c.) Sic quoque Palat. & ora ms. quarti, quomodo volebat Lipsius, alyque.

Epigr. 48. Et grandem &c.) Versum istum præposuit sequenti, in vitiis omnibus editionibus heri natus, volentibus tamen cussis vetusto, & ms. nostrum quatuor, & sententiâ Poëta.

Epigr. 52. Novit loturas.) Ita rectè & Palat. uterque, & duo ms. mei. neque sicus Brit. codex quem consuluit Iunius. ipse enidit hêcturas; quo quid voluerit, non faciliâ divinaverim. alterum & agnoscit quoque & explicat Calderinus.

Ibid. Mammofam Spatalen pro tribus, illa dedit.) Ita distinxit. editi recenter; Mammofam Spatalen, pro tribus illa dedit. obscure & ineptè. vult enim peposcissâ triplicem mercadem & accepissâ. Interim duplex intellectus vocis dedit. ambigaturque an nummos dederit, an potius ipsam se.

Epigr. 57. Oppigneravit ad Claudij modò mensam.) Sic ms. quart. nam Palat. repetito hu. modò,

Oppigneravit modò modò ad gladi mensam, vulgè Oppigneravit ad modò Claudi mensam. itom: Oppigneravit admodum Claudi mensam.

Epigr. 61. Quod tibi cunque datum est.) Sic veto.

edd. & Palat. & Bong. & quart. nam à Iunio publicatis,
& segg. datur.

Ibid. Purior illa fuit.) *Ms. quart. loco harum vocum
habet: fecerat illa minus.*

Epigr. 64. Transit & Nestoris.) *Ita Palat. nisi quod
non duplicaverit ij. vulgo erat; transit vel Nestoris per-
peram.*

Ibid. Quò te sperabimus.) *Ita reposui fretus boni-
tate & Palat. & Bong. & Anglic. cod. vulgò spectabimus,
quod hic non spectat.*

Epigr. 65. Saleianum.) *Sic scripsi iubente Palat.
vulgatur nunc Saletanum, nunc Soleranum.*

Epigr. 66. Icta Phlegusa.) *Est item lectio Palat. &
Bong. & quart. erat vulgo, Plecusa.*

Epigr. 70. Primus te.) *Alj, Te primus: sed alterum
restabat in Palat. pr. & nostro quart.*

Epigr. 72. Os tibi percisum.) *Vulgabatur prius pra-
cisum sed quod postea sustentatur & Palat. & Brit.*

Epigr. 73. Lyris? quod sobria.) *Ms. amici mei
Iohannis Vlrici I.C. & Poëta elegantu habet, quid sobria;
videtur distinguendum:*

Quid faciat vult scire Lyris. quid? sobria & c.

Epigr. 74. Regulus solet turbâ.) *Editur in Iuniano,
sola; sed vitio typographi. quod libuit indicare, quia heic
idem peccatorum impressiones sequentes, gemente lege Pedia.*

Epigr. 81. Sandapila est.) *Sic Palat. sic Brit. sic alj
ms. vocula est deest vulgatis. malè, uti etiam placuerat
Iunio.*

Epigr. 82. Quid fingis Pontice.) *Ita Iunij editio, ne-
que aliter à manu correctricæ quart. at edd. prima, fugias
quid Pontice; quomodo & inisso quart. & tert. verum
Palat. ille optimus, quod fugis Pontice; an fuit fingis?
ut a herclè compares in libro vetere Iob. Vlrici. dicentis
autem versus causâ pro cruce fingis.*

Epigr. 83. Et se qui fuerant.) *Malè edd. pleræque:
Et si qui fuerant. haud ullo sensu idoneo.*

Epigr. 87. Sexte natantis.) *Ita Palat. nosser. & ve-
rò illud, Sexte, haeret item in Bong. in Anglic. in tert. alijs-
que. sed ydem voce sequente servant cacantis; meo iudi-
cio malè. nam qua firma sit hominu cacantis sub aquâ,
nullus meminit scripturum, neque alium esse putarim ab ed*

que extra aquam, nisi quatenus omnia ampliora videntur sub aquâ.

Epigr. 92. Non debet domini perire.) Sic vet. edd. & Palat. recentes domino; haud aequè eleganter.

IANI GRVTERI

I N

EPIGRAMMATVM LIB. III.

NOTÆ.

E Pigr. 1. Quæ meliora putas?) Adieci interrogationem ex consilio Doufano, quòd non viderem a liquis quid argueret Auctor.

Epigr. 4. Cur absim quæret: breviter tu) Sic meo animo bene editio Colin. alta:

Cur absim, quæret breviter. tu multa fatere. insipide, quodque tampridem quoque stomachum moverat Modio.

Ibid. Si quando veniet, &c) Ita quidem Iun. edd. sed vet. & ms. nostri:

Quando venit? dicet tu respondeto: Poëta.

Bong. membrana:

Et quando veniet, dicens responde, &c.

media lectio optima videtur.

Epigr. 5. Hunc primi queres in limine tecti.) Ita Palat. quòd visum magis congruere, quàm quòd possidet habentis vulg. edd. Protinus hunc adeas, primique in limine tecti. videtur tamen adhuc aliquid labi in voce tecti. cogitabim de Tectæ, ut subaudiretur, viz. sed tunc primi illud in aliud quid mutandum, fortè primo.

Ibid. Commendet.) Ita ab correctrice dextrâ ms. nos. quart. vulgati commendat, minus concinnè.

Epigr. 17. Mensis scriblita secundis.) Est à coniecturâ Calderini, cum inuenisset in vet. codd. scribit ita. placuit Menula, intrita. Anglie. membrana, item Bong. nec non Palat. pr. & quart. constanter habent, inscripta, quòd inmississem, cieto altero, in possessionem suam, si venisset in mentem alicubi eius nominis legisse ferculum.

Epigr. 19. Scelerata latebat in ære.) Ita fœci berratu Palat. cod. antea legobatur ore: sed eo offendebat, quod præcederet ora, atque ideo inculcaretur iterum partium dextrè.

Ibid. Falsâ quod urfa fuit.) Est scriptura Palat. Anglie. Bong. & quart. nec planè malè: quasi prostitisse veram fuisse ursam. editiones proletaria habent, autâ quod urfa fuit; quod vix feratur ob syllabam breuem, quam circa casuram perpetuo vitat Auctor. Sed & Calderinus agnoscit illud falsâ.

Epigr. 20. Tione thermis.) Ita vet. edd. & ms. nostrum tres. nam quartus, Perine; de quo querendum censet Modius, sed frustra. Nam Titi balnea iterum occurrunt apud nostrum infra Epigr. 36. posteriores eusi, Stertine thermis; insicere.

Epig. 21. Nautulatur.) Morigerum me prabui fidi Palat. nostri & quart. vulgò erat, naviculatur; minus bene syllabâ superfluente.

Epig. 22. Ut famem & sitim ferre.) Egregia lectis, codicisque Palat. antea publicati, ne famem & sitim ferres; rus merum. ut cuiusque adspulatur altero nosser quart. qui à primâ manu, ut famem & sitim ferres.

Epig. 24. Vite nocens rosâ.) Ita ms. ita edd. vet. et recenter, rosca; quod ipsum quantum liqueat erratum esse typographi, ita tamen alitè egit radices, ut etiam deceperit Consummatorem Iudicis, qui nobis vitem rosam hinc og gessit, nullius planè odoris.

Epigr. 25. Roga lavetur, Rhetorem.) Libuit admittere hanc scripturam cod. Pulmanniani, item nostri quart. cum vitâ tantum literâ diverzat Palat. pr. ferret, inquam, habetur pro lauetur. est constructio figurata, nec infrequens classicis scriptoribus; ideoque exturbata à sciolis.

Epigr. 26. Hoc me puto velle negare.) Locus vitiosus. Palat. nosser habet, puta. quart. hoc nec puto posse negare: ex quo Modius fecerat, negari, non malè. sed adhuc aliud desidero, reposuerimq. potius, hoc nec puto velle negare. nam ultimam eius vocem corripit a nosser, infra prodam.

Epigr. 30. Vnde vir es Chiones?) Interpretari ut videtur, secutus & iudicium meum (quod exposui latius in Suspicionis

Suspiciombus) & Calderini editionem. pleræque alia: unde?
vir es Chiones? quod non intelligo.

Epigr. 38. Cauffas & Caius.) Ita noster tert. & ora
quart. vulgg. & Cavis. quod veluti spurium arguit itera
Anglic. cod. in quo. & Marcus.

Epigr. 39. Faustine ministro) Miror restare passim in
edd. magistro, cum ignoretur quid sit, habeantque alte-
rum & ms. omnes, & a Colinao editus liber.

Epigr. 40. Quinquageno) Sic ms. quart. editi, quin-
quaginta.

Ibid. Tu magnus quod) Nuperi typographi invexerunt,
Tum magnus, sed contra ms. contra olim impresses.

Epigr. 42. Rugas uteri quod credere) Non ausus sui
elevare auctoritatem cod. Palat. itaque foras eieci quod an-
tea comparebat in libro, quod condere. (Ceterum illud, la-
bra linis, recte cepit Iunius, non recte Caldermus.

Epigr. 44. Vis, quantum facias mali, videre?) Valde
superfluum auribus meis verbum, videre, satis enim, mea
sententiâ, & satius fuerat, Vis quantum facias mali?

Epigr. 47. Phrygiumq; matris) Sic vett. edd. & Palat.
pr. ac quart. non, Phrygiæque, quod ostentant alij, haud
malè quidem, nisi ea esset reverentia antiquitatis, ut nihil
eius temerè despici deberet.

Ibid. Urbem petebat, &c.) Est à Palat. pr. & quart.
quippe edd omnes perperam, Romam petebat, quod nihil
nisi interpretamentum prioris. interim sciendum isthac ef-
ferenda interrogativè.

Epigr. 49. Vbi Massica) Sic ms. & vett. edd. nam post
nata, tu Massica: recentissima vero, tibi Massica: quod
vix ferant Grammatici.

Epigr. 50. Pœmata donas) Ita triga ms. vulgg. do-
nes. malim ferè, damnas.

Epigr. 54. Galla rogantem:) Non illepide cod. quart.
Galla, roganti Multo, &c.

Epigr. 55. Scis puto) Haud paulò istud nasutius, quod
praefert ms. Palat. quam vulgatum, Sic puto.

Epigr. 57. Callidus) Iunij quidem editio facit istud
Epigrammatu alterius initium: nec aliter attara tert. &
Palat. & edd. prisca annectunt superiori.

Epigr. 58. Facilis hortus vibanos) Admovi mamora
isti loco, sed nescio an salutarem. reposui, vibanos, in-

dice ms. Brit. quem inuabat meus Palat. in quo, faciliis hominis urbanos, illud umbellas quod conspicitur in recentioribus edd. aut umbras, quod seruant antiqui, quid sibi uelut non expuro, at urbani heic opponuntur rusticis. & quoniam sint ordine enumerat Poeta, quod tamen uir summus putat pueros capillatos parere villico in submittendo capillo; inueta ab eo dissentio; cum uideatur dicere Auctor parere ipsi ubi opus aliquid ei imperat in horto quod sicutant, excuisse enim laboribus, colligamus ex versu sequenti; qui ut Eunuchos quidem excipit.

Ibid. Domus longe) Ita bene nihil enim in domo quam ibi transferretur, ideoque inde petendum esset, longa illud, & interpretatio Iunii coactior uidetur.

Epigr. 59. Nuncubi copo dabit?) Ita ms. Palat. & edd. uert. dubis nuper nari eodd. sed an recte?

Epigr. 60. Non iam uenalis) Sic Palat. & ed. Culin. & amplector pra altero, non tam uenalis, quod rusticum sapit.

Ibid. Sugitur inciso) Admodum ueruliter. & sic existat in ms. tribus. nec aliter ferè edd. uert. nempe sugitur, at seqq. sumitur.

Epigr. 62. Non spatiosa supellex) Poscit hanc lectionem mens Auctoris, qua uult istum sibi comparasse ea qua cariora essent artificio quam materia, ideoque non multum occuparent loci. edd. recentiores obtruserunt nobis non ipse-ciosa, haud ammentibus uert. & ms.

Ibid. Plurimula) Et quis dubitet de hac lectione cod. Brit. cum ei adferatur Commentarius Calderini? quamuis habeat textus uirto Typographi, pluris mulla, quod postea degenerauit in nulli.

Epigr. 63. Flexos qui digerit) Iuuius ed. litera minus, si, xo, sed detrimento Epigrammati: habentque alteram illud & ms. & edd. uert.

Ibid. Brachia uolâ modos) Habet Palat. pr. choros loco modos, quem sequer, si & alij accederent libri suffragatores.

Ibid. Res pertricosi) Ita ms. & uert. edd. nam adulescentiores ista, pertriosa est, quod pridem quoque sugillauit Gallianus uiso Turnebus.

Epigr. 67. Nihilque nostis) Ita dicere solemus hominibus quibus parum procedit que agunt. dicimant alij postis,

possis, alij in ostis: sed nec ita loqui solet Poeta noster. ult-
 timoque heic non convenit, quod processerit Celsus, non
 Celsostis.

Ibid. Voteno Rafinâque pigriores) Quos non hic
 locus exereuit? at qui i. m. vocet in dubium lectionem quam
 posuit? sic senè habuit Palat. ille nota prima sunt sci-
 licet duo nomina rivulorum: quos navigabat Martialis, ut
 ipsemet non indicat modo sed vociferatur versu sequenti.

Ibid. (Inguuis) Ita quoque Palat. & Brit. & Bong.
 & quart. imo & ed. Cald. male vulgò, Inguis.

Epigr. 68. Quid dicat) Sic ead. veti. & ms. recen-
 tioris tamen dicat. nullâ gratiâ.

Ibid. Nunc studiosa legis) Pridem orta edil.
 legis. non in ep. sed alterum propugnatores habet om-
 nem vetustatem edicum & manus scriptorum & im-
 pressionum.

Epigr. 74. Facies levas) Ita ferè Palat. nempe la-
 vas, sed sine encliticâ, qua etsi male appareat in cod. nostro
 quart. habet tamen levas faciem non lavari aut psilutra
 aut dropace, res ipsa clamat, itaque exturbavi per caput pe-
 desq. illud pervulgatum faciemque lavas.

Ibid. Quid facient ungues?) Certissima item cor-
 rectio, nisi & Palat. & quart. & ed. Cald. & ratione
 ipsâ. hæctenus editi; Quid faciem tingis? in ep. ut etiam
 ante prodidit Medius.

Epigr. 75. Puras opibus corrumpere) Illud opibus
 quod alij substituunt nondum mihi placere potuit, n. m. vi-
 detur velle Poeta, magno pretio comparasse Lupercum qui
 obsecram: illud patereatur.

Epigr. 77. Saproq. hâgis?) Noster ead. tert. & quart.
 ex p. h. gis? nihilo deterius.

Epigr. 81. Decipis: ore vir es.) Mutavi interpreti-
 tionem vulgatam, que erat; decipis ore: vir es quâ quid
 excogitari queat aut frigidum magu aut inficium?

Epigr. 82. Cubini quem dicit) Ita Palat. sec. nec re-
 clamat Anglie. nisi quod & is iudic. vulgabatur antea;
 Cubinis iudic, aut, Et cubitis tradit, utrumque contra lo-
 gem carminis.

Ibid. Sciscitator urinx) Ita editur Iovius, restatque
 item in op. Palat. at retrò editi & ms. alij; sciscitator, quod
 probet qui velit, ego amplectar alterum.

Ibid. Ipse retro) Sic vet. edd. & ms. at Iunij editio, ille. Puderet tanta mouere, nisi religionem in emendando Martiale præstandam putarem, etiam in minimis.

Ibid. Palæstritis) Lipsius noster in Poliorceticis legisse videtur, palæstricæ, cui lectioni nullus suffragatur codex scriptus editusue, ideoque retinui lectionem omnium librorum. nam in delicijs magnatum fuisse palæstricæ nemo negaverit.

Ibid. Nec vindicari Rufe possumus? fellat.) Ita libuit distinguere, quod non viderem sensum commodum in interpretatione vulgata: Nec vindicare Rufe possumus. Quæ heic commentatur Calderinus, vix inteligo. illud meum, vindicari, exstat palam in Palat. & quart. Videtur autem sensus: non posse aliter vindicari malignitatem convivij illius, nisi fellationem obijciant convivoribus. Ne quid tamen dissimulæ, aliud heic puto latere ulcus, ac dicere Martialem: qui hæc patitur, nec se ullâ re vindicare potest, fellat, hoc est, tam turpe quid patitur atque qui cogitur fellare.

Epigr. 84. Quid ergo? linguam) Sic omnino legendum cum vet. edd. & Palat. nam quod produxere recent. linguam, sensu est insensu.

Epigr. 85. Salua tui) Sic præter vulg. ms. quart. at Palat. tui, quod ferri queat, si ista vel libertus vel amicus.

Epigr. 91. Pro cervo) Adhæsi scriptura Palat. & Britannici codicis. vulgati tamen uno ore, pro puero.

Epigr. 92. Sed unum. Huic ego, &c.) Ita distinximus cum prius esset, sed unum Huic ego, non oculos eruo G. duos quod ut interpretatur Calderinus non placet. latet acumen, nisi frigidum satis, in vocibus unum & duo.

Epigr. 93. Venustilla) It. i. Palat. non Venustina, ut erat in vulg.

Ibid. Crus colorque formicæ) Correctio huius loci debita codd. Palat. Bong. Brit. & quart. vulgò legunt, crusculumque formicæ, quod nihili est.

Ibid. Vropygium) Palat. orthopygium, nec recedit longè Bong. qui, orthopygium. quartus primo habuit vropygium, sed mutatum postea in orthopygium.

Ibid. Audes) Vulgò Gaudes, sed alterum est à libris.

Ibid. Nupture) Admissi scripturam codicis Brit. quod enim occupat editiones, nuptum ire, officijs versui, atque auribus; imò & oculis.

Ibid. Sternatur à Coridetricl.) Ita edd. antiquatae, recentes iunctim: Acoride.

Ibid. Tuum decet solus) Miror iuvenes istos qui ab aliquot annis more canum venaticorum male affecta membra auctorum investigant, toties percurrisse Martialem, nec effendisse ad ipsa cubilia tot locorum impuratorum, quae vel odore cuius se proderent. sanè illud, tuum dicet solus, quod hodie edit. omnes inquam, mutandum erat in decet vel versus causâ. nec aliter noster Palat.

Epigr. 95. Quod prior & corvus) Passus sum mihi persuadere oras edd. vett. praesertim ceteri non contradicerent aut Palat. aut Bong. membrana, iugulari que illud, & Curuis, quod est in vulgatis. ignoro enim Curium istum. at corvos salutatores notissimos habeo ex Plinio, ex Plutarcho, ex Diono, ex alijs.

Ibid. Exspectes) Et hoc est à Palat. & quart. vulgè expectas, aliâque distinctione.

Ibid. Iam jam in prior) Sic vett. edd. & omnes, nisi novitia, Iam jam sic prior, &c.

IANI GRVTERI

I N

EPIGRAMMATVM LIB. IV.

NOTÆ.

E *Pigr.* 1. Tritonida multas in auro) Verveces meros, qui heic nobis obtruserant cultus. alterum reduxi, ex Palat. & Anglic.

Ibid. Sacra Terentius) Conferant inter se capita & Grammatici & Geographi, sciantque membr. suaces nostros codd. & hoc loco, & lib. 1. *Epigr.* 69. ut & lib. 10. *Epigr.* 63. representaro constanter Tarentum, non Terentum.

Epigr. 2. Frigore ridet aquas.) Durum mihi satis ridere aquas, pro contemnere aut discutere, durum, sed non dissimiliter nisi à *Epigr.* 19. Ridebis ventos, &c. aliquis veniebat in montem, reicit aquas. quod & alijs quoque postea animarum subijt.

Epigr. 4. Lassi bardiacus quod euoc. ii.) Secutus sum quo aurigabatur editio emm̄ prisca, neque aliam curam inducit Palat. noster, nisi quod a bardiacis quare expulauerim Merula, bardiaci os, etiamsi id propugnet maximus ille Turnebus: sed nec aridet Iunij, Lassi, nam veses sudore ebras pessime satere necesse est, maxime pinguiores, quales b. raiacus sive est bardiacus. Euocatus ergo vel nomen est proprium, vel miles euocatus.

Epigr. 5. Circum pallania.) Sic noster quartus, reliqui, circa pall. quod aures utriusque tradit.

Epigr. 10. Instructus: comitetur Funia librum Spongia.) Ita vet. edd. & quotquot evolui manuscriptorum. Iunij tamen editio, & traduces em̄dem; instructam comitetur pumice librum Spongia. acuto, sed tamen Non circun que datum est habet nasum.

Planè Spongas Africanas laudat Plinius lib. nono cap. quadragesimoquinto.

Epigr. 11. Te miser esse pulet.) Transpositio verborum perita est a ms. & vet. edd. novitue, te pudere esse miser. paulò durius.

Ibid. An ubi romisit.) Nisi inuerecundi videretur, dicerem suspicari me legendum promissit, pro premissit. sed impudens sim si mussim.

Epigr. 14. Astus Annibalis.) Sic quart & Palat. nimum quam proprie male antea Passus, nam doli peculiare quasi & hereditarij Hannibalis ac Pannon.

Ibid. Et ludic popa nequiore talo.) Sic habet oraculum Palat. nostri, tota, quod loco, popa, vivit in omnibus excusis, quid sibi velit quid non, adhuc quaro qui me doceat. at altera lectio hoc vult, quod tunc vel popa liceat lussi indulgere talorum.

Epigr. 15. Hesterna luce roganti.) Non video quare hodie nocte substituerint alij, cum alterum habites in ms. omnibus; nisi tenebriones isti literarij Auctori su. in sibi videbant lucem.

Ibid. Paucaque.) Non placet epistheron. nihil tamen variant ms.

Ibid. Stultus es an stultum.) Mallem, Stultus es, aut stultum &c.

Epigr. 18. Rescida tecta.) Sic ms. nostri. nam edit, templa, quam bene, ipsi viderint.

Epigr. 21. Dum negat hoc) Ita ms. & cusi avoriva avo. a pralo recentiores, hæc pariter refert hoc illove modo legamus, dicent forte studij istu iniquiores. verum est. sed ego scio minimam etiam labeculam esse inquinande depretiandeque gemme.

Epigr. 25. Cyllarus hausit) Est a ms. & edit. exoletioribus. nova satis nove, hausit. quod falsum est.

Epigr. 28. Et centum Dominos) In ius suum & possessionem restitit quod Iunius solism editionis sua marginis adlevrat. indignum enim videbatur lecto non recipi, qua ingenuitatem suam probaret non modò testimonio cod. Anglic. sed & Palat. sed & Commentarijs Calderini. vulgari absurde: Et centum numeros.

Epigr. 29. Commendat fastus amicam) Scripsi vocem mediæ literæ minore. nam in cusi avo posteriore Fastus est nomen viri: quòque magis maneret, significavit aly restare in ms. exemplari Fastus. profus male. nam fastus heic illa meretricum ars quâ fastidire fingunt amatores suos, quò acritus incendiant.

Epigr. 30. Libys improbus) Debet istud cod quart. quod adoram habebat, seu lectionem variantem, videbaturque profectò aptius quam quod hodie occupat libros, Libys impius. etsi tamen hoc pedibus non temere traxerim in rem malam.

Ibid. Venerare delicatos) Ita libris restituere Auctori, urgente non tantum Palat. sed & Brit. & quart. antea legebatur, dedicatos; quod quâ ratione tueat non facile invenio. at delicati pueri, puellæque delicatæ, qui fuerint, scient omnes, quibus libuerit consulere Inscriptionum nostrarum paginas DCLXI. & DCLXII.

Epigr. 39. Vera Glaniana) Noster tert. & quart. ut & Palat. pr. servat, vera Grantian; quod non excluderè, si serrem quid sibi vellet interim libet defendere illud vera, contra recondit a eruditionis condum premium Petrum Pithaam, qui id mutare cupijt in Bera: cum & noster lib. 9. Epigr. 60. Item lib. 10. Epigr. 78. Sardonychas veros opposuerit adulterinis.

Epigr. 42. Saepè & nolentem) Ita Palat. & vet. add. recentiores enim, Saepèque nolentem: non male, nisi standum esset antiquitati, & moram aliquam requireret Auctorem.

Epigr. 43. Mihi Metilli) Sic Palat. pr. non Metelli, quomodo vulgò editur, sed nec aliter fere Palat. sec. nisi quòd is Metilli.

Epigr. 45. Sic te tua diligit arbor.) Daphne scilicet, at libri mordacius retinent, diligit vxor, inuito Palat. nastro, eoque ms. quo usus Modius.

Epigr. 48. Percidi gaudes, percisus) Ita Palat. noster, non ut vulgatur Præcidi gaudes, præcisus.

Epigr. 51. Late vectus) Palat. lacte, forte mutandum in laxè.

Epigr. 59. Nudi tegit.) Recent, edd. nudum, sed alterum mununt tam Palat. quàm vet. impressi.

Ibid. Cui dat latratos) Ita resinxi eum ms. & vet. edd. posteriores enim Cuique datis latrat, quod vel requeat syllaba quantitas, ne dicam aliud velle Auctorem ipsum.

Epigr. 55. Gloria temporum duorum) Præteriti & præsentis, ita Palat. & quart. vulgatur in hunc usque diem, temporum tuorum.

Ibid. Rixamarum) In gratiam Geographia exnotabo varietatem lectionum que in locis hæc descriptis. Quod posui, restat in Palat. pr. In tert. & quart. est, Rixamorum, edd. Rifamorum. Supra etiam pro Turelanque habebat cod. quart. Tuteclanque. Postea loco Peteron visitur in Palat. & tert. Peterem, in quart. Paterem. Item ubi habemus, Ripas, habet quart. & ora ed. Colm. Rigas. Deinde pro Silaos, servat Palat. Suebos, tert. Suevos, quart. Silaos, margo vero eius, Silevos, Calder, ed. Suellos. Præterea Palat. pr. exhibet nobis Turasiæque, quart. Turisiæque, non Penisiæque, quod occupat edit. Si atiro Palat. custodit non Vetonissæ, sed Teutomissæ, cui adhaerent editiones vet. qua Tovenissæ. Est quoque in quart. Buradonis, in Palat. vero Purateonis, non Duratenis: qui etiam habet Vatiuessæ, non ut publicatur Matinessæ: à quo item abit Palat. sec. qui præfert Vatinessæ, sed & tert. servat Manitesæ.

Ibid. Quàm Britannos) Nec istam lectionem syncretam præstiterim, nam & Calderini Commentarius aliud quid innuit, estque in Palat. pr. Butuntos, in sec. Binndos, in quart. Bitontos, cum tamen initio habuisset Britannos. Bituntorum iterum meminit Poëta lib. 2. Epigr. 48.

Epigr. 57. Littora grata) Ita Palat. & quart. vulgò, sacra:

facta: quod minus arbitror genuinum, quoniam eadem lineam, lacri fontes; nec video quid habeat energia repetito.

Epigr. 59. Vipera repit) Sic rursus quart. & Palat. non quod ante cusi, vipera serpit.

Epigr. 61. Sardonycha verum) Ita Palat. nec aliter quosdam legisse producit Calderinus, placuitq; Iouis. vulgatur passim, Sardonychis auro.

Ibid. Ligneisque ter cinctum) Videtur Calderinus aliquid heic legisse de lichnichis. idem tamen ait veterem librum habuisse lichnumque ter unctum, purare autem se legendum, lychnumque perunctum, inepte sane, & contra legem carminum. seramus ergo vulgatam, dum prodeat gemina lectio. nam gemma nomen heic positum fuisse, assertè testatur ora cod. ms. quarti, ubi est:

Sardonychis verum, lichenitisque cerytum.

Epigr. 64. Juli iugera) Ita Palat. & Iovij liber ad marginem. antea erat Tulli.

Epigr. 66. Vilius esse potest) Sic ms. tres, & non eat insicias germanum Auctori, qui perpenderit modò argumentum. vilius enim, minus suntuosum. vulgg. dulcius.

Ibid. Est excussa) Sic scripti nostri omnes. Brit est tibi iuncta; quod habuerim periphrasin alterius.

Ibid. Saucia turba mero) Id est, cum vino iam depositi rustici, ideoque facilius latere poterat. sic servat & quartus, & Palat. nam vulgg. faucia vena mero; quod praefractè non damnarim, imò ne damnaverim ullo modo, cum illud turba conspiciatur iterum pentametris praecedenti.

Epigr. 67. Plaudere iustus.) Est à libra Brit. & margine nostri quarti, nec non edit. Colin. nam vulgg. iustus quod tamen avorum avo exsulasse, inde colligimus, quòd Calderinus iusti census equitem, heic requiri inquit.

Ibid. Quod non vis) Ita Palat. nosser. editi, Quod non das. haud malè, sed an idèd melius altero?

Epigr. 70. Fieri putaret posse quis) Sic Palat. & quart. alij namque, Fieri putet posse quis: unde postea factum, Fieri putet potuisse quis.

Epigr. 73. Oravit pensa) Ita vet. edd. & ms. orabat recentissima editiones.

Ibid. Stamina nulla) Tribus fidei solius Palat. ut istud

istud nulla textui infircirem, quamvis alij omnes pulla, nisi quod id quarto ad oram, representante textu, stamina fusca. videtur autem velle rogatas Parcas sustinerent paululum stamina, neque ea ad exodum perducerent. sic in lib. Spectaculorum: Parva mora est, dices, &c.

Ibid. Posthoc) Posthac nupera edd. sed pretuli vett. & Palat. & quart.

Epigr. 74. Audent) Magis placeret lectis marginali ed. Colinae, ardent, dummodo confirmaretur aliquo ms.

Epigr. 75. Censur) Ita omnino legendum, meo quidem animo, non sentus, quomodo aliquot, ut & Iuviana ed. & cum secutus Auctor Indici. nam amorem testat a se est Nigra quod transcripserit marito doctem adhuc viva, nec aliter Comment. Cald. etiam si alterum occipet contextum.

Ibid. Certo.) Ita Palat. non certe, ut est in vett. edd. aut certæ, ut habet Colinae.

Epigr. 77. Causa est quæ subiti) Sic Palat. & ora edd. vett. vulgo est, Causa est tam subiti, languide magis, neque probaverat Calderinus.

Epigramma In Varum non extat in ms. tis.

Epigr. 78. Sigeriosque meros) Eleganter hoc ms. Palat. noster, & ora quarti. reliqui, Sigeriosque modos, quod ego non intelligo, mirorque cur non explicent tot Commentatores, tot Interpretes.

Epigr. 80. Maron) Sic ms. & Palat. & quart. editi Mathon; quod vel mutandum, quia proximo Epigrammate nomen idem præcesserat.

Ibid. Res est. erras: cum viscera) Ita & Colu. ed. & Palat. meus, sensu perspicuo. nam alia; errans cum viscera. Calderini impresso; est, tristis cum visc.

Epigr. 83. Nec tibi natus homo est.) Acute & sic Palat. neque admodum oblitit Brit. codex & quart. in quibus, novus. vulgatur, gratus; quod auribus meis ingratum. alterum sane propugnant illa lib. 8. Epigr. 74.

Natum te, Clyte, nec semel putabo.

Idem lib. 10. Epigr. 27.

Nemo tamen natum te, Diodore, putat.

ad quem locum videatur qua declaverit Musa Iunij.

Epigr. 84. Fututam; Cum multi, &c.) Ita distinet, quod tale quid requireret argutia carmini, retinerontque

edd. vett.

edd. vet. nam recentiores, futuram. Cùm multi cupiant, rogentque multi. Tam, &c. minus lepide, necis profectò auricula.

Epigr. 88. Scriptula Septitiani) Sic planè Palat. non ut vulgus Septitiane, quod etiam fatuum quid palato Ioni; ideoq; coniscerat illud nostrum. argentum enim Scipitavianum pretij vistoris, ut patet ex Epigr. 7. lib. 8.

Ibid. Antipolitano) Ita ms. omnes & edd. vet. nam postea nate, Antipolitani, figurâ non tam bellâ.

Epigramma De Rusticatione (si licet liberè loqui quod libet) nihil sapit Martialis, nihil Poëta docti, imò nihil Poëtesci, neque id habet noster Palatinus.

IANI GRVTERI

I N

EPIGRAMMATVM LIB. V.

NOTÆ.

E Pigr. 1. Hinc Triviam prospicis, inde Thetyn) id est, ab unâ parte vides Diana templum, ab alterâ mare: ut bene Calderinus, quod obiter dico, ne pueru imponat Concinnator Indicu, qui nobis fabricavit Thetyn quandam Triviam, atque ita, Prometheo invito, duo numina conflavit in unum.

Ibid. Tantum accipias) Ita Palat. & quart. nec longè divertit ms. Brit. qui, adipicias. vulg. accipies.

Epigr. 3. Degis) Scripsi masculinâ, quia nomen Regult. minoris expresserant edd. posteriores.

Epigr. 5. Ad Capitolini) Ita vet. edd. & ms. clamatque sententia. Ioni. tamen & seqq. Et Capitolini malè.

Epigr. 10. Sic laudant Catuli vilia templa) Sic scripsi iubente Palat. pr. & tert. & quart. vulgo est; Et laudant Catuli Julia templa sed non satù video quomodo Capitolium vocetur templum Iulium. nam quod est apud Dionem lib. 43. decretù, ut eraso Catuli nomine substitueretur Cæsaris, decretù quidem, sed non factum, si fides Tacito, qui asseverat Catuli nomen mansisse usque ad avum Vitellij,

Vitellij, hoc est, dum rursus incenderetur Capitolium. nec est quod huc trahamus Epigr. 38. lib. 6. & infanti Julia recta placere. nam neque ibi, meâ sententiâ, Julia recta sunt Capitolium, uti placet Calderino, sed Basilica Julia, ubi oratores, ubi iudicia, uti satis innuerat versus praesedens: Iam clamor, centumque viri, &c.

Epigr. 11. Versat in) Tuta est hac lectio auctoritate ms. Palat. & quart. vnde enim irrepisset istud voci nisi esset ab Auctore? at illud Portat, quod passim legitur, an non sapit Glossatorem? certè pro nostrâ facit Epigr. 61.

Per cuius digitos currit levis anulus omnes.
nam quod currit, hoc utique versatur.

Epigr. 12. Fronte pertinaci) Palat. perticata. an vult perticam ponderosam tulisse fronte, tanquam bilancem? non. aliud quid latet.

Epigr. 16. Hâc veteres) Non ineptè Palat. & veteres.

Epigr. 18. Avarus videor) Sic Palat. vulgè habebant, videar. discrimen utriusque sentiunt quibus avarū delicatior.

Epigr. 21. Regule Macrum) Ita duo ms. lepideque oppenitur Ciaslo. vulgè, sine ullâ gratiâ, Marcum idque reprehendere dudum Gulielmius, aliique.

Epigr. 22. Nisi te volui meruique) Ita Palat. & quart. recenter edd. si te merui voluique. sed tamen vett. edd. nisi te merui voluique.

Ibid. Alta Suburrani) Sic noster tert. ineptè bucisque lectum suburbani. clivus Suburranus inter urbis Roma notiora.

Ibid. Rumpere) Est à Palat. nostro. pro perumpere. optime. hactenus cusi, vincere. quam rectè, alij viderint.

Epigr. 25. Timet Helius) Sic Palat. & quart. editi Helius, quemodo nunquam fere aut membrana aut mariora antiqua.

Ibid. Vincere, nec ferire) Ita Brit. ita Palat. & quart. vulgè, sed ferire. malè, uti monitum iam alij, pervicique pluribus in Suspicionum libris.

Epigr. 25. Aureus ut Scorpi) Sunt qui reponant Aereus. sed sicut a vulgato ms. omnes, & dicit aliquis noster alibi:

Cùm Scorpis unâ quindecim graves horâ
Ferventis auri victor auferat taccos.
nihil igitur mirum, tam diviti statuas aureas.

Ibid. Dissimulator amici) Vulgò est vocandi casu, amice, sed languidius istud, præsertimque alterum Palat.

Epigr. 28. Curtios) Admissi coniecturam Doussæ, quòd syllabam in Curtios (quomodo ubique legitur) repudiare versus, constaretque mihi Curtios Montanos pietate insignes circa illa tempora ex Tacito, ex alijs. Pòst quoque reposui Macros, cincto Marcos, sed fide ms. intelligit enim Bæbium Macrum, ad quem aliquot Plinij epistola.

Epigr. 31. Poterant) Ita ms. non, possent, uti est in publicatis.

Ibid. Trepidant gestus; & de, & c.) Ita quoque nostri ms. & ex parte Brit. excuditur in diem huic trepidant gressus, sed de, & c.

Epigr. 34. Pallida nec nigras, & c.) Cum ms. aliquot & edd. vet. isthac coniungerent disticho superiori, eos non trepidè secutus sum; præcipuè cum idem fere imperaret ratio. Flaccilla enim viva commendat patri defuncto recentem mortuam filiam. stat tamen à vulg. Palat. & quart.

Epigr. 35. Dum sibi) Ita Palat. publicati, Cum, minus bene.

Ibid. De Patruensibus) Sic agnoscit Palat. pr. & quart. neque aliter interpretatur Palat. sec. etsi restet in textu illud, quod passim vulgatur, de patruelibus. sed & meminit Patrarum Domitius, quamvis alterum restet in textu.

Epigr. 37. Phalantini) Sic præter ms. Brit. & quart. Palat. editioque Cald. vulg. Phalanini, quod quid sit ignoro. at Tarentina lana nobilissima.

Ibid. Vicit) Ita omnino scribendum erat, non solum suavis ms. aliquot, sed etiam quia sequebatur, Fragravit. edebatur prius, vincit.

Epigr. 39. Si conchen) Ita Palat. & postulat sententia. vulgò, concham, quod longè aliud est.

Epigr. 45. Istud, quæ non est, dicere Bassa solet) Restitui leporem suum epigrammati mutatione aliquot literarum quam suggererat Palat. nam cusi huc usque, Istud quod non est, & c. alio sensu, nec tam arguto. vult namque, nullam se iactare pro formosâ, pro puellâ, nisi que non talis, id est, que nec formosa sit, nec puella.

Epigr. 46. Cædo) Ita scripsi per diphthongum, qui enim scribunt cædo, & interpretantur vincor à te, non vi-

des quomodo satisficiant menti Auctoris; qui sapius verberaverat relucillantem Diadumenum, nisi merito haberet irationem. Palat. tamen noster habet, credo.

Epigr. 51. Si fingere istud me putas) Qui non indignetur novellas editiones nimis stupide secutus mendam humana, Si fingere istud putas &c. cum id lumbisfragium versus?

Epigr. 52. Ingentia Postume dona, &c.) Ita Palat. & aridet impense, ut quamvis ingentia accipiatur indefinite, neque tribuitur Postumo. vulgatur passim, dones, cui nullus subscribit ms. nam terris noster, donas.

Epigr. 53. Quò tibi vel Niobem Basse &c.) non potui abstinere manum ab hac lectione, quam suæ gesserat Palat. & quart. antea erat:

Quid tibi vel Niobe Basse vel Andromache?

Epigr. 54. De rhetore Apollonio) Non aliter exstabat lemma in nostro quart. recte. nam est idem cum illo cuius supra meministi Epigr. 21.

Epigr. 56. Diu, rogæque Omnes) Ita libuit distinguere & scribere suavis sententia & manu exaratorum, editi, diuque tentas, Omnes Grammaticosque Rhetorasque, Devites, &c. minus bene.

Epigr. 57. Nolo tibi) Nihilominus rotunde Brit. eod. & quart. noli tibi.

Epigr. 58. Quam longè est cras istud? ubi est, aur, &c.) hausi Palat. nam eod. sine illo est legunt, Quam longè cras istud ubi est aur, &c. levissimum hoc fateor, sed nihil addendum, nihil detrahendum arbitror clasico auctori, cuius non reddatur ratio.

Ibid. Res nullas Crispulus) Non intelligo quid velit: nec iuvat Palat. nisi quòd es, res ulla Crisp. divinabam, re nulla, sensu tam claro, ut vel sibi ipsi sit vice Solus.

Ibid. Agit ipse) Sic quart. aly iste, quod displicet, quia proxime præcessit.

Epigr. 63. Iupiter. imò tibi) Ita distinguendum cum vett. eod. nam uupera, Iupiter, imò tibi. obscure ac confuse. Epigramma istud mutuabitur lucem ab Epigr. 108. lib. 11.

Epigr. 64. Alcine solve nives) Elegantiæ huius lectioni imputat nobis Palat. codex & Anglic. priores eod. Alcine fivnde nives, quod vix ferendum erat, vel ob illud in-

lud infunde: versus precedentis. De more isto plura in Suspp. libellu. tantum dico ms. quart. heic praeferre Alcime; & verò pratulerim ferè al. eri. nam & tale nomen pueri occurrit supra lib. 1. Epigr. 88.

Epigr. 65. Ducere nec rectas) Nihilò peius, imò auri- bus aliquantò melius Palat. non rectas sunt qui malint negligas; sed malint; diu alterum tamen norint oppi- dō Latimō, & aversus planè boues ductas in antrum Caci.

Epigr. 69. Incipient omnes) Non est mihi odiosum quod exstat in nostro quarto Incipiunt.

Epigr. 75. Dicere legitimam) Legebatur in Iulianis & seqq. cum interrogatione, quam deleui, nam verè erat legitima quae legis causa nubebat.

Epigr. 77. Dixit in auricula) Ita Palat & quart. nec aliter citant Adagia Erasmi. editi ferè, in auriculam. quod alio diceretur sensu.

Epigr. 78. Si soles ~~conspicere~~) Ita ferè Palat nempe propini. in tertio spatium visitur vacuum eidem voci. Me- rula heic nebu obrustit, sessilis propinque, caput que pro obrus lactuen, quas hercle vix admiserim, neque agnosciunt Commentaria Calderini.

Ibid. Tenendus istis) Omnino benè, nec aliter ms. op- poniturque ei quod sequitur,

Argentem modò qui reliquit hortum.

Lipsius noster contecerat unctis, quod in contextum rece- pit editio Argentinensis, exemplo nimium periculoso.

Ibid. Condylis) Scripsi litera maiore, ut esset nomen hominis, nam quae heic garrit Derruitus, eu non ausculto. Mox etiam pro eo quod habemus, turpionem, seruant ms. tu priorem, nec aliter legerat Calderinus. mihi haret aqua, siue hanc admittamus sectionem siue alteram. habeo tamen quae tuear utramque.

Epigr. 80. Si vacabis) Quart. vacabit; nec admo- dum improbem.

Epigr. 82. I, tibi disperdas, &c.) Non satisfaciunt quae aly suggesterunt: nec tamen quid possum melius. suspi- cabar aliquando, Dij tibi: disperdas, & c. ut subiceretur pars execrationis. sed nec et acquiesco. quart. habet Si tibi de- speras; quod etiam in Anglicano.

Epigr. 84. Vell. i m venire Saturnalia) Stat mor- dicus

dicit defendere istud, vestra, contra Iunij censuram, qui ex Anglic. ingerit nostra. nam cum Martialis Kalendas Martias dicat esse Saturnalia fornicationum, quia tunc munusculi fiunt ipsa honestiores, quemadmodum Saturnalibus viri, quomodo quæso inferat nostra? imò vestra, atque hoc evicerit vel versus prior, quo Decembrem suum vocavit.

IANI GRVTERI

I N

EPIGRAMMATVM LIB. VI.

NOTÆ.

E *Pigr. 1. Ad Iulium Mart.) Secutus sum iudicium meum hac inscriptione, quod invenissem in tert. Ad Tullum, & scirem iam ante mentionem famulij.*

Ibid. Magnas Cælaris) Ad oram ms. quart. Magni non male, sed nec nostrum male.

Epigr. 5. Multis sum prædia nummis) Sic Palat. & quart. non quod obsedit omnes libros cufos, nummis sum prædia multis.

Epigr. 10. Pudet heu pauca) Secutus sum ms. Turnebi, eò magis quòd in vet. edd. pudet & pauca, quomodo item deprehendi in nostro tert. & quart. id enim facile potuit depravari, ac fuisse prius, pudet heu pauca: nam veteres raro utebantur aspiratione. Palat. solum habet, pudet pauca, vitium prodente versu. vulg. pudeat pauca.

Ibid. Posita mihi) Quart. posita modò, quomodo item producit Calderinus ad Epigr. 1. lib. 7.

Epigr. 12. Nunquid Paule pæterat) Desicit pas integer, voluntate ne Poëta an oblivione exscriptori, incertum. sanè nostri ms. nihil præterea agnoscunt, ut nec edito vetus. Colm. habet, nunquid illa Paule, quomodo etiam visitur in nostro tert. sed à manu secundâ.

Epigr. 13. Ore decor) Sic quoque Palat. non liquor, quod placabat Turnebo, inventionem in ms. repræsentat que item tert.

Epigr. 16.

Epigr. 16. Sic tua non) Ita *ms. & edd. vett.* nam quod inuexit Iuniana, Sed tua, heic omnia corrumpit: nec satis miror, meminemi inuentum qui id monuerit.

Epigr. 25. Esse decus) *Ms. ducis, quod & videtur agnovisse Calderinus, si non fallunt eius Commentaria.*

Epigr. 27. Patria signatur imagine.) Ita Palat. & quart. quod cur non amplecterer prae vulg. patrij?

Epigr. 28. Innocens pudore) Ita disertè Palat. neque aliter legit Domissus. *edd. tamen, integer pudore.*

Epigr. 32. Statuum sanguine Martem) *Vigor & veritas lectionis huius est à Palat. hactenus oxmes legimus, Statuum iam sanguine Martem; quod lutum & siercus prae nostro; ut etiam illud quod in veteri Iuniano, fatuatum. stare pro constare dixit iterum lib. 3. Epigr. 75.*

Mirari satis hoc quisquam vel credere possit,

Quæ non stat, magno stare Lupercæ tibi.

Epigr. 33. Tam miser & futuit.) Ita visum Turnebo. nec aliter certè legendum: ut hoc ei ad miseriam accesserit quòd peccet in sexu sequore. *antea edd. Tam miser? & futuit. vel, Tam miser, & futuit? quod ultimum habet quidam suam Venerem, sed non eam quam incoorat Apelles, nam postrema vox restringitur, quemadmodum videre est infra Epigr. 88. lib. 11.*

Epigr. 39. Percide) Sic iterum Palat. non Præcide, quod in vulg.

Ibid. Corefus) Ita *edd. vett. neque secus ms. nisi quòd Palat. Choreus. alij editi, aut Coreulus præferunt, aut Coreulus.*

Epigr. 41. Colla revinctus) *Quart. noster, tempora vinctus. haud tamen sequor.*

Epigr. 42. Lavaris) *Est à Palat. & Anglic. editio non ut & alia, laveris.*

Ibid. Micat serenum) *Quart. habes ad oram vagat, aut vacat.*

Ibid. Illic Taygeti) *Transposui & versum hunc & sequentes hortatus Palat. & quart. volente præterea sententia, quæ intricata & confusa manente positurâ priore, quæ ista:*

Nullò tardius à loco recedit.

Siccos pinguis Onyx anhelat æstus.

Illic Taygeti virent metalla,

Et certant vario decore laxi
 Que Phryx & Libys alius cecidit,
 Et flamma tenui calent Ophite.

Epigr. 43. Hic vestræ mihi) No quis dubitet de hac lectione, noris depromptam e penu codicis Palat. visebatur item in tert. à manu primâ, in quart. à secundâ. fuit vulgata. Hic nostræ mihi.

Epigr. 47. Misit ab antro) Caris monuit fuisse in membranaceo Divai, ab Anna & verò noster quart. & Palat. sec. habent, ab amne, Brit. ad Annam.

Epigr. 49. A cupresso) Ita Palat. & quart. ante sine sensu aliq, in cupressio.

Epigr. 50. Amores) Ita Palat. quod quantum antisthet vulg. amicos norant qui norunt quid distent ara lupinis.

Ibid. Cœpit servare) Est istud à ms. cod. Brit. nam curare quod ubique legitur, non esse germanum Auctori arguit item Palat. in quo amare. at servare idem esse cion observare ac colere dixi aliquando in Suspicionum libro.

Epigr. 51. Irascor licet, &c.) Sic Palat. & quart. nam vulgati, Irascor licet. sed aliud conveniebat propositio Poeta.

Epigr. 52. Sis licet ut debes, Tellus) Scripturam hanc, lellor, debes Palat. cod. quam si neges bellissima, nec tu talis es. editiones omnes, item reliqui ms. Sis licet inde fuit tellus: quod ne quidem cloacâ meâ digner.

Epigr. 55. Nicerotiana) Ita & Palat & quart. nec non Calderini Commentaria & Turnebi Adversaria; liber demque Brit. editi, tamen serè Nicerotiana, qua nullus nori. at Nicerotiana quis non norit? meministi eius vocis etiam Poeta Laberius in versibus molliculus, quos nondum arbitror publicatos; certe non comparent inter Fragmenta Poetarum. sic se autem habent:

Et quæcunque Syrus Nicerote solet,
 Et quicquid croci calixque cinnamigie
 Vdis cæsaræ spirat delicatis Arabs,
 Hoc totis vobis nunc ego ad cœnam offero.

Descripsi ex codice Adoliano, quem quartam nominare soleo.

Epigr. 58. Getici sidera pigra) Est emendatio à Palat. nam vulg. Scythici sidera terre, nisi quod illud Getici item conspiciatur in ms. cod. Brit. locum autem marginis

passion manus, inde coniiciatur quòd noster quart. præsarat, Scythici frigora ferre poli. haud tamen præsartè damnem, sidera ferre.

Ibid. Magnus eques) Alij clavis. sed Palatinum secuti sionus.

Epiqr. 59. Sæve) Ita uterque Palat. vulgg. sæva, tanquam si Baecara fœmina nomen non viri.

Epiqr. 63. Munera magna tamen) Edd. magna quidem. sed alterum est à Palat. & bene, ut sint quasi verba Mariani.

Ibid. Et picatorem) Suspiciatus sum aliquando

Heu picatorem picis amare potes?

vel Sic picatorem, & c. est tamen vulgata non mala.

Ibid. Tuafata) Ita quatuor ms. nostri, ut & Brit. editi tamen post Calderinum mea fata.

Epiqr. 64. Finxerunt) Ita Colina editio & cod. Brit. & quem laudat sapius Turnebus. nostri tamen scripti & olim edd. fixerunt.

Ibid. Altius illud, Quod cum panibus) Auscultavi Palatino codici, utique cum non aliter etiam legendum putaret acutissimum ingenium Turnebi. vulgo est, altius istud: Quid cum, & c. tanquam tres versus sequentes desumpti essent ex opere illius quem heic versat vexatque Martialis: quod mihi ineptum videtur, & alienum à mente Poeta.

Ibid. Et tacitam) Sic noster Palat. & quart. vulgati enim tacitis.

Epiqr. 65. Solet hoc quoque Tucca licere) Cum haereat in quarto licetque, idemque invenit in codice suo Utricus noster, id admisit tanquam legitimum ut repetat eadem que praefferant versu priori.

Epiqr. 67. Nec parere) Sic Palat. & quart. non, ut in vulgg. non parere.

Epiqr. 69. Bassa filia) Est à Palat. antea erat, Bassi, quam bene, alij iudicent. at egregie alterum illud; ut in matre am seratur, quod non in filia avi florentis, quaque & amatoribus parte sua sati facere deberet & simul sibi.

Epiqr. 71. Sollicitata rogos) Nescio an lectio ista verior sit vulgata, qua habebat, sollicitare, hoc scio haustam è fonte eod. Palat. eruatque item ex Anglic. ab Iunio. neutra tamen satisfacit.

Ibid. Telethusa) Sic quoque Palat. & quart. vulg. Thelesina.

Epigr. 74. Imus ille) Bene istud explicat Turnebus. Palat. noster tamen, unus ille, quod haberem quomodo defendere, si ad stipularentur adhuc alia exemplaria.

Ibid. Triphilem) Ita quidem libri aliquot calamo exarati, nisi quod Palat. sec. eraserat aspirationem, feceratque tripilem, quod & Iunio venerat in mentem: sed ne id admittamus, facit versus qui syllabam requirit longam, ut fiat iambus. Palat. pr. habet calvam similem: sed nescio quid idem turbamenti oggerit dum utrumque i punctis notat.

Ibid. Semitatus.) Hoc revocandum diu est quod nominat Turnebus. & ita sanè servabant ms. mei quatuor, non segmentatus quod habent edd.

Epigr. 77. Compare mulo) Sic restituit voluit Politianus, nec repugnat aut Palat. aut quart. ms. tamen tert. ut editio. Cald. corpore gibbo.

Epigr. 78. Huic Eras medicus) Medici huius nomen, quasi ex Orci cavernis, resuscitavit noster Palat. alij enim, Huic dicit medicus. & verò Eras inter medicos quoque visitur in nostris Inscriptionibus, pag. D O X X X I V. num. 8.

Ibid. Bibas caveto. Vinum (si biberis, nihil videbis.) Ita distincti ductus suspitione nuda, quod hoc lepidum magis videretur, quam quomodo publicabatur, bibas caveto Vinum. si biberis, &c.

Epigr. 80. Tonilibus fertis) Et istud suppeditavit ms. Palat. ac Mod. edd. alia, Textilibus fertis. quarto nostro erat ad oram Sutilibus.

Epigr. 82. Habet Batavam.) Ita Anglicanus, ita noster. sed nec discrepat Palat. nisi quod hanc ignemur sa distionis: expressit enim, hēbativā. editi ante, habet tēveram, quod tamen non fuisse suo aeo evineant Commentaria Calderini, qua alterum illud interpretantur.

Epigr. 83. Utetur toto fulmine.) Sunt qui sollicitant lacum cupiunt que rescribi, torto, non necessario. nam totum fulmen ponitur pro vehementi ac solido. sic mox *Epigr.* 85. dicit totos iocos, sic infra lib. 7. *Epigr.* 26. totam frontem.

Epigr. 85. Mibi Rufe Camoni) Ita sanè editio Calderini, item ms. nostri tres, nisi quod Palat. illa optimeus literulā

terulâ minus, Rufe amoni. illud vulgg. Camœnis, quod Iunium ad nescio quam interpretatiouis absurditatem redegit, heic nullo modo conuenit. nam Rufus iste fuit è familiâ Camoniâ, eiusque bis iterum meminit Pœta noster.

Ibid. Præmia quinque) Palat. præmia quanta: ut forte fuerit, quarta.

Ibid. Totos Rufe) Et hoc est à Palat. quod dignatus sum contextu, quia ita quoque seruares & ms. Anglic. & noster quartus. hæctenus edebatur, nostros Rufe, repetitione odiorâ: mihi quidem.

Epigr. 86. Et potet, &c.) Versus iste non exstat in ms. nostro Palat. Turnobus scribit esse in ms. suo: Et potet calidam qui mihi libet: quod habet quoque alter Palat. vulgò est, mihi laudat: quart. repræsencat, modò laudat.

Epigr. 91. Non futuis.) Ita Palat. & edd. prisca. recentes, futues.

Epigr. 93. Pfilotro viret) Ne me quis accuset temeritatu: sic enim aperte Palat. & quart. nam edd. nuxet.

IANI GRVTERI

I N

EPIGRAMMATVM LIB. VII.

NOTÆ.

E *Pigr. 1.* Quem timet ira comæ.) Retraxi lectionem cod. Palat. forte Auctoris geminam. nam illud quod antea vulgabatur, ira Deæ, an de Minervâ dici queat, aut acleò de ipsâ Medusâ, viderint alij: ego non arbitror. Calderini editio seruat, quo tuncet ira Deæ, interpretaturque ipse, quo Pallas irata utitur, præsus, si quid video in Pœsi, absurdè, quòd si quis fortè putaret legendum, quo tuncet ira comæ, ei non multum refrager. & sic cod. noster quartus ad oram. prætulerim tamen, quod dedimus.

Ibid. Invia Sarmaticis.) Putaverim istud intuitum alterius Epigrammatis.

Ibid. Sorte tua; sacnum.) Recentiores forte tua

es; sacrum: sed syllaba illa non conspicitur in ms. aut edd. vet.

Epigr. 7. Et parens.) Legitur passim, te parens, sed alterum postulabat versus: itaque id reposui libri inuerti, suasu tantum ed. Iunii, cui habebat ad eam, tanquam lectio variis.

Ibid. Passarinus.) Sic Palat. & quart. alij Passerinus.

Epigr. 8. Quæ dabit.) Ita Anglicanus codex. meus Palat. dabit, quomodo hactenus cusi. minus rectè quod ad memem Auctora, quem acu tetigit Iunius.

Ibid. Et tibi.) Est à Palat. & Mod. nam edd. Sit tibi, aut Sint tibi.

Epigr. 10. De cute quid faciant.) Sic Palat. & quart. requiritque ratio carminis, non faciat, quod in vulg.

Ibid. Iam tibi credit.) Reduco lectionem eod. Brit. nam distichon istud aberat meo Palat. vulgg. credit.

Ibid. Quod pertinet.) Ita Palat. vulgg. quid.

Epigr. 11. manuq. nostra.) Non placet nostra. Palat. habet manu sinistra. nec illud placet.

Epigr. 13. Albescere solibus.) Sic Palat. & quart. quod quin præferendum sit ei quod editur passim, collibus, arbitror dubitare tantum qui solem vix ipso agnoscant meride.

Epigr. 14. Quas fleuit.) Id est delicias: ita Palat. male editi, quam fleuit: neque enim ullo modo referri potest ad columbam.

Ibid. Neque moribus.) Placuit istud quod erat in Palat. tert. & quart. præ vulgg. amoribus, et si id sanè sic satis delicatum.

Epigr. 15. Nil facient.) Ita Palat. & quart. alij, faciunt pessimè.

Epigr. 16. Regule solum.) Ira Anglie. & Palat. & quart. reliqui tantum.

Epigr. 18. Cur te.) Sic Palat. & edd. antiquiores, male recentes, Cum te.

Epigr. 19. Tristior ira.) Sic Palat. sic quart. sic Brit. codex. vulgg. tristior unda. minus severè.

Epigr. 20. Cum cucurrit.) Ita scripsi, cùm id inuenissem in Palat. & quart. cùm currit. illud recurrit, quo gloriatur edd. non arridet.

Ibid. Et devorato.) Pessimè isthæc antea interpungebantur.

hantur. nunc omnia bene habent beneficio ms. Palat. qui pro illo, indevorato, exhibet, & devorato, item pro pudet, putat, quod ultimum & Doufa meo in mentem venerat.

Epigr. 23. Bella tonanti.) Ita vsler quart. fortius paulo quam vulg. canenti.

Epigr. 24. Lingua facis.) Ita Palat. & edd. exolet a. nuper nata, facit, nullo lepore. alio quitur enim ipsam linguam.

Epigr. 26. Hoc facium.) Palat. hæc facium.

Epigr. 27. Splendenti cuspide Dexter.) Quæ in temperia eos tenere, qui heic substituere, cuspide culter & cum alterum diserte exstaret in editione Calderini, neque aliter Palat. noskar. optimè, est enim Dexter amici nomen, quæ ei donaverat aprum, cuius mentio non semel facta Plinio, nominatim lib. 8. Epistola. 14.

Ibid. Madido tetri nidore.) Alia edd partim madido lævi nidore, partim madidi lato nidore. lectis prima est à Palat.

Epigr. 28. Exige.) Ita Palat. & Mad. placebatque Guilielmo. edd. Excipe.

Ibid. Scire liber.) Sic duo Palat. nec non Anglicanus. vulgati pessime Scire licet.

Epigr. 29. Victoris.) Palat. & Anglic. Victuri. quart. habet Victori.

Ibid. Orbe.) Palat. urbe, & recipere pro legitimo Auctoris, nisi idem haberet toto.

Epigr. 30. Das Parthis.) Sic ms. nostrorum quadrige. vulgarum tamen passim, Das Cattis.

Epigr. 31. Aut rus, &c.) Ante legebatur versu transposito: Aut Tuscæ tibi Tusculive mittunt,

Aut rus marmore tertio notatum.

quem ordine immutavi quod ita suaderet & Palat. & tert.

Epigr. 32. Ludere, cum liceat currere, pigritia est.) Ita distinxit longe alio sensu quam præferbat interpunctio vulgata, qua erat, Ludere cum liceat, currere pigritia est. sicut usque eò sidentius, quod motum sentirent Commentaria Domitij.

Epigr. 33. Neglecto quid.) Sic Palat. & quart. alij. Deiecto. non tam proprie.

Epigr. 34. Ut quid tu.) Locum mendacium arguit optimus Palat. qui præfert; Quid te tot domini. ut forte legentium sit; Quid tu tot domini deique nostri, &c.

Epigr. 35.

Epigr. 35. Et nudi.) Ita Palat. melius quam ut hactenus editi, Sed nudi.

Ibid. Mentula vera.) Hoc retinendum, nam verpa Guilielmi plus habet speciei quam veritatis, qui enim a Martiale alibi produciuntur sibalati, cum interim essent verpi, hoc faciebant, ne penderent tributum, tanquam Iudæi, at vera mentula heic dicitur, quemadmodum infra:

Difficile est vero nubere Galla viro.

Quid quod Poëta sibi ipsi interpretis lib. 11. Epigr. 76.

Omnes an tibi nos sumus spadones, &c.

Epigr. 37. Cum fleret.) Ita Palat. at alij mss: Cum flaret: & ferè est ut præsaram; imò diserte præsero.

Epigr. 38. Sylla minor.) Sic restitus, non modo quia instabat Turnebus, sed & Palat. noster & quartus. antea excudebatur, Sylla minus.

Epigr. 40.) Et hoc loco, & alibi sæpius mss. noster tert. Epitaphius exhibet.

Ibid. Ambo nemus.) Sic omnes mss. sic omnes edd. certè antiquiores: imitatione Vergilij: Si duo præterea tales, &c. recenter editi: umbra nemus: non ex sententiâ Auctoris.

Ibid. Vixit Olympiadas.) Ita Palat. & Colina editio ad oram. alij, vidit, quod falsum arbitrer.

Ibid. Raptum tibi.) Sic Palat. abique aliqui a vulgato noster quart. qui exhibet à manu emendatoris, sibi. restat in edd. raptum te, quod non video ut locum suum tueatur, propter illud tuus. vult enim ita desictius patrem à filio ac si immature abreptus, non avo decreptus.

Epigr. 44. Hoc præsens.) Ita Palat. & Anglic. & quart. vulgg. hæc.

Epigr. 46. Munera pexa.) Qualis toga est. quales vestes sunt. Anglic. codex habebat, munera plana: Palat. sec. plena. aliquando volobam blenna. de quo late Suspiciones mee.

Epigr. 47. Celeberrime Sura.) Produxit hoc nomen Palat. codex, & quis ambigit, quin rectè antea erat ineptissime, celeberrime, summe virorum, scilicet docti, viri non erant.

Epigr. 48. Trecent. s.) Ita Palat. & Anglic. editiones, ducentas. alior numerus rotundior est.

Ibid.

Ibid. Habere lauti.) *Palat. noster, cavete lauti, quod habere quomodo tuerer, si accederet praterca alterius exemplarū testimoniū.*

Epigr. 51. Pompeium quæras: & nosti.) *Displicet distinctio. fecerim, Pompeium quæras, & nosti forsit n, Auctum, ut vocatus fuerit Pompeius Auctus ad quem leget Urbicum; unusque sit & idem, non duo, ut vult interpunctio vulgata; vel certè multo persuaderet sic sine voce, ipso habitu.*

Epigr. 52. Maior me tanto.) *Est a Palat. nostro & quart. nec dubito quin legitimum Auctoris. vulg. g. tanti. illepidè.*

Epigr. 55. Cælioque.) *Ita membræ Anglicana, ita Palat. editur aliqui Gelioque, quod tamen nec in alijs ms. qui præferunt Celioque, nisi quòd quart. Gelioque.*

Ibid. Linges.) *Ita scriptus codex Turnebi, nec aliter Palat. nisi quòd u, Lingis. vulgò est, Lingas.*

Ibid. Et puella est.) *Sic aperte noster Palat. & cur non admittam, cum eandem alibi nominet anun, mentionemque faciat chartæ virginis? vulgatur, & pusilla est.*

Ibid. Tributi.) *Est a Palat. nostro & Anglic. commendatariq, nobis dudum Turnebus. illud tribuis minus heic convenit, quòd straslis præcessit terminatio versu præcedenti.*

Epigr. 57. Polumque pia.) *Ita Palat. & quart. vulg. tua. quòd nihil est præ altero.*

Ibid. Paravit.) *Non displicet Turnebianum, parabit. posset quoque fuisse, paravit.*

Epigr. 60. Quæ Dei potestis.) *Ita ms. uno consensu, una cum vet. edd. at recentes, potestas, quòd non est assu.*

Epigr. 61. Temerarius infitor.) *Non frustra quis miretur, unde irrepserit in ms. nostros duos & ed. à Calderino, cetarius infitor. Palat. tamen noster confirmat alteram lectionem.*

Epigr. 62. Percidis.) *Ita Palat. & quart. non præcidis. Mox restitui, Et niger, auctore Palat. & Anglic. nam edd. Et notet. quòd non probo: ut niger ille, designet garrulum quem, Horatiana pictura non dissimilem.*

Epigr. 64. Et post hoc.) *Sic Palat. & quart. antea, post hoc.*

Ibid. Quid facit infelix.) *Non ita ineptè quart. facis.*

Epigr. 67.

Epigr. 67. Vndenas dolat.) *Facinus istud meum est: si tamen facinus est mutatio unius literule, exstat enim aperte in Palat. nostro, dolet, pro eo quod passim editur, vorat, id est circa Venerea non tamen in hac figurâ: de qua iterum Epigr. 70. Recte quam futuis vocas imicam.*

Ibid. Gravescque drucos Alternans facili rotat lacerto.) *Sic scripsi, secutus & iudicium Iunij nostri, & cod. Anglic. etsi aliter Turnebus, quem sane here non intelligo, noster Palat. habet Alternans, veteri modo scribendi, quem sape dprehendi, in ms. Plautini, alijsque.*

Epigr. 68. Instanti Rufe.) *Adhibui literam maiusculam, ut referatur ad Rufum, male postrema editio minor, instanti, referantque ad illud, vocato, quod sequitur pentametro proximo, plane Ruffi Instanti veram mentio lib. 8. Epigr. 5 ubi tamen male hactenus legitur Instantis litera Ruffi, nam ms. noster discreto servat ibi Instanti, ut & lib. 12. Epigr. 98.*

Epigr. 69. Pectora dote.) *Ita optimus Palat. antea obrudebatur nobis, pectora voce, prorsus insulse: ne quid amplius dicam.*

Ibid. Magni senis Atticis hortus.) *Academiam Platonis intelligit: nec aliter legit Calderinus, aut habent membrana Anglie. Palat. nimirum abeunt Modiane, alijs tamen codd. & hactenus publicati, magni senis alius in hortis, non satis distincte.*

Ibid. Per has emisseris.) *Sequitur Palat. & quart. vulg. Per illas miseris aures.*

Ibid. Non formineum.) *Ira Palat. alijs, nec forminenn.*

Ibid. Non tua Parthenis.) *Prius erat aut Parthenium, aut Parthenis. sed nostrum illud legitur in omnibus ms. quos vidij, maluisse praeterea, Ne tua.*

Ibid. Laudabit amatrix.) *Est istud a coniecturâ meâ, cum antea legeretur, laudavit, sciebam enim quam facile b & v mutuas subplerent vices, & alioqui Palat. servabat, Laudabat. Anglie, inclinabat ad laudavit, aut laudaret.*

Epigr. 71. Atque nepos.) *Legebatur antea, atque socer, perperam nec enim facile eiusdem familiae socer & gener. alterum illud supererat in annofo Palatino.*

Epigr. 73. Exquiliis domus est.) *Palat. & Mod. Exquilia*

quiliæ domus est. satum novè, quomodo tamen ferè alibi:
Sint mihi Paulæ tuæ longius Exquilæ.

Epigr. 74. Cum coniuge caro.) Nescio an non heic
Caro debeat accipi pronomine viri. certè ms. duo agnoscunt,
Carpo; quod statim exosculatus fuissèm, nisi me tenuisset
Palat. stans ab altero; pratulisset que quart. Tarpo; quod
ferè est ut suspicer geminum.

Ibid. Quo coiere.) Sic Palat. & Anglic. alijs malè,
qua coiere, precessit enim Hunc.

Epigr. 80. Rigido ludir in amne.) Vulgati gelido.
sed sic minimè exprimitur quod vult Poëta, ludere eos in
glacie. illud rigido suffecit nobis Palat.

Epigr. 82. Lavamur in unum.) Antea vulgg. in
uno. sed prior scriptura sustentatur in vestire calicis Palat.

Epigr. 83. Expingitque genas.) Habet istud Palat.
noster & quart. iterumque lib. 8. Epigr. 52. quo loco eis ac-
cedunt duo praterea ms. & Calderini editio. sed & ms.
Pulmanni, ubi legitur lib. 9. Epigr. 27. Purgentque læ-
væ, &c. Pulmanni, inquam, ms. repræsentat, Pingantque
lævæ, ut vix ambigam quin pingere & expingere, sint
Auctoris gemina germana, uti pluribus probò in Suspectio-
num libro.

Epigr. 86. Hispani tibi libra pufulati.) Ita incorru-
ptus ille Palat. nisi quod habeat, Hispani bilibra pufulati.
vulgabatur: Argenti tibi libra postulati. nostrum arbi-
tror & verius & elegantius. Hispanum profectò argen-
tum pulcherrimum, non tam Martiali, quàm Plinio lib. 33.
cap. 6.

Ibid. Nec tenuis toga.) Ita Palat. & quart. posebat-
que ratio carminu. nisi velimus scripsisse, levis, opponatque
rudibus lacernis.

Epigr. 87. Si Cronius.) Sic ms. & add. antique, at
recentes, Cronus non recte.

Ibid. Glacilla.) Palat. Gladella. quart. Gradilla,
Anglic. Galathia.

Ibid. Labyce.) Palat. Labyrtæ: nec aliter quart. ut
dubius illi videatur cedere debere vulgatum.

Epigr. 88. Munere linguæ.) Hoc melius ex Palat.
Anglic. & quarto, quàm murmuræ, quod irrepsit pu-
blicatis.

Epigr. 90. Cretice.) Ita reponendum erat pro Critice
(quod

(quod nobis impegerunt ead. novissima) vel versus causa: nec secus ms. nostri.

Epigr. 95. Forficibus.) Fatue antea legebatur, forficibus. alterum est à Palat.

Epigr. 97. O quantum tibi.) Sic idem Palat. non mihi, quemadmodum excuss omnes.

Epigr. 99. Aude.) Ita vet. quoque ead. præter ms. recentiores nihilominus inculcârunt nobis, audet, non audacter, sed temerarie.

Ibid. Ille tuus.) Ita ms. non, iste, ut est in vulg.

IANI GRVTERI

IN

EPIGRAMMATVM LIB. VIII.

NOTÆ.

P Rasat. Ut mimicam.) Sic bene liber Anglicanus, debebatque, velut ab exsilio revocatum, recipere in contextum Iunius. habetur sanè in nostro tert. non quart. inimicam. Palat. destituebatur hæc Epistola.

Ibid. Lustratus.) Conieci aliquando lustratos: neque adhuc displicere potuit, ut sit enorme.

Epigr. 3. Fuerant; nam sex, &c.) Ita eximie Palat. alij enim inepte: fuerant vel sex.

Ibid. Et cum rupta.) Vix est ut non resingars: Qui cum rupta. certè quart. præfert Qui cum rupta.

Ibid. Altaque cum Licini marmora.) Palat. noster custodit Licinia: quart. Licina: quod ultimum si adnotimus, illud cum erit præpositio, non adverbium.

Ibid. Prælegat.) Sic planè legendum fide Palat. Anglie. & quart. vulgò perlegat, quod longè aliud est, neque heic locum habet.

Epigr. 4. Nam non hæc hominum.) Ferè præterierim Brit. cod. scripturam: Non sunt hæc homin. at quart. Nec sunt hæc hom.

Epigr. 6. Furiosa.) Valde se mihi probat Lipsij furiosa, sed quia in nullo id inveni ms. haud ausus etiam furiosam

Penatum iure. quartus noster habet, furioratum cum
 Stigmata nartas Circus; que lectio fortassis ingeniosio-
 res excitabit ad aliud quid emendandum, quam quod hactenus
 visa est praefere lectio vulgaris.

Ibid. Et bibit ipse menum.) Quid sibi vult Palat.
 qui praefert, invidiusque merum, vel certe, invidiusque?
 verum est scilicet vividiusque. Anglie. habet, & bibit
 usque.

Ibid. In Priami calathis.) Sic disertè Palat. &
 Anglie. & quartus voster, non cyathis. & certe si fertur
 id vocat infra lib. 9. Epigr. 59. Expendit veteres cala-
 thos, & heic feratur oportet: cum item restet in lemmate
 105. lib. 14. neo divortat ms. Bong. supra lib. 1. Epigr. 71.
 Esse genus poculi calathum ait Glossarium P. Danielis;
 in quo praeterea: Calathi, scyphi, cyathi.

Epigr. 8. Pia turba rogat, te voce salutet.) Manas
 ista scriptura ab origine cod. Palat. cui aqua aliquid ad-
 fundit ms. quart. qui ad crans pictum habet, alias legi
 turba non thura. nam antea erat: pia thura rogent, te
 voce salurent: quod miror quomodo hactenus lacum suum
 tueri potuerit. nostra lectio complectitur tres ordines Urbis;
 Plebem, Senatam, Equitem: nisi velimus piam turbam
 notare Sacerdotes; quod non ita absurdum.

Epigr. 11. Nec te sic Caesar.) Non ineptè Marci-
 lius, nei te. sed malim ego planè, nisi te.

Epigr. 12. Non aliter fiunt.) Ita ms. & edd. vet.
 at recentes, fuerint, non male. sed quis cui dedit id iuris, ut
 aliquid affingant Poeta, quod noluit ipse? quid, quod
 aliud est esse, aliud fieri.

Epigr. 15. Numeratur gloria.) Ita quidem quart. &
 Anglie. Iunij editis, eaque priores: narratur gloria. at
 Palat. noster monstrum habet vocis: numeratur roriga
 belli: ut fortè aliud quid subsit.

Ibid. Et litant Latias.) Sic quoque Palat. noster. at
 tert. Et litant Latias. quart. Et litant lauces: ad orans
 tamen, ab Latia; emendat unquo praeterea, Atque litant.
 Merula nobis obtruserat, & libant Latia; tertia. quod ego
 cur admittam? ditabantur enim tribules isti pauperes aut
 viscerationibus aut nescio quibus sportulis iam tertium. cui
 rei confirmanda fuerit in Domitiano Suetonius cap. 6.
 De C. tti. Dacique post varia praelia duplicem trium-
 phum

triumphum egit de Sarmatis lauream mo. lo Capitolino Iovi reulit.

Epigr. 18. Si tua Cirini promas Epigr. vulgo, Vel mecum.) Sic Palat. noster, quo quid planius, quid evelatus? at alij hæcenus nullo idoneo sensu, Sic tua Cirini promas Epigrammata vulgo, Ut mecum. accedit aliquatenus lectissus nostræ quartus, in quo etiam comparat illud Vel.

Ibid. Pindariços noster.) Sic malui cum Palat. Anglic. & quarto, non passer, quoniam sequenti disticho iteraretur posset.

Ibid. Donabit amicis.) Calderini editio nostrique ms. tert. ac quart. donavit: cui & suus sensus, sed non ita vividus ut in nostro, quod erui e Palat. representatque editio Colinet.

Epigr. 21. Sientastra.) Ita bene Anglic. ms. nec dubitavi inferre contextui; quamvis starent à vulgo. Palatinus aliique, haberentque sint alii; quoniam alterum illud se statim approbare posset omnibus, velut Sol Eod. modo lotus aqua, ipso exortu.

Epigr. 28. Galeus aquis.) Et hæc & seqq. duob. perametri addidi de meo interrogandi notam. poscente id tuum sententiâ Auctoris, tum editione ex. letâ.

Ibid. Lavit aqua.) Palat. ille servat vel lavitooe, vel lanitooe. si quis ex eo aurum excoxerit, id per me sibi habeto.

Ibid. Quem pius.) Ita Anglic. & Palat. editi prius non malè, sed quid vetat succedere ei aliquid nihilo peris, subnixum utique auctoritate ms. absque eu tamen esset, mallem prius illud.

Ibid. Phryxe pecus.) Pessimè antea decus. nam ei non notum pecus Phryxi? quod disertim servabant Palat. & Anglic.

Ibid. Cum Pallatina nostra.) Et istud revocavi, monstrantibus Palat. atque Anglic. antea habebamus insipide admodum, Culta Palatina vestra; aut Trita Palatina vestra: planè produci etiam in Palatina syllabata principem, liquebit ex Epigr. 39. hoc eodem libro, item lib. 9. Epigr. 24. & 42. & 79. & 86. & c.

Epigr. 30. Spectatur.) Vulgo spectantur. sed alterum defendit & Palat. & noster quartus; agiturque aliqui de unico spectaculo.

Ibid. In lassos.) Sic postulabat sententia. nec secus
Anglia. & Palat. editi tamen laxos; quod vel damnario
Commentatio Calderini. lassus enim ignis, qui non urget,
sed iam minuitur.

Epigr. 33. Permissaque diu.) Est & hoc à Palat. ha-
stenus cusi, Permissaque sibi.

Epigr. 33. Vnda croci?) Adieci interrogationem,
quod supra quoque eodem usus modo *Epigr. 28.* ibidem enim
ter reposui notam similem volentibus editionibus iam
emortuis, hoc est, quibus maxima habenda fides.

Ibid. Quam reor.) Ita Palat. nec aliter patitur con-
structio verborum, vulgati tamen (exceptà ed. Aldinà)
quod reor.

Ibid. Fortior & tortos.) Sic Palat. & quart. antea
habebamus, Fortior intortos.

Ibid. Posses.) Vulgata Iunio & seqq. possis. sed al-
terum requirit versus custodiuntque & ms. & elim cusi,
itaque Epigrammate isto saepius admisi, &.

Epigr. 37. Num tribuisse.) Urgebat hoc mens Aucto-
ri: neque aliter editio (Calderini, aut Palat. aut quart. edd.
seqq. non tribuisse.

Epigr. 38. Perseverat.) Ita quart. & Palat. alijs per-
severet.

Ibid. Vita dum manebit.) Quart. vita redonabit.

Epigr. 40. Si defecerit hæc.) Silva scilicet: nec aliter
Palat. vulg. hoc. aliter catuli olent, aliter sues

Epigr. 43. Chrestilla.) Ita Palat. noster. quart. Cre-
stilla. nec aliter nomen istud aut Chrestii scribi, scitur ex
alijs auctoribus. vulgo est Christilla.

Epigr. 44. Plentes superbium.) Ita incorruptissimus illo
Palatinus. vulgares edd. sine gratià ullà superbus. at alte-
rum illud innuit fletura Eumichorum prætulisse nescio quid
fastuosi sic hoc libro *Epigr. 28.* B. bylonica picta superbe.

Epigr. 46. Infantia formæ.) Cui non placeat istud co-
dicis Palat. & quart. nostri plus est quam infans. vulgo
erat præstantia formæ: quod veluti spiritum vel arguit
Brit. liber scriptus, in quo instantia famæ.

Ibid. Doccatque n. r. e.) Sic etiam noster Palatinus:
sed emendavit aliquis Doritque, quod tamen vix perplacet.
lepidè enim fingatur illa severa, illa in Actæonem fava iam
discipulorum admittere Cestum, nuda nudicem.

Ibid. Totum mallet habere Phryga) Nihil hac editione verius, nihil argutius; totum enim Phryga vocat nonnāam castratum: quomodo item fuisse in vetustioribus edd. hauriamus ex Commentario Calderini; quamvis editio eius alterum praeferat, nempe securi veller: qua lectio putida est praescriptura nostrā priore, quam servat & Anglic. & Palat. nec nimis abijt quart. in quo, totum veller.

Ibid. Sed durus domino basia sola dares.) Sic profus concepit Palat. vix, inquit, basia à te impetraret laeter, nedum anplexum, nedum illud quid praeterca. hactenus libros obsedit sine ulla Venere, Securus domino basia sola dares. tentaverunt quidam, Securus domino basia sola dare. sed nec isti sanè aliquis lepos.

Epigr. 48. Non hoc) Palat. An hoc, forte, Haud hoc.

Ibid. Qua possis.) Ita Palat. & quart vulgò est, Quod edd. qua, Quod.

Epigr. 50 Cum plebe Deorum) Non satis mirari possum aut eos qui haec intruserunt primum, cum plebe Deorum; aut eos qui tantā curā stultam scripturam propagaverunt. prius sanè illud exstat in prioribus aliquot edd. servantque membranacei libri ad unum. plebs Deorum qua sit, non puto alicui ignotum qui legerit librum primae *Metamorphoseos Ovidiana.*

Ibid. Grandia pollicitis) Ita omnino Palat. & quart. & editio Calderini prisca: nam quam renovarunt modo Parisienses, alia omnis est quam prisca. quod semel dictum volui, ne fidem fugissent meam rudiores, si non conveniant in recenti illa impressione qua cito laudisquetur quam Calderiniana. vulgò. Grandia pollicitis.

Epigr. 51. Et niveum felix pufula.) It. Palat. v) quod litera amplius, pufula. editi, Et nimum felix pufula quart. Et niveum felix sportula.

Ibid. Tua certa manus.) Sic membrana nostra qui vocare soles quartas; placuitque statim: tunc etiam nota ut idem offendi in Commentario Calderini. vulgabat prius, tua Ceste manus.

Ibid. Instanti litera Rufi.) Sic omnino Palat. non Instantis, nomine enim fuisse Instantium, non Instantem, liquet ex eis que supra dixi; etiam ex *Epigr.* huius libri 73. cuperem tantum alios in uberrimis seu *Animaverse*

versionibus ostendisse, sicut quatuor tantum litera sunt in voce Rufi, sic esse solummodo septem in voce Instans. nam si dicant sumendum esse casum alterum Instans; queram iterum, quot literas habeat eiusdem casus dictio Rufus. verum quid ego ista heic, qui ne Notas quidem concinno?

Epigr. 52. Nec Thalamus) Ita Palat. & quart. quomodo etiam monuerat legendum Lipsius, & ante ipsum alij, quos carpit Calderinus, cui probabatur vulgatum, Thalamis.

Ibid. Expungitque cutem) Ita ms. nostri quatuor: ac praeterea Anglic. una cum editione Calderini. sequentes introduxerunt, Expungitque; quod cur non expungerem?

Epigr. 55. Ad Pœna mapalia.) Stulte vulgatum fuit in hunc diem plena mapalia, imò Pœna, hoc est, Punica, ut exorbitet Palat. nisi quod u sine diptongo pena.

Ibid. Sparsit) Ita rectè Palat. loquitur enim de ro iam facta. male ante cusi spargit.

Ibid. Cum stent unda iubæ,) Nescio quid malim, an istud, an quod est in Palat. & Anglic. umbra iubæ. videor tamen mallo illud quod representavi: sic tamen ut paulo post liceat mutatâ sententiâ amplecti alterum.

Epigr. 56. Miraris abesse) Palat. & quart. deesse. nec admodum reiecerim.

Ibid. Abstabat.) Ita Palat. ut cum dicto Alexis applicuerit se Virgiliana sponda. vulgo Adstabat. quod non nimium improbarim tamen.

Ibid. Marcus ero) Sic Colmai editio. quod planius mihi visum, quàm quod erat in alijs Marius, etsi ijs adstipulentur fere ms. omnes.

Epigr. 57. Laxi Oris.) Ita Brit. ita Palat. & quart. ita olim cusi. recentiores isti homines inuenerunt, fracti oris; non bene laxatur enim os ablatu dentibus.

Epigr. 58. Sagarim.) Ita etiam Palat. & quart. & alij. Lipsius timide contexit Sagarum, quod dignata textu Argentina editio nupera, eiusque tradux Parisiensis, haud idem ausus ego: cum aque ignorem quid sibi velit Sagarum quam quid Sagaris.

Epigr. 59. Patet.) Cod. tert. sedet, quod ferè placet.

Ibid. Servare memento.) Ita planè legendam cum Palat. & Brit. editi vitare. ineptissimè.

Epigr. 60. Sēsqui pī lem.) Est hoc à Palat. nam vulg. Sēsquipede.

Epigr. 65. Et candida cultus.) Non potui non cum Iunio probare hanc scripturam; utique cum eam firmaret Palat. nosser. proletaria habet, vultu. inficetè.

Epigr. 67. Rauce vadimonia quartæ.) *Mf.* aliqua chartæ. at edit. Cald. cerx. Palat. ille optimus, p. ita vadimonia quartæ; cuius ultimam dictionem retinuit, deliberans adhuc de priore. ut ut est, aliquid latet motu. azigui; quod occasionem dedit indolis loco correspondens. horans quarta parçe distributa? ut sonuit, differebatur iudicia? cogitemus. nosser quartus prius aliud quod habuit loco dærum vocum rauce ac chartæ: sed ita erasum, ut nihil appareat, nisi hoc, videri fuisse vocem ultimâ illud quartæ.

Ibid. Nondum mihi frigida.) Sic Palat. vulg. sed nondum frigida.

Ibid. Aut cur non serò) *Iosias Mercerus* ex vestigiis libri *mf.* qui habebat, ut i m te serò, divinè emendabat, Vt ientes sero. ei namque correctioni faves nosser Palat. in quo, ut ante sero scribebant autem veteri i m tate.

Epigr. 71. Nonus acu levius vix cochlear.) *Pependi* ista lectio velut venalis ad oram editionis *Iuniana* laudabatque ipsam ipse, sed nemo inventus qui redimeret miseram ego id facis, eiectoque vulgari; *Nonus* aculeolos in eccleare; eam reduco in possessionem suam, unde at artem rautam exsulaverat. certè aculeolus secundam erripit; vsurque illi altera nullâ literâ diminuta in Palat. optimi conferatur *Epigr. 33* huius libri.

Epigr. 72. Arc num.) Ita *Anglic.* nec aliter Palat. aut quart. nisi quod uterque *Archænum.* vulg. *Actanum.*

Ibid. Docti patria Narbo Votieni) Longè aliud reperi in Palatino & quarto itemque editionis principio: *Docti Narbo paterna Votieni: Atque hoc in sedem suam reposuerim.*

Epigr. 73. Non me Peligni.) Ita Palat. ut sit locus ipse. vulgò, Pelignus.

Epigr. 75. A Teſta, Flaminâique.) Hæc via Teſta, antea non via, ſed quidam potius, eruta eſt nobis ex Palat. de qua latè diximus in Suspicionibus, eamque aliquot itern reddidimus ſcriptoribus.

Ibid. Lucernam.) Ita quoque Palat. & quart vulgæ. lacernam. prorsus ridiculè.

Epigr. 78. Ne laceretur.) Sic Anglic. ſic Palat. ſic quart. vulgati, nec laceratur; quod nimis inſulſum. nam quid mirum non lacerari avem que abſens eſt?

Epigr. 81. Perofculatur.) Deoſculatur alij: ſed noſtrum eſt à Palat. qui item verſu ſequenti habebat hos vocat ſorores, non uti edd. & vocat.

Epigr. 82. Quod domino.) Sic ms. & olim cuſt. recentiore, qui domino.

IANI GRVTERI

I N

EPIGRAMMATVM LIB. IX.

NOTÆ.

E*pigr.*. Non te celabis.) Ita quidem editi omnes. a quibus valde divertit Palat. ut namque; Noſte licet nobis ſublîmî; quod facile quis reformaverit in, Note, licet nolis, ſenſu & perſpicuo & apto: Anglic. ſervat Late lucebis ſublîmî.*

Epigr. 1. Divæ dulce Iuliæ numen.) Ita Anglic. & Palat. niſi quod uterque nomen, vulgati, dives dulce Iulium numen.

Epigr. 2. Mentula (ola) Ita Palat. malè antea, mentula laxa; quomodo tamen nec ms. Brit. qui mentula digna.

Ibid. Corſi pulla venena cadi.) Quid hæc lectione argutius? at antea obſederat libros, torti pulla: & noſcio que commiſcebatur de torto cado Caldarinus, noſtrum illud defendit Palat. & Corſica quidem mella vituperat noſter infra Epigr. 26 ut & thyma lib. 11. Epigr. 43. quid igitur mirron ſi & vinura ibidem nullius præty?

Ibid. Nudum.) Et ita quoque Palat. & Anglic. ante cusi, Nondum. quod quid velis, alij norint, ego nescio.

Ibid. Hæc erat.) Sic cum vet. edd. Palat. recentiores, erit, inoptè.

Epigr. 3. Addita quid Latio Flavia templa polo?) Ita quidem ms. sed enim cum restet in veterissima editione, Foro: hæreo an non hæc immittere debeat, nec non infra *Epigr.* 34. Augusti Flavia templa poli. quamvis eo loco ne umbrâ quidem sustentet ullius codicis aut scribiti aut editi.

Epigr. 6. Populus habebunt.) Gratias videlicet. sicque palam Palat. nam hæcenus impressi, Populos habebunt; quod non capio.

Epigr. 8. Iam curæ.) Ita Palat. Anglic. & quart. bene. prius editi, Iam curæ: non absurde illi, sed nihil tamen ad nostram lecturam.

Epigr. 11. Rébell s.) Est à Palat. nam vulg. repugnans.

Epigr. 14. Et mullos.) Ita omnino vet. edd. & quæque libris calamo exarati. nec erat cur alij Iuoniam secuti obtrudorem nobis mulos. asinus enim maluisse, sed pisces.

Epigr. 16. Tota domino notiss. aula.) Sic Palat. & tert. nam sec. tanto domino. quart. tanta domina notiss. aula. editi retrò, toto domino notiss. aula, vel tantæ domino notiss. aula.

Ibid. Signat.) Ita Palat. & quondam edd. recentes enim signet.

Epigr. 17. Domino sua vota capillos.) Nihil hæc lectione Palatini cod. sincerius. antea erat, dominorum voce capillos. magnum erat scilicet laudari voce tantum.

Ibid. Quo facies felix indice tuta fuit.) Restitui demò illud tuta, eiectione à Iuvio qui substituerat tot, per motus auctoritate editionis vetustiss. item Palat. mai & quartæ & aliorum: etiamsi quemvis alias deterrere possit idem Iuvius, asseverans tuto calo aberrare qui alterum hæc locum habere putant. imò, dum id facio, rem acu tangere videor? adeò verum est quod dicitur, quot homines tot esse sententias. arbitror autem velle Auctorem nostrum, adeò confisam speculo faciem Carini illam ali-

qui se-

qui felices; ut si ab eo solum laudaretur; nullius toto orbe reformidaret iudicium censuramve. Et verò qui quare iudicio speculi pulcrave est; ille verè pulcer est; illa verè pulchra. spectant hic ista apud Petronium: Quod ad me attinet, non timeo ne quis inveniat cui minus placeam, nec speculum mihi nec fama mentium.

Epigr. 18. Curva laborat. s.) Sic Palat. sic Anglic. & quartus. quod cur non anteponerem vulgaris? in quibus sua Cura, quod nauci est, sive Curta, quod non ineptum quidem, sed heic minus conveniens quam illud Curva; imò forte ne conveniens quidem. si enim curta, quomodo usui esse potuit? quartus noster præterea habet non tollit sed ducit quod fortassis etiam probandum erat.

Epigr. 20. Felix quæ tantis &c.) Nescio quid eligam. Palat. servat: O felix! quantis sonuit vagitibus, & quas Vidit &c. & sic editio omnium prima, ita ut excludenda ea lectio non videatur.

Ibid. Caretes texere.) Ita Palat. nec non olim cusi. recenter impressi, Cretenles texere. ô illex libido omnia inquamandi quæ non intelligimus!

Epigr. 22. Nec Ganymede velis.) Sic Palat. & quart. videaturque hercle formosior, si non solum placeat præ Ganymede Martialis, sed alijs quoque. vulgg. velim. quod reducet cui nostrum minus sapiet.

Epigr. 25. Quod rogo, quod scelus est.) Prius legebatur: Quid rogo? quod scelus. id est expianxi fide Palat. & quart.

Epigr. 26. Pallia donabit.) Sic quoque Palat. & quart. & retrò cusi. nam novella edd. averrà sententiã, donavit.

Epigr. 27. Crebræ cana labra voffellæ.) Sic feci secutus vestigia ms. quart. in quo crebre. sanè crebræ placuit præ illo, quod omnes libros obsedit, sævæ: quod heic supervacuum videtur. at crebros trientes dixit iterum noster lib. 1. Epigr. 106. crebros deunces lib. 6. Epigr. 78.

Ibid. Et cum theatris.) Sic Palat. noster & Anglic. antea aliq, teatro, minus perfectè.

Ibid. Inter ista draucus &) Palat. pro istu tantum habet inter sit ræcus. quart. instas i draucis. ut inclinem in Iunij lectionem, inter ista si draucus, tanquam Martialis geminam.

Epigr. 28. In picit ille Deus) Suspicit, vulgata editio. sed alterum sustentatur auctoritate Palat.

Epigr. 31. Velius) Ita quart. & tert. & Palat. non Vibius, uti restat in edd.

Ibid. Properavit læus.) Transpositus iussu Palat. & quart. edd. læus properavit. ague bene, nisi quod omne potius est id quod Auctoris genuinum.

Epigr. 32. M. Burdigali) Ms. omnes & olim cusi, Burdigalæ & revocanda est eius scriptura.

Epigr. 33. Maronis illit) Sic Palat. & quart. impressi fere, Morionis, ora edit. Colinae, Mathonis, quod sane malim quam quod hæcenus vulgo circumfertur.

Epigr. 35. Catus mandata.) Ms. quatuor (inter quos & ille noster Palat.) chartis mandata: quod placuit Gulielmo. & est eius scriptura sua sententia acuta, sed minus perfecta. quæretur enim cui mandata illi mittebantur, vel tale quid mihi videtur agere Poeta de re simili de qua Suetonius: De Catus Dacisq; post varia prælia duplicem triumphum egit: ut nimirum Dacus (Catusque literis intermuntis fingantur consuler de rebus spectantibus ad bellum contra Romanos. an loci intervallum tale quid admisserit; ad iudicabunt illi quibus otium inquirere in saltus pulicum. nam ego propero.

Epigr. 37. Et iaceas centum.) Ita Anglie. & Palat. prius editi lateas. non planè male: sed alterum oculis meum aliquantò nitidius.

Ibid. Et sit lusca licet.) Arriperem quod in quart. caeca, nisi & alteri scriptura sua venustas. quid tamen miri, si videat quæ lusca est?

Epigr. 38. Cline vel ungue.) Est à Palat. & Mod. nam hæcenus impressi, clune.

Epigr. 40. Hoc in littore.) Sic ms. & edd. vet. at nupera, Hoc à littore.

Epigr. 42. Semurinis.) Expressi quæderat in Palat. vulgo est, sic Murinis. consulatur Turnebus lib. 21. cap. 24.

Ibid. Te rogante.) Quid aliquid esse poterat et quod hæcenus hesit in libris nostris. me rogante. alteram illud repræsentant Palat. & quart.

Epigr. 43. Non est fama recens.) Sunt qui sollicitant istud, suppositumque cupiunt forma. non necesse. nam amat noster coniungere famam cum gloria, ut lib. 1. Epigr. 21. & alibi.

Epigr. 44. Alciden modò Vindicis rogabam.) Sunt qui emendant, Alcides modò; sunt qui, Alciden modò Vindicem rog. quorum coniecturis quei subscribam? apparet enim manifestè Poëtam nostrum tribuere Alcidi isti & mutum & risum, seu verè, seu fictione poëtica: quemadmodum etiam de eodem Pappius: parvulusque videri Sentiri-que ingens. & quid novum fuerit si voluerint statuis suis insimulare se nimis: quorum gerebant personam? ceterum Alciden hunc fuisse non Vindicem sed Vindicis, Musa Statij apertis buccis diu est quòd orbi publicavit; vultque item sine Epigrammatis precedentis noster Martialis.

Epigr. 45. Et Geici tuleris.) Non video satum quomodo cohæreant est in Palat. tuleras, ut etiam in quarto; unde quis facile fecerit toleras, nisi modò signet durimodo. sed nihil adhuc mirò. Cald. editio habet, tulerit, quod dico, ne quis in me inebatur tanquam sollicitam scripturam certi status, non controversi.

Ibid. Durior ipse.) Vulgg. ille. sed alterum est in Palat. & quàm heic magis faciat, satum sentiant quibus auris acuta; haud ita tamen ut accedat ad formam Satyricarum.

Epigr. 46. Reficit mur. & que.) Ita Palat. atq; mutat reficique. postea etiam scripsi tantum ex Palat. & quart. pro quo edit. tamen.

Epigr. 47. Sed, quod & hircosis serum est, & turpe pilosis.) Ita scripsi cum Palat. cum quart. cum Anglic. sola est à me interpunctio. cusi partim: Sed quid & hircosis serum & turpe pilosis In molli r. el. lib. habes? partim: serumque & turpe. quoniam prior lectio versui efficit.

Ibid. Percidi Pannice dogma facit?) Quid facerem? ita erat in Palat. nihilo deterius vulgata, qua habebat, dogma quod est?

Epigr. 48. Aptum callida.) Ita & libri, nisi quod Palat. calida. placeret admodum Deuse pallida, si niteretur adminiculo alicuius membranula. sed coniecturas quei digner contextu, sine notâ nationis Critica?

Ibid. Quid sperem.) Ita Palat. duo & Anglic. & quart. vulgo, qui sperem.

Epigr. 50. Langona) Sic membrana quadrigemina, vulgg. tamen, Lagona. quod eteci sanè subnixus tot codicum fiducia, quamvis constaret mihi Criticos prodidisse

dudisse Plinium stare à vulgatu, arbitratus dici posse, Plinium emendandum ad exemplar istud nostrum.

Epigr. 54. Crescente levistraheretur arundine.] Istæc omnes captiuit, ut puta, de piscibus. sed enim quomodo creverit arundo piscatoria non memini legere, imò nec memini usquam in Epigrammatis istu mentionem factam piscium arundine captorum qui mitterentur amici, nequid festo cognatorum. quare electâ vulgatiore scripturâ, crescente vadis traheretur, &c. supposui alteram, aucto-ribus Palat. & quart. crescere autem arundinem auc- tum docuit me vel ipse noster lib. 14. Epigr. 216. nosque de eo plura in Suspicionibus.

Epigr. 56. Vultu lubricus.) Sic Palat. ante cusi, vultu lubricus.

Epigr. 59. Crystallina vitro.) Emendarim Minerâ spato Eryani approbante nitro. sic sane habet Palat. nec repugnat huic lectio: Plinius lib. 37. cap. 2. imò proci pugnat Tacitus lib. 3. Historiarum: Conlecta arena admixto nitro in vitrum excoquuntur.

Ibid. Et a nivea.) Sic Palat. nec aliter fuisse in viti. fidem fecerunt Calderini Commentaria, etiamsi & ibi contextus, & in niveâ, quemadmodum passim vulgatu. quart. noster exhibet & a niveâ grandius ore.

Ibid. Mensâ quæfivit in omni.) Ita quidem in recentioribus ead. at superioris aevi eodd. mentas quæfivit in omnes: cui & suis sensus. & nosciam an non debeam amplecti. facerem statim, nisi esset in Palat. mensâ quæfivit in omnes.

Epigr. 61. Terruit & tacitam.) Transposui versus istos, non quòd ita liberet, sed ductus auctoris are Palat. nec quaquam certius, quàm ita collocatos fuisse à Poetâ. antea legebatur sensu intricato:

Sape sub hac madidi luserunt arbore Fauni:

Sape sub hac latuit rustica fronde Dryas.

Dunque fugit solos nocturnum Pana per agros,

Terruit & tacitam fistula fera domum.

Ibid. Hesternique rubens deiecta est.) Ita Palat. non affirmo quidem, quòd verè; sed tamen unde alius longe elicitur sensus quàm è vulgato delecta est: quod non magis intelligo quàm illud Palatini nostri, imò minus. si liceret coniectorem agere, dicerem legi posse; delecta est &c.

est &c. sensu satis plano, deprehensa, inquit, terra rubens coronis &c. & ita profecto legi potest commodissime; forte & debet.

Epigr. 64. Ante colebatur.) Ita Palat. cuius secuti liquidam fidem Epigramma istud præterea maximus prior, vulgò legebatur: Ante colebatur v. e. f. largo Maiorem Alciden, nunc &c. prorsus male.

Epigr. 65. Illi vultus.) Sic Palat. sic quart. & olim cusi, nuperi cultus; quod non improbassem, nisi approbanda fuisset antiquitas.

Epigr. 66. Quò tibi.) Ita Palat. & Anglic. vulgati, Quid tibi, minus eleganter.

Epigr. 67. Vincere nulla.) Ita Palat. alij enim, vincere nemo.

Ibid. Accipe & hoc munus.) Quart. & Palat. Accipere hoc munus. ego neutrius sententiam satis assequor.

Epigr. 70. In Macilianum.) Ita Palat. noster vulgò erat In Caxilianum.

Epigr. 71. Quà coiere.) Ineptè antea legebamus, quà posuere. alterum visitur in Palat. & adoram editionis Coltnai.

Ibid. Agna famem.) Sic quoque Palat. nec aliter legi debebat. quid enim puerilius illo vulgato, agna feram. repositi etiam paulo post, proditor Helles, flagitante Palat. nec quicquam pote accuratius. ante cusi, portitor; quod putet præ altero veluti nautica.

Epigr. 72. Frontem vitate.) Sic quoque Palat. nec ille solum, sed & Anglic. Iuvv. vulgò erat frontem redimite. cur? nisi quod minus assequerentur vim dictionis alterius; cui proprius accedit scriptura libri quart. in quo. fronte vitante.

Epigr. 73. Decepti regna patroni.) Est ista lectio à Palat. impressi; defuncti rura patroni; quod sane infra indignationem rei.

Epigr. 75. Quod Phrygia Synnas, Afra quod, &c.) Sic Palat. & partim cod. Anglic. nec non olim editi. iuniores enim qui sunt, habent; Quod Phrygia sive Afra quod, &c. ἀφροί λήρω.

Ibid. Subice.) Ita quoque Palat. non subice: nec patitur versus.

Epigr. 76. Purpura cultros Sparferat.) *Obscuritas loci erepta lectione hâc Palat. dicit enim semel tantum lamiginem detonsam. antea erat, cultus.*

Epigr. 79. Turbamque priorem) *Absurdè hactenus; turbamque minorem; contraque Palat. & Anglic. in quo alteram restabat lectio. turba prior, sunt liberti; qui servu utique priores, & pro servis odiosissimi, tanquam qui procuratores provinciarum, exactores tributorum veltigalium &c. uti patet ex historicis, exque Inscriptionibus antiquis, quas in unum compegi sub titulo Officiorum domus Augustæ, qui videatur pag. DLXXXV. & seqq.*

Epigr. 82. Munna) *Sic Palat. & quart. non Cinna, ut edd.*

Ibid. Dixerat ille tibi) *Sic Palat. nec aliter Brit. nisi quòd u, illa tibi, æque bona. at perperam vulgatum antea, dixerat ille mihi.*

Ibid. Bisque nam decies) *Rotundam sententiam reduxit Palat. intricatè vulgg. Bis quartum decies.*

Epigr. 84. Vindeliciis rapium narrabat) *Tactum subest ulcus. quod prodit Palat. ac quart. qui pro rapium, servant molus.*

Epigr. 85. Noster si quando) *Sic volebat noster Lipsius. neque aliter restat in Palat. vulgg. nostri.*

Ibid. Non se convivas abstinet ille suos) *Liquidè: & sic Palat. ac Brit. vulgabatur antehac,*

Non se, convivis abstinet ille iuis, cuius argutiam non capio. at alterius obvia est.

Epigr. 87. Iussi Nasti m: servulus) *Ita Palat. recipique in contextum, quanquam nullus præterea adspularetur manuscriptorum, quòd vulgata lectio durior videretur, nempe, iussi: Zenas servulus, &c.*

Epigr. 90. Reclinis) *Ita Palat. melius quàm vulgg. reclivis.*

Ibid. Pertundas) *Lapidè admodum! & sic sine ullâ liturâ Palat. & quart. hærebat in vulgg. pertundas, quòd vix fieri potest per rerum naturam. nix enim liquefcit super ventu vini. pertundatur autem dum ex alto in ipsam decidit quasi flatim liquor ille Bacchicus. hinc & noster item lib. 12. Epigr. 17.*

Nec nisi per niveam Cæcuba potat aquam: ita enim ibidem scripsi, eliminat o vulgari lectio, post niveam,

veam, argentibus ceu stivulo membranis nostris.

Epigr. 92. Quæ mala sint) Ita Palat. & quart. edd. sint.

Ibid. Vilis tegeticula) Ad corvos illud lecticula, quod omnes invasis edd. nostrum istud stabilivnt tres ms. meminisse nos plus semel tegetis: ut lib. 11. Epigr. 32. & Epigr. 57. item lib. 6. Epigr. 39. sed nec abluat noster quart. in quo visitur gegeticula.

Epigr. 95. Sed puta) Ita perscripsi, auclacter nimis, nisi satis praestaret Palat. codex. nimirum usitatum Poëtis corrumpere ultimam huius vocis, ut pluribus confirmavi in Supp. libris. vulg. g. puto.

Epigr. 98. Pluvia profuit) Ita ms. nostri quatuor & Angl. edd. tamen, profuit.

Epigr. 99.) Auctoritate Palat. nostri & ex sententiâ Poëta Epigramma illud agglutinandum est sequenti, fecissem ego sed rationem habui Indicis.

Ibid. Pacis alumna) Ita Palat. & vulg. g. amica. ita ubique pessima prætulervnt melioribus.

Ibid. Si nunc te mitteret emtor) Ita Palat. & quid esse queat elegantius? cusi tamen, si te nunc mittere tanto, quo quid magis esse poterat ineptum? nemo tamen heic nasum habuit; quamvis obiter indicasset Iunius restare alterum illud in ed. Lutetianâ.

Epigr. 100. Ad viduas) Ita Palat. pr. & ea sanè potissimum observabantur. vulg. g. vetulas. non malè, si omnes vetula vidua, si omnes orôa.

Ibid. Viliisque purisque) Palat. & quart. vilisque vetisque. alterum tamen magis arridet.

Epigr. 101. Raraque poma) Est à Palat. aliq. aurea poma, sed non sinit Martialis membrum illud versus pentametri syllabâ brevi. & alioqui quid rarius quam poma aurea?

Ibid. Discinxit Amazona) Ineptè nimis posteriores edd. discindit. quod natum patem à sphalmate quod erat in editione Calderini. distinxit. quod posui, restat in ms. & quid notius quam *Cona* privatam *Amazona*?

Ibid. Cervum) Ita ms. lvi. cum ms. tert. quàm ut publicatur cervum: deletati enim Poëta genere isto sequiore circa animalia, ut alibi prædidit. sicque mox dicit boves Hesperias.

Ibid.

Ibid. *Stymphalidas astris*) *Quid apertius?* omnes tamē add. unclis. quod falsissimum est, ex mente quidem Poeta, deprehensa enim in aere Harpyæ non in lacu, sicuti latius ostendi in *Seneca Tragediis*, cuius locum insignem tuor vindex interpretorque contra magnam Criticum.

Epigr. 102. *Quæ capta est alio nuda Læcena cyeno.* *Sic Palat.* & quare partim mutatur, partim transposuerunt editiones? *Quæ capta est cyeno nupta Læcena alio.* quasi non primam in cyeno corripuerint etiam alij, illud nuda visebatur etiam in cod. Brit.

Ibid. *In Idam*) *Ita Palat. Anglic. quart.* nam eod. in urbem non video causam cui ita potius.

IANI GRVTERI

I N

EPIGRAMMATVM LIB.X.

NOTÆ.

E *Pigr. 1.* *Pagina fac tibi me quàm cupis esse breuem.*) *Antea habebamus nullo lepore, Pagina facta tibi, quam. alterum istud largita nobis sunt membrane Palatina, dicitq; Epigrammaticarius: fac me tibi tam breuem paucarumque paginarum quàm ipsemet cupi.* (eterum noster tert. ac quart. habent heic loco lemmatis *Ad Coronidem.*

Epigr. 2. *Nec secula præsumt.*) *Habet lectio quatuor msf. & Brit. cod. secula profunt. hac temporis angustia vix licet perpendere adhibita bilance, utra sit argutior delicatiorque; tanto quidem minus, quòd scrupulum iniicit noster quartus, in cuius ora comparet, & secula profunt; cui scriptura sua gratta.*

Epigr. 4. *Hoc lege quod possit dicere vita: Meum est.*) *Nihil hac lectioe purius, quam reperi in Palat. prius tolerabamus barbarum illud quod possis dicere iure meum est. pus & venenum abite.*

Ibid. *Legas ætina*) *Ita omnes ante eusi, quos quidem vidi,*

vidi, præter edit. *Argentinenſem nuperam, cuiusque traduce-
cem Pariſiam, que nobis iterum obtrudit, inuat à nos
quod certè nunquam probabit Turnebo, qui videatur libro 30.
capite 30. Adverſariorum. & qua petulantia eorum qui
verſantur circa prælum typographicum?*

*Epigr. 5. Erret per urbem pontis exſul & clivi)
Ita ſidenter ſcripſi, ſed ad exemplar Palat. niſi quod in
eo; Eſſet per urbem pontis e. e. c. antea vulgabatur:*

Pontes per urbis erret exſul & clivos;

*Que lectio nauci non eſt. alterà nihil queat excogitari inge-
nioſius: nihil. ſed taceo, ne me tactare videar non Mar-
tialem.*

*Ibid. At cum) Sic etiam Palat. & quart. vulgg.
Et. minus nervosè.*

*Epigr. 6. Latia culta fenestra nuni) Non malum hoc:
ſed ecce controverſum ei facit Palat. in quo, Locia culta
fenestra manu an aliud quid later maioris rei?*

*Epigr. 7. Fruaris) Ita omnino legendum; non ut editis
Iunij & ſeq. fruere; quibus ſerio ſe opponunt & niſi om-
nes & cuſi vetuſtius.*

*Epigr. 10. Qui me respiciet, dominum regemque
vocado?) Ita quart. noſter cum Palat. vulgati Qui
me reſpicat.*

*Ibid. Sellamve ſequar) Ita Palat. cum quarto &
Anglic. non ſellamque, quod reſtat in vulgg.*

*Ibid. Nec ferre reculas) Dicitur iſtud diviti. & ſic
erat in Palat. antea perperam legebatur reculo.*

*Ibid. Et prior) Ita quoque Palat. adſtipulante
quarto. vulgg. ed.*

*Ibid. Dimiſit) Dextrè ſatis explicant Commenta-
tores vulgatum illud Diviſit. ſed revocandum ſuit nihi-
lominus Dimiſit. quia exſtaret in Palat. in quart. in An-
glic. editiſque à Calderino. interpretor autem, iuſſit eſſe
ſeriatas, inutiles reddidit: tanquam ſi dimitterentur
tali factò, non ſecus quam ſymbolo quodam dimittebatur
aut Concio, aut Senatus. ſic & noſter. lib. 1. Epigr. 78.*

Dimiſitque animam nobiliore rogo.

lib. 2. Epigr. 16. — dimite Machaonas omnes.

*Epigr. 11. Et lotam ut multum.) Queri pote-
rat, an loquatur de togâ qua ter quaterque ſubiit cuparo
E fultoni,*

fulloni, an de eâ que toties subijt cortinam tinctoris taceat
tamen Commentatores nostri, tanquam si eorum esset ab-
rum tantummodo bene dicta coacervata & nobis obtrusum
veram et ambem: non, ut ipsi arbitrantur, de celo lapsam
ambrosiam.

Epigr. 12. Permitto libenter) Ita omnino, nec
secus omnes edd. & ms. tres. nam quod præfert Palat.
pr. dimitto, est scilicet glossa alterius vocis. Inna
malebat permuto. sed fefellit eum vis vocis permuto,
quam diduxi olim plenus tibijns an buccis in Sijst.
libru.

Ibid. Livebitque tuis pallida turba genis) Plusquam
mirum est, nemini potuisse placere hanc lectionem, que
triginta totos annos exposita fuit occupantibus ad oram
tionis Iuniana, deprompta ex ms. Anglic. cum sit ap-
tissima sententia præ vulgato illo:

Libabitque tuas pallida turba genas:

quod quid aliud est quam vomitus magistrorum? ab-
rum certe custoditur sanctè in Palat. veteri, nisi quod
ibi Libebitque antiquâ scripturâ. Liveve autem hoc
invidere fortuna alterius, quomodo traxit noster lib-
Epigr. 23.

Albanæ liveve potest pia quercus olivæ.

Epigr. 13. Non unas cingant) An potius? vinciat
variant certe exemplaria. Brit. servat, tangant. Palat.
cum quarto pingat. & verò, pingant, hæc pulere locum
suum tueretur.

Epigr. 14. Farrisive) Ita Palat. non ut passim, fat-
risque.

Ibid. Argenti venit quando selibra mihi? Ita
planè Palat. quod tamen durius visum eis qui id male-
runt in:

Argenti quando missa selibra mihi est?
vestigia alterius scripturæ restant adhuc in nostro quarto,
sed inquinata stimulone an stilis magistrorum:

Argenti quando selibra missa venit?

Epigr. 15. Ludere novit Aper) Acquiesces interpre-
tationi Calderiniana, nec admitto Iunij lædere; ut
distingui:

Sed dum ludit Aper. ludere novit Aper.

Epigr. 17.

Epigr. 17. Si legit) Ita cum quarto Palat. non leget,
ut seruant edd.

Epigr. 18. Eheu quam fatuæ) Sic Palat. alij Heu
quam perfatuæ; nisi quod edd. prima præfatuæ; quod
etiam existat in nostro quarto.

Epigr. 19. Peractæ Alum vincere tramitem) Su-
pero sane, stupes ad suporem tot (riticosum qui non offes-
derunt hactenus ad ordinem versuum vulgarorum. legon-
dum prorsus, si quid plus sapio quam vixi sus,

————— peractæ

Alum vincere tramitem Suburræ.

Illic Orphea, &c. ———

sic enim expressè Palat. pr. item secundâ, sed à manu se-
cundâ, vulgata habebat, peractæ.

Illic Orphea prorsus videlbis

Alum vincere tramitem Suburræ Væ, &c.

Ibid. Hoc, quod secula) Au licet diuina? Hæc
quod secula, &c.

Ibid. Cum furit) Ita Palat. cum quarto, arces erat;
dum; quod vel sequentia impugnat ceu diuina, sed in-
conueniens.

Epigr. 21. Crispe) Ita Palat. reliqui, Sexte. patrum
referret hœcne haberemus an illud, nisi præiudicio vince-
ret anti. iustas.

Epigr. 23. Et tutos respicit annos) Expunxi Innia-
nam totos, quem tu idem præferrent aliquot edd. quasi al-
teriam miles antecederet & lepore & sapientiâ. non ali-
ter sane manuscriptorum nostrorum duplex biga primitus quo-
eusi, respexit autem Poeta ad Senecam de Brevitate vita
cap. 10. Hæc est pars temporis sicra ac dedicata,
omnes humanas casus supergressa, extra regnum fortu-
næ subdusta, &c.

Ibid. Nulla fuit) Sic etiam Palat. sed prætulim
quod conspicitur in Anglic. eod. Nulla subit.

Epigr. 24. Bis precor novenos) Sic infucatus ille
nec ullam expertus mangoni manam Palatinus pr.
sic quart. sic Anglic. reperitque item aliâs in mem-
branis Calderinus. perplacet idèd, ne in decrepitam ni-
mis etatem incidat Martialis, si retineamus illud rei,
quod præferunt vulg.

Ibid. Tribus aureis) Sic etiam nostri ms. nec me

expedis sane, non magis quam Turnebus, qui addeatur. si tamen ludis in aureo tunc ceperim aureum pro denarijs xxxv. non ut alij pro xxviii. ut constituerentur anni lxxxv.

Ibid. Post hæc tempora nec diem rogabo) Læctio falsa, nam Calderini editio: Post hac nec horam nec diem rogabo. liber verò eius quidam antiquus: Post hoc nec moram nec diem rogabo. alij tamen eiusdem Calderini: Post hoc horam ego nec diem rogabo. quod, etsi ipse probet, mihi fatuum est. Palat. noster optimus ostentat: Post hunc nec hora nec diem rogabo. nec abit sec. aut quart. in quibus: Post hunc nec horam nec diem rogabo. tert. habet: Post hunc ne hora nec diem rogabo. ut prorsus suspicer restituendum: Post hunc Nestora nec diem rogabo. h. e. ubi tribus illis aureis non sicus ac tribus etatibus quasi Nestor factus fuero, no dieculam quidem amplius desiderarim vel voto.

Epigr. 26. Latia modò vite per urbes) Probatu istud non solum cum ms. Iunij, sed etiam editione Calderini, nam inde vulgata læctio ineptit, illi inquam que habet Latia modò vite per urbes.

Ibid. Frustra promissè Quirino) Ita divinè Palatinus noster. alij, promissa.

Ibid. Carmine nomen) Non malè etiam Brit. codex muntus; quæ & à secundâ manu in quarto.

Epigr. 28. Precesque vocant.) Sic Palat. & ms. Iunij. ante cuss, precesque canunt.

Epigr. 30. Sicut puellæ, &c.) Ita distinximus. recens editio heic admodum turbabat.

Ibid. Motâ salubre) Ita rectè Palat. noster cum quarto. & sic noster supra Epigr. 5. Abigatque moto noxias aves panno. alia edd. Multa salubre.

Ibid. Sed a cubili) Ita etiam Palat. quo admissò non erit necesse contrahere vocem, Sed a cubiculo, cum Iunianâ editione. nam ante impressi, Sed a cubiculo.

Ibid. Ridet procellas tuta de suo mensâ,) Quam delicatè? sicque omninò promptum mihi è thesaurò illo Palat. ante insubide:

Ridens procellas tuta de sua mensâ

Piscina — visitur illud Ridet etiam in Cald. ed.

Ibid. Permittis?) Nihilò deterius quod in Palat. & quarto, permittit?

Ibid. O ianitores) Ita Palat. & rectè puto, nam vinitores, quod est in alijs, non video quid heic faciat, ubi nulla mentio vinearum, nulla vindemia.

Epigr. 31. Addixi) Ita non modò Palat. sed etiam vet. edd. at recentis, Addixi, quod nullius est sensus, meo quidem sensu, reposui praterea iubente eodem Palat. trecentis, cum esset in vulgg. ducentis.

Ibid. Non est hic) Sic Palat. alijs hoc.

Epigr. 32. Cædiane) Ita Palat. alijs Cæciliane. Iunij edd. Cæcidiane.

Ibid. Effugere possit) Hoc etiam Palat. ceteri possit.

Epigr. 33. Munati) Sic tres mss. non Numati, quod occupat edd.

Ibid. Conloceri) Ita Brit. & Palat. excusi prius, cum loceri ; nullâ sententiâ ; non eâ sanè quam ego capiam.

Epigr. 34. Cæsar Traiane) Est à Palat. alia edd. Princeps Traiane.

Epigr. 35. Nullam dixerit esse sanctiorem) Palat. noster huic Phaleuco alterum pramittit :

Nullam dixerit esse nequioram,

quod haberem quomodo approbarem alijs, si accederet adhuc alius qui liber scriptus. Sanè Calderinus heic eti. in habuit eundem illum versum, aut loco sanctiorem legit nequioram. videantur eius Commentaria.

Ibid. Sed tecum) Non satis isthas intelligo, noster quart. habet, sed secum, quod adhuc minus intelligo. intelligerem omnia, si legeretur versu qui precedit, Esset doctior, quomodo item visitur in nostro eod. quarto.

Ibid. Frustrâ. namque) Distinguendum post Frustrâ. sententia clamat. & sic disertè noster quart. neglexere tamem edd. cetera.

Ibid. Nec Bacchi) Ita Palat. cum quart. non Non. Bacchi, sicuti passim editur.

Epigr. 36. Toxicæ sæva) Terr. toxica plena.

Epigr. 37. Siquid ad Oceanum) An heic & infra fortè legendum ? numquid ad Oceanum.

Ibid. Et fatuum) Ita cum Palat. quart. antea erat fatuam.

Ibid. Caprâ martè) Palat. capto male.

Epigr. 41. *Discidium*) Ita scribendum cum quarto ac Palat. non *Diffidium*, quod remanet in edd. alijs. nam *discidium* est divortium, cum discedit à coniugo coniux.

Epigr. 47. *Et tamen pudicus*) Ita Anglic. & Palat. alijs, at tamen pudicus.

Epigr. 48. *Et pilata redit*) Magnus Scaliger, Atque pilata redit. hos enim pice depilatos notum. probo, approbo. sed nihil audeo tamen mutare non ad dicentibus avibus meis, membranis dico vetustis, quarum deteriores habebant, & pileata.

Ibid. *Septem sigma capit*) Ita Palat. neque aliter voluit Iunius. vulgatum tamen exinde signa. unde liquet non tam bene agi cum genere humano ut optima pluribus placeant.

Ibid. *Et tonsile potrum*) Ita Brit. ms. ita Palat. at vulg. *sectile*.

Ibid. *Nec deest rustratrix*) Ita palam Palat. pr. nam sec. & tert. *Nec deest ruptatrix*. quart. *Nec est ruptatrix*. prodis *Calderinus* exstare in cod. aliquo, *Nec deest stupratrix*. Anglic. *Iunij praeferbat*,

Et destupratrix mentha, sed herba salax. sed non placet tamen, quamquam ingeniosum.

Ibid. *Cassus in his una ponetur cœnula mensa*) Expressi omnibus literis scripturam Palat. nisi quod is, *Gallus*. vulgati nuper, *Parvus onyx una*, quod in nullo ms. praterquam quarto. nam Palat. sec. & tert. *Parvus* in his una, &c. nec aliter edito *Cald.*

Ibid. *De Prasino*) Aliquid heic subest ulceris innuit Palat. in quo est:

De Prasino scutoque meus conviva loquatur:
ut forte fuerit:

De Prasino Scorpoque meus conviva loquatur.
ac non tam factiones designet aurigarum, quam illos aurigas Imperatori caros.

Ibid. *Loquatur*) Ita Palat. & duo, non loquatur, ut erat in nuper edito.

Ibid. *Nec facient*) *Malim*, Non facient. Palat. sec. & tert. & *Cald.* faciant.

Epigr. 55. *Loro cum similis iacet remisso*) Ita Palat. cum quarto, non remissus, quod occupavit omnes edd. etiam si diu est quod monuerit *Modius* placere sibi alterum, vel propter *Petronij* lorum in aqua,

Epigr. 56. Calcellus) Ita Palat. non Calcellius, quomodo editi.

Ibid. Saxorum flugmata delet Heros.) Miror in quem librum incidit Briffenius, aut qua et mens fuerit, cum in libro De verb. signif. nobis produceret Martialem, tanquam stemmata saxorum veluerit esse coronas saxi insculptas: qua ab Eschelio dicta *επιπυρα* & *επιπυρα* μζ. ceterum vix tonico manum quin rescribam Heras simile profecto nomen mendici redonavi publica luci lib. 6. Epigr. 78.

Epigr. 59. Mattea sola iuvat) Sic expresse Palat. nofer. & id tueat plano. nam & nefer quoque eodem generatius utitur infra. hactenus habuimus mattya sola iuant.

Ibid. Non sine pane) Ms. omnes penne aut pene, quod etiam agnoscit Calderinus, qua tamen fitetur essi eodd. in quibus pane. quid dicemus? an pennis genus cibi nec vulgaris admodum nec delicati?

Epigr. 61. Crimine que fari) Ita Palat. alia eodd. quam.

Epigr. 62. Delicata mentis) Ita omnes ms. & frustra sunt qui postulant locum ceniectura Lapsiana, cum eam ipsemet enervet in istem Epistolicis. choris enim heic omnino pedagogia delicatorem.

Ibid. Cirata loris horridis) Sic Palat. duo & tert. itera editis Cald. post vulgari: Scuticaque loris, & c. quod ego inbeo pedem eo referre unde attulit.

Epigr. 64. Contigeris Regina meos si forte libellos) Sic voluit Palat non ut dominatur in alijs eodd.

Contigeris regina meos si Polla libellos, nam Regina heic cognomen est Polla, perperamque capis pro divite Calderinus.

Epigr. 66. Vincto pollui igne comas) Oggesti lectionem eodd. Palat. pr. qua item in secundo ab emendatrice manu. hactenus lectum fuit ungue, quod quidem etiam in editione Calderini, sed Commentarij tamen alterum agnoscunt, capiuntque de nidore culinæ, ut & ego: ita tamen ut addam foculum flammantem, ideoque vna & fumum eius & fuliginem.

Epigr. 68. I alia Laiseris) Est à Palat. utroque & quarto. vulg. g. Lælia Thais erit. perperam. neque agnoscit Cald. etiamsi sic editio cui addita eiusdem Commentaria. videantur Novantiqua Modij.

Epigr. 69. Non accipis) *Quanam est dementia re-
zincere, nec accipis, cum id ne versus quidem patiatu?*
aliterum exstat in Palat. & quart. & ad margines edit.
Colmari.

Epigr. 74. Victor auferat) *Mira fuit patientia ferre
tam diu illud afferat, cum alterum ex ms. Brit. ostentari
omnibus Iunius, & verò sic quoque Palat. cum quart.*

Ibid. Pomptinas) *Ita malui cum Palat. quàm
Pontinas, sicuti passim edebatur.*

Epigr. 75. Ternæve) *Ita Palat. alij trinæve.*

Ibid. Dat gratis &c.) *Palat. ms. heic prodit men-
dum edit. proletaria, habet enim:*

*Data gratis ultro iam mihi Galla nego.
an forte?*

Dat gratis ultro: iam mihi Galla nega.

Epigr. 77. Fecit & illa) *Ineptè hactenus circumla-
sum, ille, & contra Palat. & Anglic. & quart.*

Ibid. Quartana fuisses. Servari medico debuit ille
suo) *Duo sustuli impedimenta vera lectiois fide Palat.
nam vulg. fuisset, item illa, utriusque male. vult enim
hinc Carum in morbis curandis non tam medicum quàm car-
nificem; itaque meruisse ut ipsum se diu atque vexaret
insecrâ imperitiâ. nam medico suo significare puto sibi
ipsi.*

Epigr. 78. Feretur illinc) *Ita bene Palat. perpetram
vulg. illic.*

Epigr. 79. Consule Torquato vici) *Ita Palat. nam
vulg. Consul Torquatus vici, quod præ altero ille-
pidum.*

Epigr. 80. Gemitus imo ducit) *Ita Anglic. Iunij.
prius impressi, imo promit.*

Ibid. Tota miser coemat) *Mirum istud à Iunio mar-
gini tantum adlitum ex ms. Anglic. retentumque coemat,
quod heic absurdum est, neque habet Palat.*

Ibid. Lacrymas ridet, & intus habet) *Non displice-
ret habet heic notare havet, sive avet, uti etiam volebat
Guilielmus. sed & præterea ferè animus legere, Lacry-
mans ridet.*

Epigr. 82. Parce precor fesso) *Est à quarto & Palat.
alij lasso. quod licet idem cum altero, ut est religio abire à
Palat. incerruptâ fido.*

Epigr. 83. Hermerotem) *Hæc est testata omnino ms. eodd. consensu lectio, ideoque proposita vulgato, Halmyrotem.*

Ibid. Tonsor iam, &c.) Carmen istud edesurandum ceu spiritum, quod absit & ms. omnibus & edd. primis. hæret nihilominus macula in versu proximè præcedenti, quam sic eluam:

Vis tu simplicius? senein satere.

Epigr. 84. Cæditiane) *Est à Palat. alij Cæciliane.*

Epigr. 92. Quas pinxit) *Haud aliter Palat. reliqui tinxit. postea quoque scripsi, aut hædi, suafu Palat. & Anglic. & nostro quarto; utriusque cum illud, & hædi, quod propagatum per edd. versum corrumpat.*

Ibid. Martem mearum) Ita omnino legendum. erratumque erat Typographi Matrem: quod moneo, uti caveant sibi homines ab Indice, nec Matrem hoc versu quarant, sed Martem, etiam si Gallica editio alterum quoque receperit.

Ibid. Hæc ecce) Malim cum Colin. ed. Hæc ecce.

Epigr. 93. Heliconis oras) *Ita Palat. pr. & a manu secunda sèc. vulgatum, Heliconis in oris, adulterum est. idque clarè satù prodidit (Alderinus).*

Ibid. Sed modò futa toga) Palat. illo pr. vacuum habet loco vocum duarum postremarum. Iuxta Anglic. servabat, culta toga, quod nescio quomodo mihi videatur molius.

Epigr. 94. Modò nata) *Ita Anglic. & noster quart. nam Palat. pr. modo nota, editi mihi nata.*

Epigr. 96. Et repetam satira) *Aliquid heic late monstr. nam Palat. Et re tam sauræ. Anglic. Et repetam patriæ.*

Ibid. Conturbatorque macellus) Ita planè Palat. cum quarto, nisi quòd ultimus ille macelli. vulgati fèrè conturbaturque macellus. sunt qui legendum putant conturbatrixque macelli Mensa, sed illi certè non satis norunt, quò fuerit stomacho Martialis.

Epigr. 97. Iam pollinctore) *Nihil niuto. Palat. tamèn iam collectore, quòd alij examinabunt, an referendum vel osium collectorem, cadavere iam cremato.*

Epigr. 98. Aut circum) *Sic Palat. alij, Et circum. novissima ed. errore proculdubio Typografi, Et circum,*

quod tamen fideliter expressum Parisinus.

Ibid. Perdet te dolor hic) Rep: sit quod erat in quarto & Palat. interpretaturque Calderinus. nam impressi, Perdet te pudor hic, quod sane defenderem, nisi contradiceret ille Palatinus, cuius nutui non minus acquiesco, quam olim Pythagora fuit cohors discipulorum.

Epigr. 101. Galba vetus) Ferè est, ut heic & in Iuvenale rescribam Gabba. habet quidem isto versu Palat. Galba, sed seqq. duobus expressit Galbam. fuit & huius mentio lib. 1. *Epigr. 41.* sed illud non exstat in Palat. nisi tribus versibus prioribus.

Epigr. 103. Angusta mihi) Ita Palat. non augusta, quod exstat in cussis & adversatur sententia.

Ibid. Agri) Varronius emendabat acri. sed nescio quid hoc epitheton sibi velit: at angusta agri vocabitur Bibili, cui fere nihil additum agri, ob mentem in quo ponitur.

Ibid. Excipitis redueem) Nunquam animum inducam, distichon istud esse gresson. notum sapit avibus meis.

Epigr. 104. Secessus spatio) Videtur hasse in Palat. pectio. & verò quartus nofter diserte habet pectio. non capio, nisi & aliud quid substituat in loco salubri.

IANI GRVTERI

I N

EPIGRAMMATVM LIB. XI.

NOTÆ.

E *Figr. 1.* Parthenium videre tentas.) Longè aliter Palatinus codex, nempe; videre certe; ut forte distinguendum fuerit, Parthenium videre? certe.

Ibid. Inevolutus) Sic Palat. cum quarto, quomodo coniecerat Turnebus, exque Anglic. ms. probarat Iunius; non tamen etiam, ut debuit, inseruit textui. officio enim versui vulgatum, involutus.

Epigr. 2.

Epigr. 2. Et licet, & sub te præsidi Nerva libet.) Ita restitui ex quarto nostro, cui calculum suum præbebat Palat. quod mihi polareum magis videtur, quam id, quod ex Brit. cod. nobis oggeret Inuus.

Et libet, & sub te præsidi Nerva licet. cui tamen id magis arvidet, ut eiecto nostro rursus dignetur loco priore.

Epigr. 3. Prælia stare tuba? Deleo interrogatoriam & hac uvo spiritu continuo usque ad finem: ubi ponenda notula talis! ut dicat, qualia scriberem, si ut iam redijt terris Augustus, ita mihi quoque esset Mecænas!

Epigr. 4. Scriptus & æterno) Sic legendum erat ex Anglic. Iunij, male aliq. Scripus es æterno. Inuocat enim Romanorum nomina præcipua.

Epigr. 6. Veteres ingentia nomina partes) Ita clarè Palat. & tale quid exempla uniuersa afferunt, excepto Fabriciano, quod non planè excluderim tamen. vulgati, patres.

Ibid. Te colet inuicta pro libertate) Id est, locum supplebis, vel adeò potior oris ipsa Libertate. ita Palat. vulgati, Te volet. nec malè Lipsius, præ libertate. Nostrium illud tuum videtur Auctor alio loco huius lib. Epigr. 105. Iuno fuit pro Ganymede Ioui.

Epigr. 8. Penelopæ) Feci, ut esset dandi casus. ante editi, Penelope.

Ibid. Diceret hystericam) Ita lego cum vs. Palat. tantè magis, quòd idem Iunio serio placuerit. consarcinari nobis nescio quæ, Dicet & hystericam, &c.

Epigr. 9. Lassa quod hesterni) Ita cum quarto uterque Palat. prius cusi sensu inextricabili, externi.

Ibid. Vltima quod curvo que cadit) Recepi in contextum lectionem Palat. quamuis haud satis intellectam: nisi quòd videatur loqui de croco theatriali festularis expresso, & referente utcumque arcus curuos dum cadit. retrò editi non malè, Vltima Corycio, nisi Auctor repeteret perpetuò illud quod, & videretur altera subesse nescio quid argutius: cum enim illa sparsio ad facem venit, spirat herclè quiddam naribus minimè faulentium.

Ibid.

Ibid. Quod regelata) Ita Palat. editioque Calderini: quod eum etiam in Anglic. repererit Iunius explicaturque, indignor non inventos qui id dignarentur sua sede, sicque relegata, quod heic subsistit versu etiam gemente, nedum sententiã invitã.

Ibid. Scire cupis nomen? si propter basia; dicam. Iurasti? nimium, &c.) *Distinctio sola est ab ingenione an sententiã mã: reliqua omnia debentur auctoritati Palat. cui accessit fides quarti cod. scripti. neque aliter erat in membranis Britannicis. Sensus est, si nomen solummodo scire cupis basiorum causã, dicam: id ipsum confirmat iuramento? à Sabine altius aliquid iuramentum istud premit. scilicet hoc est, ænoro eius deperis; itaque absit dicam nomen. vulgata lectio habebat: Scire cupis nomen, nil præter basia dicam; Iuro tibi nimium, &c. inscitã, cariosã.*

Epigr. 14. Epitaphium Paridis Pantomimi.) *Adiecti vocem ultimam è nostro tertio. eo Epitaphium sanè illustratur tanquam radio meridiani solis.*

Epigr. 16. Meus libellus) *Arridet valdè quod amabat legere Doufa noster, meos.*

Epigr. 19. Quam Cosmi folium) *Nonne istud large evolutius, quam quod hætenus prælatum est? Quam cosli folium. illud Cosini est à Palat. nostro.*

Ibid. Serpens habitare tota) *Ita cum quarto Palat. è vest. edd. nam promper cusi, nullã umbra gratiã, habitare tuta.*

Epigr. 20. Diserta es) *Ita vest. etiam cusi, non modò ms. nuperi, est, pessimè.*

Epigr. 24. Et mihi nullã) *Ita Palat. noster. vulgg. sed mihi.*

Ibid. Sed non dabis ultrò) *Ita ms. tres. vulgg. &c. non, quod minus vehemens.*

Epigr. 25. Sic fit Cum cœnare) *Sic Palat. antea erat rus merum, sic est Cum.*

Ibid. Poeta non vult) *Res mira! in omnibus ferè add. inò è ms. exstabat, non vult Poeta. nec corrodere, qui aure sonos callens legitimos? non nasutuli isti pueri? non? sed pudet seculi.*

Epigr. 28. Orat amica gari) *Nec heic ulla, quam quidem vidi, editio abstinet ab errato Typographi.*
amica

amica dari, quod disertè exstat in Palat. & agnoscitur
 Commentaria Calderini. quin potius fierè qui amplius
 corrumpent locum factò inde dare. O seclum inspicuus
 & insicetum!

Ibid. Parapside) Sic Brit. sic Palat. non paro-
 pside, quomodo obrinet passim inter Grammaticos. Palat.
 sec. tamen eos turbat, in quo paropside.

Ibid. Hæc me donare) Ita Palat. editi hæc me
 dare dona.

Epigr. 29. Et percidit) Sic rursus Palat. non præci-
 dit, quod incubat vulgè.

Epigr. 30. Me murem) Exstat & istud in Palat.
 meo quod diu est quod revocatum cupijt Politianus, editi
 omnes me vitam.

Epigr. 32. Parpalidesque) Sic iterùm Palat. non
 Paropliadasque, quomodo impressi.

Epigr. 34. Dicte cessisse) Quod habemus in vulgè.
 nuper & heri, dic tu, ineptum est. istud quod modò publi-
 canus exstat in vet. edd. neque aliter ms.

Epigr. 40. Non crevi) Elegans hoc: edd. tamen
 vet. & ms. crevit, ut ad barbaram referatur.

Epigr. 43. Quei fieri) Ita Palat. & Brit. alij quid.
 malè.

Epigr. 44. Grandi cum Ganymede) Sic Brit. sic
 Palat. quod mihi visum saporu non vulgaris, pra illo
 vulgato gracili cum.

Epigr. 46. Suspicio rimæ) Ita etiam Palat. In Anglic.
 tamen habemus suspèctio.

Epigr. 47. Incipit in medios) Ita Palat. & editio
 Colin. malè alio: Incipit & medios.

Epigr. 49. Tumulative larilve) Sic Palat. nam edd.
 tumuli que larisque.

Epigr. 51. Silius Arpino tandem succurrit agello)
 Longè aliter ms. quartus, nempe: Silius optata succur-
 rere censuit umbra. Epigramma istud non inveni in opti-
 mo Palatino.

Epigr. 53. Massa coacta) Ita Palat. & a manu pri-
 mæ quartus, quamvis id postea mutatum in massica coacta.
 illud massa recocta quod habent editi priores, quo sensu
 dici possit, velle proderent Commentatores. mihi enim
 stamben referre videtur, adeò auribus ingrata est.

Ibid.

Ibid. Conchylii) Si assentirentur & alia exemplaria, Conchylii ista ablegarem in extremum mare, substituto eius loco colyphia, quod habet noster Palat. nisi quod ipse, colyphia, uti etiam supra lib. 7. Epigr. 67.

Ibid. Rara vel) Ita nos. omnes editique patrum memoria. sequentes, Rura vel, an non iusticè?

Epigr. 54. Latix pector gentis) Sic cum quarto Palat. antea legebatur, pectora plebis, quod sanè farrulentum. ex eo tamen aliquanto conabar refingere, pectus, nunc desisto.

Ibid. Quod sperit generos quodque) Ita Palat. non, Quot sperat generos quo que, ut passim editur.

Epigr. 57. Et reges & cunex) Sic Palat. sic Anglic. sic quartus noster. vèrsim inquinarunt qui hactenus vulerunt, atque cunex, quod etiam offendit d. d. s. s. m. m. Turnebum.

Ibid. Leuconicis) Sic nullà literà minus Palat. & quartus. vulgati, Lingonic. s. quod & reprehendit Turnebus, habuimusque aliqui alterum supra Epigr. 22. item lib. 14. in lemmate Epigr. 157.

Ibid. Purpura pexa) Sic Palat. cum quarto, sic Turnebus, sic Anglic. vulgatum hactenus, purpura texta.

Ibid. O quam tu cupies) Ita Palat. vulgg. cupias. Brit. O quantum cuperes. quod placeret admodum, si loco vocis ultime versus sequenti aliud quid collocaretur, quod verbum esset, non nomen: & divideretur quantum in quam tum.

Epigr. 58. Cum te doctè Severe vocem?) Legendum cum interrogatione. vulgg. quod te. contra testimonium eod. Anglic. & Palat. item nostri quarti.

Ibid. Exsta Iovi cruda merumque) Pius erat & venenum, etiamsi aliàs optimi odoris, quod ante legebatur, exsta Iovi, thura, merumque. Alterum sustentat si fide Palat. & quarti. pensiculatèque opponuntur cruda exsta ambrosia, merumque viris noctari luventæ.

Epigr. 59. Tenuumque) Sic ex suo Turnebus, nequit abit Palat. placeretque præ Iuniano, certumque; sanè præ illo, quod in edd. tecumque: quo nihil excogitari queat fluaccidum magis. in quarto visitur, tenuumque.

Ibid.

Ibid. Puto me velle) *Lectio vitiosa, nec quicquam ex eâ extrico. Palat. habet puta. Anglic. nihil pro licet.*

Epigr. 60 Dactyliothecam) Pudet neminem haftenus morem gefisse Turnebo, aut acquieviffe codici Anglic. ac reposuisse Dactyliothecam, quod item confirmat noster Palatinus. nara Dactyliothecam, quod obsedit libros, & versus & vocis significationi vim adfert.

Epigr. 61. Quodque lenem Peliam) Ita Palat. neque aliter probabat suisu cod. Anglic. Iovius. imò sic quoque Calderini editio. relique enim Pylum.

Ibid. Et bona possietis) Sic Palat. alijs, & bona velleris, insigni tautologia.

Epigr. 62. Leda fornicem cludit) Ita Anglic. & Palat. cum quarto. editi, lena fornicem claudit. quod cum videatur displicuisse etiam Iunio. miror non etiam eiecisse. nam quid hec queso lena? an una tantum rotâ Suburrâ? an talis, quam omnes statim agnoscant insignitarn epitheto illo obscena?

Epigr. 64. Tam mutoniati) Noster Palat. habet mutiniati supra etiam lib. 3. Epigr. 73. habet idem mutinians: quod notare libuit, quia alijs prima huius producta.

Epigr. 70. Domino fidissima Dextro) Ita restitui volente Palat. ut sit idem ille Afranius Dexter quem dias in luminis oras supra restituumus. vulgati in hunc usque diem, fidissima dextra, satis sinistro.

Epigr. 71. Vende senes servos,) Longè aliter Palat. nempe, Vende lenes servos, ignoscent, vende paternos, cui lectioni sua quoque vis. sed aut valde hallucinor, aut aliud quid hec latet; voluitque Auctor potius etiam venderet agrum, in quo sepulera matorum.

Epigr. 72. Hystericam) Sic volebat Anglic. sic Palat. non Histericam, quod occupat libros invito Iunio.

Epigr. 74. Pipinam) Ita etiam Palat. aliquot rarmen alijs, vepenem, nec admodum displicet. alijs bipennem, aut bipenem.

Ibid. Quid precer?) Ita Brit. & Palat. alijs editi, precor.

Epigr. 77. Perdiderit) Sic Palat. & Brit. relique editiones, Perdiderat,

Epigr. 79. Virgo paratur) Est à Palat. & quarto nostro, nihilo deterius si non etiam melius illo, quod exstat in impressu, virga parata est.

Ibid. Tyronem trade magistræ) Palat. Redde.

Epigr. 80. Non est ista via) Sic Palat. ante cusi: Non est ista quidem. otiosè.

Epigr. 81. Inprobum votum est) Et ita quoque Palat. cum quarto. antea legebatur improbi.

Epigr. 85. Nudo pectore poscet) Ira superiorum memoria ead. ita ms. nostri. Iuviana & seqq. pascat, fadistimè. dicit enim Auctor Prometheum præpositurum avem illam existivoram Antiocho tonsori.

Ibid. Numeratis stigmata) Sic Palat. nam quod in ead. numerasti, odiosum est.

Ibid. In venuli pyctæ qualia) Ira scribendum putavi, Hercule, ut opinor, ac Mercurio propitijs, ut intelligamus pugili frontem desiguari. plane Palat. noster pictæ. at pyctæ seu pyctes pro pugili Latio cælo haud quaquam ignorabilis, uti pluribus ostendi in Suspp. libellis. qua hæc de pictâ fronte Interpretes, nihili sunt.

Epigr. 86. Dum lingis. certè Zoile nunc futuis) Est à quarto & Palat. verè, ut puto, nam quod exstat in alijs, Dum lingis cumnum Zoile, nimis est sædum. & aliqui lingere hoc ipsum satù subindicat. deinde plus videtur esse, nunc futuis, quàm, quod servabant edita exemplata, nunc futives.

Epigr. 91. Res carmine maior habetur.) Sic præstantissimus ille Palat. unà cum quarto nostro. vulgatiore, quod carmine maius habetur.

Epigr. 92. Æolidos Canace) Sic non modò Palat. & Anglic. & quartus, sed & olim cusi. recentiores Æolidon Canaces.

Ibid. Ah scelus, ah facinus) Noster quart. Ha scelus ha facinus, & sic sæpè ms. alijs eandem vocem exprimunt, quod hæc semel monuisse suffecerit.

Epigr. 93. Dicit) Ita Palat. cum quarto & Anglic. alij, dixit.

Epigr. 95. Quod tu mea carmina carpas, Compilas) Vox postrema est à Palat. Anglic. & codice Pulmanni. nec sic raxnen sana præstiterim qua præcedunt. nam Palat. quod cum carmina carpas, uno pedo debile,

stant nam Palat. quod cum carmina carpas, uno pede debilis qui fortè suppleretur addito, quod cum mea carmina carpas Compilas, &c. ut idem ille nequiverit carpere Martialem, quin uteretur vocibus eius ac sententijs. in quarto est, qui um mea carmina carpas. vulgg. quod tu mea carmina carpas, Corripias.

Epigr. 96. In folium puta te) Ita rursus Palat. nec non Anglic. & quartus, nisi quod duo p. stromi folio. vulgg. In folio puto te. frigide nimis. interpretatio loci petenda ex lib. 2. Epigr. 70.

Epigr. 97. Barbare non debet) Ferè legendum addit. interrogatoriã votã, num, ut testetur conscientiam eius.

Epigr. 99. Pusillave lucentes) Ita restaurat Palat. aliq. editi, ut etiam ms. nonnulli, pusillaveque, quidam verò, postulave.

Ibid. Ceroto) Ita quidem proletarie odd. nec aliter Graeci, sed tamen Palat. & Brit. cerato, quod ferè admisim.

Ibid. Senive fascēs) Sic clarè Palat. pr. tert. & quart. non levique, ut servant impressi. nec dubitem intelligi Praturam, cui sex fascēs, ut constat exemplis productis à cohorte Criticã, quorum in gratiam adducam Egesippum lib. 2. cap. 9. Creta quoque centū turbibus nobilis, vberissima præferens regna, circumfusa undique mari, ex fluctibus tanquam manibus solita hostem repellere, unum Consularem veretur, & plurimi populi ex fascium virgulis metu inclinantur. Possit, meã sententiã, nexus argumenti, rescribatur sex fascium. ut velit ne regi quidem à Consulari, sed Praturã juncto Cretenses.

Epigr. 100. Sic constringuntur) Ita liber Brit. & noster quart. neque aliter Palat. nisi quod is non gemit à literã, si constr. vulgò erat, sine sensu, si constringantur.

Epigr. 105. Tunicaeque obscuraque palla celant) Quid hæc lectione illustrius? eam præferunt Palat. & Anglic. editiones enim, tunicaeque tegunt, obscuraque palla.

Ibid. Nulla satis nuda puella iacet) Ita Palat. nec aliter ferè Brit. vulgg. odd. nuda satis nulla puella patet. quod probatur Iam, neque improbarem ego, nisi iurassim in verba libri illius nostri antiquissimi.

Ibid. Laida nocte volo) *Ita Palat. non Thaidas & scortus id sane ne pilo quidem deterius altero, nisi preferendum.*

Epigr. 107. Si vacas habere) *Obrudat illud nobis nisi, quart. nam Palat. si vacas habuere, nec satum tamen intelligo, nisi habere notat avere. vulg. si vacabit hora nihil ad Dionysium veniebat in mentem, si vacas ab ate, sed non satisfacit.*

Epigr. 108. Et quasi perlectum) *Donavit hoc nomen Palat. antea cusi, perfectum, imperfecte satis.*

IANI GRVTERI

I N

EPIGRAMMATVM LIB. XII.

NOTÆ.

P *Refat. intemperanter studemus) Sic Palat. non studeamus ut editur.*

Ibid. Theatra conventus) *Noster quart. convictus, haud adeo inepte.*

Ibid. Studere se voluptates non sentient) *Ita emaculavi praeunte ms. quarto, in quo alias legebatur, voluptates, vulg. voluptatibus, meo animo non recte.*

Ibid. Quæ delicati reliquimus) *Est à Palat. nam impressi, quæ delicatè reliquimus.*

Ibid. Iudicis loco livor) *Sic acutè Palat. non iudicii, ut servant edd. promiscuus.*

Ibid. Adversus quod) *Sic Palat. Brit. & quart. alij, quos.*

Ibid. Imperavi mihi quod indulgere consueveram: & studiū) *Sic nullà literà plus minusve Palat. neque alit Brit. quàm quòd is cum vulgatus servat imperabo, qui praterca habent; cui indulgere consueveram: & stant.*

Ibid. Adventoria sua.) *Non video quare editio Iuliana & seqq. illud, sua, notitiam incluserit hamati, quasi superuacuum aut alienum. sua enim adventoria ea est, quæ iure meritoque debita Prisco.*

Epigr. 3. Ibis in Romam.) Nihil speciosius hâc lectio-
ne, quam communicavit nobis Palat. cum quart. at nihil
turpius vulgato: Ibis in Romam: quare id ad noctuas
ablegavimus: te etiam, lector, nisi approbas.

Ibid. Tot domus una.) Ita tert. & admisi, quod pau-
lo post sequeretur, alta, hoc eodem earmine: neque consue-
sit Poeta repetere dictiones easdem, nisi aut necessitati caus-
sa, aut lepôri, serviant tamen illud alta & Palat. & quart.
& impressi.

Ibid. Stella petitor.) Olim cisi & tert. ac quart. siti-
tor. ego mallet dixisse potitor.

Epigr. 4. Tu das ingenue rus mihi pigritia. Ita aper-
te quart. nec divertit Palat. quam quod is, ingenue nisi
mihi peritia. ead. priores: ingenue munera pigritia.

Epigr. 6. Maeste animi quem ratus habes.) Impres-
si, habet, non male, sed alterum se tuetur ms. nostro.
& quanto id melius sit priore, facile sentit, cui auris
delicata.

Epigr. 14. Invidia fati sed levioe cadant.) Non est
forte locus perpurgatus, nam Palat. & tert.

Invidia satis & levioe cadant.

quart.

Invidia satis est levioe cadunt.

Ut ut est, legendum cadant, non cadunt.

Epigr. 15. Et stupet superbi Regis.) Ita Palat. primis
temporibus editi, superbas; posterioribus, superbis.

Ibid. Grave que lusus.) Ita quoque ms. blanditur ta-
men coniectancum lury, luxus.

Ibid. Pudet at pudet.) Sic etiam Palat. nam Brit.
pudet at piget. diximus aliquando, pudet, ah, pudet
fateri.

Epigr. 17. Gestatur tecum pariter, pariterque.) Ita
Palat. videturque melius quam quod vulgatur: Gestatur
tecum sella pariterque. nec enim periculum erat, ne crede-
remus gestari affore nudo.

Ibid. Nisi per niveam.) Sic elegantissime Palat. cum
quarto. minus conspecte, minus vere, vulg. post niveam:
ut i probavimus alibi in Suspp. nostrorum libellu.

Ibid. Cum sit ei pulere, cum tam bene vivat apud
te.) Sic quartus cum Palat. nec multo aliter Brit. codex.
nam oâiore recentius vulgari:

Cum sic tam pulchrè, tam bellè vivat apud te.
antiquius verò;

Cum sit tam pulchrè, tam bene vivat.

Epigr. 18. Roterdum.) *Ita rursus Palat. noster. vulgè.*
Botordum. tert. & quart. Botordum.

Ibid. Ruptâ proxima vestis à cathedrâ.) *Sic verò*
Palat. vulgè erat, è cathedrâ.

Ibid. Dispensant pueri, rogatque.) *Vulgati, alio pluri*
sensu, Dispensat pueris. sed cur rejiciamus Palat. codici
rories spectatans fidem? certe villici & dispensatorum
munus distinxit & noster lib. 7. Epigr. 71. lib. 11. Epigr. 40.

Epigr. 21. Nulla nec.) *Sic omnes ms. nostri: ut dicitur*
negativa magis negent: quod dico ne facile accedamus lu-
mo legenti, Nulla nec.

Ibid. Romanam deceat.) *Ita ms. nostrorum quadruplex*
auctoritas, non ducat, quod editos occupat. Sensus est
videtur, non facile orituram proximis aliquot anni, qua
tam mereatur dici Romana, quam ipsa revera erat. Josephus
Scaliger Castigationibus ad Catullum resingebat pre-
cedentia ad hanc formam:

Te cito ridebit peregrinus Clodia partus, &c.
ingeniosissime.

Epigr. 24. Non rector.) *Edd. omnes vector. sed alterum*
restat in Palat.

Ibid. Nusquam mulio.) *Sic Palat. alij interfecerunt*
Nusquam est mulio. at illud manudi tacebunt quid sit
velit, satum scio. quart. noster initio habuit, tacebit.

Epigr. 26. Clamatus verna.) *Ita ms. & vetustiorum*
cusi: recentes clamator: haud scio quam bene: cum vi-
deatur velle, neminem esse et servum, quem inclamet, la-
cernamque poscat tegenda toga. itaque fere est, ut legi
debeat non ablatis, sed adlatis, sicut conyicit maximus
dicij vir, hoc est, Consi ac Minerva delictum Iacobi
Bongarsius.

Ibid. Non ego malo famem, Quam sit cœna.) *Dis-*
tinctio est à me, scriptura à Palat. ante editi: non ego
malo famem? Quod sit cœna mihi, &c. nullâ subse-
quente interrogatione, sensu sine sensu.

Epigr. 29. Mappam surripit.) *Legentium videre,*
surripit. & verò allusit Palat. in quo, surripit, quod ur-
sua officit.

Ibid. Mensa surripit.) *Et heic ferè legerim* surripuit.
nam & iterum Palat. surripuit.

Ibid. Medios discingere lectos.) *Sic optime* Palat.
nam Brit. diffingere. vulgati, distringere. miror quid
heic intellexerint alij.

Epigr. 31. Domina: post septima lustra reverso.)
Redintegravit lectorem primitus usam, quam & confir-
mant *ms.* nam Iuniana ed. eamque secuta: domino post
septima lustra reverso.

Epigr. 32. Rusa crinibus septem) Palat. codex heic
habet, rapta carminibus septem.

Ibid. Ibat tripes.) Palat. & à manu primâ quartus,
Ibi tripes.

Epigr. 34. Gaudebis minus? & minus dolebis.) *Inter-*
ieci interrogationem suavis viri suavissima eruditionis Io-
sia Merceri, imò suavis ipsius sententia.

Epigr. 35. Percisum.) *Sic rursus* Palat. non præci-
sum, quod in alijs libris.

Epigr. 36. Memmiosque.) *Ms. quart.* Mutiosque. idem
versu seq. pro Crispos ingerit nobis Priscos.

Epigr. 40. Pompiliane.) *Ita* Palat. non Pontiliane,
quod est in edd. reliquis.

Epigr. 42. Nunquid ut & pariat?) *Sic* Palat. alij, &
ut pariat.

Epigr. 43. Quales perditus audeat.) *Antea* legeba-
tur, audiat, algido sensu; qui nunc viget beneficio
Palat.

Epigr. 44. Lesbia cum lepido.) *Est à* Palat. & quar-
to. vulgati, cum tenero. quare? an quia ita semel dixit?
at ibi extenuatione opus, heic auxes.

Epigr. 45. Nudæ tempora.) *Sic* Palat, non tempora.
& ita discernitur significatio vocis non una.

Epigr. 49. Concupinos.) *Hactenus* fatuè, concubi-
nas. alterum exstat palam in Palat.

Epigr. 50. Daplinonas, platanonas, & aërias cypa-
rissos.) *Illud* platanonas est à Palat. nam vulg. plata-
nos ac. posterius tamen membrum, aërias cyparissos, purum
non est. quippè Palat. idem habet, eriosque pythonas.

Ibid. Et tibi centenis.) *Sic* Palat. cum quarto & edit.
Colinai. alia, Etrna.

Epigr. 51. Fabullinum.) *Ita egregie* Palat. olim eniro
cusi,

*cusi, Fabullum, ruante versu; cui desina vice addiderit recentiores Fabullum, quid; sed præter libros & sona in-
mano, scripsi præterea voce transposita, homo bonus, in-
bente Palat. & quarto.*

Epigr. 52. Illa vinum voluit.) Sic & Palat. at quart.

Noluit illa virum nec repetita sequi.

quod amplexus est Modius.

Ibid. Dominam conciliabit.) Sic Palat. est tamen non absurde retrò cusi, conciliavit. malui tamen futurum, quia etiam præcesserat.

Epigr. 53. Quantas civis habet paterve rarus.) Ita plane Palat. & religio fuit non id recipere in contextum, eiccto illo subditivo Paterne. patrem opponit urbi, qui ditissimi ferè. sic etiam infra Epigr. 62.

Et pater, & trugi sic tua sicra colit.

quod enim heic trugi, hoc supra civis, qui opponitur poterioribus urbis.

Epigr. 55. Sed vendat, & c.) Phaleucum istum cum sequenti non est videre in Palat. & nescio sane quid sibi velit, quartus servat,

Sed vendat quoque nec levi rapina,

omissis intermedijs.

Ibid. Basia muta.) Sic cum quarto Palat. nec aliter capit Calderinus, placuitque admodum Doussæ. illud multa quod exstat in vulg. flocci non est.

Ibid. Ne clusis.) Sic Palat. alijs, Nec clusis.

Ibid. Humanè facit hoc tamen sed unū.) Ita posui afferente Palat. & quarto, quibus aberat vocula, est, qua in vulg. sed habet insuper Palat. versum istum subditum sequenti, ut sufficari liceat aliquid adhuc occultari mala re.

Epigr. 57. Nec cogitandi Sparse.) Ita omnino præfert Palat. quomodo restituendum etiam censuerat Doussæ noster, cum reperisset in eod. Brit. pars è. in vulgatu est: Nec cogitandi spatia, & spatium.

Ibid. Illinc p ludis.) Sic etiam Palat.

Ibid. Falerno colle.) Etia sic Palat. cū quarto, non monte, quod habet in alijs ead. adeantur Modij Novarique.

Ibid. Latus effedo curfus.) Quanto prius editi prius clausus effedo curfus. latus istud est a Palat. & quart.

Epigr. 60. Servire meis quod nolo Kalendis.) Ita quart. cum Palat. nec aliter interpretatio Cald. edita-

men, fervire tuis, malè, nam & alibi Kalendas Martias suas vocat.

Ibid. Sponte sua.) Ita Palat. & quart. & Brit. alij tua.

Ibid. Quæ tibi si iubeat.) Ita etiam Palat. quippe cussimnes, Quæ tibi si iubi.

Epigr. 61. In tauros Ibyci fremunt leones.) Hoc fremunt velut à deportatione revoco, instigantibus omninò Palat. & quart. vox runt, quæ infoderat libris, iam vel à se ruit: adeò lausa est scriptura altera.

Epigr. 62. Nec fulmine digni.) Sic Palat. & vehementius videtur eo quod existabat in vulgg. digna.

Ibid. Vtique sit his pretium.) Non me diu versavi ut admitterem hanc lectionem cod. Palat. quòd etiam existaret in Brit. & nostro quart. licet sic satis elegans nuper nata, Vt sit bis pretium. nam herculè nihil hæc scriptura ad priorem: quam etiam propugnant ms. nostri alij duo & avoniam avo cusi, in quibus: Vt sit his pretium.

Epigr. 63. Nec gratis.) Sic Palat. & quart. quæ admissio non optus erit admittere versu præcedenti illud si coarctis Brit. pro sit. vulgo est, Ne gratis.

Ibid. Mutuos honores.) Vix abstinerem sylum, ut expuncto vocabulo ultimo reponeretur, dolores, quod est in Palat. nisi haberem in mente illud Metelli apud Agellium: Quanto probi iniuriam facilius accipiunt, quam alieri tradunt: tanto ille vobis quam mihi peiorem honorem habuit.

Epigr. 65. Pondus acre lanarum.) Sic Brit. sic ms. nostri quat. sic editiones tempore prima. Invenula est, pondus acre lanarum, quod non intelligo; scire tamen averterem quomodo intelligant alij, qui ita tam patientibus volerant oculis.

Epigr. 70. Daret enterocelicus unctor.) Vel auro redimenda lectio: quam ultrò largitus est Palat. noster. Auforis germanam docebat Commentaria Calderini, quæ si excussissent alij, non tam ridiculos se præberent in defendendu explicandisque nescio quibus scriptarum ineptis, hætenus editum donaret Opelicus unctor.

Ibid. Biberet qui modò.) Fortè, si modò, aut, quod modò.

Ibid. A sene sed postquam paruo venere trecenta.) Porior hæc certè quam vulgaris lectio: A sene sed postquam

quam nummi venire trecenti : et si tamen nondum praes-
terim alteram merè geminam. nam Palat. litera minus
habet, Sene sed, omisso A.

Ibid. O quantum diatretra) Sic bene Brit. neque ali-
ter ferè Palat. quàm quòd is diatrira: nam sec. diaterra.
tert. diathretra. quart. diatheca. quòd etiam in vulgati,
meo animo, Poëta nolente. calicis diatretri mentio in L. 27.
ad Legem Aquiliam : diatretariorum in L. 1. Cod. de
excus. artis. lib. 10.

Epigr. 74. Portet crystallà cataplus.) Ita ms. universi,
ita vetustius cusi, quòd male feriari pronuper mutarunt in
catastus, secuti putidam Merula auctoritatem, quàm
ego pra industria Calderini despuo.

Ibid. Sed gemmis vilibus usus.) Ita ferè. Palat. non
male. meliusque fortè legeretur, sed geminis vilibus usus.
Planè Palat. ille representat, geminis. editi habent, sed
gemmis utilis usus. parum argutè.

Epigr. 77. Risèrant homines. sed.) Redonavi istud lan-
suo familiari, expulso, ceu male fides possessore, comites,
quòd huc usque regnavit in edd. tum quòd consideratè ap-
ponerentur homines Deis; tum quòd ita servarent & Pa-
lat. & quart.

Ibid. Sellas ante petit.) Ita legendum vel a simis sen-
serit. Indicis tamen fabricator obtusit nobis perit, Ioviani
scilicet ed. vitiurn Typographicum.

Epigr. 81. Nunc misit.) Sic Palat. alij, misit.

Epigr. 82. Effugere in thermis) Mutarunt hanc
omniun ms. lectionem novitij in Effugere è thermis: fal-
sò & ineptè. nam Menogenes istud negotium omne exercit-
bat in ipsis thermis.

Ibid. Imputet acceptas.) Ita Palat. & quart. vul-
gari, exceptas.

Ibid. Laxum.) Sic Palat. & Brit. non lapsium, quòd
invasit libros cufos.

Ibid. Propin de face.) Hac est scriptura ms. trion,
nisi quòd Palat. sec. eam transformatam habeat à manu
emendatrice in tropin, quomodo passim vulgatur.

Ibid. Colliget usque.) Palat. ille, quart. ipse, quòd ul-
timum ferè placet.

Epigr. 87. Perdidisse se questus.) Iovij edius &
tradentes eius syllabà minus habent, perdidisse que-
stus.

stus. at quid tunc fiat legi carminis?

Epigr. 88. Scio non ego.) Ita quidem etiam Palat. noster, sed haud adsperner, non nego, quod restat in alijs codd. scriptis editione. Colinae.

Epigr. 90. Sed clarè votum.) Ineptiebat antea editio omnis, in quâ sed caro votum. nostra lectio stat auctoritate optimi Palat.

Ibid. Non iret missus.) Ita Palat. sed vix ei acquieverim. melior tamen est scriptura vulgatorum impressorum, non esset missus.

Epigr. 94. Ambitiosè nova.) Ita Palat. & Brit. & quart. non, ambitione, quod visitur in vulg. nec tamen heic convenit.

Epigr. 98. Vestras Instantius.) Ita Palat. noster. alijs nostras Instantius. ultima quoque editiones ineptè litera minere, nostras instantius, tanquam si nomen non esset.

IANI GRVTERI

I N

XENIORVM LIBRVM

NOTÆ.

E *Pigr. 1.* Æthereæ Germanicis imperet aula.) Ita prorsus Palatinus, & Bongarsianus codex; neque adulario ista dedecet aut Martiale aut Domitianum. vulgati habebant, athereâ aulâ, sensu quem non assequor.

Epigr. 17. Nos Amitermus.) Sic ms. & olim impressi. recentiores Hos Am.

Epigr. 22. Hinc absiste viator.) Ita aliàs legitur in Palat. & prapofuerim ei, quod vulgò legimus, hinc discede.

Epigr. 23. Poma damus.) Sic Palat. non dabis, us est in edd.

Epigr. 25. Tortâ condita mentâ.) Palat. coctâ. Berealdus legit tortâ condita metâ.

Ibid. Ficus erant.) Ita Palat. non erat, quod visitur in vulgatis,

Epigr. 29. Bibis, ille sapit.) *Sic Palat. & vna ed. Colmet. editi reliqui, ipse.*

Epigr. 36. Det pœnas.) *Ita Palat. alij, Dat, minus commode.*

Epigr. 43. Fueramus Persica ramis.) *Sic Palat. & ms. Bong. non fueramus præcoqua, ut existat in omnibus vulg.*

Epigr. 47. Tenero quæ vertice.) *Hactenus fuit in libris nostris, tenero de vertice, nullâ venustate, qua patet ex scripturâ alterâ cod. Bong. ac Palat.*

Epigr. 48. De turdis facta corona.) *Vir summus hæc capit de turdu ita ordâne in patinâ dispositis, ut circularem efficiant figurans: ego acciperim de rario in orbem flexo à quo pendeant turdi, fævet huic mea interpretatiõni ipsimet Auctor supra lib. 3. Epigr. 47.*

Illic coronam pinguibus gravem turdis.
nam in rhodâ recte ferri non poterat.

Epigr. 53. Magis capiat.) *Ita Palat. & Brit. alij capiet.*

Epigr. 57. Monstravit tacitas.) *Ambigo an non equè valeat lectio ms. Palat. Monstrabit.*

Epigr. 62. Perdix rarissima.) *Sic Palat. non avis hæc rarissima, ut servant vulgg.*

Ibid. Condere sæpe soles.) *Sic Palat. aliter quàm cusi, qui mandere habent. hæud sic tamen producitur veritas, nam Bong. membrana, Hanc in piscinâ ludere.*

Epigr. 63. Periuro dente columbas.) *Inscitè prius legebatur præduro, nunc gratia sit Palat. cuius veluti ex adytis isthuc prodita scriptura, quam confirmat disertè liber calamo exaratus, quem contulit Bong.*

Epigr. 65. Galbula decipitur.) *Palat. Galbina. Bong. Galpina.*

Epigr. 66. Hæc domino mittere.) *Palat. & tert. domine*

Epigr. 73. Rustica sum perdix, quid refert.) *Palat. noster verbo amplius & aliâ scripturâ: Rustica si maneat perdix, quid refert, forte; Rustica sim perdix, sed enim magis acquiesco illi Cuiaciano; Rustica sim an perdix, quid refert; quomodo fuerat in Bong. codice.*

Epigr. 75. Et nomen Præfini.) *Lipsius divinat, Præfinis Purpureonis, non necessario: dicimodo legatur versus primus adiectâ interrogatione:*

Nomen habet magni volueris tã parva Gigantis?
Et nomen Præsini Purpureonis habet.

quid ni inquit habeat? cum præterea etiam habeat nomen
Purpureonis Præsini, tunc tam superbi & crambus in deli-
cijs possit.

Epigr. 80. Hinc Scylla.) Sic Palat. & tert. vulgati
squillæ.

Epigr. 82. Niliaci raperis Coracine macelli.) Sic Brit.
& Palat. antea erat, Niliacis macellis.

Epigr. 89. Si quid me iudice certum est) Præstat hoc
longe vulgari, qui, si quis me iudice certet, in præ, propu-
quantque alteri cedit. Bong. Brit. & Palat. ille optimus.

Ibid. Matrea prima lepus.) Sic quoque Palat. &
Bong. nec dissentit Anglic. in quo matrya. aut ea sordidè le-
gebatur gloria prima.

Epigr. 92. Quod mihi morte.) Ita Palat. arabo & tert.
nec nõ ultra cusi. nam posteriores qui mihi. ego malim quot
mihi, quomodo postea offendi annotatum ad oram Bong.

Epigr. 97. Despicit illa canes.) Quid expressius hæc
lectio, etiamsi eam Apellæ delineasset manus? sicque cla-
re Palat. noster. at vulg. decipit. quid pote insulsius?

Epigr. 99. Garum sociorum.) Talis item titulus in
altero Palat. & vet. edd. non Garum scombrorum, quod
substituerent recentiores.

Ibid. Accipe fastosum.) Sic ex Anglic. ex-
emplari legi volebat Iunius, neque aliter Palatinus. faco-
sum, quod extat in edd. alijs, facosum est.

Epigr. 109. Pendula Pomptinos.) Ita pingitur in
Brit. in Bong. in Palat. non Pontinos, quomodo passim
publicatur.

Epigr. 110. Expressit mustum.) Imò mustum, ut ha-
bent membrana quas contulit Bong.

Epigr. 111. Sepũma vitis ero.) Palat. septima lauis
ero.

Epigr. 113. Ne nimium sitias, sit tibi parca sitis.)
Acutissime dictum, & paradoxo simile, neque aliter legitur
in omnibus ms. meis aut impressis eorum memoria, postea
vulgati: Ne nimium sistant: illepide.

Epigr. 118. Marfica Peligni mirũt.) Sic legedũ asseve-
rat Palat. & Brit. absurde enim ante cusi, Marfica Peligni.
Marfica enim vina nullius pretij, Massicis nihil pretiosius.

Epigr. 121.

Epigr. 121. Non ponit turbæ: cum tribus illa bibit.)
Fere reduxeram quod erat in Palat.

Non potuit turbæ, cum tribus illa bibit.
*inhibui me tamen, ne nimis tribuere viderer visco ms. tunc
 ubi & altera lectioni sensus tolerabilis. ei tamen confirman-
 da fuisse illud supra Epigr. 42.*

Si Libyæ nobis volucres & Phasidos essent,
 Acciperes: at nunc accipe cortis aves.

Epigr. 124. Quondam veris erat.) *Ita rectè Palat. ut
 referatur ad rosam. malè editi prius, erant.*

IANI GRVTERI

IN

APOPHORETORVM LIBRVM

NOTÆ.

E *Epigr. ** Tam prope verna.) *Est à Palat. nostro, cui
 accedit Bongarsianus. alij iam prope. minus aptè.
 Ibid. Troiamve) Sic iterum Bong. & Palat.
 non ut editur, Troiamque.*

Epigr. 3. Pugillares eborei.) *Sic edd. vet. item Palat.
 sec. & tert. nam Palat. pr. nulla exhibet lemmata. nuper
 publicati, eburnei.*

Epigr. 7. Quod minimos cernis) *Ita Palatinus no-
 ster. optimè, nam Vitellianos minores esse, ostendit titu-
 lus sequentis Epigrammatis. vulgati nummos, quod non
 intelligo, neque inveni qui intelligeret.*

Epigr. 8. Quæ putas puella.) *Acutè, nec tamen ine-
 ptè ms. Bong. quòd putes, pusilla.*

Epigr. 10. Loculi eborei.) *Sic iterum ms. & olim
 eusi, non eburnei.*

Ibid. De flavâ.) *Ita ms. nostri & Bong. probave-
 ratque item ex Brit. edd. Iunius. vulg. de fulvâ. ine-
 ptè. nam illud flavâ alludit præterea ad nomen Imperatoris
 Flavium.*

Epigr. 14. Quæ scit compositos) *Sic excellenter Palat.
 noster. omnes edd. Quæ rit comp. pessimè.*

Epigr. 16.

Epigr. 16. Et non damnosa videntur.) *Relte nec aliter Palat. ante impressi, videtur.*

Epigr. 22. Splendida ne madidi violent.) *Sic editi. prisca, & Bong. ms. & Palat. sec. etiam primus, nisi quod ipse, madidis. vulgg. Tania ne madidos, & c. satus putide.*

Ibid. Figat acus spartas.) *Est a coniectura mea, cum suggestisset Palat. spartas. vulgabatur, tort. s, quod spurcum nimis.*

Epigr. 27. Gausiapa.) *Causia legit ex vet. cod. Herculdus, neque aliter erat in Commentariis (alderini aut Palat. sec. Gausiapa, quomodo praefertur vulgati, non displicet, ut lacernam inuiat, aut pamulam, aliamve vestem frigori resistentem sive etiam pluvia. nam tectus non proprie dicitur, cui caput modo tectum.*

Ibid. Tectus spectabo.) *Lectio spuria nam aperte Palat. te cum spectabo: & placeret, si tantum expedirem me versu altero. pro eo enim quod habemus, Nam ventus, idem liber exhibet Mandatus.*

Epigr. 29. Si deiecta gemes.) *Palat. quidem & Cald. editio Si delecta geres: sed tamen nescio quomodo magis placet deiecta, praesertim si ut posui legamus cum ms. Bong. & Anglic. gemes. sensus est: si excusserit tibi venabulum aper, supplebit vicem venabuli culter.*

Epigr. 30. Et grati nomen honoris.) *Noster Palat. gratique, erit omen honoris. Bong. gratis omen. utriusque melius vulgato*

Epigr. 31. Curva venâ) *Ita scripsi sicutus mearum aurium iudicium, & Palat. qui tamen servat; curva signat brevi forbit harena. vulgg. curvis venis.*

Epigr. 38. Totas tenebras) *Sic Palat. melius quam quod erat prius Tutas. quod ne quidem agnovit Domitius.*

Epigr. 49. Pergamon has.) *Sic manifestè Palat. nos Pergamus, quomodo vulgg. cur respicerem? cum etiam huius ter occurrerit in Senecâ tragædo terminatione tali.*

Ibid. Destringere.) *Sic Brit. & Palat. vulgò distringere.*

Epigr. 56. Græcus es? aphronitum.) *Ita quidem & hæc & illa versus prioris distinxi. scriptura tamen omnis se tuetur maiestate codicis Palat. nec non conspiratione codd. olim cursorum. nam qui deinde provenerunt, suo more, reticulæ: dicor & aphronium.*

Epigr. 57. Delitias Cosmi.) Impugnare istud Cosmi (Caldertinus, ac defendit Delitias Nili, quomodo passim editur, sed cum alterum restet in ms. meis tribus, id fidenter iterum reduci in sedem suam, defendendumque, si quis ei litem moverit, bona propterea fide.

Epigr. 61. Quid me compactam.) Ita Palat. & aliquot editiones mediæ avi, primi namque & recentiorum, compactum.

Ibid. Quæ primum structa est.) Sic Palat. non structa, ut habent proletaria edd.

Epigr. 63. Pes erit ipse.) Non satis hæc assequor, sed sic tamen Bong. membrana; neque abluat Palat. noster, qui habet proferit, vulgatur proderit ipse, quod etiam quid velit, quid non velit, iuxta scio cum ignarissimis.

Epigr. 67. Ipsa licet rodas.) Acute, nec secus Palat. & vet. edd. male neoterica Ipse.

Epigr. 75. Lesbica plorabas.) Est à Palat. nam edd. plorabat, non male, nisi Auctor fugeret syllabam brevem tali loco.

Epigr. 76. Paccius.) Sic Palat. non Paccius, sed & tert. Parcus.

Epigr. 79. Et trifida.) Ita Palat. non tetrico, quod in vulg.

Epigr. 80. Otia sed scopis.) Sic tria ms. nostrorum: nec moror (Caldertinum, qui vulgatum, sed pretium scopis, mordicus tuetur, alterumque exhibilat.

Epigr. 85. Scriptum testudine signa.) Ita legendum cum doctissimis viris non signum, quod occupat libros, nam & alioquin habet Palat. ligna, propius ad verum quam alterum illud, signum.

Epigr. 92. Nos sumus audacis.) Ita restitui ex Bong. scheda & vet. edd. scheda inquam eius Nos, vet. ead. audacis, certe illud Non, quod hæcenus hæc nobis sese ostentavit, nauci non est, repugnatque lemmati: quod primus produxit Musa Turnebi, representatque item ms. Bong.

Epigr. 95. Parvo Chrysendeta mullo.) Sic aperte uterque Palat. quemadmodum comierat Iunius, editi stulte, mullo.

Epigr. 103. Erigida non desit.) Palat. non deerit.

Epigr. 104. Panda.) Palat. laxa.

Epigr. 105.

Epigr. 105. Nos Satyri.) *Sic Palat. vulgg. Sa-*
tyrus.

Epigr. 108. Ampulla potoria.) *Mfert addit seu*
parcaria.

Epigr. 109. Franges Crystallina.) *Sic malui cura*
Palat. quãsi quod edicur passim, frangis.

Epigr. 111. Melior sit sapor.) *Ita Palat. & olim*
edd. nuper, sit.

Epigr. 115. Aquam potare rigentem De nive.) *Ita*
sine ullâ interpunctiõne vetustior editio. vult enim extra
fuisse nivem que rigorem suum trans vitrum mitteret.

Epigr. 123. Tibi rumpere.) *Molius Palat. & Bong.*
pendere.

Epigr. 124. Pro lenâ mittimus.) *Sic Bong. & Palat.*
non togulâ, quo infelâ a omnes edd.

Epigr. 128. Nunquam Icorrea.) *Est à Brit. cod. &*
Palat. vulgati, nusquam.

Epigr. 129. Quid coccina.) *Sic Palat. non quâ*
coccina.

Epigr. 132. Quod cupiat.) *Ita Palat. duo, & edd.*
vett. melius, puto, quã quod exinde cusi, capiat.

Epigr. 133. Hoc opusest plectis.) *Sic egregius Palat.*
ante impressû ineptè: Hic opus, &c.

Epigr. 135. Amphitheatrali nos commendamus ab
usu.) *Sic quoque Palat. antea,*

Amphitheatrales nos commendamur ad usus.

Ibid. Argentes nostra lacerna.) *Nescio an non bene*
etiam Palat. albentes alba lacerna. sic profectò etiam li-
ber Bong. ne uno teste nri videar.

Epigr. 136. Tegunt tibi.) *Ita Brit. & Palat. vulgg. te-*
gant tibi.

Ibid. Circulus esse potes.) *Sic melius Palat. quã*
sicuti edd. potest.

Epigr. 141. Vellera cùm sumant.) *Ferè amplectur,*
quod est in Palat. Vellera consumunt.

Epigr. 144. Tinge caput Colivi folio.) *Et istud re-*
posui ex Palat. editi enim: Tinge caput nardi folio.

Epigr. 147. Mammosam metuo.) *Ita ferè Palat.*
nempè, Mammosa metuo. vulgg. Mammosas.

Epigr. 150. Noui Carulli.) *Sic Palat. non docti, quod*
est in vulgg.

Epigr. 155.

Epigr. 155. Pullo lugentes vellere.) Ita recte editi; sed nec lucentes prorsus inelegans, quod in Palat. haud tamen quoquam mutaverim, gnarus g & c in libro mutat praeferre operas.

Epigr. 157. Tomentum Leuconicum.) Sic bene Brit. codex. alij Lingonicum.

Ibid. Vellera Leuconicis.) Ita & Brit. & Palat. male vulgg. Lingonicis.

Epigr. 158. Leuconico stramina.) Sic iterum Palat. & Brit. non Lingonico, quod triumphantis habitu tot secula vixit in vulgg.

Epigr. 160. Fragilis tibi calcita.) Sic Palat. alij cusi, faciliis

Epigr. 164. Saepe est electa theatro.) Sufficer scribendum electa; ut velit contemtam & pastoritia veluti fistula exceptam; nec aliter postea reperi in codice Bong.

Epigr. 165. Exorent.) Sic Palat. nofter, non Exerment, ut est in vulgg. & verò haud aliter ferè Poëta lib. 1. Epigr. 6.

Nunc sua Casareos exorat præda leones.
ut dubitari aliquis fortasse nolit quin, infirmità voce electa, receperim veram civem.

Epigr. 173. Accepit.) Palat. Exigit. an non Exigit?

Epigr. 174. Ora puer.) Sic Palat. & Aldi editio, non Pater, ut est in edd. cui tamen sua esse possit gratia. sum tamen propensior in priorem.

Epigr. 181. Et frontem nugis.) Ita etiam ms. nostri. Iunij tamen notis. non bene. peius tamen harum artium vir primarius, qui deceptus errore oculorum illud nugis mutavit in fortis; tanquam si eius loco Britannicus codex servaret fortis; quod secus erat. nam fortis notatum ad oram editionis Iumana respicit vocabulum terris, quod habemus disticho precedenti.

Epigr. 183. Ne nucibus positis Arma Virumque legas.) Ita divinavi, sed postquam sic satis dormissem in fano Bibliothecæ Palatinae, cuius exemplar ms. unà tantum litera abibat; Ne nugibus positis; & verò illud nucibus deinde quoque offendi in ms. Bong. ut nemini dubium esse debeat, spiritum esse quod hætenus circumtulere magistelli nostri: Ne nugis positis arma virumque legas: frustra que idè

que ideo esse qui coniciunt, Ne nugis positis &c. Sapienter enim monet, non statim puerus prorumpendum ad Vergilii *Æneida*; prius ediscendum Culicem, &c.

Epigr. 184. Ipsi vultus.) Bong. cod. non male: ipsius & vultus.

Epigr. 187. Carmen iuvenale.) Ira etiam Bong. & Palat. non iuvenile, ut passim editur. & cur non feratur, imò præferatur?

Epigr. 194. Calui, de Aquæ frigidæ usu.) Sic reposui, secutus ceu oraculum aut folia Sibyllæ schedas Bong. Frigidè & plusquam frigidè legebatur antè: Calda & frigida aqua.

Ibid. Hæc tibi quæ fuerint.) Nihil istis contaminatus. Palat. seruat:

Hæc tibi quæ fronte sed quartū nomina dicit,
Visa suis melius carta notauit aquis.

unde facile fivret:

Hæc tibi quæ fontes & aquarū nomina dicit,
Ipsa suis melius carta natabit aquis.

& verò Bong. liber disertè habuit, fontes & aquarum: sed sic nondum omnia perpurgantur.

Epigr. 211. Pumilionis erit.) Sic olim cusi, & mss. unus & alter. vulgati, erat. nam Palat. ille: Pumilionis habes.

Epigr. 215. Dic quotus & quanti.) Ita Brit. & Bong. & Palat. non ut vulgò: Dic quotus es, quanti, &c.

Epigr. 216. Callida.) Sic Palat. & margo edit. Colinaei, non Pallida, ut in aliis.

Epigr. 217. Cor bubulum.) Ita etiam non modò liber Turnebi & Gulielmii, sed irem Palat. nostrer secundus. Lipsius maluit quod in aliis hæret, Corculum.

Ibid. Quod habes.) Sic planè mss. nostri tres. Lipsius emendabat, quod abest.

Epigr. 218. Servire palatum Nolo: cocus &c.) De sepulchro educendam putavi hanc scripturam Palatini exemplaris, eâ demeriturus vel Apicii gulam. Vulgabatur prius:

— servire palato:

Namque cocus domini d. h. g.

G

que

98 NOTAE IN MARTIAL.
que hecde culinam sapiunt, imò lauatinam. Alce-
rum illud se ructur illo Epig. 11. lib. 6.

Non minùs ingenua est & mihi Marce gula.
Etc. Nec quis erit melioris literaturæ quin agnoscat
veluti Martialis geminam germanam.

Epig. 219. Rara tibi) Sic quoque Palat. non
Parua, quod est in edd.

Epig. 221. Ientacula) Palat. pr. Iantacula;
quod libuit annotare, ut confirmarem coniectancum
Merceri supra [ad Epig. 67. lib. 8.] positum.
Bongars. tamen ms. heic præfert Adipata.

IANI GRVTEI
IN MARTIALEM NOTARVM
FINIS.

COM-

COMMISSA ET OMISSA

IN NOTIS

I A N I G R V T E R I

AD MARTIALEM.

PAG. 3. lin. 13. *haud id tamen ausi recipere, reponere: ausus recipere.*

Ibid. l. 23. interpunctio sic concipienda: *etsi diversis temporibus, imputata nunc Tito, nunc Domitiano, nunc Traiano; selecta deinde & coacta in unum volumen.* (ne.

Pag. 5. lin. 19. post particulam *IN* punctu po-

Pag. 6. lin. 13. *Epig. 11.* scribe *Epig. 10.*

Pag. 8. lin. 32. *Epig. 50.* corrige *Ibid.*

Pag. 12. lin. 26. *Dedi scripturam antiqq. edd. & ms. tertii ac quarti. editus à Iunio liber &c.* Sic interpungendus iste locus.

Pag. 15. lin. penult. *tametsi respuerent vulgg.*

Pag. 16. lin. 17. *Epig. 41.* Manumve Crispus) *Ita Palat. &c.* Deleatur hæc Nota. Imposuit mihi amici manus. cum enim adscripsisset ad oram Martialis mei, extare istud in Palat. secutus eius fidem, expunxi lectionem hætenus receptam. Verum ut iam meis oculis credo, reperi planè in Palatino illo, & meo quarto, *Priseus.* Itaque redonetur auctori suo.

Sic & mox pag. 17. lib. 25. *Epig. 52.* decepti me eiusdem amici scriptura: quippe in Palatino illo primo non extat *Novit loturas, sed loturos;* quod sic quoque non displicet.

Pag. 18. lin. 21. *vt videatur distinguendum.*

Pag. 19. lin. 22. Scribe, *Hunc primi quæres.*

Pag. 20. lin. 9. leg. *circa casuram istam perpetuo v. A. insertâ vocalâ.*

Ibid. lin. 12. *nostrum tres, restitue, nostri tres.*

Ibid. lin. 16. pro *Epig. 21.* scribe *Ibid.*

Ibid. lin. 21. lege: *adstipulatur utcumque alteri scripto noster quart.*

Pag. 22. lin. 23. *leg. que vult istud: Quin-
dum sibi comparasse.* Ita omnino legendum.

Pag. 25. lin. 4. *lege: malè affecta membra.*

Pag. 26. lin. 6. *vestes sudore ebrias. repone,
calceas sudore ebrios.*

Pag. 27. lib. 27. post illa verba, quod quâ ra-
tione tuear, non faciliè inuenio; exciderunt isth. re se-
quentia: nisi sumamus pro consecratis. non malè qui-
dem, nisi id ipsum supra bis ter inculcasset, quasi ad
nauseam vsque. at, &c.

Pag. 28. lin. 11. pro *Epig. 59.* repone *Epig. 53.*

Pag. 32. lin. 30. pro *Epig. 25.* scribe *Epig. 24.*

Pag. 33. lin. 21. *leg. De Patrensibus.*

Pag. 34. lin. 30. *Ibid. Res nullas Crispulus.)*
Scribe, *Epig. 61. Res nullas C.*

Pag. 35. lin. 6. à fine *Epig. 82. I, tibi dispareas.*

Pag. 36. lin. 6. *versus præcedens.*

Ibid. lin. 24. scribendum, pudet ei pauca.

Pag. 37. lin. 5. à fine, *que intricata & confusa
erat, manente.*

Pag. 38. lin. penult. lege interfectis tribus vo-
culis, quas typographi prætermiserunt: nam
vulg. nihil iuuant. manuscripti, Scythici &c. Ad-
de præterea in fine huius Notæ: *Conferatur istud
Epig. cum lib. 9. epig. 46.*

Pag. 41. lin. 25. *cod. Palatini, & fortè A. g.*

Pag. 42. lin. 10. *quam acu tetigit Iunius.*

Ibid. lin. 16. vulgg. creder. (lat.

Ibid. lin. 27. scribe, Placuit istud, quia erat in Pa-

Pag. 44. lin. 13. *Sylla minor)* Verum erat,
(etiam in ipso contextu sic emendandum) *Scyl-
lam.* & mox lin. 15. *Scylla m.* Nuperus Com-
mentator mihi tyothesiarum sphalma tribuit,
non benè. Mirum est, me liberum abiisse à feru-
lâ eiusdem mox ead. pag. epigr. 40. *possidet ambo
nemus.* nam & heic æquè errârunt operæ, bis ex-
perimentes *deum*, pro *nemus*, planè præter meam
mentem: quæ cum ex sequentibus vel præceden-
tibus satis eruitur; non video quomodo honestè
traduci queam. fit tamen: & mirari se quidam
excla-

exclamat, rescribere me *Sylla*, pro *Scylla*. Mirum, inquam, me non vapulasse, quòd *Francofurtenfes* pro *nemus*, bis excuderint *deum*. quod in *Lugdunensi* hac editione emendatum. non item erratum *Sylla*. quod ingratis meis reperitum denuò.

Ibid. lin. 23. post illa verba, quod *falsum arbitretur*, ponenda sunt ista: *nisi figurate sumptum*.

Ibid. lin. 27. propter illud, *tuas*.

Pag. 48. lin. 18. post *hac Epistolâ*, ad finem Notæ huius addatur: *vulgg. nimiam habebant*.

Pag. 51. lin. 5. pro *Epig. 33*. substitue, *Epig. 32*.

Pag. 53. lin. 9. *Thalamus* scribe cû minuscula *t*.

Pag. 54. lin. 14. post illa iudicia? *cogitemus*. exciderunt ista: *sanè supra Epig. 48. legitur,*

Exercent raucosterria causidicos.

Pag. 56. lin. 24. & seqq. ter peccatum in vnâ voce notissimus: restituendum toties *gratissimus*.

Pag. 57. lin. 39. lege, *inter sit raucus*.

Pag. 58. lin. 9. *Burdegala*.

Ibid. lin. 32. post *Hoc à litore*, omisit typographus; quod non planè exclusèrim tamen.

Pag. 63. lin. 16. lege, *agglutinandum*.

Pag. 65. lin. 3. à fine: *dimitte Machaonas omnes*.

Pag. 71. lin. 7. leg. *que ab Hesychio*.

Pag. 75. lin. 18. post dictionem *Fabriciano*, deleantur ista inepta: *quod non planè exclusèrim tamen*. & substitue omiffas aliquot voces; *quamuis & Fabricius sanè inter partes. nam de eo sic aperte Claudianus, Conf. Manlii:*

— succumberet aule

Fabricius. —

Ibid. lin. 20. rescribe: *te colet inuictus pro libertate*. Erravit calamus, dum laudat in *Notis è Palatino inuicta*. habet enim alterum, quod in textu expressimus. quod moneo, ne deinceps marginibus suis adiciant nuperi Commentatores.

Pag. 77. lin. 1. post *amica dari*, prætermiffæ sunt ingenti flagitio, duæ voculæ, *pro gari*. Ita locus mirè interpolatus, & miserè ab operis acceptus, tolerari poterit. Longè aliter tamen à me

102 COMMISSA ET OMISSA.
conceptus in authentico; ad hunc modum vide-
licet: *Orat amica gari*. Sic disertè extat in Palat.
& agnoscunt Commentaria Calderini. at heic
nulla, quam quidè vidi, editio abstinuit ab erra-
to Typographi, *amica dari*. quin potiùs fuère, &c.
Vides versus transpositos esse ab oscitantibus ty-
pohetis. quorum culpâ non semel vapulo.

Ibid. lin. 15. leg. *Epig. 32. Parapsidesque.*

Ibid. lin. 6. à fine, *pro inueni, lege inuenitur.*

Pag. 81. lin. 1. deleatur tota linea, repetita
perperam.

Pag. 84. lin. 14. in fine Notæ lege, *Vlla nec.*

Pag. 90. lin. 17. ipso fine, post vocem, *poterat,*
adde, *aliter.*

Pag. 92. lin. post *sequentis Epigrammatis*, adde
Charte maiores.

Pag. 93. lin. 9. *Gausapa, &c.* Erravit manus
mea, cùm scriberet in Notis Francofurti primùm
editis, *Gausapa* etiam restare in Palatino illo opti-
mo: quippe is libris posterioribus nulla habet
lemmata. nescio tamen cuius codicis autorita-
tem ibidem laudatam voluerim; fuit Bongartia-
nus, aut Zuingerianus. cuius cuius tandem, sanè
Palatini codicis lectio *Gausapa* non est. quare in
nouâ hac editione meritò sublata sunt verba ista:
*aliter tamen Palatinus optimus Gausapa, quom-
do &c.*

F I N I S.

I A N I

IANI GRUTERI

Appendicula

AD

MARTIALEM;

SIVE

NOTÆ ALIQVOT REPETITÆ

LECTIONIS.

Ianus Gruterus Petro Scriuero.

S. P. Virorum clar^{me},

Vtr domum Francofurto redii, nonnullis locis interpolauì schedas Martialis; easque statim dedi describendas librario meo. Verùm, vt hærebam in aliquo loco, ideoque consulebam M. S. Palatinum, eumque inuenio discrepantem à manu primâ descriptore Richardo Thompsonio, subitus inuasit ecce me furor, totumque iterum à capite ad calcem percurri. Atque hæc sunt quæ tumultuariâ lectione in oculos incurrerunt. interim centum alia fortean à me prætermiſſa. sed quid? aliis occupabar, quàm vt liceret diutiùs istis inharere. Ne autem ignores, mi Scriueri, quibus subsidiis editionem istam auspiciatus

104 NOTAE IN MARTIALIS
sim; Fuere præter editiones aliquot ve-
teres, ad manum scripti codices qua-
tuor: duo Bibliothecæ Palatinæ; quo-
rum primus, instar omnium, iam denuò
à me collatus, descriptus est ab homine
literas tantùm pingere docto, non etiam
intelligere; ideoque qui nihil de inge-
nio suo immutârit. præferebat autem
censorem, vsque ad librum sextum,
TORQUATVM GENNADIVM, xui
Constantiniani: altero rariùs vsus sum,
quòd esset recentior, neque recederet
ab editione Domitii Calderini; cuius
item præferebat Notas, siue Commen-
taria. Tertius dicebatur fuisse Theo-
dori Zwingeri, medici, *Dum fata Deis-
que sinebant*, celeberrimi. Quarto vi-
debatur vsus Franciscus Modius: certè
ab ipso peruenerat in manus Zachariæ
Palthenii, ab eo, ad me. Huic quadrigæ ac-
cessit quoq. editio Iuniana, ad fidem co-
dicis Anglicani emendata; cuius itè mar-
ginis variantibus aliquot lectionibus in-
signiuerat amplissimus Bongarsius; de-
scriptis quidem ex codice Gallicano;
sed cuius possessoris, haud item memi-
nerat. [*credo, maximi I. C. Cuiacii fuis-
se.*] Tegnagelius quoque Viennâ vsque
exemplar Cæsareæ Bibliothecæ permi-
serat. sed vix libuit inspicere; adeò vn-
diquaque interpolatum erat à petulante
manu, qui Martiali affingere volebat na-
sum

EPIGRAMMATVM LIB. I. 105
sum non suum. Etiam, comitate A. V.
Marci Velseri, vidi Fragmenta Valerii
nostri in codice Frisingensi. verum bo-
nitate non accedebat ad Palatinum: cu-
ius augustam maiestatem, tu, pro eâ quâ
me amas teneritudine, tueberis contra
ronchos & sibilos Neotericorum. Va-
le. Heidelbergæ, c I 3 I 3 CXVI.
VIII. Nouembris.

NOTÆ

AD

LIBRVM SPECTACVLORVM.

EPIGR. I. molles laudentur honores.] Ni-
mirum, cum Diana duplex munus sustineat
(cuius meminit noster infra Epig. XI I I.

Experta est numen moriens vtriusque Dia-
næ, &c.)

templa ei quoque surrexere non vnius generis. De
varietate verò structurarum ita Vitruuius, lib. I.
Architect. cap. II. Mineruæ, & Marti, & Herculi,
ædes Doricæ fient; his enim Diis propter virtu-
tem sine deliciis ædificia constitui decet. Vene-
ri, Floræ, Proserpinæ, fontium Nymphis, Corin-
thio genere constitutæ, aptas videbuntur habere
proprietas; quod his Diis propter teneritatem
graciliora & florida, foliisque & volutis ornata
opera facta, augere videbuntur iustum decorem.
Iunoni, Dianæ, Libero Patri, ceterisque Diis, &c.
Sic contra Valerius Flaccus lib. V I. Argonaut. ver-
su 152.

Omnibus in superos sæuus honor, &c. —

Verum de hac re plura nos in Suspicionibus.

Epig. I V. Tradita Getulis.] Verum est: non le-

G 5

gimus

gimus obiectos feris delatores. itaque displicet suspicio, qua volebat, potuisse exponi elephantis Getulis. Sed quid tamen, si emendaremus? betullis. Delatores quippe istos in foro assidue flagellis ac fustibus caesos, auctor Tranquillus in Tiro cap. v 111. At hanc arborem, terribilem magistratum virgis, aperte clamat Plinius lib. xvi. cap. xviii.

Epig. v 1. quod Mars tibi seruit &c.] Nescio quâ animi inclinatione censuram reponi posse, tam heic quàm versu sequenti, seruit. Sic enim quidam scripsi.

Ibid. & vastâ in valle leonem.] Vaniebat sub acumen styli, præuastâ mole leonem.

Epig. xii. tecto cessent venabula ferro.] Tam ferro, imò probo, hanc scripturam. Arma enim omnia ac tela thecis suis includebantur; ut docemur ab Euripidis Andromache, versu 617; ab Aristophanis Acharnensibus, versibus 1119. & 1137; nec non Iosephi libro vi. Belli Iudaici, ipso principio cap. 11; aliisque auctoribus.

Epig. xv 1. confer nunc stemma iuuentus] Meus ms. quem nominare sôleo quartum, habet ad oram, iuencus: quo stabilitur coniectura nobilissimâ Douze, iuencos.

Epigr. xxi. immixtum pecudum genus omne ferarum.] Si adiceretur voci ultima ôue, ut fieret ferarumque, egregie omnia se haberent. nam sanè, ipsemet pecus est, qui negat Orpheum secutos aues, boues, equos; cum id ipsum diserte velint Lucianus lemmate De Astrologiâ, Callistratus in Orphei statuâ; ut & in eadem Philostratus: præter Dionem Chrysostomum Oratione xxxxi, Themistium Gratiarum actione in Senatu, aliisque passim obuios. Claudianus profectò canit præfat. lib. 11. De raptu Proserpine:

Securum blandi leporem fouere moloſſi;

Vicinumque lupo præbuit agna latus.

Concordes variâ ludunt cum tigride damæ;

Massyllam cerui non timuere iubam.

Epig. xxi 11. facilè ceruice iuencos] Ratio omnino postulat, sustulisse humeris suis hos iuencos, imitatione Milonis, qui tantum par vni,

NOTÆ

AD

LIBRUM I.

EPIG. V. De tibi naumachiam] *Arridet*
scriptura codicis Palatini, naumachias.

Epig. XII. Stantia non poterant recta probare Deos.] Inuehitur heic in Heraldam audax Miserarius; imò eò venit impudentia, ut lib. I I. Ep. X I X. magnos mutet in manos. At quid tum dicet istu Liiis lib. I I I. cap. LV I. pro se quisque, DEOS TANDEM ESSE, &c. lib. V I I I. cap. V I. Est caeleste numen: es magne Iupiter, &c. lib. X X I X. cap. XV I I I: tantâ clade edoctus tandem Deos esse, &c. quid illi Græco? Θιοι εστι. O Aristarchum! ô stuporem! nimirum subus pascendu aptiorem hunc scias, quam emendandis scriptoribus.

Epig. XLV I. Cùm dicis, Propero &c.] Inuehitur heic idem Miserarius in me, ac contra lit ros retinet Ædilam; non necessario. nam propero notat, ipsum deprehensum præ se ferre occupationes, ideoque statim cupere absolui! & alioqui rationes plures sunt, cur properent vel in Venere, hi, quam iste; urgeatque vel ipsa rei indignitas.

Epig. XL I X. Imperia viduarum procul. Trahunt alii ad impotentiam muliebrem; non malè si modo adderent improlium. tales enim captabantur passim & colebantur tanquam regine. Videatur vel liber I I. Epig. X X X; vel I V. Epig. LV I.

*Epig. X C I I. Cerea si pender lumbis, & scripta lacerna.] Audax facinus! mi Scriueri, fateor; sed ita lenocinio quodam me ceperat Palatinus codex, ut quod ille custodiret, statim etiam omnibus communicandum arbitrarer. Scriptam autem lacernam capio, omnibus modis detritam, queque iam
*Barren**

flamen & transam oculis palam exhiberet; tanquam confusam aliquam literarum minimè literatam congeriem. Metaphoram talem usurpatam auctoribus, nemo neget. Citat Seruius lib. 1. *Aeneidos* ex *Plauto*: Corpus tuum virgīs inscribam. idēque *Comicus Menachmus*, Sc. Qui sunt qui, disertè: Nimis autem benè ora commentaui: nec admittendum *Gulielmii* illud, carminaui, etsi ingeniosum satis. nam idem *Pseudolo Act.* 1. Sc. 4. Quasi in libro cū scribuntur calamo literæ, stilis me totis vsque vltimis conscribito. & *Statius* lib. 11. *Thebaid.* de equo vulnerato:

Atuaque sanguineo scribit rutilantia gyro.

Etiam Ennodius in Panegyrico in Natalem B. Epiphani:

Cū benè mollitos incurui dente ligonis

Scribit agros, faciemque soli sic peccit atratis.

& *Oratione*: Quia nisi edomitam terram terque & quater agricolæ ligonibus scripserint, triticam messem paliurus superabit, & lolium. Lib. 11. *Epist.* x: x, Scribenda est infelix curuis terra vomeribus. iteratque lib. v: 1. *Epist.* x: x: 11. & alibi centies. Inde & sarcasmus discipulorum, apud *Prudentium*, stilis praeceptorum *Cassianum* lacerantium:

Non potes irasci quòd scribimus: ipse iubebas,

Numquam quietum dextera vt fertet stilum.

Nec minus plenè de se, apud eundem, virgo Eulalia:

Scriberis ecce mihi Domine:

Quam iuvat hos apices legere,

Qui tua Christe trophæa notant!

Nomen & ipsa sacrum loquitur

Purpura sanguinis eliciti.

Idem quoque poeta, Hymno de Romano martyre:

Charaxat ambas unguis scribentibus

Genas, cruentis & secat faciem notis.

Hinc & in Glossis Isidori legitur: Inducit, Charaxat. iterumque: Notarius, Scriptor, Charaxarius.

Apposi-

Appositè istis Suetonius Neronis cap. LII. Venere in manus meas pugillares libelli que cum quibusdam notissimis versibus, ipsius chirographo scriptis: vt facilè appareret, non translatos, aut dictante aliquo exceptos; sed planè quasi cogitante atque generante exaratos: ita multa & deleta & inducta & superscripta inerant. Scilicet ad istud volo exemplum esse lacernam scriptam, tum lanarum vario varioque colore, tum inæquali filorum positurâ. Si cui tamen magis arridet lectio prior; trita lacerna; eam iterum in possessionem admittat licet; dummodò norit secutum me auctoritatem codicis Palatini.

Epig. CIX. Deponi monet, & rogat lauari.] Ita scribendum monui, rationes secutus istas. Veteres exoneraturi alium aut vesicam, aqua mentsonem faciebant; quia scilicet post opus tale, ferè etiam lauerent. Ab hominibus autem transferri ad animalia cetera, nihil vetat, etsi enim haud etiam abluerentur, at consultitur tamen verecundiæ aurium. Sic de equo Propertius lib. IV. Eleg. III.

Et disco, quâ parte fluat vincendus Araxes;
Quor sine aquâ Parthus millia currat
equus.

De Ibide Ouidius in Ibin, vers. 450.

Et quibus exiguo volucris deuota libello est,
Corpora projectâ quæ sua purgat aquâ.
Verùm de istâ metaphora plura ego, & iusto ferè volumine, lib. Suspicionum XXVIII. cap. V. ubi præterea examino versum Martialis lib. II. epig. L:

Quòd fellas, & aquam potas, nil Lesbia peccas;

Quâ tibi parte opus est, Lesbia, sumis
aquam.

Item alium eiusdem Poëte lib. VI. Epig. LXXIX.

Non miror quòd potat aquam tua Bassa, Catulle:

Miror quòd Bassæ filia potat aquam.

Ibidem videre erit, cur meretricula, Anates Anatesque dicantur Artemidoro; ac cur Greci suam πλωσειν totiens usurpent circa res consuetiorum; quod

110 NOTAE IN MARTIALIS
à nemine adhuc memini explicatum.

Epig. C X I. Ingenio pietas nec minor ipsa
tuo.] *Præstat suo, quod in Palat. & Britannico.*

N O T Æ

A D

L I B R V M I I.

PRÆPÆT. Video quare tragœdi Epistolam accipiant.] *Excidère voces terna, quare tragœdi, aut quare comœdi epistolam. sic sani Palat. noster, nisi quòd is, qua tragœdia, aut qua comœdia epist. Excidère, quòd librarii putarent variantis esse lectionis.*

Epig. V I. Nullo crassior ut sit umbilico.] *Ergo umbilicus non aderat libris nimium crassus? Ita videtur. Scio quid sentiant de librorum umbilico dâbi. Verùm ut incidi in codices à Batavis nautis ex Sumatra eive proximis insulis ad nos delatos, subit suspicari, tale quid quoque usurpatum Romani; ut nimirum folia medio sui perforauerint, eisque linum transuiserint utrinque umbilicatum.*

Epig. X X V I I. Effectè, grauitè, citò, nequiter.] *Vox citò non est in Palat. & verò mihi placere non potest. Sed quid eius loco reponendum? repeti queat syllaba, ðæ nequiter. at quis probabit?*

Epig. X X I X. Coccina non læsum pingit aluta pedem.] *Pingit heic notat, ornat. Non læsum pedem dixit quomodo Seneca Epistola C X X I I I. de pedagogis luxuriosorum: Turpe est neminem esse in comitatu puerorum, cuius sana facies medicamentum desideret. Unde & noster lib. X. Epig. X X I I.*

Albâve pictus sana labra cerussâ.
Hinc, ceu absurdum, idem lib. I I I. Epig. I I I.

Formosam faciem nigro medicamine velat.
Epig. X X X. non graue munus erat.] *An non reponi debet? erant.*

Epig.

Epig. xxxiii. Te qui basiat, ô Philæni.] *Malim ferè quod præterea est in Palat. Hæc qui basiat, &c.*

Epig. xli. Manumve Crispus] *Imposuit mihi manus Richards Thompsonii. cum enim adscripsisset ad oram Martialis mei, extare istud in Palat. secutus eius fidem, expunxi lectionem hæcenus receptam. Verum ut iam meus oculus credo, reperi planè in ms. illo & meo quarto, Priscus. itaque redonetur auctori suo.*

Epig. xli. Quam ventum Spanius, manumve Crispus] *Viennensis Bibliotheca codex scriptus,*

Quam ventum vacuus, manumve lippus. & profectò saluam mihi moueret eiusmodi scriptura; nisi liber idem licentiùs pleraque aliis præterea locis interpolaret. Vacuus, heic esset eden-tulus.

Epig. xlvi. Confides natibus?] *Mss. omnes, & antiquitus editi, Confidis natibus. præ quâ languet editionis Iuniana scriptura.*

Epig. li. Nouit loturas] *Ita rectè in Palat. esse dixi. At heic etiam me decepit scriptura amici Thompsonii. quippe in Palatino illo primo restat loturos; quod sic quoque non displices.*

Epig. lii. poposcit Mammofam Spatalem pro tribus: illa dedit.] *Hanc Spatalem, triplicem ipsi balneatori visam, idèoque tres mercedes ab eâ exegisse, cur credam; faciunt alia Poëta eiusdem loca. Nam lib. v. Epig. xlix. eodem penè acumine:*

Vidissem modò fortè cùm sedentem

Solum te Labiene, tres putavi.

Caluz me numerus tuæ fefellit, &c.

Etiam lib. vii. Epig. xlvii. habemus:

Parti maxillarum tonsa est tibi, parti tibi rarsa est:

Parti vulsa est. vnum quis putet esse caput?

Sed & idem argumentum persequitur lib. x. Epig. lxxxiii.

Raros colligis, &c. *Subrustica illa sunt, fateor; non ita tamen, quin ali-quid in istis urbani. Planè obesos distos geminos,*

minos,

112 NOTAE IN MARTIALIS
minos, credam Turnebo interpretanti illud Lucretii
lib. 1 v:

At gemina & mammosa Ceres est ipsa ab Iac-
cho.

Epig. L X I. nimiâque ærugine captus.] Vien-
nensis ms. minimâque aurugine. & ultima vox
alicui posset placere, ut videlicet lucri causâ calomnia-
torem egerit; nisi ærugo etiam liuorem notaret.

Epig. L X X I I. quid fingis] Hæsi, & iure
quidem in voce fingis, aliâs fugis; nunc omnia mihi
plana sunt si fingis literâ unâ decurtemus, faciamus-
que figis; quomodo timidè suspicabar, astipulante
ms. Ioh. Ulrici. De cuius emendationis veritate si quis
dubitabit; veniat ad me, reddam statim tranquillum.
Nimium autem acutus est, qui heic fingit, lingis; tan-
quam respexeris auctor ad fabulam Philomela ac Te-
reos; & quid queso heic tunc lingere? stuprum infer-
re, inquit. Viderit ipse. mihi magis arridet suspicio
mea ngis, pro cruce adfigis.

NOTÆ

AD

LIBRVM III.

EPIG. VI. præstitit illa dies.] Planius.
Palat. & meus quart. vlla dies.

Epig. XII. Qui non cenat] Est in Pa-
lat. tentat. ut fortè fuerit ientat.

Epig. XVII. mensis scriblita secundis] Non
amplius fero istud scriblita; malimque vel intrita
Merula, quod item ad oram codicis Bongarsii; quam-
vis tamen saluam moueat magis illud, inscripta; quod
deinde etiam inuēni in editione omnium principe. &
fuit fortè cibi genus literatum, id est, cui aliquid inscri-
ptum; eo scilicet modo, quo non tantum placenta mel-
lita insigniuntur, sed & lactaria hodiè exprimunt ani-
malium

malium quales quales formas ; etiam in Angliâ caesi.

Epig. XXII. vt famem & sitim ferre.] *Vires Epigrammatis mutuatus est manifestè à Senecâ. Is enim ad Helbiam matrem cap. x. Superfuturum sibi sestertium centies computauit ; & velut in vltimâ fame victurus , si sestertio centies vixisset ; veneno vitam finiuit. Quanta luxuria est , cui sestertium centies egestas fuit !*

Epig. XXV. vnde vir es Chiones ?] *Cur mutauerim distinctionem vulgatam , id habui causa , quod altera interpunctio, Vnde ? vir es Chiones , nihil haberet in se lepôris, nihil sani. at mea, quorrit ; primum vnde balneatoris , secundo vnde corroget mercedulas meretricula dandus. Vir enim aliquis mulieri, etiam extra nuptias, utique cum & noſter lib. XI. Epig. LXII. vocet Mameium linguâ maritum. hocque adeo libello dicat Epig. LXXX.*

Sacra tamen Cybeles decipis. ore vir es.
Interim Venus ac vis Epigrammatis in eo consistit, quod dicat non esse desultorium , sed vnâ contentum. talis enim libido paulo constantior , etiam matrimonium dicta est. Cicero Philip. II. Citò Curio interuenit , qui te à meretricio quæstu abduxit ; & tanquam stolam dedisset , in matrimonio stabili ac certo locauit. Idem voluit Petronius : Iacuerunt ergo vnâ , non tantum illo die quo nuptias fecerunt, &c. quales tamen venustè D. Hieronymus Epistolâ ad Oceanum, caninas indigitat : quibus fruebatur Silenium illa Plautina, si matris fides, Cistellariæ Scenâ I :

Hæc quidem ecastor quotidie viro nubit, &c.
Ab eodem est, quod vilis illa infamium captura , dos dicta. Apuleius Apologiâ. Tantum enim ad eum de bonis matris liberum venit , præter quod eî vxor sua quotidianis dotibus quæsiuit. Nec aliunde venit, quod viduas se vocent , quas deseruit suis amator : vt videre est in Comædiis : quibus licet aggregemus istud in Eutropium Claudiani lib. I.

Quæ genuit, quanto planxit diuortia luctu ?

H

& mox :

& mox: — viduumque relinquis

Eutropium? tantasne premunt obliuianotes?

Sed manum de tabulâ: non enim heic exhibenda suspiciones nostrae; quae (quod quis miretur) quò densior suboritur seges Criticorum, eò etiam ipse redduntur uberiores: neque transfert tamen aliorum messes ulla saga.

Epig. xxxviii. Egit Arestinus causas, & Caius] Reuocandum Ciuis. nam & sic quoque Palat. & alioquin Caius, nostro semper trisyllabum.

Ibid. Sunt tibi.] Non omnino inepte Palat. & quartus: Sunt ibi.

Epig. xli. fugas sedentem.] Non displicet Viennensis codicis scriptura, edentem; nam in conuiuio sedebatur. & alioquin vox ea praecessit.

Epig. lvi. Matremque plenam mollis agnus expectat.] Oues lacte plenas (inquit nescio quis) eoque tardius, quam agni, progredientes. At enim, mi homo, agni tales domi concluderantur, euntibus ad pastum matribus. Columella id docet eleganter lib. v. Rei Rust. cap. lli. ante finem: respexitque eò Tibullus lib. i. Eleg. x. vers. 42.

Ipse suas sectatur oues: at filius agnos.

Unde Silius lib. xv. Punicorum, versu 710.

Aut pecus è pastu cum sese ad lecta referret,

Noscentes matres spectabat ouilibus agnos.

Sed quid diffunder? omnia plena talibus.

Ibid. Et larga festos lucret ad lares filua.] Solennes & sanctos, inquit idem. imò non atiter ornatos atque alibi solet fieri die festo: coronatos scilicet ollis, & sic noster lib. v. Epig. xxxvi.

Flagret & exciso felita culina iugo.

Nusquam occurrit festum, nisi in gaudio, diebusque quibus à labore temperabatur.

Ibidem. Et dona matrum] Noster quartus confirmat Douze coniecturam, Et oua matrum.

Ibid. Furemque Priapo &c.] Enclitica quae abicienda; utpote quam non habeant Palat. aut quartus.

Epig.

Epig. LXXI I. Laufella lauari.] *Palatinus*
ille noster Saufela; quod non abiecerim. nam &
quartus Faufella. debuit nempe exprimi Saufeia.
idémque nomen redonaucrim Auctori supra lib. 11.
 Epig. LXXI V. ubi extat Saufellus. nam & ibi
Palatinus Saufelum. quod cum esset i longum, dege-
nerauit in literam non ita remotam.

Epig. LXXV. Quæ non stat.] *Arridet magis*
leliio Brit. & Palat. Quod non stat.

Epig. XCIII I. Sternatur à Coride trielinio
 lectus.] *Nemini displicere potest Scaligeri emenda-*
tio, prædita lib. 11. cap. 1 v. Auson. Leclio-
natur: à Coricle clinico lectus.

NOTÆ

AD

LIBRVM IV.

EPIG. I. Pro tanto quæ sunt.] *Paulo fue-*
rit decentius, sint.

Epig. 1 v. Lassi bardiacus quod euocati]
Bardiacum siue bardaicum hęc accipio pro calceo;
motus potissimum loco Iuuenalis Sat. xv 1.

Bardaius iudex datur hæc punire volenti

Calceus, & grandes magna ad subfellia turæ:
Tanquam velit Satyrographus, non ab ingenio aut iu-
dicio censendum; aut ad eò in oculos recurrere hunc iu-
dicem, sed à calceis, sed à crassis furis.

Ibidem. ieiunia Sabbatariorum.] Reponatur
Sabbatariarum, cum ms. etiam Palatino: vel ob ter-
minationes uocum versus sequenti.

Ibidem: Mæstorum quod anhelitus reorum.]
Non tam malè olentiuss ob minus perfectam conco-
ctionem, ut alius placet, quàm propter ieiunia. Petro-
nius: Numquid spiritus ieiunio maeret? ubi legerim
inacet.

Epig. VII I. gressu timet ire licenti.] *Britannicus codex*, gressum metire licebit. *Nec abii Palat.* nisi quod is, gressu metire licenti. nam quartus gressum metire licenter. *an aliquid subest?*

Epig. XI. Ille etiam nostris Antonius.] *Malim*, si liceret per membranaceos, Ille tamen.

Epig. XIV. Et ludit popa nequiore talo.] *De impunitate hac Saturnalium*, egregia multa *Libani* in *Exemplis Progymnasmatum*.

Epig. XXVII I. satiatur amor, nisi gaudia torquent.] *Admiserim ferè scripturam Palat.* sociatur amor, ubi gaudia torquent. *sed numquam talem syllabam produxit*, itaque tueamur *vetustiora*.

Epig. XLII. præstare roganti.] *Ita omnes pridem editi, & mss. non locanti, quod Iunii est, ut puto, sequenti tamen versu visitur illud locare in obsoleto add. & Palat. optimo. tertius tamen & quartus à manu secundâ habent rogare, non malè.*

Epig. XLVI. polita caelo.] *Palat. cæno, & quis non probet?*

Epig. LVII. litora grata.] *Imò rescribendum, litora Graia, re ipsâ exigente.*

Epig. LVIII. Num plorare &c.] *Diuisi abant: Non plorare pudet te puto G. virum. hoc sensu: vides plorandum esse ob mortem eius; pudet tamen id facere apertè. euge! femina es animi planè virili. Vir si plorat, plorat sine teste; ut tu. Non dissimiliter idem nostrer lib. VI. Epig. XLIV.*

Versus scribere qui potest disertos,
Non scribat, Laberi; virum putabo.

Epig. LXVI. faucia turba mero.] *Omnino iam reuocauerim lectionem priorem, faucia vena. inuito quamvis & Palatino & Modiano. nam plusculum is eo elegantia, quam in altero turba.*

NOTÆ

AD

LIBRVM V.

EPIG. XIX. Saturnaliæ, &c.] *Scorsim legitur in vulgâ. Sed an non precedenti Epig. Si qua fides veri, addendum videtur? mihi certè.*

Epig. XXI V. Hermes vincere nec ferite doctus.] Ita est: satis peruici in Suspicionibus sic legendum. nunc tantum libet inde euocare testimonium D. Chrysostomi Homilia XXI I. cap. XII. ad Romanos: Καὶ γὰρ ὁ πικρὸν, ὅτε μάλιν νικᾷ, οὐχ ὅτε καὶ σιθῆ ἐαυτὸν, ἀλλ' ὅτε δὲ ἐσθ' πληγὰς, ἀλλ' ὅτις ἐξάγειν ἐαυτὸν παρὰ σκεδάσθ' ἠ' ἀνταγωνιστῶν εἰς τὸν ἀέρα κενουῶν ἠ' δυνάμει. οὕτω γὰρ οὐτε αὐτοῖς πληγῆσαι, κακείναι λύσασθ' ἠ' ἰχμὸν ἀπαρῶ. Hoc est: Pugnans enim tam potissimum vincit, non quando suum ipsius corpus pugne exponit, ut plagas excipiat: sed quando se ipsum eruens efficit, ut omnem suam potentiam aduersarius in aëra frustra ac inaniter effundat. Sic enim & ipse non vapulabit; & omnem eius vim ac robur frangat. Exemplū autem habemus Meliancoma: de quo Euphrades Orator, oratione De Pace, Valenti dictā: εἶπ' ἠδ' ἄρα, &c pag. 244. editionis Petauiana. [Dionem etiā Praxēū laudat in hac re Auctor Notis suis ad Gnomas veterū par. I. pag. 594.]

Epig. XXVI I. Bisseptena tibi non sunt &c.] Coniecti aliquando, num sunt? nunc desisto. est enim in Palat. sunt. quod fortè melius.

Epig. XXIX. comitate Rufones] Intelligit Cremurium Rufonem, laudatum Plinio libri VI. Epist. XXIII. & vix est ut non hic idem sit cū illo quem idem alloquitur lib. IX. Epist. XIX. quamuis ibidē legatur Rufoni.

Epig. XL V. captus es vnctiore cænâ.] Malim quod restat in Palat. item Viennensi, & Anglicano, vnctiore mensâ.

Epig. XLV. Istud que non est dicere Bassa solet.] Sic omnibus literis Palatinis: quod heic repeto, quoniâ

113 NOTAE IN MARTIALIS
Curarum secundarum Commentator, restitutionem
meam eleuat, nec tamen conuincit. Equidem quo palati
sit, nescio, hoc scio, cum parum sentire, qui non sentit, ve-
recundius multo rut usq; tangi Bassam lectione nostrâ
veteri, quàm illâ recentiore: istud quod non est di-
cere Bassa solet, eisque interpretandis unice facit Epi-
gramma LXV. libri primi:

Bella es, nouimus: & puella, verum est:

Et diues; quis enim potest negare?

Sed dum te nimium, Fabulla, laudas,

Nec diues, neque bella, nec puella es.

Istud, quæ non est, dicere Bassa solet. id est, Lau-
dare se, quæ formosa non est aut puella, solet o Bassa,
disformis, inquam, & impura se iactat pro formosâ, pro
puellâ.

Epig. LIII. Quò tibi vel Nioben, BaTe, vel An-
dromachen?] Hæc est scriptura codicum nostrorum,
non, uti quidam aiunt, Quid tibi &c. neque id inter-
pretor illo Plauti: Quid tibi meam tactio est? sed
versu Horatii:

Quò mihi fortunâs, si non conceditur uti?

Epig. LVII. nolo tibi, Cinna, placere.] Longè præ-
stat, noli neque aliter vet. edd. aut Palat. vel quar-
tus. quorum prior sequenti quoque versu habet, sec-
uum sic resaluto tuum; quod mihi ferè se magis pro-
bat, quàm retrò vulgatum, meum.

Epig. LXI. res nullas crispulus iste, &c.] Vien-
nensis ms. res vllas crispulus iste Non agit vxotis.
maluerim, inquam, te nullâ crisp. iste Res agit vxotis.

Epig. LXIV. Alcime, solue niues] Quid vis, Lector?
fieret liber, si committer. m schedis quæ dicta mihi in
Suspicionibus de mare isto. Habe tamen tibi, cen gustum
aliquem, isthæc sequentia. Seneca lib. 1 v. Nat. Quæst.
cap. ult. Videbis quosdam non forbere solum ni-
uem, sed etiam esse, & frustra eius in scyphos suos
deicere, &c. Latinus Pacatus Paneg. Theodos. Parum
se lautos putabant, nisi æstiuâ in gemmis capaci-
bus glacie Falerna fregissent. Athenæus lib. 3. Κολυ-
σπυρος ἐν ἐὶ δόμῳ Συμμίκτην φησιν, ὡς ἐστὶν ὁμοί-
ωτος τῷ Σιμωνίδῃς ὁ ποιητὴς χρῆται καύματος ἀ-
φατ,

Ibid. iam vicina iubent nos vivere Mausolea.]
Præsuleyrim Tam vicina, quod custodis Palatinus.

NOTÆ

AD

LIBRVM VI.

EPIGR. XIII. Vt Martis reuocetur amor.]
Non minus dexterè Palatinus, renouetur.

Epig. L. v. quid suspicer esse: Tantos &c.]
Distinxi potius, quid suspicer: esse Tantos &c.
Edere inter obscena habitum, nemo ignorat.

Epig. LXV. Solet hoc quoque Tucca licere.] Non
dubitem, inquam, admittere quod inuenit in margine
codicis sui Iohannes Vtricus, I. C. ac Poëta, ut & amicus
non è multis, Tucca, licetique; utique cum id quoque
seruet nosser quartus.

Epig. LXXXV. I. C. Cæciliane meum:] Non de ni-
hilo est, quod exhibeat Pa'at. Sosibiane meum; ne-
men non semel usurpatum nostro.

NOTÆ

AD

LIBRVM VII.

EPIGR. I. Ipsa Medusæ quem timet ira co-
mæ.] Ne cui deinceps comæ illud sit suspe-
ditum, sciat item existare in nostro quarto, aliis-
que aliorum membranis.

Epig. IX. Casselius.] Anteposuerim Palatini ex-
emplaris scripturam Cassellius.

Epig. XI. Vipereumque vomant, &c. diemque
negat.] Ferè accesserim Palat. in quo vomat, & negat.

Ibid. Ludimus innocuis verbis: hoc iuro &c.] Sapit auribus meis magè quod præfert Palat. Ludimus innocui, scis hoc bene. iuro potentis, &c.

Epig. xxiv. Pyladen odisset Orestes.] Adbladimus nimirum Pylades odisset Orestem, quæ est scriptura Pal.

Epig. xxv. 1. Illice multâ iam piger.] Vix me teneo, quæ admittam Impiger; quod asserere habet Palat. & meus quartus.

Epig. xxxiv. Vt quid tu Domini?] *Ms. Vindobonensis Bibliotheca:* Quid tui Domini? legi posset, Quid? tu tot domini, macronatiore sensis, à qua scripturâ Palat. non multum abit.

Epig. xxxvi. subito effundere nimbos.] Quis heic defendere mallet, quàm effundere; interrogandus erat, talisne putet fuisse formas imbricum tegularumque veterum, atque sæculi nostri?

Epig. xlv. pauperibus munera pexa dato.] Verum est. veniebat olim in mentem munera blenna: ita tamen ut plena & blenna, unum notarent atque idem. Sane dentes plenos dixit Plautus, Sc. Date viam; Curculione: eademque notione cepi illa Propertii lib. 1. Eleg. xvi.

Me mediæ noctes, me sidera plena iacentem,
Frigidaque Eoo me dolat aura gelæ.
quippe primo versu duas noctis complacitur partés,
adultæ scilicet & senescentis; altero matutinum circum-
scribitur. traheremque huc etiam locum Ciceronis lib.,
11. de Nat. Deorum: Quod quibusdam regionibus
atque urbibus contingere videmus, hebetiora ut
sint hominum ingenia propter cæli pleniorẽ
naturam: hoc idem, &c.

Epig. xlix. Parua suburbani &c.] Nescio an non debeat præferri Paucæ, quod in Palat.

Epig. liv. Semper manè mihi] Miserarius quidam ad *Epig. lxxix.* lib. iv. citat, Sæpe, in auti profectio libri, & renuente versu. Idem eodem loco, insigni malignitate simplicitatem verborum meorum traducit, asseuerant: tum minimè locum habere posse Sigeriosque modos, idcoque restituendum meros, cui homini si pro ueritis responderetur, redendum omnino ad baram,
unde

EPIGRAMMATVM LIB. VIII. 121
vnde ad nos infastū pedē extulit. sed valeat melius est.

Epig. LXVI. grauesque draucos Alternans &c.]
Quam magis nunc inquirō in scripturam Palatini no-
stri, tam magis allubescit, grauesque drauco Altē-
ras facili &c. *Altēras graues drauco, ipsa facile tra-
hat: sensu clarissimo. Damna itaque quae ad hunc lo-
cum in Notis prioribus dixi.*

Epig. LXVI. Plus meruisse tamen &c.] Non pos-
sum assequi quomodo haec ad pœnam prœmiūque reser-
uantur, ut placet postremo Commentatori, curae Labieni
verba proferat Marcialis, idēque eis nihil possit adfin-
gere à se sine calumnia, scilicet Interpretes iam scribere
volunt Epigrammata aliorum, non exscribere.

Epig. LXVII. Dii mentem tibi dent tuam, Philæ-
ni.] Locum istum nonnulli exagitant: at mihi elegans
videtur; ut videlicet usuris voto aut imprecatione, id
præter omnem omnium exspectationem optet, quod
iam habebat. Eodem ferè modo hoc libro Epig. XXIII.

Hoc facias, quod puto lingua facis.
Nec admodum dissimiliter Turnus apud Virgilium lib.
xi. *Æneid. vers. 408.*

Numquam animam talem dextrâ hac (absiste
moueri)

Amittes; habitet tecum, & sit pectore in isto.
Sic apud Senecam in sui nominis *Medea* versu 968.
Mibi me relinque. Etiam Saluianus allusit lib. vi.
De gubern. Dei; Principes ciuitatis cibo confer-
ti, violentiâ dissoluti, clamoribus rabidi,
bacchatione furiosi, nihil minùs quàm sensûs
sui: imò quia propè iugiter tales, nihil magis
quàm sensûs sui. Sed nec recedit Symmachus lib.
iv. *Epist. XLVIII.* Dii illos mentibus suis
puniant.

Epig. LXXII. Nec turis veniant leues selibra.]
Perplacet lectio *Palat.* leuesve libra. quae quid sibi
velint, dicit Epig. LXX. lib. viii.

Epig. LXXXIII. Expingitque genas.] Loco
isti, & duobus aliis confirmandis, ubi legimus Ex-
pingere, & Pingere genas, habet Suspensionibus no-
stris *Lecler* auctoritatem *Phedri* & *Tertulliani.* hic

enim ita loquitur libro De cultu feminarum: Thamar, quia se expinxerat, idcirco iustae suspicioni visa est quaestui sedere. ille vero lib. 11. fab. 11.

Ambae videri dum volunt illi pates,
Capillos homini legere capere inuicem:
Qui se putarat pingi curam mulierum,
Caluus repente factus est, &c.

Vide infra Not. lib. 19. ad Epig. xxv 1 1 1.

Epig. LXXXVI. Poscis munera] Libet annotare scripturam Palat. Poscis; non quod placeat etiam, sed ut videant ei suum esse leporem.

Epig. LXXXVI. auri. a gaudet lagopode] Responit versus hanc vocem. nihil mutant mss. aut vetustius cusi. Membrane aliquot, ut etiam editio prima, seruant lagopece. Palat. noster primus, lagagoccepe, quartus dagaopere: alias lagaopice. unde somnibam aliquando lagalopece, ut fuerit monstrum, figuram vulpu & leporis. Sed que Africa animal tale aut vidit unquam, aut legit? Adhæreamus itaque certissima coniecturae illustri Scaligeri, glaucopide.

NOTÆ

AD

LIBRVM VIII.

EPIGR. 111. Quinque satis fuerant: nam sex septemve libelli Est nimium.] Mutant isthac auctoritate Palatini. Clare & eximie, inquam, præ vulgg. edd. in quibus vel sex septemve libelli, Est nimium; inuicunde, quamuis mures Est in Et.

Epig. v 1. Et bibit ipse merum.] Presto veram lectionem in editione Aldinâ (anni MD 10 XV 11.) expositam, viuidiusque merum; quam solide tuctus & explicat Scaliger ad 111 viros.

Ibid. trita columba] Ita edd. aliquot. alia sub-

stituta.

stituerunt columna; cui subscribunt ferè *miss.* sed tamen bene illud columba exposuit Merula, adductâ auctoritate Homeri.

Epig. x i. nec te sic Cæsar amauit] Quid si per hunc Cæsarum intelligat ipsum Domitianum, cum adhuc viveret pater? Planè magis amantur à populo futuri Principes, quam iam facti. sed durius est.

Epig. x x x. Adspicis, vt teneat.] *Palat.* Adspicit; unde faciliè / at literâ additâ, Adspicite; quod præulerim singulari.

Ibid. Scire piget post tale decus] Ineptiunt heic meo iudicio heic mustei Commentatores. politice tantum infert Martialis, se non inquirere in *Sceuula*; itam priorem quippe ex ungue sibi patere leonem. Vt enim nemo sit repente pestifera, sic nec præstantissimus, &c.

Epig. xxxvi i i. Hoc & post cineres erit tributum.] Melioru scilicet, quod lubens merito cedat *Blasæ Castiodoræ lib. i v. Epist. x i v.* Si liberalitatis nostræ causa tractetur, nos potius voluntaria tributa soluimus, qui fortunas omnium subleuamus.

Epig. l i. Instanti litera Rufi.] Nescio ubi mens mihi fuit, cum *Notas euulgarem.* nam instantis sanè reponi debet, vt & monuerat Iunius noster.

Epig. l v. Virgilius non ero, Marcus ero.] *Et si membrans ferè omnes Marus; mihi tamen non displicet, inquam, editionum aliquot lectio Marcus; vt vermiler dicat, quamuis æquaret Virgilium pœsi, mansurum tamen euidem illum Marcum Martialem.*

Epig. l i x. tam piceata manus.] Reponendumne piperata, sive *Palat. nostri* vt subsit aliquid antiquitatis, quod iam non subit memoriam? Solùm occurrit illud *Plauti Epid. act. v. sc. i. i.*

Apage illum à me. nam ille quasi Vulcani irati est filius,

Quâquâ tangit, omne amburit: si propè astes, æstu calefacit.

Ibid. cautus seruare memento] Omnino seruare, pro obseruare; sed in aliâ partem sic *lib. v i i. Epig. l.*

Numquid Nympharum uotos obseruat amores, &c.

Item lib. IX. Epig. XC. Infamem nimio calore
Cypron Obserues moneo, &c.

Epig. LXXI. mulas habeat, & suburbanum.]
Votum non figuratum. sensit enim Poeta, ubi uber,
ibi esse tuber.

Epig. LXXVI. Pro nostro date Silio Camœnæ.]
Impensius arridet lectio Palat. & quarti, vestro.

Epig. LXXVII. rauca vadimonia quartæ.] Vel-
lem Raderus, qui hœc defendit chartæ, nobis explicasset,
quenam sint illa chartæ rauca. nam quartæ quid
fuerint, facile eruet qui nouerit Auctori nostro memo-
rari tertias & quintas, hoc libro Epig. XLIV.

Ibid. Aut cur non sero Oreil. &c.] Nihil est
certius rotundiusve Merceri coniecturâ; Ut tentes se-
ro. Quam cur ne verbulo quidem dignetur Com-
mentator Germanus, & cur vel eam non admisserit
suppresso emendatoris nomine, ipse viderit.

Epig. LXXX. Cum siccarelaccam largo Permes-
sida posset Ore.] Sic Palat. noster, ead. priores, lac-
cum.

Epig. LXXXIII. lasciuia Properti.] Sic libuit
rescribere, auctore Palatino, euelto illo lasciuie, quod
antea inhaferat libris.

Epig. LXXXV. Lingonus à Testâ.] Seneca ean-
dem viam adiudicauit, in Ludo de morte Claudii, cum
antea, eâ damnatâ, legeretur Rectâ. ita autem di-
cta, non quod via olim velis reuerentur, ut placuit Lu-
nio; sic enim qualibet via eo nomine veniret; sed quod
istâ fornicata esset, ut patet ex Iulio Obsequente cap.
XXXII. De Prodigis; cuius item emendatio no-
tata mihi in Suspicionum libris.

Epig. LXXX. Et pugnet virtus.] Cum mss. ser-
uent versu priore, renouantur, isto verò pugnet; ma-
ximè Ut pugnet, quæ modus indicet.

NOTÆ
AD
LIBRVM IX.

EPIGR. XIIII. Acidaliâ meruit quod
arundine pingi.] *Alii aliter. ego simpliciter
ceperim de sagittâ aliquâ Cupidinis.*

*Epig. xx. Felix quæ tantis.] Iam licet admit-
tamus scripturam Palatini: O felix! quantis so-
nuit vagitibus, & quas. ita enim concepit etiam m.
s. codex Bibliothecæ Viennensis. neque iam amplius
dubito de veritate huius scripturæ, cum ei patrocinen-
tur, & quasi columnam supponant omnibus literis
membrana alia, & editio omnium antiquissima.*

*Epig. xxii. Credis ob hoc me Pastor, &c.
Propter quod] Potius videtur quod hæret in mss. li-
bris ob hæc &c. Propter quæ.*

*Epig. xxvii. Purgentque crebræ &c.] Ita
vulg. sed sanè excludi non debebat omnium ferè mss.
nostrorum scriptura, Pingantque. idem enim hec
notat quòd supra libro i. Epig. xxix; & lib.
vii. Epig. xciii. redonandumque id vocis
Ouidio (si fides habenda mss. Commeliniano) lib. i.
De Arte amandi vers. 306:*

*Quid toties positas pingis inepta comas?
ita enim liber ille ad oram. frustra que iuvenes illud
Tertulliani cap. i v. de Pallio, cutem fingere, muta-
tum cupiunt in tingere.*

*Epig. xxxii. non sanguine cæsa Victi-
ma &c.] Ineptè. restituatur lectio omnium mss. imò
& editionum antiquiorum, Cæsar.*

*Epig. xxxix. Hac & Santonici genita est
Cæsonia Rufi] Non vacat excutere an eius regionis
fuerit Rufus. hoc scio, lectionem istam inuictam pri-
mum ab Aldinio. prius cusi, omnesque adeò mss. re-
presentant:*

Hac & sancta mei genita est Cæsonia Rufi.

quod

126 NOTAE IN MARTIALIS
quod quicquid ausim damnare, cum habeat in memoria
illud Noſtri lib. x. Epigr. xxx.

Non ille sanctæ dulce Tibur vxoris.

Epig. XLVI. reficit muratq.] Ita esse in Palat. monui
sed reponendum suavis eiusdem exemplaris, muratve.

Epig. XLVII. Etolâ de Calydone] Si sequimur
Palat. rescribendum erit, Etolum de Calydone.

Epig. XLIX. Quam meus edidicit lector amat-
que togam.] Non abharreo ab eo quod in Palatino,

Quamque meus didicit l. a. t.
imò valde arridet, et si sit in memoria Virgilianum,
iussitque ediscere lauros.

Epig. LIV. Aut crescente leuis traheretur arun-
dine præda.] Eieceram libro meo, vadis; substitu-
ramque leuis; nec adhuc paniter, et si non negem va-
dis, heic utcumque locum suum tueri; si modo accipia-
mus de captura, non piscium, sed cuius lacustrium.
interim tamen adhuc suspicor illud vadis natum ab
hominibus, qui arbitrantur traheretur minus con-
uenire, nisi leuis mutaretur aliâ quâ vocolâ. quos ego
securas esse iubeo. nam trahere heic notat attrahere,
seu detrahere. Sic Seneca Hercule Octavo, versu 121:

Hostisque traxi spolia Thermodontia.

Silius lib. XIV. versu 263.

— caelo traxisse volucram.

Ceterum ad aucupum arundinem crescentem, ad-
duxi in Suspicionibus meis locum Propertii lib. IV.
Eleg. 11. Valerii Flacci lib. VI. Petronii Arbitri,
Sili Italici lib. VII. & Oppiani lib. III. Cynegit-
vers. 487. Apuleii lib. X. Metamorphoseon, plu-
rimaque adeo Patrum.

Epig. LX. Et turbata breui questus crystalli-
na vitro.] Apage, apage, inquam, hanc lectionem spu-
riam. Legitima est, nitro. Sic certè Palat. noster.
nec quicquam verius. consulatur modò Plinius lib.
XXXVII. cap. 11. sed & Tacitus lib. V. Histor.
Belus amnis Iudaico mari illabitur: circa cuius
os conlectæ arenæ, admixto nitro in vitrum ex-
coquantur. imò ipse noster lib. I. Epig. LIII. hinc
interpretandus;

Sic

Sic Aterinae violant crystallina testa.

Epig. LXI. Hesternisque rubens deiecta est] Neque ista lectio adhuc sincera. vix mihi eripi potest rescribendum esse litera tantum mutata, delecta; ut dicat, inuenisse & deprehendisse coronas aliosque flores à Numinibus ibidem proculdubio relictos.

Epig. LXXI. 1. 1. Decepti regna patroni.] Optime sic Palat. Sic idem noster lib. x. *Epig. xv. 1.*

Quisquis eris nostri post me regnator agelli.
& alibi sepius.

Epig. xc. Pertundas glaciem triente nigro.] Non pertundas, sed pertundas legendum pertendo. Eleganter. eodem scilicet modo quo gutta saxa pertundunt. Sciendum aliquando deliciares vino superaddidisse niues; de quo more supra dixi (ad *Epig. LXIV. libri v.*) aliquando vero implese calicem niue, eamque vino sensim superfuso soluisse; quem morem hic tangi puto. Non ignoro legi apud Suetonium Domitiani cap. xx. Cuiusdam caput varietate capilli subrutulum & incanum, perfusam niuem mulso dixit: sed non id nobis aduersatur. haud enim solum perfundi debebat Falerno nix, ut deinde biberetur, sed etiam tota perire. Fiebat autem ex alto, ac stillatum; adeo ut primo quasi caueretur nix glaciervè. Huc aliquid faciunt ista Seneca *Epist. LXXVI. 1. 1.* O infelicem agrum! quare? quia non vino niuem diluit, quia non rigorem portionis suae quam capaci scypho miscuit, renouat fracta insuper glacie. iterum lib. 1. 1. *De ira cap. xxv.* Perpetietur hic famem, & aestiuæ expeditionis sitim, qui puero malè diluenti niuem, irascitur? Noster quoque tangit lib. 1. x. *Epig. 11.*

Incenfura niues dominæ Setina liquantur.
item eodem libro *Epig. xx. 1. 1.*

Et faciant nigras nostra Falerna niues.

Lib. x. 1. 1. Epig. xv. 1.

Et nisi per niueam Cæcuba potat aquam.

Epig. xc. 1. 1. Quod nec manè vomis] Non sollicitum, cum tamen preferant aliorum scripta exemplaria, villa vomis; indicandum videtur, herere in Viennensî fella vomis. quod esset, bilem tuam remotiris, ut loquitur Seneca.

Epig.

Epig. c. 1. Stymphalidas astris Abstulit] Accedit huic opinioni, præter Apollodorum libro 11. Bibliotheca, Mamerinum Genethliaco Maximiani; cap. 111. (ubi consulenda Notula mea;) etiam Seneca; cuius locus est Hercule Octavo versu 1887:

Stratus vestris setiger oris;
Alesque sequi iussa sagittas
Totum pinnis velata diem.

Mirè ibi caligat vir artium nostrarum primarius. Et tamen nihil aliud vult auctor, quam Stymphalides, quæ alis expansis tantum tenebrarum inducebant, ut non videretur dies, sed velaretur; eas, inquam, Stymphalides nihilominus decidisse in terram, fixas sagittis Hercules. Obtenebrasse monstra illa diem; habemus apud eundem Tragædiographum, Thebaidæ versu 422. item Hercule Furente, versu 242. Secuta autem sunt monstra ea sagittas, unâ cum ipsis decidentia præ metu. Haud absimili metaphora dixit Hercules Octavo versu. 1655.

— siue de mediâ voles

Anferre volucres nube, descendunt aues,
Et certa prædam tela de cælo ferent.

item supra versu. 1619:

— pinum
Astris minantem, & nube de mediâ vocat.

Non secus Papinius lib. x. Thebaid. versu. 742:

Nullaque rectorum subit ad fastigia, quæ non
Deferat hasta virum, perfusaque cæde recurrat.

et si non illepidâ figurâ ibidem legatur, Deserat. Plinius quoque lib. xxviii. cap. viii. Detrahere supra volantem accipitrem ad se traditur. Neque abludivit nimium istud Taciti lib. 17. Hist. Neque ipsi deerat arrogantia vocare offensas; nimius commemorandis quæ meruisset.

Ibid. Sæpè recusatos Parthos duxisse triumphos] Sic vulgè plerique. sed si sequendus Palatinus, faciendum parcus, sententiâ non obscurâ. cerè illud Parthos planè falsum. quando enim tunc superatus Parthus? itaque inducatur. In omnibus mss. Et omnis cuspis extat parcus. neque idem vetustiores tò recusato

NOTÆ

AD

LIBRVM X.

EPIG. III. Constatè gratis cum silen-
tium possit.] *Leſio hæc debita Britan. &
Palat. nam prius legebatur, Cùm stare gratis
cum silentio possim. quod tamen non viguisse suo
Callierini, hauriamus ex Notis eius, nostram represen-
tantibus scripturam.*

*Epig. V. quod possit dicere vita: Meum est.]
Si cui illud vita displicet, si nōrit pro eā facere locum
alterum Epigrammatariū lib. XII. Epig. LVII.*

— negant vitam

*Ludimagistri mâne, nocte pistores.
nec abit nimium lib. VI. Epig. III.*

Agnoscat mores vita, legatq̄ue suos.

Libro quoque I. Epig. XLIX.

Non impudenter vita, quod reliquū est, petit;

Cùm fama, quod satis est, habet.

Cicero etiam lib. III. ad Quintum Fratrem Epist. I.

Quod me cohortaris ad ambitionem & ad labo-

rem; faciam equidem: sed quando viuemus?

Hæc quoque pertinent illæ Inscriptiones; una paginâ

DCIX, 3:

AMICI DVM VIVIMVS, VIVAMVS:

altera pag. DCCLXI, 2.

VITA DVM VIVIS, VIVE. &c.

Epig. XI. Qui donat quamuis plurima, plura

negat.] Mirum ni acumen istud hausit à Tacito. is

enim lib. XIII. Annal. Sed Agrippinâ non his in-

strui cultus suos, sed ceteris acceri proclamat, &c.

Videatur & Plutarchus in Quæstione illâ Rom. Cur

donationes inter maritū & vxorē interdictæ sint.

Epig. XII. permitto libenter.] Ita hercle, hæc

130 NOTAE IN MARTIALIS
scripturam plurimis exemplis firmavi in Suspicionibus:
inter qua ista: Ovidius lib. 1 v. *Metamorph.*

— tellure repulsum (stem,
Tollit onus plaustrum: quod ne permittat in ho-
Ipsa facit grauitas. Iterum:

Immanem scopulū medias permittit in vndas.
Quapropter ubi agitur de *Anteo* lib. 1 v. *Metamorph.*
— morientis in artus.

Non potuit nati Tellus submittere vires,
ne refugiamus reuocare omnium serē miss. lectionem, pec-
mittere vires. Reposui eam vocem aliquoties Seneca
Philosopho; iniurięque adhuc periclitatur apud *Taci-
tum* lib. 11. *Annal.* Adegit Parthos mittere ad Prin-
cipem Rom. occultas preces, quis permitti Meher-
datem patrium ad fastigium orabant. Sed nec re-
tē illud *Siliū* lib. xv. *Punicorum*, vers. 631.

— iam tela bibunt permessa cruorem,
mutatum it *Modius* in præmissa.

Ibidem *Liuebitque*] Non quia nigrior rediret, ut
videntur sentire neoterici *Notatores*, sed quia cum co-
lorem contraxerat vitā tranquillā, minimęque seruiti.
Eodem modo *Palatini* inuidebāt *Lucifuga* illi, qui exclamabant:
O Vacia! solus scis viuere, *Seneca* *Epist.* LV.

Epig. XIII. Candida *Serini* rūpant *crystalla* trien-
tes.] *Calore* scilicet suo, *nofter* lib. IX. *Epig.* LXXIII.

Rumpis & ardenti madidas *crystalla* *Falerno*.
Nihil est ineptius, quā alias adhuc aucupari inter-
pretationes cum nuper-natis *Commentatoribus*.

Epig. XV I I. *Saturnalitio* *Macrum* fraudare
tributo.] *Locus* iste lucem dabit & accipiet ab *Seneca*
verbis lib. VI. *Benef.* cap. XXXVI I I. *Oprant*
ergo, non tantum ut accipiant, quod turpi seruitu-
te meruerunt, sed etiā ut tributo graui liberentur.

Epig. XX I V. Sed vitæ tribus aureis peractis.] *Illud*
tribus aureis, nauici non est. nihil apertius eo, quod ex-
tat adhuc in *vert. edd.* & diuinē interpretatur ad *Ma-
niliū* *Scaliger*, tribus arcis.

Ibid. Post hæc tempora &c.] *Expensis* variis codi-
cum lectionibus, conieci legendum:

Post hunc Nestora, nec diem rogabo;

Et adhuc placet. ei tamen confirmande adiciatur licet
 Epigramma Antipatri Græcum, quod visitur lib. 1.
 Antholog. cap. XXXIV. nec aliter ferè locutus est
 noster lib. 11. Epig. x11.

Te potare decet gemmâ, qui Mentor a frangis.
 etiam lib. 11. Epig. xxix.

Quæque Tyron toties epotauere lacernæ.
 Sic & Iuuenalis Sat. x11. vers. 128.

Viuat Pacuius, quæso, vel Nestora totum.
 Epig. XLIV. & Nomentana relinques Otia?]
 Preposuerim Palat. scripturam, relinquis.

Epig. LXII. Idus dormiant in Octobris] Non
 displicet lectio Palat. Octobres.

Epig. LXXXIX. Iudice conuictas non dubitante
 Deas.] Acquisuerim potius scriptura veterum editio-
 num, quæ & in aliquot mss. coniunctas.

Epig. xc. Ligella] Palat. noster Ligeia, ut forsitan
 eadem sit cum illâ, cuius meminit lib. x11. Epig. v11.

Epig. c11. Municipes angusta mihi quos Bil-
 bilis agri Môte creat.] Postremus Commentator reuo-
 cat angusta; mutatque illud agri in alto. sed ubi quæso
 liber (præter eum quæ laudat ad oram Iunius in quo he-
 reat illud alto? deinde an nō tunc perit lepida illa Poëtæ
 figura, quæ affirmat municipes suos nō natos ex agro, sed
 ex môte? At inquit: parua gratiâ à popularibus iniret,
 si vocaret patriâ agri angustam. quasi scilicet ager etiâ
 ipsi accresceret, si eâ mētiretur agri angustam? nimirû
 laus illa putidissima est, quæ repugnat veritati: malit-
 que turpis aliqua, vocari deformis, quàm audire Hele-
 na, & c. denique, quidnâ præconiū est in nomine proprio?
 ut nihil aufert, ita etiâ nihil cōfert. Id sanè ex vero sensit
 D. Augustus; de quo sic Suetonius cap. v11. Sed & à
 M. Antonio in epistolis per contumeliâ sæpe Thu-
 rinus appellatur: & ipse nihil amplius, quàm mi-
 rari se rescribit; pro opprobrio nomē prius sibi obi-
 iici. Et verò toto hoc Epigrammate nihil est quod pro-
 priè faciat ad honorem municipum suorum: clausula verò
 aperte mordet; quasi indicet, metuere se, ne excipiat
 pro merito. eaq. propter ipsa etiâ mihi semper plus quàm
 suspecta fuit; cum alioqui verbis præterea agerite quid
 resiperes.

Epig. CIV. comes, i, libelle Flauo] Ita nomen hoc exprimitur, & hoc uersu, & duodecimo sequenti codd. nostri omnes. ideoque non est admittenda audacia eorum qui substituunt Flaccum. haud tamen etiam hic Flauus erit Alphius ille cuius meminit acclamator Seneca, sed alius quis.

NOTÆ

AD

LIBRVM XI.

EPIGR. X. Clarus fronde Iouis.] Non ideò sic dicitur Memor, quòd pœtis ponerentur imagines honorate, ut uoluit recens Censor: sed quia uicerat agone Capitolino, quemadmodum & Collinus lib. V. Epig. LIV. at rale nibi singulatim de eo scriptum: quid tum? quin tu ipse probes potius, quercu coronatos fuisse omnes quibus honor datus imaginis.

Epig. XXI. Quam quæ Delphitico, &c.] Non satisfacit mihi explicatio Calderini. & variant mss. nam quart. de physico. Palat. de phthifico. & habeo sanè quibus ultimum istud tucar.

Epig. XXI. nec in clarâ balnea luce placeant.] Quia accedebat ad verpos. quod & intellexit Cesar de adolescentiâ Germanorum, lib. V. De Bello Gall. cap. XXI: Qui diutissimè impuberes permanserunt, maximam inter suos ferunt laudem: hoc ali staturam, ali vires, neruosque confirmari putant. Intra annum verò XX. feminae notitiam habuisse, in turpissimis habent rebus. cuius rei nulla occultatio: quia & promiscuè in fluminibus perluuntur, & pellibus, aut paruis rhenonum tegumentis vtuntur, magnâ corporis parte nudâ. quam interpretationem ante plures annos ita adprobauit V. C. Andrea Schotto, ut eam nuper Observationibus

EPIGRAMMATVM LIB. XI. 133
bus suis immiscuerit. [lib. 11. cap. x11, sub finem.]

Epig. xxv. Ad Labullum] Palat. Fabullum
heic agnoscit, non Labullum.

Epig. xxi. Inuasit medicus sicâ phreneticus] Palat. medicina sicâ: ex quo fiat facile,

Inuasit medicus Näsica phreneticus
quod verius putem.

Epig. xxxii. Ut condat.] Non abhorreo ab
scripturâ Palatini; in quo, Ut credat. Versus autem
sequens in eodem, non abit à vulgato:

In ruta folium capelliana.

Epig. xlv. Bruto Consule natus.] Ferè malim
tum Palat. notus; ut iam tum grandior fuerit.

Epig. lxi. Rara vel æterno.] Cum proximè
præcesserit rara, iam ferè malim cum Iunio Rura; ut
intuat & Georgica scripsisse.

Epig. lvi. fractâ facit vrceus ansâ.] Pau-
periorum est uti adhuc suppellectili mutilâ ac curtâ.
quod dico, ne cum recentissimis Commentatoribus sit-
rem faciamus hunc Chæremona. consulatur vel noſter
lib. xii. Epig. xxxii, & alibi.

Ibid. eadem nocte dicque toga.] Vestimenta ve-
teribus etiam in vsu de nocte, pluribus ostendi in Su-
spicionibus ubi & locum Senecæ restituo, ciclis stram-
mentis, Epistolâ lxxvii.

Epig. lxi. marmoreamque putes.] Malim
sequi Palat. in quo, marmoreâ mve.

Epig. lxxvi. cras mihi natus eris] Longius
huc accersunt sua neoterici Commentatores. ego sim-
plicius putar. m, auctorem malle se postero die imitari
quàm priore, ob turbam, &c.

Epig. xc. Dispeream, si scis.] Palat. nisi;
Britannicus ni. quod examinent alii; nam mihi ma-
ioris videtur acumini, quàm alterum.

Epig. cv. Albi Maxime, si vacas habere.]
Proba lectio; habere enim notat auere; atque, si
potes ferre, ut te inter postve alios salutem. Sic lib. 1.

Epig. liv.

Si quid, Fufce, vacas adhuc amari.

NOTÆ

AD

LIBRVM XII.

EPIGR. X. & tamen captat.] *vacula & non*
visitur in Palatino; malimque abesse.

Epig. XVI I. per niueam.] *Ita nō post.*
comparetur ad alia loca; & redi, si lubet, ad
Epig. XC. lib. IX. & lib. V. Epig. LXIV.

Epig. XVI I I. Clamosâ, Iuuenalis, in Subur-
zâ.] *Officio tuo scilicet demeriturus Stellam, cuius ades*
eò loci; ut patet ex libri huius Epigrammate III.

Ibid. Aut collem dominæ teris Dianæ.] *Saluta-*
turus Suram, cuius ades ibi collocat noster lib. VI.
Epig. LXIV. quem cur Commentatores nuperi Pal-
furtium potius faciant, quam Licinium, nihil video
causse.

Ibid. Ingenti fruor improboque somno.] *Non*
satisfacit mihi illud Ingenti; malim Vrgenti. Pa-
latinus retinet, Ingentis; unde extricari posset Lu-
gentis; tamquam hereditatem morte suorum adepti
profundius dormiant. sed videter coactius, quam ut
etiam placeat. Forsan latet vox que notet aut solum
dormisse, aut non inquietatum strepitu turbæ in suam
rem occupata, &c.

Ibid. Læuis ponere &c.] *Ad cutem tonsus, inter-*
pretantur Neoterici. insicetè, meo iudicio. Vult po-
tius, nihil adhuc ei fuisse lanuginis; quemadmodum læ-
ues pueros posuit lib. XI. Epig. XXI I I.

Epig. XXX I. clusis anguilla domestica lym-
phis.] *Vult Palatinus reponamus, Nymphis.*

Epig. LV I I. Tritum nitenti fuisse verberat
saxum.] *Palatinus veste; forsā voluit vecte.*

Epig. LX I I. Et pater & frugi.] *Non solum*
Grammatici reiciant, nescio cuius, Et paterâ, & frugi,
sed & eorum discipuli; nullo enim modo coherent prio-
ritus.

EPIGRAMMATVM LIB. XII. 135
ribus. nimirum liberalitas a' erat eis quibus liberi. un-
de noster lib. v i. Epig. xxv i i.

Cæcuba non solos vindemia nutriat orbos:

Possunt & patres viuere, crede mihi.

addatur Epig. huius libri L i i i. ubi loco Paterne, repo-
sui ex fide membranarum patere. Sed quid? quod ego
manu dono dexterâ. Commentatores excipiunt sinistra;
malintque glandes suas pra nostris frugibus. imò ut
eis ego aliquid potius debeam, quàm ipsi nobis; editione
mea Martialis relicta, quæ veram præfert lectionem,
Notis inhaerent, typhotharumque sphalmata mihi adsi-
gunt; ut ille qui in Curis secundis, enterolicum ceu
nostrum notat, Epig. L x x. huius libri; cum disertè
textus habeat enterocelicum. Sed valeant eiusce
note Racematores; suæque scabici nil timeant ab un-
guibus meis.

Epig. L x x. patruo venere trecenta.] Sic Pala-
tinus noster: cui si attendisset paullulum ille, qui mei
non meminit, nisi cum carpit, numquam dixisset, Apro-
per irrisionem diuitias tribuere Martialem, quasi diues
factus fuisset nummis trecentis. At quomodo quæso
tali pecuniâ comparet sibi Aper diatreta, quomodo
quinque comatos? Vult potius auctor largius potasse in
balneis Aprum, ut ostentaret pretiosam supellectilem,
pretiosam familiam, aliâque. Lucem loco dabit Epi-
gramma L x x i x, libri v.

Vndecies vnâ surrexti, Zoile, cenâ; &c.

Epig. L x x i v. Cum tibi Niliacus portet cry-
stalla cataplas;] Non displicet Palat. Dum tibi
Niliacus portat; ut innuat iam classem fuisse in ma-
ri, quæ ei suppedicaret crystallina.

Epig. x c i i i. Mæchus protinus] Malim
cum Palatino, proximus; vel propter statim, quod se-
quitur versu sequenti.

Epig. x c v i. sollicitetque] Præstat sollici-
tete, ut est in Palat.

N O T Æ
A D
LIBRVM XIII,
SEV
XENIORVM.

EPIGR. LI. vel massa licebit.] *Apoge hinc massam, interpretationesque eius inspicetas. scribamus cum Palat. missa, sententiã valdè perspicuã.*

Epig. LXXIV. Dulcia defectã modulatur] Non de nihilo est quòd fruet Palat. deficient.

Epig. LXXVI. Vium da mare.] Satis capio leporem epigrammatis; sed forsã magis se dissunderet, si literã mutatã fieret vinum. Verum de eo viderint Apicii nepotes. Palat. profecto non nimium abit à tali scripturã; habetque præterea versu præcedenti aucto, non aducto.

Epig. LXXXIX. Veni modò concha Lucrino] Præfert ms. Palat. Lucrina.

Epig. LXXXI. æquoreis qui venit obesus ab vndis.] Non vacat adire macellum, & cupediarios. itaque si quis ita otiosus est, ut his illi vacet, sciat legi in Palatino, adesus.

Epig. LXXXV. sint lauta licet.] Aliud vult Palat in quo, pauca.

Epig. LXXXVI. laneus Euganei.] Dicam quod quotidie video. Carpos & lucios cum immitto salientibus aqua frigidioris, intra x. diem fiunt supra cutem quasi lanei; villos certè exhibent toto dorso notabiles colore cineritia: ii præsertim, quos piscatores vendunt familie mee pro Rhenanis, cum sint lacustres. faciatne istud Martialis interpretando, diiudicent quibus palatum sapit.

Epigr.

Epig. LXXXIX. si quid me iudice certum est.] Ita locutus & noster lib. IX. Epig. XLII. me quoque iudice verum est.

Epig. CX. Expressit mustum Consul.] Etiam Palatinus habet mustum: rectè; ut velit eius fuisse maturitatem, ut adhuc suo anno inde biberis Consul.

NOTÆ

AD

LIBRVM XIV,

SEV

APOPHORETORVM.

EPIGR. VII. Quod minimos cernis] Cum non assequer vulgatorum verborum sententiam, rescripsi pro nummos, minimos; quomodo fortè restat in Palatino nostro. Optimè, inquam. Hinc alibi:

Raptim scribere, sed Vitellianis:

lib. II. Epig. VI.

Epig. XXVII. In Pompeiano tectus spectabo theatro.] Vim verbis meis infert, qui prodit me pro tectus rescribere te cum. numquam id profectò factum. adcantur modò Nota mee, vel ex primâ editione.

Epig. XXXVI. Texantur reliquâ tecta] Palat. noster, Texantur cetera.

Epig. LIII. Si tibi purpureo &c.] Ms. noster, puluereo. quod versabunt in omnes partes qui volent.

Epig. LXV. hinc habitare potes.] Reponendum potest, quamvis in Calderinianis aliisque compareat prius.

138 NOT. IN MART. EPIGR. XIV.
Epig. CLVI. mensa vocat.] Præposuerim Pa-
latinum, citat.
Epig. CLXI: 1. Splendida cùm volitent.]
Emendandum auctore Palat. volitant.

APPENDICVLAE NOTARVM
IANI GRVTERI
IN MARTIALEM

FINIS.

IOSE-

IOSEPHI SCALIGERI

*Auctoris
Dannati*

IVL. CÆS. FIL.

DIATRIBE CRITICA; *opus pms.*

Qua

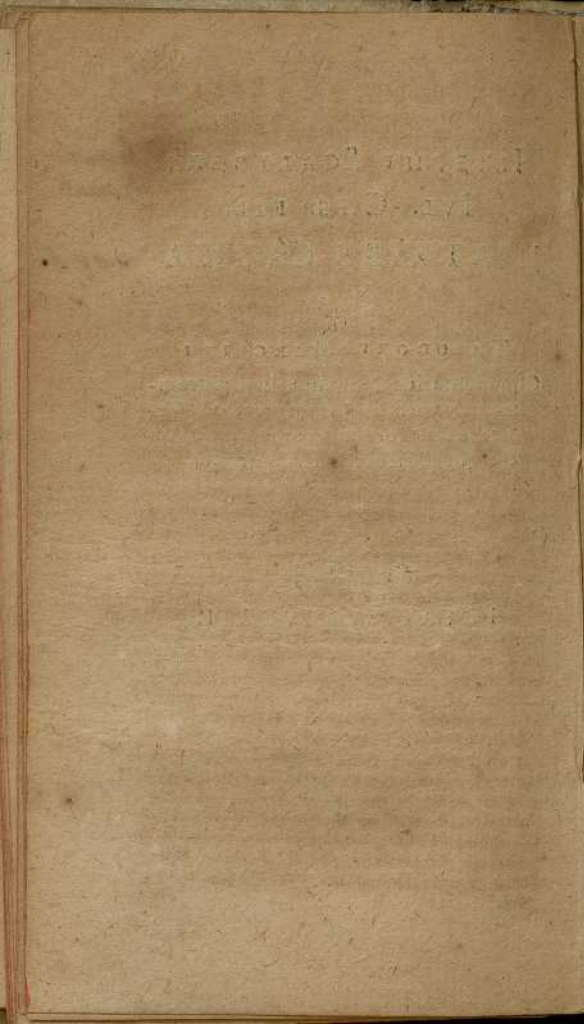
THEODORI MARCILLI

Commentarius Notæque in Epigrammata de Cæsaris Amphitheatro & Venationibus, ordine expunguntur, Auctorque pluribus locis illustratur.

Ex Museo

PETRI SCRIVERII.

IOSEPHVS SCALIGER

PETRO SCRIVERIO suo

S. P. D.

NVDIVS SEKTVS, quum de Interpretibus Martialis ageremus, mi Scriueri, multa de ineptiis & fastu Theodori Marcilii inter alia disseruimus. Hortabarq. te ad refutationem illius arrogantissimi pariter & imperitissimi Commentatoris. Sed tu causatus nescio quæ friuola, à nullo alio quàm à meipso hoc fieri posse melius aiebas. Quare diebus hisce feriatis subsidium aliquod tempus nactus, Diatriben hanc carptim exaravi de ineptiis, barbarie, inscitia & arrogantia Ludimagistri. Equidem testor, nisi ipse Marcilius nullius viri docti rationem haberet, & omnes primæ notæ Scriptores derideret, me nihil de eo dicturum fuisse, sed vanissimi hominis petulantia coactum, eius barbariem & inscitiam omnibus prodere. Rideámne igitur an deplorem inane Pædagogorum cymbalum, dubito. Sed rideam, optimum est

Saturnalibus optimo dierum.

Et primò barbariem morum, qui dissimulat vnde profecerit; eos, quibus plurimum debet, & quibus præeuntibus multa didicit, inciuiliter & iniuste carpat: deinde barbariem in locutione, & obsolete antiquitatis febriculosam affectationem. qualia illa: *Faruellus, propriatim, fortean, nec rectè, Romanicè, rescribillare, rectè ritèque, stultule*: & aliæ eiusmodi, vt Augustus loquebatur, fœtutina. Itaque sic se comparauit, vt etiam si velit, ne tria quidem verba Latinè possit dicere. Præterea Martialem semper *Coquum* vocat, quasi id necesse sit, quia legitur in Lampridio imò non debuit ita vocari, nisi causam nominis sciamus. Deinde Quidium in libro primo *nequicis*, non de arte.

Novi

Novi Romani, pro Constantinopolitanis. Eriam docti, qui sciunt Constantinopolim *véar P'óplis* dici, hærebunt in primo coniectu oculorum. Sic Ovidius lib. 11. *Mutate forma*: & alia per plurima affectationis pædagogicæ dehonestamenta. Sed hæc nihili sunt, & possunt dissimulari præ inscitiam eius: quæ tanta est, vt miret hominem tot auctorum lectione nihil profecisse. Sed tempus est equos de carceribus emittere.

Primum (pag. v.) de *Pancarpo*, de quo ante eum docti verba fecerant, quam ineptè locum Augustini accipit, libello quo respondet Secundino Manichæo (cap. XXI I I.) Vbi *concarpum*, & *comparcum* imperiti librarii fecerunt ex *omnicarpum*. Ipse vult Augustinum alludere agnominacione ad *Pancarpum*. Itaque vbi imperiti fecerunt *comparcum*, aut *concarpum*, corrigendum *Pancarpum*. *παρὰ τὸ πᾶν καὶ τὸ κείρο*. Quod tamen verbum nos confidenter negamus Græcum esse, quamvis analogicè compositum. Præterea Augustino nunquam potuisse eius verbi in mentem venire, qui in omnibus scriptis suis palàm profiteretur se nescire Græcè: tantum abest, vt verbum nihili ipse confingere voluerit: quod nemo vel Græcè peritissimus agnoscat, non magis quàm *παρκεκαρμύρος*. quod nihil aliud quàm inscitiam Hellenismi, cuius tamen se primarium venditat, arguit. Porro non consuluit librum Augustini. Hoc manifestò colligitur ex eius hallucinatione. Sed locum ita, vt ab aliis productum reperit, emendare conatus est, non adhibito in consilium Augustino ipso. cuius hæc mens est: *Pancarpus* est compositum ex duobus Græcis, idque est *omni fructus*. Iam vertamus Latinè; prius membrum, id est *πᾶν* in *omne*, tota compositio erit Latina, eritque *omnicarpus*. is, inquit Augustinus, est Deus vester, ô Manichæi, *omni feritate descriptus*. At scioli, quum lectionis compendium *Oïcarpus* assequi non possent, ex eo *Concarpus*, alii postea *Comparcus* fecerant. Vides quàm argutè luserit

rit Augustinus in Deum Manichæorum: quod factis est ad eludendum phreneticum illud *παράκαρτον*. quod quis Græcè doctus intelligit?

Quod de *parabolanis* (pag. vi.) dicit, melius explicat Commentarius noster in Manilium, unde dissimulat se accepisse.

EPIGRAMMA I.

Barbara Pyramidum sileat miracula Memphis,
 Absidius iactet nec Babylona labor:
 Nec Trivia templo molles laudentur honores,
 Dissimulæque Deum cornibus ara frequens.
 Aere nec vacuo pendentia Mausolea
 Laudibus immodicis Cares in astra ferant.
 Omnis Casareo cedat labor Amphitheatro:
 Unum pro cunctis fama loquatur opus.

Quid meruit, quod *barbara* coniungit cum *Memphis*, non cum *miracula*? Itaque hoc modo regia non referetur ad *miracula* in illo: (lib. viii. Ep. xxxvi.)

Regia Pyramidum, Casar, miracula ride.

Inepti commenti ineptam rationem reddit. Oro tamen Lectorem, ut risum tantisper abstineat, dum ille rationem reddit, quare *barbara Memphis* dicitur: quia, inquit, non debet loqui. Barbari enim sunt ἀφῶνοι. Itaque miseræ Memphidi indicit silentium, & omnes barbaros vult esse ἀφῶνους. Vapulet ergo Homerus, apud quem βαρβαροφῶνους legimus: quomodo ἀφῶνοι sunt, si βαρβαροφῶνοι?

Sed longè acutius, quod τὸ *sileat* refert ad ἡχά, quæ erat in Pyramidibus. Atqui Memphis iubetur silere, quæ non habebat illam ἡχά. Quid dicet acutus Interpretes?

Cognatum huic somnium est, quod τὸ *iactet* refert ad epitheton Babyloni attributum. *ἰατρίστος* enim à nescio quo dicta. Absque illo epitheto foret, non imperatum illi esset silentium.

Absidius

Afiduus labor.) De hoc loco ignoscamus illi: quia alios socios habet erroris; qui quamuis moniti, aut vero conuicti, nunquam pertinaciter finem faciunt. Quantum enim hallucinantur, qui per *afiduum laborem* muros Babylonis intelligunt! *Afiduum* est, quod semper est in motu, neque finem habet. Si igitur *afiduus labor* est opus murorum Babyloniorum, ergo nondum finitum erat opus. Quomodo opus nondum finitum laudari possit, non video. Atqui luce clarius dixit, *neque homines afiduo laborent in laudanda Babylone, neque Cares immodici sint in extollendo Mausoleo.* Nam *afiduus labor* laudandi intelligitur; non autem edificandi, ut ineptissime exponitur: quemadmodum infra *immodice laudes* dicuntur. Et quum hæc tam clara sint, ut pertinaciter oculos perstringant, quid causæ dicam, homines ἀπειν λύχρον ἐν μεσημέρεια. Iam Turnebus hoc indicarat, (Aduersar. lib. xvii. cap. 11.) & merebatur assensum apud æquos lectores. Non assecutus est. Non sunt æqui lectores.

Quæ de *mollibus honoribus* dicit, merebantur a lapas Panniculi, nisi aliò properandum esset. Iamdudum correximus, & tibi, mi Scriueri, aliisque amicis legendum indicauimus, *Iones* pro honores. qui *Iones* compendium putarunt, pro eo honores interpretati sunt. Inepti homines! Hæc correctio expressa nobis est in Græcis nostris, & eludit omnia somnia, quæ olim docti, & nuper indocti in illum locum de *honoribus mollibus* effuriuerunt. Quas nugas refellere, est bonas horas perdere.

Hoc verò non est de triuiali monetâ, quod templo pro templo à Martiale dictum vult. ut illud *μητέρι μοι λιχῆρες*, id est, *μητέρι μὲν*. Itaque secundum hanc doctrinam apud Demosthenem quod occurrit *τοῖς, ἐν γινώσκῃ μοι ἄ νόμον*, erit *ἄ νόμον μὲν*, & ex Demosthene Solonem faciemus. Vel, inquit, *templo ἐν λιχῆρας* pro eo quod est *cum templo*; ut illud, *omnibus armis*, id est, *cum omnibus armis*. Sed ignoscat mihi Magister, in hac figurâ

non casus substantiui solus hoc facit, sed pronomen *αὐτο*. hoc enim accedens habet vim coniunctionis *σου, αὐτοῖς ἀνδράσιν, αὐτοῖς ὄπλοις*, hoc est, *σου ἀνδράσιν, σου ὄπλοις*. Apud Virgilium verò *ἑ* omnibus eandem vim habet: sine quo nihil tale esset. Itaque omnibus armis, est simpliciter pro eo, quod est, *cum armis*. Mirum est acumen Censoris.

Omnem verò subtilitatem (pag. x.) superat consideratio intentionis Martialis super laudibus Amphitheatri. Certè quantum est Criticorum, Grammaticorum, Rhetorum, nunquam hoc animaduertissent. Laudat Martialis Amphitheatrum *δοτὸ τῶ ἰσχυρότε*; ideò dixit *labor*: ab altitudine; ideò *pendentia Mausolea*: à miraculo; vnde *Pyramidum miracula*: à structurâ; inductione à rebus singulis ad vniuersam, propterea intulit *omnis*. Vapulate omnes Interpretes, qui nunquam talia aduertistis. Itaque septem mundi miraculorum conditores, quanquam diuersis temporum interuallis vixerint, nihilominus tamen conuenerunt in vnum, capita contulerunt, hoc solo fine construxerunt illa immania opera, vt vincerentur à singulis partibus Amphitheatri, quod tanto post illos tempore à Tito extractum fuit. Sed hoc nihil est. Prodeat Vitruuius & Architectorum natio: nunquam prestabunt, quod nos monet Magister: vt construant *Mausoleum eo artificio, vt quamuis sit columnis subnixum, tamen sine fulmento videatur suspensum in aere*. Itaque columnæ illæ sunt *λόγῳ θεοφθίλῃ*. Architectura mira est. Quid dices de Astronomiâ, Epigrammate sequenti?

EPIGRAMMA II.

*Hic ubi sidereus propius videt astra colossus,
Et crescunt mediâ pemat a celsa viâ;
Inuidiosa feri radiabant atria regis,
Unâque iam totâ stabat in vrbe domus.
Hic, ubi conspicui venerabili Amphitheatri
Erigitur moles, stagna Neronis erant.*

Hic ubi miramur velocia munera thermas,

Abstulit miseris cæca superbus ager.

Claudia diffusus ubi porticus explicat umbras,

Ultima pars aulae deficientis erat.

Rediit Roma sibi est: & sunt, te preside, Casar,

Deliciae populi, quæ fuerant domini.

Mira, inquam, Astronomia! *Colossus propius videt astra*: quia Sol & Planetae βλάπτειν dicuntur. Verum est hoc canere Manilium, & exquisitè disputatum à nobis in Commentario. Sed quid tum? Volebat nos nescire sese esse astronomon. Et Architecturam, & Astronomicen longo interuallo superat eius Mechanice. Non repero de Mausoleo columnis λόγῳ Στεφανίου suspensio. De quo satis dictum iam antea est, ad Epigramma 1.

Et crescunt mediâ peggmata celsa viâ.) *Peggmata* ex sententiâ Magistri non sunt apud Martialem contabulata, aut contignationum lignearum fabricæ, vt hætenus inepti Interpretes exponunt. Quid ergo? *Peggmata* sunt Colossus. *Et crescunt*: quia prope Clivum. Et alia, quæ miraculo suo perstringunt mihi animi oculos, vt acumen Magistri cernere non possim.

Producâmne interpretationem verborum Luciani? (pag. κ ι ι ι.) an imperitiam? *Vegrandes, μεγάλας.* Varroni & Ouidio contra *Vegrandia farræ.* an ineptiam? *popellum, πλάτος.* *κατασκευασίῃ, domi seruantem.* Itaque, quantum video, non solus Sannio *seruat domi.* ἐμπολιβόβητος, quorum *subinde res publica.* Quid verbis opus est?

— nil non laudabile vidi:

Magnus ab integro sæclorum nascitur ordo.

Quis non stupeat ad hæc miracula?

Stabat in vrbe domus) Inuidiosè dictum vult: quia domus Neroniana totam fere vrbe occupabat. Ergo (lib. viii. epigr. 21.) *Stat caper in phialâ,* occupat totam phialam, neque relinquit locum patergis, ne ipsi quidem Cupidini, nisi insideret eius tergo.

Te prasido) Quia Cæsar, inquit, præses spectaculorum. Pareamus Magistro: & dicamus Domitianum, quum reuocaret Legem Iuliam, & edictum faceret de non castrandis pueris, præsedisse ludis. Ita enim accipiendum fuerit (lib. vi. ep. 11.)

Nec spado iam, nec mæchus erit, te prasido, quisquam.

EPIGRAMMA III.

Quæ tam seposita est, quæ gens tam barbara, Cæsar,

Ex quâ spectator non sit in urbe tua?

Venit ab Orphæo cultor Rhodopeius Hæmo,

Venit & epoto Sarmata passus equo,

Et qui prima bibit deprensi flumina Nili,

Et quem suprema Thesynos unda ferit.

Festinauit Arabs, festinauere Sabæi,

Et Cilices nimbus hic maduere suis.

Crimibus in nodum tortu venere Sicambri,

Atque aliter tortis crimibus Ethiopes.

Vox diuersa sonat: populorum est vox tamen una,

Cum verus patria diceris esse pater.

In urbe tua) Quia Roma urbs Domitiani, quam penè totam inflaurauerit incensam à Nerone. Valeant omnes igitur Scriptores, qui apud Imperatores de Urbe verba facientes *Urbem tuam, Urbem vestram* dicunt. Valeat Inscriptio vetus Romana:

Ad portam Esquilinam:

Imp. Cæs. M. Aurelius. Antoninus. Pius
Felix. Aug. Parth. Maxim. Brit. Maximus.
Pontifex. Maximus. Aquam. Marciam. variis. kalibus. impeditam. purgato. fonte. excisis. & et. perforatis montibus. restituta. forma. adquisito. etiam. fonte. nouo. Antoniano. in sacram. urbem. suam. perducendam. curauit. Imp. Titus. Cæsar. Diui. F.

Vespasianus. Aug. Pontifex. Max. Tri-
bunicia potest. IX. Imp. \overline{XV} . cens.
col. \overline{VII} . defig. \overline{VIII} . riuom. aqua.
Marcia. vetustate. dilapsum refecit
et. aquam. quæ. in vsu. esse. desie-
rat. reduxit.

*Gruterus Inscript. pag. C L X X V I. ex Smetio,
qui vidit.*

Et qui prima bibit deprenti flumine Nili.) Fac præ-
co audientiam. Audite, quæ nescitis, quæ nunquã
audiuistis ! *Iucundè scilicet Nilus bibitur: quoniam
aqua eius dulcissima.* Non mirum ergò, si Hora-
tius dixit *Rhodani potor* : quia Acelatenses nullam
aliam aquam bibunt, quàm Rhodanicam. Sed
quid faciemus Sicambri & Francis non video,
qui *paludes* quoque *Rheni bibere* dicuntur apud Si-
donium, quas nullus Gelder aut Hollandus yn-
quam gustauit.

Liberalis est: promit thesauros de penu pecto-
ris sui. Si quid enim exquisitum *εραυβωσαντο*, hoc
nò inuidet lectori: vt (pag. xv i i.) de simulatibus
inter Sallustium & Ciceronem, quas veras probat
ex Hieronymo. Itaque debebat adicere Paul-
lum Apostolum scripsisse ad Senecam : quia id
credidit Hieronymus: & sexcenta talia, quæ Hie-
ronymus facile persuaserit Lectori magis credulo
quàm erudito.

Cilicum pomaria (pag. xv i i i.) pro *hortis pensilibus
Babylonie* : quia Media fuit pars Cilicia, quæ po-
stè à Assyriis subiugata. Ergò *Cilicum pomaria*
sunt *horti pensiles Babylonia*. Præter acetum syl-
logismi, est quod sapor interpretationis tibi sali-
quam moueat. Locus est lib. viii. Ep. xiv.

Pallida ne Cilicum timeant pomaria brumam, &c.
Martialis ait in ædibus amici sui pomaria intra
munimenta vitrea contineri diebus hibernis, nò
lædantur à frigore. Itaque amicus ille, vt vult
Magi-

Magister, est dominus horti pensilis babiloniae: quia Cilicia pars Mediae. & alia quæ non possum colligere per imperitiam meam. Nam ille felicitus hoc dicit, quàm ego. Sciendum verò, quicquid illi inter legendum occurrit, quod aliquâ animaduersione dignum sit, id eum statim arripere; & quod aliàs dixi, vnde acceperit, dissimulare. quod illi accidit in hoc loco Martialis: ad quem quum Calderinus admoneret ex Plinio de hortis ambulacilibus, qui rotis impositi proferrentur in apricum, & tempestatibus hybernis recondenderentur sub testis, id ille ita accepit, tanquam ad hunc locum Martialis faceret: quum tamen nihil tale in animo haberet Martialis: vt iam ostendimus. Ibi enim *Cilicum pomaria*, sunt *mala citrea*: quæ quum primùm in Italiam translata ex Ciliciâ fuissent, agrè illud cælum tolerare potuerunt: donec assiduâ curâ illi solo & cælo familiaria fierent.

Nihil dicam, quæ (pag. ead. & seq.) de *sparsione crocinâ Theatri* interpolauit ex aliis Scriptoribus, qui meliùs, quàm ille primùm id aperuerunt.

Quid dicam de infelicitate emendationum? Nunquam magis est similis sui, quàm vbi medicas manus vlceri alicui admouet. Carnificina potiùs est, quàm medicina. Rem tibi auctorem dabo. Verba Cornelii Taciti de Sueuis: *Apud Sueuos, vsque ad caniciem, horrentem capillum retrò sequuntur, ac saepe in ipso solo vertice religant. Pro retr. sequuntur, ipse (pag. xx.) reformat retrorsum.* Dolerem certè, si hic cogeret mutare sententiam, qui de infelicitate eius correctionum iam dixi. Legendum enim *horrentem capillum retrosequus, ac saepe in ipso solo vertice religant.* Dictum *Retrosequus*, vt *utrinsequus*, *postsequus* in veteribus Glossis. Item *insecus eis* *εξσε*, in iisdem Glossis. Et qui non videt ita Cornelium scripisse, infeliciore ingenio esse oportet, quàm Correctorem. Eadem infelicitas in loco Luc illi (pag. xxx.) apud Non-

EPIGRAMMA IV.

*Turba graui paci, placidaque mimica quieti,
Quae semper miseras sollicitabat opes,
Traducta est Gyaris, nec cepit arena nocentes,
Et delator habet, quod dabat, exilium.
Exulat Ausonia profugus delator ab urbe:
Impensis vitam Principis annumeres.*

'Traducta est Gyaris) Imò Tradita Getulis, quae est
omnium scriptorum Codicum, & vetustissima-
rum editionum lectio, quam primus sollicitauit
homo paedagogicae confidentiae, & Grammaticae
maledicentiae Georgius Merula. Legit enim *Tra-
ducti Gyaris*. Si Imperatores, qui leges condunt,
legibus soluti sunt, cur non idem liceat Gramma-
ticis? Ipsi condunt canones Grammaticos, &
vbi placuit, negligunt. Vt ecce, quis Grammati-
cus canon tueri poterit *Traducere Gyaris?* quae
loquendi figura haec? Saltem dixissent *Gyaris*,
Latinè locuri essent. Sed vereor ne Latini *Gya-
ris*, non *Gyari* dixerint. Melius ergò dixissent
Traducta est Gyaren. Sic non haberet Grammati-
ca, quod expostularet. Sed non propterea ex to-
to satisfaceret Martiali. Ex ipsius verbis, non ex
iudicio Grammaticorum mentem Poëtae perpen-
damus.

Nec cepit arena nocentes) In arenam ait missos.
Ergò quae antecedunt, idem significant. Quod
verum est. Getuli enim sunt *Ἰνδοὶ ἢ λέοντων*, vt
Indi *Ἰνδοὶ ἢ ἐλεφάντων*. Quid clarius nunc?
Traditi sunt magistris leonum, vt eos leoni-
bus suis obicerent. Et quum arena non cape-
ret tantum numerum delatorum, nunc delator
habet exilium. pulsus est in exilium delator. An
non haec meliora sunt, quam sollicitissimi *τυραννο-
κτόντες* illius maledicentissimi, qui primus tam
manifestam lectionem mutare ausus est?

Exulat

IN MART. DE SPECTACVL. 151
Exulat *Ausonía*) Est eiusdem argumenti; sed
aliud Epigramma.

EPIGRAMMA VI.

*Belliger inuictis quod Mars tibi seuit in armis,
Non sari est, Casar, seuit & ipsa Venus.
Prostratum Nemees & vastâ in valle leonem,
Nobile & Herculeum fama canebat opus,
Prisca fides taceat: nam post tua munera Casar
Hac iam fameâ vidimus acta manu.*

Prostratum Nemees & vastâ in valle leonem.)
Procul dubio legendum & vastum valle. Imò to
Et iteratur: quia dicit & leonem & Herculeum
opus. τὸ τελευτῶ, & τὸ ἀνδραγαθῶν ἡγεμενον.

EPIGRAMMA VII.

*Qualiter in Scythicâ religatus rupe Prometheus
Asiduam nimio pectore paui auem:
Nuda Caledonio sic pectora prauit vrsò,
Non falsâ pendens in cruce Laureolus.
Viuebant laceri membris stillantibus artus,
Inque omni nusquam corpore corpus erat.
Denique supplicium dederat neci ille paterna,
Vel domini iugulum foderat ense nocens.
Templa vel arcano demens spoliauerat anro,
Subdiderat sauas vel tibi Roma faces.
Vicerat antiqua sceleratus crimina fama,
In quo, qua fuerat fabula, pœna fuit.*

Asiduam nimio pectore.) Alii libri nudo pectore.
ineptè: quod iteratum, quia in sequenti versu est,
Nuda pectora. Atqui non nimio pectore, dicendum
erat, sed nimio viscere. Et ita reponendum.

Sic pectora prauit vrsò) Rectè. At absurdè
quidam libri, viscera. quod iteratum ex superiore
versiculo.

Denique supplicium) Optimi sunt versus, & si-
ne quibus Epigramma hiat. Asinus verò fuit li-
brarius ille, qui & hinc luxatos aliò in sedem
K 4 alie-

EPIGRAMMA VIII.

*Dadale Lucano cum sic lacereris ab urso,
Quam cuperes pennas tunc habuisse tuas.*

Dicit Magister, hoc Epigramma de Dædalo sub-
iici debuisse Epigrammati v. de Pasiphæ: quia, in-
quit, eadem historia est, & Domitianus Dædali
historiam exhibuit. Vbi quis satis hallucinatio-
nem miretur? Nam non Dædalum volentem
exhibuit Domitianus; sed maleficum, cui nomen
Dædalo, obiecit urso lacerandum. Itaque ad
nomen eius alludit Martialis, non ad rem gestam
Dædali illius Cecropii.

EPIGRAMMA IX.

*Praestitit exhibitus totâ tibi Casar, arenâ,
Quæ non promisit, prælia rhinoceros.
O quam terribiles exarsit pronus in iras!
Quantus erat cornu, cui pila taurus erat?*

Quæ non promisit.) Quæ prælia possit ne dicam
rhinoceros, sed vlla alia bestia promittere, non
video. Magister Parisiensis: *quia, inquit, non po-
tuit à venatoribus irritari.* Ergo bestiam irritari,
est promittere prælia. Nugæ! Munerarii est pro-
mittere, non bestiae. Ideo Domitianus promisit
prælia illa, non rhinoceros. Sic infra de eodem:

Desperabantur promissi prælia Martis.

Nam promiserat Domitianus se commissurum
Rhinocerotem cum urso. Itaque audacter lege,
Quæ non promisti. Quo nihil verius. Promitte-
bant autem Imperatores edicto. Suetonius Clau-
dio XXI. *Quod vocavit Sportulam: quia primum
daturus edixerat, velut ad subitam condictamque ca-
nam invitare se populum.* Hoc igitur Martialis vult:
Promisisti quidem commissurum rhinocerotem
cum tauro: sed acriora prælia spectauimus, quam
promisisti edicto tuo.

(*Qui pila tauris erat*) Romanorum, ut puto, inventum sunt straminei homines & ferrei ad prostrandos tauros. horum duo genera. alterum, quod aculeis aut calcaribus instructum imponebatur bestiae, ut quam commoaderetur, acuminibus stimulata exardesceret, & magis effereretur. hi propriè dicuntur *ταυροκαθάπτες*, quòd tauris alligarentur. Id hodie alicubi fieri in ludicris taurorum audimus. alterum genus, quod veste rubrâ indutum obiciebatur bestiae, quo colore animalia magis efferari solent. Quum Græci proprium nomen non habeant huius posterioris simulacri stramentitii, nos in nostris Græcis *δέμαλα χοροπαζῆ* vocauimus. Hæ *pila* propriè dicuntur; quia iactantur à tauro: non autem illæ, quæ animali imponebantur. Magister, quum ex Glossario producit *ταυροκαθάπτες*, putat esse, quas hic Martialis intelligit. Quem falli, ex iis, quæ demonstrauius, apparet.

EPIGRAMMA X.

*Leserat ingrato leo perfidus ore magistrum,
Ausus tam notas contemere manus:
Sed dignas tanto persoluit crimine pœnas,
Et qui non tulerat verbera, tela tulit.
Quos decet esse hominum tali sub principe mores,
Qui iubet ingenium mitius esse feru?*

Pag. xxxi 11. In explicatione huius Epigrammatis quantû Magister veçtatur commento de *Cicuriis*, & loco Tertulliani, ut putat, à se restitutum? Pammelius ex Hieronymo rectè *Cicuria Enniana* emendauit. Qui enim aliter potuit, quum ita digito indicet Hieronymus? Neque solum Pammelius, qui fuit vir eruditus, sed & quiuis mediocriter doctus ita ex Hieronymo restituere potuisset. Sed solâ correctione non satisfactum est Tertulliano à Pammelio, nisi intelligamus, Hieronymum & Tertullianum Ironicè loqui. Nam *Cicur* non solum τὸ ἡμερον significat, sed etiam

ἀρχαῖου, ut Poëta Vetus apud Varronem, *cicur* in-
genium obtineo: Pacuvius apud Festum, *confilium*
cicur. Quia igitur frequentius erat in vſu ἀρχαῖον ἢ
ἀρχαῖος, quam ἀρχαῖον ἢ ἀρχαῖος, Ennius autem ἀρχαῖον ἢ
ἀρχαῖος acceperat; propterea Tertullianus post-
quam *Cicur* ingenia dixit, ne quis putaret acci-
piendum, quomodo vulgus solebat tempore Ter-
tulliani, adiecit *Enniana*, id est, acuta, solertia,
quomodo Ennius accepit. Quem interpretem
Tertulliani dare possumus magis idoneum Hie-
ronymo? Sed, ut diximus, Tertullianus ἐγγυ-
κλῆς accepit. Deridet enim commentum hæreti-
ci. Hæc est vera emendatio atque expositio il-
lius loci apud Tertullianum, non quam venditat
Magister: quem iugulat locum Hieronymi, qui
proculdubio allusit ad illum Tertulliani, cuius-
modi infiniti alii apud eundem Hieronymum ex
Tertulliano petiti. Quare, si, ut vult Magister,
apud Tertullianum legendum est *ingenia cicurina*,
ergo apud Hieronymum, qui vtitur iisdem verbis
Tertulliani, quod negari non potest, legendum
simplices homines, & cicurini. Atqui *cicurini* sunt
cati, solertes, acuti? Quid hic faciet Correctoris
acumen? Nam aliud sentit, imò contrarium
Hieronymus. Dolerem, quod iam dixi, dolerem,
inquam, si vnquam illi vlla bona emendatio ex-
cideret.

EPIGRAMMA XI.

Præceps sanguineâ dum se rotat versus arenâ,
Implicitam visco perdidit ille fugam.
Splendida iam vecto cessent venabula ferro,
Nec volet excussâ lancea torta manu.
Deprendat vacuus venator in aëre prædam,
Sic captare feras aucupis arte placeat.

Videamus, an Magister commentans in hoc Epi-
gramma in restituendo Varrone felicior Criticus
fuerit. (pag. xxxv.)

Viscum fugelmeamque compedem.

Hæc est lectio manuscripti Turonensis, & item Cuiaciani. Nos dicimus, quod sæpè solet, syllabam *L E* geminandam, & scribendum.

Viscum fugela lin: amque compedem.

aut, si hoc non placet,

Visuum fugai, lineamque compedem.

Nam quid lepidius, quid elegantius, quàm rete vocare *viscum fuga leporina*? Quid melius excogitari potest? At Hadrianus Iunius *fuge* mutauit in *sagenam*: quod est, tanquam si pro *Magistro*, *scarabæum* legeret. Hoc imitatur Magister, & contendit legendum *sagenam*: ita ut ipse quanquam deprauationis auctor non est; tamen velit videri. De hoc dolendum minimè est. De Iunio viro doctissimo laboramus. tum quòd *ro fuge*, in tam dissimilem, tam alienam vocem mutauerit, hoc est *sagenam*: tum quòd non aduerterit absurditatem in hoc conatu. Nam *sagenâ* lepores non capiuntur, sed pisces. *Quis hoc negabit?* Vide, quòd pruritus & cacoëthes Grammaticum impulerit, qui, ne recederet à more suo, maluit prauam correctionem Iunii sequi, & sibi attribuere, dissimulato, ut solet, hominis nomine, quàm veram sequi. Et hinc quoque est, quòd nobis gratulemur de nostro iudicio, qui profitemur illum non meliorem Correctorem esse, quàm Interpretem.

Splendida iam cessent tecto venabula ferro) Lolio victitate ait (pag. xxxv.) qui hinc legunt *tecto*. Nã quomodo, inquit, *tecto ferro venabula*, quum potius latum ferrum sit venabulorum? Rectè colligit Magister, si ita sentiret Martialis. Sed non aduerterit necessarium esse ad mentem auctoris *ro tecto*. Quando venatores referunt domum ex venatu venabula sua, ea tegunt innolucris suis. Itaque venabula, dum domi sunt, tunc dicuntur esse *tecto ferro*. Iam, ut constat ex argumento, Martialis vult referri domum, & condi venabula, utpote quorum vsus superflus sit, quum aucupium occuparit locum venationis. An non ita est? annon hallucinatur Magister? qui legit,

tecto

recte ferro. quòd profectò ego non intelligo: non ego, non alius, qui Latine intelligit. Atqui tam canebat id *Παιον* tam hinc, quam supra, ubi lepotes fagenà capiebat. Quid igitur? Latum ferrum venabuli dicit, *ὄν πέρυας ἐν χεῖρσιν ἑοῦ*. Mirum acumen! Ecce cultri longissima & angustissima lamina. aptentur illi *πέρυας*, hoc est, appendices ferreæ in commissura manubrii cum laminà. Secundùm fabricam Magistri cultri lamina, quæ angustissima posita est, latissima facta est propter alas appendices. An non maligni sunt, qui tale ingenium, tam acere iudicium non mirantur? Confirmat autem *ὁν χεῖρσιν* loco Plinii ex lib. viii. cap. viii. *Prætercunibus* (elephantis) *sagittarum venabula infigunt*. Nempe, inquit Censor, ut venabulorum, sic sagittarum ferro *πέρυας*. Quamvis *ἐπιπέρας*, tamen suspicor illum velle, quemadmodum venabula habent *πέρυας*, ita etiam sagittæ. neque profectò aliter sentit. Sed ubi sunt illæ alæ sagittarum apud Plinium? Nihil magis ab eius mente alienum. Nam clarè ait ingentes arcus statui in terrâ, qui non nisi à multis, iisdemque robustissimis & valentissimis, iuuenibus tendi possunt instat tormenti bellici, aut ballistæ magnæ. Ex quibus intentis pro sagittis venabula iaculabantur, tanquam scorpiones ex ballistâ. Quia igitur pro sagittis venabula illis ingentibus arcubus aptabantur, propterea vocat Plinius *sagittarum venabula*, id est, sagittaria venabula, *τοῦ ὄντικα ποσὶ δόλια*, quæ quare *πέρυας* habere debeant, non video. Imò tantum abest ut illæ appendices hinc locum habeant, ut contrâ impedimento futuræ fuerint ad transfigendum elephantem. Appendices enim venabulis aptantur, ne ferrum unà cum hastili aprum transadigat, & ita venator propior fiat apro, hoc est, mortì, ut à bestiâ laceretur. Hæc igitur sagittaria venabula Plinii nullas omnino *πέρυας* habent; sed longissimum, acutissimum *ῥοσάλον* ad tam vastam molem corporis transfigendum.

IN MART. DE SPECTACVL. 157
diendam. Satin' constat de acumine Magistri,
cui nemo sapit, cui omnes Scriptores, Turnebus,
Cuiacius, Lipsius, Casaubonius (quanti heroës,
Deus immortalis!) delirare videntur.

EPIGRAMMA XIV.

*Sus fra iam grauior, maturi pignora ventris
Emisit fetum, vulnere facta parens.
Nec iacuit partus, sed matre cadente cucurrit.
O quantum est subitis casibus ingenium!*

O quantum est subitis casibus ingenium! Ingenium
est $\mu\eta\chi\alpha\rho\iota\varsigma$, quomodo nos vertimus etiam. quan-
quam hic non planè est ita. Significat enim
contrarium, aut certè valdè diuersum. nempe
 $\kappa\alpha\tau\alpha\sigma\tau\omega\mu\eta\chi\alpha$. & in Epigrammate eiusdem Martia-
lis à nobis in Catalectis publicato eadem signifi-
catio est:

Hoc pretium virtus ingeniosa tulit.
Nam ibi est $\kappa\alpha\tau\alpha\sigma\tau\omega\mu\eta\chi\alpha$. Hoc notent studiosi.
Nam alibi non memini legere. Itaque ingenium
hic est $\kappa\alpha\tau\alpha\sigma\tau\omega\mu\eta\chi\alpha$, $\mu\eta\chi\alpha\sigma$, $\mu\eta\chi\alpha\rho\iota\varsigma$, & quod citra
conatum humanum accidit. quod mirum, quum
ingenium sit conatus, $\mu\eta\chi\alpha\sigma$, $\mu\eta\chi\alpha\rho\iota\varsigma$. Et omninò
quod fortunæ potius est, quàm industriæ.

EPIGRAMMA XV.

*Summa tua Meleagre fuit que gloria fame:
Quantula Carpophori portio, fusus aper!
Ille & precipiti venabula condidit vrsò,
Primus in Arctoi qui fuit arce poli:
Strauit & ignotâ spelâandum mole leonem,
Herculeas potuit qui decuisse manus:
Et volucrem longo porrexit vulnere pardum.
Præmia cùm laudis ferret, adhuc poterat.*

Primus in Arctoi qui fuit arce poli) Poëticè, in-
quit, fingitur vrsus natus inter vrsas polares, vt
hinc demissum in arenam, quemadmodum &
Leonem lib. VII. epigr. LV. An magis Her cu-
lec.

leo. Atqui duo insignia hinc somnia: prius, quod vult fictum à Martiale Leonem illum natum in celo & demissum in arenam, quum sit Nemeus Leo, de quo agitur. alterum, quod ait, fictum à Martiale è regione Lunæ demissum hunc vsam ex veterum fabulis. Vnde Seneca in Hercule Furiente:

Sublimis alius Luna concipiat ferat.

Ita Lunæ regio erit in Septentrione: hoc est, Zodiacus erit inter vtramque vsam. Hæc est astrologia summi Magistri. qui famem fastidiosi Lectoris semper reficit nouis dapibus, non enim hæc proletaria, vt ipse vocat. Nemo enim hæc antea nec cogitauit quidem. Sed mittamus nugas. Non enim ex Arcto polari decidit, vt Nemeus Leo è Lunæ regione, quod *φασίαι* Ludimagister: sed in Septentrionali terrarum parte, & climare Arctoo natum intelligit. Equis ignorat ibi vastissimos esse? Itaque legendum *in axe*, non *in arce*. *Axem* pro eminentiori parte terræ poni, aut edito loco, docemus in Propertium & Manilium. *In axe Arctoi poli, ἢ τοῖς ἀκρωτίσιν κλιμασιν.*

EPIGRAMMA XVI.

*Raptus ab it mediâ quod ad æthera taurus arenâ,
Non fuit hoc artis sed pietatis opus.*

*Vexerat Europen fraterna per æquora taurus,
At nunc Alciden taurus in astra tulit.*

*Cæsaris, atque Iouis confer nunc stemma iuuentus,
Par onus vt tulerint: altius iste tulit.*

Cæsaris atq. Iouis confer nunc stemma iuuentus Iuuenicos nõ iuuentus legendum. *Stemma* est argumentum, historia. Tertullianus libro aduersus hæreticos, cap. xxx. *Si & Apellis stemma retrahendū est, tam nõ vetus & ipse, quam Marcion institutor & reformator eius.* Vides, nihil mutandum esse: neque *schema*, neque *scamma* vllum comminiscendum. Quod valde placet Magistro nostro. cuius quæso

considera hallucinationes, Ineptias, deliramenta. Legit *Scamma*, & interpretatur *interuallum*. Quis unquam hoc audiuit, vt *scamma* esset *interuallum*? Deinde addit: *Ioui scamma est fretus*, *Cæsari scamma intermetium*. Febricitantes non ita loquuntur. Quis hæc intelligit? *Scamma est locus certaminis*. Esto, quid illi cum *interuallo*? Adducit ex Glossario: *Scama σήκωμυ, κόπρω δέτμυ*. Vult *σήκωμυ* esse septum, &c. Sanè *μήδε* est septum. *σήκωμυ* longè aliud, vt & *tirones* Hellenisimi sciunt. Est enim *staretæ* pondus, vel æquipondium. quod *Vitruuius* *facomam* Græco nomine, *metaplasmo* Latino vocauit, quum dicit (lib. IX. cap. 111.) *aurum ad facomam appensum*. Id Glossarii auctor vocat *scamam*, siue incidit in deformatos codices, siue (quod non inuitus concedam) illius æuo vulgus *scamam* pro *facoma* dicebat: & hoc certissimum est. *κόπρω δέτμυ* non est *sterquilini*, aut *fimi* specimen. quid enim magis ridiculum? sed *κόπρω* pro *cupro*, vt apud infimæ vetustatis nescio quem Græcum legere memini. *Scama cupri*, aut *æris*, quid sit, nemo nescit, qui præsertim quid sit *λίτις χαλκῆ* apud *Dioscoridem*, & *Galenum*, non ignorat. Sed hic apud Glossarii collectorem non tantum *λίτις* significat: sed etiam id quod vulgo metallarii vocant *Monstram minera*; quando gleba alicuius metalli, aut squama pro specimine adfertur: vt ex eo de totâ *arifodinâ*, quæ nondum aperta est, æstimetur. Comparentur hæc nunc cum *Magistri scammate*: patebit quantum intersit inter verum & falsum. Denique quia *κόπρω* in *κωπρω* reformat, habeat sibi totum, atque adeo nullo alio cibo vescatur, donec resipiscat.

EPIGRAMMA XVII.

Quod pius, & supplex elephas te, Cæsar, adorat;
 Hic modo qui tauro tam metuendus erat:
 Non facit hoc iussus, nulloque docente magistro:
 Crede mihi, numerus sentit & ille tuus.

Nulla-

Nullóque docente magistro) Proletariam vocat lectionem Magister. Itaque legit ullóque. Ineptissimè! Nam nullóque, ut solet, resoluendum in nec ullo. Iam proletarium erit ullóque. Indignum verò quod etiam summos viros moraretur. Nihil enim mutandum vides. Vel simpliciter nullo magistro, *δὲν κοινὸν* facit.

EPIGRAMMA XVIII.

Lambere securi dextram consueta magistri
Tigris, ab Hircano gloria rara iugo,
Sana fero rabidum lacrauit dente leonem:
Res nova, non ullis cognita temporibus.
Ausa est tale nihil, silens dum vixit in altis:
Postquam inter nos est, plus feritatu habet.

Tigris consueta) τῆ γαίης πεπρωδὲ ἰσχυρὸς, τῆ γαίης mansuetata. Est. Ergo tigris consueta lambere, erit τῆ γαίης πεπρωδὲ ἰσχυρὸς λιχμαδίη. Itane! ἐγὼ πεπρωδὲ μὴ τῆ γαίης ποιέειν. Ne Demosthenes quidem hoc unquam sciuit. Mansuetata tigris est πεπρωδὲ ἰσχυρὸς τῆ γαίης, non autem consueta. quod nihil aliud est quam participium.

EPIGRAMMA XIX.

Qui modò per totam, flammis stimulatus, arenam
Sustulerat raptas taurus in ætra pilas,
Occubuit tandem cornuto ardore petitus,
Dum facilem tolli sic elephantia putat.

In Notis ad hoc Epigramma (pag. XLIV) Eusebii verba *καρδάλων κ; διασβεγῶν ἀρετῶν* interpretatur Magister, Pardorum & omnigeniarum ursorum. imò excellentium, eximiorum ursorum. Atqui neminem Græcè peritum præ se putat.

EPIGRAMMA XX.

Dum peteret pars hæc Myrrinum, pars illa Triumphum,
Promisit pariter Cæsar utraque manus.

Non

Non potuit melius licem finire iocosam.

O dulce inuicti Principis ingenium!

Dum peteret pars hæc Myrinum, pars illa Triumphum) Producit Magister (pag. XLV.) locum Suetonii ex Domitiano cap. 1 v. qui nihil ad rem. Nam apud Suetonium postulatur paria duo. hic singuli *ἑσπεος*. quod non intellexit, & omnino mentem Martialis non assequitur. Longè iocularius, quòd *pars* pro factione, dictum putat, quum nulla factio sit in postulatione gladiatorum, sed diuersitas studiorum. Præterea *partes* pro factione, non *pars*, dicuntur. Vide Commentarium nostrum in Manilium. Denique factiones sunt in Circo, non in Amphitheatro. Tædet me *τὸ ἀφύγξιαις*.

Promisit pariter Caesar utraque manu) Victori cuidam gladiatori supposititium *ἡ ἑσπεος* pars Myrinum, pars Triumphum postulat. Nam de paribus postulatiis nugæ, vt modò indicauimus. Non enim Triumphus solus, aut Myrinus par faciunt: sed Triumphus & Myrinus pariter. Itaque dum vult satisfacere vtrique parti Cæsar, pariter commisit vtrumque utraque manu. id est pugnantem binis sicis. Gladiatores enim aut cum parma & sica, aut binis sicis depugnabant, & tunc dicebantur *διμάχαιοι*. Artemidorus lib. 11. cap. xxxiii. *Διμάχαιος δὲ ἡ λεγόμενος ὀφθαλμῶς*. Cum hæc crudelis esset dimicatio, quia sine parmâ pugnantes non diu trahere certamen possunt, sed alterutrum statim necesse est occumbere, sustulit hoc genus pugne Domitianus, reuocans morem antiquum arenæ, vt parmâ & sicâ instructi prodirent: vt patet lib. viii. Epigt. Lxxx.

Quam veteres Latia ritus reuocantur arena,

Et pugnat virtus simpliciore manu.

Vnicâ manu pugnare edixit Domitianus. Hic verò committit par utraque manu, non simplice manu, vt populo truenti spectaculi audio satisfaciat.

ciat. Vtrique enim parti satisfecit, vtrumque à populo postulatum iurè se committens. *Promittere utraque manu* quam bene dici possit, satis ostendunt, qui nondum id probare vilo exemplo potuerunt. Nam *utraque manu* aliquid amplecti, *asserere* idem etiam Martialis dicit. Sed quicquid *Parce* mium Collectores de *utraque manu* dixerunt, nunquam efficient, vt hic locum habeat. *Promisit Cesar* par illud *utraque manu*, id est, *utraque manu* pugnans. Videndum an *dispar* sit ut *Equimanus*. Glossaria tamen interpretantur *deus & cy*, qui tam læuâ quam dextrâ vititur. Ita etiam Isidorus.

Utraque manu promittere, inquit Magister, est *impensissime promittere*. quod est absurdissimum.

Ibidem Liphio praestantissimo viro vertit vitio, quod non iniecerit mentionem *gladiatorum equorum*: idque grauissimum peccatum Censori videtur, non omnia dicere, aut non posse dicere, quam seueritatem si sequimur, castigetur & ipse, qui de his equitibus gladiatoribus loquens non produxit locum illustrem Isidori lib. x v. l. i. cap. l. Ita patiarat legem, quam primus lauxit.

EPIGRAMMA XXI.

Quicquid in Orpheo Rhodope spectasse theatro

Dicitur, exhibuit, Cesar, arena tibi.

Reserant scopuli, mirandaque silua cucurrit,

Quale fuisse nemus creditur Hesperidum.

Affuit immixtum pecudum genus omne ferarum,

Et supra vatem mista pendunt auis.

Ipse sed ingrato tacuit laceratus ab viso.

Hec tamen vt res est facta, ita ficta alia est.

Affuit immixtum pecudum genus omne ferarum

Hic *Omne* iterandum est. quod & Graeci faciunt. Corrector:

Adfuit immixtum pecori genus omne ferarum

Quod omnino ridiculum est. Nam tunc corrector locum haberet, si antea pecoris mentio facta esset

esse

IN MART. DE SPECTACVL. 163
esset. At nunc vult dicere, & pecudes & feras
fuisse. Per *pecudes τὰ κτῆλα* intelligens, vt apud
Ciceronem, *pecudes fræque*. Præterea omnium
animalium agmen *pecus* vocare licet Poëtæ. Apud
Horatium, *Mutum & turpe pecus*, simpliciter sunt
τὸ ἀλόγα.

EPIGRAMMA XXII.

*Sollicitant pavidum rhinocerotæ magistri,
Sæque diu magna colligit ira feræ:
Desperabantur promissi prælia læaræ:
Sed tamen is redit cognitus ante furor.
Namque grauem gemino cornu sic extulit vrsam,
Iactat vt impositus taurus in astra pilas.*

Peritiam Hellenismi semper in Magistro nostro
deprehendas, vt (pag. XLVIIT. & XLIX.) ἔρπον in-
terpretatur *taurorum prolusionem*, id est, inquit, tra-
ctū. Concedo in eius Lexico potuisse exponi ἔρ-
πον *tractum*: sed hęc locum non habet. Est enim, vt
res ipsa, & verba Philonis docent, *cohibitio*. quum
taurus non statim effandit omnes habenas ira-
rum, sed cohibet se, vt integris viribus hostem ag-
grediatur.

Extulit vrsam) Legendum, *vrus*. Nam vrsus
quamuis maximus ad Rhinocerotem est, vt mu-
sculus ad felem. Neque opus pluribus ad vulga-
rem lectionem confodiendam. Imò miror qui-
busdam doctis scrupulum inieciſſe nummum
Domitiani, in quo visitur Rhinoceros vrsam ia-
ctans. Hęc sunt puerilia.

Gemino cornu sic extulit) Eo, quod in interſca-
pilio, succollat onus: altero, quod in nare, corripit
& attollit.

EPIGRAMMA XXIII.

*Dorica quàm certo venabula dirigit illu
Fortis adhuc teneri dextera Carpophori
Ille tulit geminos facili ceruice iuuenos:
Illi cessit atrox bubalus, atque bisons*

Hunc leo cum fugeret, præcepit in tela cucurrit:

I nunc, & lentas corripe turba moras.

Ille tulit) Non in humeros, vt Milo Crotoniates vitulum: quod putant Interpretes: sed est cerra-
men hominis cum tauro irritato, quem homo excipit, & cornibus apprehensum humi allidit; quod ludicrum hodie in vsu est multis locis, præsertim in Nouempopulaniâ nostrâ, & me puero vigebar apud Vasatas. Opus est & viribus, & dexteritate, alioqui periculum est, ne à tauro perimatut homo. Itaque quod hîc dicitur *tulit ceruice facili*, est *excipit* ferocientem declinatione cervicis, proclinato in dextram latere. Sed quum vnum taurum ita excipere præclarum argumetum sit & virium firmarum, & habilis flexus corporis, hoc in duobus tauris eodem tempore, & momento ferè præstitit Carpophorus: vt duplex eius glôria sit. Quare ridiculus est Magister noster, qui putat Carpophorum duos tautos in humeros sustulisse, vt vitulum Milo ille. Quomodo duos tautos tulerit homo non prodigiosis viribus, quum vitulum tollere arduum fuerit Milioni viriato? Quam autem alienum sit hoc loco Milonis exemplum, vides.

Bison.) In Oppiani versu ait *Bisamas* non *Bisovae* legendum (pag. L I.) *quia*, inquit, *o liquefit*. Proferat vnum locum ex veteribus Græcis, vbi *o* liquefeat, præsertim ante *τ*. & virum putabo. Sed leges fert, Dictator est.

EPIGRAMMA XXVI.

*Lusit Nereidum docilis chorus aquore toto,
Et vario faciles ordine pinxit aquas.
Fuscina dentæ minax, nexu fuit ancora curus?
Credidimus remum, credidimusque ratem,
Et gratum nautis sidus fulgere Laconum,
Latæque per spicuo vela tuerere sinu.
Quis tantas liquidis artes in undis?
Aut docuit lusus hos Thetis, aut didicit.*

Apud

Apud Magistrum nostrum tale Scholion est: *Strophis in dextrorsum, antistrophis laeuorsum, epodis autem chori stantis, siue quiescentis. Strophæ denotantes orbis octauæ conuersionem, Antistrophæ motum stellarum errantium, qui orbis octauæ conuersioni est contrarius. Epodi uero terræ quietem.* Itaque ex Euripo theatrum fecit. Non potui risum abstinere. Sed in toto Epigrammate nihil uidet, & nemo hactenus argumentum assecutus est. Rectè conceptum est Lemma, *De natatoribus.* Omnia spectacula ad istud non sunt vilius momenti. Quemadmodum in *παιλίσκοις* militatibus ad signum ducis figuras omne genus acies edit, triangulum, quadrangulum, forfices, cuneum, & cætera: ita Natatores, quos exhibuit Domitianus, habitu Nereïdum ad signum ediderunt nauem, fuscinam, anchoram, remum, malum nauis cum Castoribus, & similia. ideo dixit:

Et vario faciles ordine pinxit aquas.

Mutato ordine, & serie prodeunt alia atque alia schemata. Quam nobile & iucundum fuerit hoc spectaculum, illis, qui aliquem sensum illustrium inuentorum habent, coniciendum relinquimus. Ut facis mirari non possim nulli de tot Interpretibus ne minimum quidem de sententia huius Epigrammatis oboluisse, quum secundus versiculus sit vicem argumenti: neque dubitare sinat, qui mentem illi adiecerit.

EPIGRAMMA XXIIX.

*Augusti laudes fuerant, committere classes,
Et freta nauali sollicitare tubæ,
Cæsaris hæc nostri pars est quota? vidit in undis
Et Thetis ignotas, & Galatea feras,
Vidit in æquore seruantes puluere currus,
Et domini Triton ipse putauit equos.
Dumque parat seuis ratibus fera prælia Nereus,
Abnuat in liquidis ire pedester aquis.*

*Quidquid & in circo spectatur, & amphitheatro,
Dives Casarea præstitit unda tibi.*

*Fucinus, & pigri taceantur stagna Neronis:
Hanc uorint unam secula Naumachiam.*

Mira ἀπορίας Magistri producto loco Dionis
(pag. LV 1.) qui bene mentem Martialis illustrat,
adificat locum hunc ex V 11. Bucolic. Calpurnii:

Nec nobis tantum siluestria cernere monstra

Contigit: equoreos ego cum certantibus urfis

Spectavi vitulos, & equorum nomine dignum,

Sed deformis pecus, quod in illo nascitur amni

Qui sata riparum venientibus irrigat undis.

Calpurnius loquitur hic de Hippopotamo Nili,
non de vlla belluarum terrestrium pugna in aqua.

Et Romini Triton esse putauit equos) Sic, inquit,
Triton argenteus in Naumachia Claudio. Sueton.
cap. xxi. At quid Tritoni Deo marino, de quo
Martialis sentit, cum simulacro Tritonis argenteo
hydraulico? quomodo hydraulicus Triton po-
tuit putare equos terrestres in mari pugnantes esse
equos marinos Neptuni? Sed nimis quisquilia-
rum. Plura relinquimus, quibus & plus otii &
patientie erit. Nos non obtreccionis causa
hæc collegimus, quæ exigua sunt, præ reliquis,
quæ in eam animaduerti possunt; sed veritatis
amore. Præterea ut ostendamus, quanti pretii sit
is, cui magni heroës ludibrio sunt: & quid me-
reant illi, qui eius rationem habent, adeo ut quot
scita eius, tot oracula esse censeant. Si talis est,
qui in admiratione est: quales ergo, qui admi-
rantur? Vale, mi Scriueri, & mecum ride,

Saturnalibus optimo dierum.

Lugd. Batav. A N. C I O I O C I I I.

FINIS.

Iudi-

Iudicium

DE LAURENTIO RAMIREZ DE PRADO, Hispano; cuius Commentarii in librum Spectaculorum & quatuor priores Epigrammatum Parisiis excusi anno c l o I o c v i i . & nuper cum aliis ibidem recusi.

IOS. SCALIGER PET. SCRIVERIO SUO.

REMITTO tibi, mi Scriueri, Marcialis recentem editionem. Pueri Hispani, cuius Hypomnemata accessere, praeclarum ingenium est, & bona indoles. sed quam deprauare possit. Quia uoliam. Cuius rei nos pauca reliquit in hoc Commentario vestigia, partim magnis uiris insultando, partim locos veterum Scriptorum aliorum sum, ac oportet, detorquendo. Quare tuum est, si uidetur, indicare strictim omnia, & lectorem incautum admonere. idq; cum maiore modestia, quam ipse fecit. Nam ut castigationem meret propter iuueniles vel potius pueriles assultus; ita propter egregiam indolem ratio eius habenda est. Sed non dissimulandum quoq; eum multa denno inculcare, quae iam notata ab aliis sunt & obseruata, auctoribus celatis. Quod vitium ei commune est cum Marcilio. Tamen in Gallia iam doctissimi nomen assecutus est. Quid mirum? Vulgus non inuitum solet laudare, quod ab iis,
quos

quos ipsum laudat, proficiscitur. In primis
 ubi ipse petulanter Grutero obtrahat, serio
 monendus est: sed sobrio, idq; cum cumulo
 laudum Gruteri potius, quam cum praefracta
 obiurgatione adolescentis. Certe, quod dixi,
 si luxuriam illam ingenii aut aetas maturior,
 aut doctorum castigatio coercere poterit,
 frugem faciet. Video enim eum Italice,
 Gallice, Belgice, peritum esse. Ideo tam
 maxime laudandus est, quum à te castigabi-
 tur. Vale mi Scriueri, & hoc age.

IOANNIS BRODÆI
IN
MARTIALEM
NOTÆ.

DE IOANNE BRODÆO

Baptista Sapinus, Consiliarius Regius.

IOANNES BRODÆVS Turonensis, in Galliâ & Italiâ ab incunte ætate non solum literarum studiosissimus, sed avidissimus vixit: neque studia unquam, tamen in Cardinalium & magnatum aulis versaretur, remisit. Sperabant omnes qui noverunt, insignem aliquem sortum editurum: ægreferebantque illius studia situ quodam & squallore consumi. Quod cum, ut est ab omni ambitione alienus quam qui maximè, ne audiret quidem; & privata vitæ felicitate ac studiis captus, solitariam quodammodo vitam degeret, in Epigrammarum Græcorum & Oppiani de Venatione libros Annotationes doctissimas & omni scientiarum genere refertissimas in lucem edidit; non quòd hisce laudem aliquam captaret sed ut utilitati publicæ cõsuleret. Quæ tamen illi non mediocrem laudem apud literatos pepererunt, & benevolentiam conciliarunt. Nam quod ad Epigrammata attinet, opus id sanè arduum, difficile & immensum. &c. Ego verò, cuius efflagitationibus & operâ, illa in lucem prodierunt, cum doctis Brodrum probati sensu, & rem successisse, in Euripidis tragœdias Annotationes excudendas extorsi, &c. Lutetiæ Parisiorum Calend. Decembris, 1561.

Hic adde que de eodem, Scævola Sammarthianus in Elogijs Gallorum doctrinâ illustravit.

Quæ ætatis nota sunt, ea ex Miscellaneis eiusdem Auctoris desumpta, commodò Lectoris reliquis in Martialem Notis aueremus.

IOANNIS BRODAEI
IN
MARTIALIS
AMPHITHEATRUM
CÆSARIS
NOTÆ.

Pigr. 1. Afsidius iactet) Malina cum Alciato legere, Afsyrius.

Ibid. Nec Babylona) Mænia Babylonica; aut penſiles Babylonis hortos.

Ibid. Molles honores) Hoc re-He explicat Georgius Merula : &

illud, Cornibus ara frequens Politianus cap. Miscellan. LII.

Epigr. 11. Pegmata celfa viâ) Pegmata hoc in loco videntur eſſe tabulata, per ſe ſurgentia, ſenſimque in ſublime creſcentia.

* *Epigr. 111. Venit & epoto Sarmata paſtus equo) Callimachus. Eis ἀπὸ ὄνι ὃ σαρτὸ ἰπποπόζων ἦμαρ νιμυρίων ἰακύνθων ἰσθν. Sidonius Apollinarius: Aut ad Caucaſigenas Alanos, ac ad equimulgas Gælonos. Quin quòd ex quoque gentes equinum lac poterent, ex eoque factum caſcum (ἰπποτάχων vocant) ederent, non abnuir Hippocrates. Non deſunt qui illud Virgilianum,*

Et lac coneretum cum ſanguine potat equino, ab eo Poeta fictum dicunt: ego v. eriſſimum arbitror.

Ex eiusdem Brodæi Miscellaneorum lib. v. cap. xxxi,

M 2

Ibid.

* *Ibid.* Et Cilices nimbis hic maduere suis.) *Id est,* croco Cilicio, cui prima nobilitas. Croco cum vino mixto theatra, ut tradit Plinius, replebant. Spartianus in Hadriano: In honorem Traiani, balsama & crocum per gradus theatri fluere iussit. Seneca Epist. xc i. Hodie utrum tandem sapientio rem putas, qui invenit, quemadmodum in immensam altitudinem crocum latentibus fistulis exprimat, &c. Ita scribe, non orcum. * Vide Miscellaneorum lib. v. cap. vi.

Ibid. Crinibus in nodum tortis) Hoc apud Germanos decere, testis est Seneca lib. de Ira i i i. cap. xxv i: Non est Aethiopsis inter suos insignitus color: nec ruffus crinis et coactus in nodum apud Germanos vitum dedecet. Idem Epist. c x x v.

Epigr. iv. Traducta est Gyaris) In Gyarum insulam plerumque crues Romani relegabantur. Hinc pro exilio à Poëtis accipitur. Iuvenalis Sat. i.

Aude aliquid brevibus Gyaris: id est, parvis insulis, in quibus exsula. Tria hoc in vocabulo errata committunt Grammatici. Primum, qui apud Martialem Traducta est Gerulis, scribere non verentur: alterum, qui apud Iuvenalem brevibus, vadosis maris locis inepte exponunt: tertium, qui apud eum dem alibi,

Vt Gyarum clausus scopulis, emendant, cum Gyari scribendum sit.

Epigr. vii. Nuda Caledonio) Britannico. Ego ita scribere mallet, quam Celydonio: nec inficior, apud multos Latinos auctores sic reperiri.

Epigr. xv i. Raptus ab it) Machinam in altum sublatum.

Epigr. xix. Flammas stimulat arena) Characei folliculis igneam materiam continentibus, feminibus atque ad motu a subditis. Nos Romae ad hunc modum irritari tauros cum hominibus certaturos conspeximus. Eusebius Ecclesiast. Histor. vi i i. Κυβερταίων (taurus) δε τοῖς ποσὶ καὶ τοῖς κέρασι τῆν δὲ πλάκην χροῖστος, καὶ διὰ τὰς δὸρα τῶν κερῶν ἰσχυρῶς ἰσχυρῶς καὶ ἀπειλῆς ἀνέειν.

Ibid. Cornuto ardore poritus) Suorum ipsius cornuum vehementia domitus Plautus; Postquam gna-

tus tuus est potius hostium ; in hostium potestatem pervenit. *Ausonius*: aut natum citò morte potiri.

Epigr. xx. Dum peteret pars hæc Myrinum) *Ludovicus Calius lib. vi. cap. xxxi i.*

Epigr. xxi i. Nam gemino cornu) Duo enim habet cornua *Rhinoceros*, ut docet in *Bœoticis Pausanias*; quem si quis *Æthiopicum* tantum appellare cupiat, per me sanè licet. Non esse porro ad unguem examinandos *Pœticos lusus*, fidem facit id, quod statim sequitur.

Epigr. xx i i. Illi cessit atrox bubalus) *Martialis* bubalum pro uro accipit: Bubalus enim placidum est animal, non atrox nec immane.

Epigr. xxv i i. Hæc armata manus.) *Carpophori.*

Ibid. Ignipedes tauros) *Celeres. Catullus*:

Flammea prevertet celeris vestigia cervæ.

NOTÆ

IN LIBERVM I.

Prefat. Nec Epigrammata mea scribat) *Accusæ.*
A *Græcu trallium*, quibus *γέρον* accusare significat. *Terentius*:

Dicam tibi scribam grandem.

Epig. i i i. Nasum *Rhinocerotis* habent) Valde nasuti sunt pueri, hoc est, vafri & subdoli derisores.

Ibid. Cùm grande *Sophos*) *Σοφός*, vir hic doctus est. *Quidam σοφός* probant, quibus non adhaereo.

Epigr. iv. Quâ *Thymelen* spectas) *Thymelen*, scenam.

Epigr. v. Cum libro *Marce* natate tuo.) *Vis* cum *Carmimbus* tuis mergi, ut pote indignis quæ vivans, ac ferventur.

Epigr. xv. Bis iam penè tibi consul *trigesimus* instat) *Sexagesimum* aevum penè attigisti, non *quadragessimum*.

Epigr. xv i i. Res magna est) *Martialis* rem magnam pro difficili & arduâ usurpat, ut infra patet.

Epig. xi i x. De nobis facile est) *Supplicium* sumere.

Tibi tutum est ac facile nos hoc inuicundo potu iugulari ac perdere.

Epigr. XXI. Si non errasset) Si regem Persenam inseremissit.

Epigr. XXVI. Vicina numismata) Quidam archetypa pocula exponunt: ego, nummos.

Epigr. XXVII. Quincunces puto post decem petactos)

Gathi	}	12 Sextarius, as.	}
		11 Deunx.	
		10 Dextans.	
		9 Dodrans.	
		8 Bes.	
		7 Septunx.	
		6 Semis.	
		5 Quincunx.	
		4 Triens.	
		3 Quadrans.	
2 Sextans.			
1 Vncia.			

Videntur tamen apud priscos pocula fuisse, quorum quod duorum fuit cyathorum capax, Sextantis habuit nomen; quod trium, quadrantis; quod quatuor, trientis.

Ibid. Μισο̄ μὲν ἄπαντα σὺ μὲν ὄρω.) Erasmus in eo Proverbio.

Epigr. XXXI. Hostibi Phœbe vouet) Non solum Apollini, sed alijs quoq; Dijs ac fluminibus crines ac barbam vouebat antiquitas, ut alias luculenter pateteci.

Epigr. XLI. Verna es) Scurra es. Tacitus lib. XIX. Vernile dictum omnem invidiam in eam vertit, tanquam signum Cremonæ incendendæ delisset, quæ iam flagrabat. Vernile dictum, hoc est, scurrilis. Nonius Marcellus: Vernas veteres appellabant, qui vere sacro fuerant nati, & habebatur nomen hoc pro evitabili maledicto. Plantus:

Cum cruciati tuo ista hæc hodie verna verba fun-
Starius Sylvar. v. (litas.

*Non ego mercatus Phariâ de puppe loquaces
Delicias, doctumq; sui convicia Nili
Infantem.*

Martialis infra: lib. x. ep. 111.

Vernaculorum dicta fordidum dentem.

Ibid. Pallentia sulphurata) Ligna exilia sulphure
ab utraque parte intincta, aut limicola sulphure ad-
spersa, quae ignis scientillas excipiant. Plinius lib. xxxvi.
cap. xix.

Ibid. Non est Sextius ille) Non est Sextius ille cog-
nomento Caballus, facetus & iocifus scurra, sed est ca-
ballus, id est, equus. Plauto eo significatu alinus, insul-
sa fatuaque bestia.

Epigr. XLIII. Melimella favis) Castigo, melime-
la simplici L. Graeci enim μελίμηλα vocantur.
Diophanes in Geponicis: Εγκυττειται μίλην εις
πᾶσαν ἀχρεῖαν, κὶ εις κωδόνια, κὶ γίνεται ἐκ τῶν
κωδονίων μίλη καλλιστε, τὰ καλέμεθα παρ' Ἀθη-
ναίων μελίμηλα. Pete Varronem lib. de Re Rust. 1.
cap. LIX.

Epigr. XLIX. Imperia viduarum) Multi Romae
imperabant viduae, quos testamento suorum bonorum
heredes relictuos predicabant.

Ibid. Mercetari alius) Alij operum suorum audite-
res atque laudatores altā voce σοφῶς acclamantes
mercede conducant.

Epigr. L. Non taratalla) Homerus Iliad. α:

μισυλλον τ' ἄρα τ' ἄλλα,
minutatim fecabant & alia.

Taratalla verò frustra non significat.

Epigr. LI. Commendo tibi Quintiane) Ludaei
vicus Colinus lib. ix. cap. LIII.

Epigr. LIII. Bardocucullus) Vox ea conflatur
à bardo vestis genere & cucullo, nihilq; ad Bardos,
Gallicos sacerdotes, pertinet.

Epigr. LIX. Sed sestertium bis decies)
Sed bis decies centena millia sestertium. Sestertio-
lum pro sestertiorum dictum est. Sestertio-
rum verò pro sestertiorum ἑπικροτικῶς. Passim
autem sestertium, pro sestertio um, per Syncopam po-
nitur.

Epigr. LXX. Radiata colossi) Radiato capite. Publ.
Victor: Colossus altus c 11. sensus, habens in capite

radios VII. *Hæc alibi.*

Epigr. LXXI. Sex cyathis) Sextariū semisse : nam
xii cyathi Sextariū complent. Hoc autem vocabulum
cur in ore frequenter habeat Martialis, docet Varro de
Ling. Lat. In huiusce locum in convivijs è Gre-
ciâ succ sit epichylis & cyathus.

Epigr. LXXII. Vxorem gratis) Vel nullo di-
dato munere.

Ibid. Sed nunc positis custodibus) Nunc ve-
rò quia per custodes minus licet. Nam quod licet in-
gratum est, ac Nitimur in vetitum semper cupimus-
que negata. *Legè infra lib. III. in Cervinum Epi-
gramma : nec impodio, quin hîc Domitio assentia-
ris.*

Epigr. LXXVI. Arca Minervæ) Ars orato-
ria, opera forensis. Statim enim inquit :

Romanum propius divitiisque forum.

Epigr. LXXIX. Agas animam) Cum antè dixerit:
agas Attale mulas.

Qui agas afinam reponendum censent, salem ac iocum
versui adimunt.

Epigr. XCII. Nec curtus Chiones) Nec effrasti
viliū meretricum calices.

Ibid. Dimidiasque nates) Strabo lib. e. de Gallia lo-
quens : Αντι ὁ χιτάνων χιςὺς χειρῶν τὰς μίχας
αἰδίων ἡ γλατῶν φέρουσι.

Epigr. XCIX. Non plenum modò vicies) Vi-
cies festertium ; non integra vicies centena festertium
nummum millia : paullum enim quid decrat. Sic
centies amici, centies festertium, centies centena
millia festertium.

Ibid. Esuritionem) Oream.

Ibid. Plumbeâ selibrâ) Plumbeo pondo semis dimi-
dia libra parte.

Epigr. CIII. Scævola factus eques) De censu
Senatorio & Equestri, consule Budeum lib. de Assè. I.
& II.

Epigr. CXIX. Pallia) Hæc in lecto induebant Ro-
mani.

Epigr. CXII. Cum benè te novi) Cum te
nunc aut seruo patre natum, aut inopem esse probe sciatur.

Vel hoc, vel huic simile quidpiam subintelligendum
est.

Epigr. c. xv. Ligustro) Ligustri floribus.

NOTÆ

IN LIBRUM II.

E Pigr. x i v. Currit ad Europen, & te Paulline) Is porro iuxta Porticum, in qua picta erat Europe, habitabat.

Epigr. x v i. Quid sindone tinctus olenti?) Pollux: Σινδών, ἐστὶν αἰγυπτια ἴσπ. qua verba huius Poeta sermone conveniunt, Quid torus à Nilo.

Epigr. x v i i i. Iam nolo vicarius esse) Servi ordinarii dicuntur, quibus peculium dominus concessit, negotiarique permittit. Vicarii sunt, qui ordinariorum vices gerebant. Hac respicit Martialis.

Epigr. x x i. Aliis das Postume dextram) Ul-
tima classis hominibus, quos osculo non dignaris.

Epigr. x x v i. Iam te rem factam) Quasi non promissam sed paratam atque absolutam.

Epigr. x x v i i i. Digitum porrigito medium) Prisci fuit moris, ut improbos & sceleratos medio protenso digito notarent ac designarent.

Epigr. x x x v i i. Imbricemque porci) ἰμπυράσσειον
ἄσινον, imum ventrem cavum & advolutum, illa.

Ibid. Traduntur puero) Sic infra, lib. i i i.
epist. x x i i i.

Omnia cum retro pueris obsonia tradas.

Epigr. x x x i x. Et Ianthina) Vestimenta violacea purpurâ infusa. Ἴανθον enim Latini violam nominant.

Epigr. x l. Cæcuba faccentur) Sacco castrentur, sacco frangantur & colentur. Græci σάκκιστος dicunt.

Epigr. x l i. Ride, si sapis) Hic Ovidianus hendecasyllabus versiculus in Martiano Capella.

Epigr. XLIII. Furiosi cornua tauri) *Qua lacera ac detrita, aut fœno facta ad irritandos tauros obiecta est Asionius Pedianus : Effigies hominum ex fœno fieri solebant, quibus obiectis ad spectaculum præbendum tauri irritarentur. Nos Romæ utrumque spellavimus.*

Id. Indis dentibus) *Eburneo trapezophoro.*

Id. Concolor in nostrâ Caminatæ) *Cammarus squillarum non locustarum species, eiusdem cum lance pœtili coloris; rubens scilicet.*

Epigr. XLV. Non metuas mortem, Nævole, sed tineas) *In quibusdam manuscriptis Codicibus reperitur: (Quid renuis?) non te Nævole, sed tineas, que lætio Martialem sapit.*

Epigr. XLVII. Confides natibus) *Constuprabantur enim plerumque à maritis in adulterio deprehensi. Marcialis statim:*

Supplicium tantùm dum puerile times.

Horatius Sat. 11.

aut pyga, aut denique fama.

Epigr. LIII. Partho rege) *Cui omnia licent, non ite cunctis regibus.*

Epigr. LXIV. Marsia caufidicus) *Horatius Sat. VI.*

Surgendum sit manè, obeundus Marsia.

Acro : Marsia statua erat in Rostris, ad quem solebant homines convenire, qui inter se lites & negotia componebant. *Huc fortasse respicit Pœta.*

Epigr. LXX. Non vis in folio) *In labro.*

Epigr. LXXII. Os tibi præcisum) *Vox ea nihil asine habet cum præciso intestino.*

Epigr. LXXIV. Cinctum togatis) *Solebant Romani togati, potentiores aut magistratus gerentes comitari per Urbem. Hinc toga ab hoc Pœta pro deducendi & educendi ossequio nonnumquam accipitur, ut infra:*

Lis nunquam, togarata.

Erat enim, inquit *Pedianus*, prætexta honestorum, toga viliorum.

Epigr. LXXX. Hostem cum suggeret, se Fannius ipse peremit:

Hoc rogo, non furor est, ne moriarte, mori?)

Hoc disticho eos videtur insanos iudicare Pœta, qui sibi

sibi manus adstant : quae non tam facilis explicatu est
 questio, quam nonnulli autumant. Quippe cum Cicero
 pro Cluentio, fortes viros mortem sibi ipsi in magnis do-
 loribus consciscere dicat, & Aeschines κατὰ κίλισιν ἰπ-
 τος. Aeschylus καίσιον γὼ & οἱ quibus Aristote-
 les libro νικασμῶν γ. & lib. περὶ τῶν παπυ-
 θῶτων λόγων ε. adversatur Galenus: ἀνὴρ δ' ἐδείκνυτο
 μέγα ψυχῆς, ἢ ὅτι λόπαις, ἢ ὅτι τοῖς ἄλλοις, ὅσα
 λόπαις ἰχθυοῦσι θανάτω περιέπιον, ὅτε γὼ τίνας
 τῆς ψυχῆς, ἀνὴρ ἰχθυὸς ἢ ἔστι, τὰ τε παθημὰ συμ-
 κέει. Quae si vera sunt, haud amplius fortis Cato putandus,
 qui tamen non moreretur, semet non interfecit (haec enim
 inter se vehementer repugnant) sed ut liber ac Romanus,
 non Caesaris mancipium, e vita discederet, ne eius insolens
 supercilium tam bonam in causam victus intueretur, ne a-
 missam ac prostratam funditus Rempub. videret, eamque
 a flagitiosis civibus per scelus occupatam κρείσσειν γὼ
 (inquit Aeschylus) ἐιστάωξ θανάτῳ, ἢ τὰς ἄ-
 πειραστοὺς ἠνέχετο πάθει κακῶς. Ceterum argumentum
 hoc secus ac Philosophi, tractat de Civitate Dei
 D. Augustinus, & Lactantius lib. de falsa Sapient. 111.
 cap. xviii. & xxiii. & Plato xxxi. in Phaedone. * Ex
 Miscellaneorum lib. vi. cap. xxix.

Epigr. lxxxvi. Quod nec carmine gloriator supi-
 no) In contrarium recurrente; cuius multa sunt genera.

Ibid. Sotadem cinædum) Sotadici metri meminit,
 ut a iis prateream, Terentianus Grammaticus.

Ibid. Graecula quod recantat Echo) Politianus Mis-
 cellan. cap. xxii.

Ibid. Mollem debilitate Choliambum) Castigo,
 Galliambum. Quintilianus lib. ix. cap. iv. Ut Sota-
 deorum & Gallicanorum. Hephaestii n. carmen hoc
 ποταμοῦ αἰὲς ἀντιλάτρου vocari quoque memo-
 rat.

Epigr. lxxxix. Catonis habes) Cui vitium hoc Ca-
 sar in Anticatoe obiicit: auctor lib. Epist. 111. Plinius
 Secundus.

Ibid. Hoc Ciceronis habes) Seneca Epist. cviii.
 & Tacitus in Dialogo de Oratoribus.

NOTÆ

IN LIBRUM III.

E Pig. xxx. Unde datur quadrans) Unde balneo-
tori quadrantem pendis. Iuvenalis:

Cædere Silvano porcum, quadrante lavari.

Horatius:

— dum tu quadrante lavatum Rex ibis.

Epig. xxxv i. Decima vel sexta hora) Cum octava, id est, post meridiem secundâ, lavare moris sit.

Ibid. Toga, tritaque mea que) Meis nummis empta, haud mihi data.

Epig. XLVI i. Sessiles que lactucas) Ex folio cardus sunt, recta, insigni proceritate, nec à caulibus brachiata.

Ibid. Lactucum faba porcum) Porcum ne fremdem.

* Epig. xxxv i i. Atque erit in triplici par mihi nemo foro.) Cum multiplicia essent Romæ, tria erant in quibus causa orarent: quorum primæ Romanum nuncupatur secundum Cæsarum; tertium Augusti; quod hæc duo postrema ab his Imperatoribus constructa essent. Seneca lib. de Ira II. cap. ix. Fraudes, inficiationes, quibus tria non sufficiunt fora * Ex Miscellaneorum lib. II. cap. xviii.

Epig. I. Deposui soleas) Mense accumbentes tum Græci tum Latini calceos deponabant, ne his torulia contraminarent ac fœdarent. Poëta inferius lib. XII. Epigr. LXXXI XI:

Bis Cotta soleas perdidisse se questus.

Aristophanis Scholiaster: ΑΝ' ὁ δὲ ἀναστὰς δὲ τὸν τῆς τετραπύλου καὶ ἐπιπύλου τὰς ἐπιβάτας καὶ ὑποδὸν-
κάδρος.

Epig. LX. Stagno saturata Lucrino) Plinius lib. IX cap. LIV.

Ibid. Sumitur inciso Mytilus ore mihi.) Sumitur à me testâ hiante Mytilus, qui à tellina differt: tam similis est autem Polyposi, quam asino.

Epig.

Epig. LXI I. Libra quoque argenti millia quinque rapit) *Libra hoc in loco pondus notat: Quod argenteorum vasorum plus quinque millia pondo domi habeas. S. quinque numerum millia exponas, parum quid erit.*

Ibid. Libra rapit) *Appensa ad se trahit, utpote gravior.*

Epig. LXI I I. Cantica qui Nili) *Cantica Canopica.*

Epig. LXVI I. Resinaque pigriores) *Quidam remoraque pigriores castigant, priores duas vocis illius syllabas productas semper esse falso putantes. Iuvenalis Sat. VIII.*

————— quid enim resinata iuventus.

Epig. LXXVI I I. Schemate non dubio) *Figura, id est, orationis conformatione remota à communi, & primum se offerente ratione. Tranquillus in Vespasiano: Amicorum libertatem, caufidicorum figuras, ac Philosophorum contumaciam levissime tulit.*

Epig. LXXVI I. Aut aliquid c. prominēt ore tui) *Nympham & eugium vocant.*

Epig. LXXVI I. Teque iuvant gerres) *Mena, pisces sale conliti.*

Ibid. Resinata vina) *Plinius lib. XXIII. cap. I.*

Epig. LXXXVI I. Summœnianas vxores) *Pœta novo vocabulo meretrices Submœnianas vxores appellat, quod eã in parte prostarent, quæ olim fuisset sub antiquis urbis Roma manibus.*

Ibid. Digi tēpantis signa) *Digitorum crepita pēscabatur matula, quod infra patet, ubi matella loquitur:*

Dum pēscor, crepitu digitorum, & verna moratur.

Clemens Alexandrinus: Καὶ οἱ δὴ τῶν σακτύλων ἄφοι τῶν οἰκιστῶν οἱ περικλητικοί.

Epig. LXXXVI X. Cacantis habes) *Eã facie traditur fuisse Vespasianus, Suetonio teste.*

Epig. XC I. At nunc pro puero) *Crinitus, pro γενο legit; quem consule lib. de Honestâ disciplina*

Epigr. XCIII. Aranearum castibus patres) Pannosas
& staccilas mammas.

NOTÆ

IN LIBRVM IV.

E Epigr. I. Sacra Terentus habet) Ea sacra centesimo quoque anno celebrabant Romani, ut probat Censorinus, nec ignoro minus aliquando temporis spatium intercessisse.

Epigr. IV. Quod bis murice) Bis purpurâ; que gravi est odoris: dibaphum vocant.

* Ibid. Quod ieiunia Sabbatariorum) Hoc est, Iudeorum, die septimo ab omni opere ferientium Horum ieiunia inter ea que pessimè olere solent, enumerat. Sabbatariorum porro, risus aucupandi gratia positum est: quasi que ieiunant cetera nationes gravem animam non exhalent, id quod à Grecis *νυστίαις οζειν* vocatur, ut docet Sigmæus. Problemat. XII. qu. VII. tunc Poeta notum solvens Aristoteles. Item lib. VI. postremo Martialis hoc rursus argumentum tractans, os leonis inserit, quod lib. XI. enarrat Plinius Animæ leonis virtus grave, viri pestilens. * Ex Miscellaneorum lib. VI. cap. XXIX.

Ibid. Quod vulpis fuga) Solet nonnunquam vulpes canes fugiens micere, caudâque urina reddidâ male olente imbutâ eorum oculos aspergere, atque ita, si potest, eos à se amoliri.

Epigr. V. Vendere fumos) Erasmus in hoc Adagio.

Epigr. X. Spongia) Quæ librum scripturum delcat.

Epigr. XIV. Et ludit rota nequiore talo) Legendum auguror tropa. Pollux lib. IX. Η δ' ἐ τρεῖτα καὶ ἑξήκοντα παῖδι, γίνεται μὴ ἄς τὸ πολὺ δὲ ἀσχετάων ἄς ἀφίαντες ἐσχάζοντα βόδρε τινός, εἰς ὑπεδοχὴν τῆς τριάντου ἑξήκοντος, ἐξ ἐπίτηδες ἀπομύθη. Nam si id de petauristarum rotâ, qui ludus non sine periculo exercébatur, aut rotâ, trocho, instrumēto musico explices, quod gesticulantes & concinentes pulsarēt antiqui, parū procedet.

Epigr. XIX. Vincete quartis Atam) Quæ hic de puero Atæ historia profertur, à Domitio, commentitia est.

Epigr.

Epigr. xx. i. Gemma latere rosas) *Gemmatum vasculum pellucens, in quo dicit aliquot voluptatis causa fervantur rosae, atque huiusmodi flores.*

Epigr. xxv. i. i. Tyriaeque) *Et vestes Tyriae purpurâ infectas.*

Epigr. xxx. i. Nectare clausa suo) *Nam quaedam electri, id est, succini species mellis colorem revertit.*

Epigr. xxxiv. Niveam togam.) *Niveam gelidam, attritam, nulliusque pretij appellat Martialis.*

Epigr. xxxv. i. i. Alterutroque Serranus) *Bus decies.*

Epigr. xxxix. Argentum purum) *Vasa extraculis emblematis.*

Epigr. xli. i. i. Syrios tumores) *Hydropem; quod genus morbi Syria Dea incutere solet.*

Epigr. xli. v. Lacedaemones) *Lacedaemones, ut gradit in Laconicis Pausanias, Venerem coluerunt.*

Epigr. l. i. i. Iunctis capris) *Hircosis servis.*

Ibid. Ficus etas) *Ficosus.*

Epigr. lv. Atgivas generatus inter vrbes) *Qui in Gracia nati sunt homines, Graeci Poetae.*

L. id. Vel piger viator) *Locus hic declivis fuisse videtur.*

Ibid. Quam Bituntum) *Quidam Bisuntos legunt, atque Hispanie populos esse perhibent.*

Epigr. l. x. Fervet ager) *Baianus, aut Appulus.*

Ibid. Cleonæo sidere) *Leone Cleonæo, qui & Nemeæus dicitur.*

Epigr. lx. v. Virgineo cruore) *Virginis sanguine hostia ritu mactata.*

* *Ibid. Nec clamor valet helcyariorum*) *Helcyon, pro sine usurpant nonnulli. Licet eum proprie significet quo Helcyarii adversis fluminibus aut vëto contrario naves trahunt. Nos vocis antiquae obsoleta quadam vestigia adhuc retinemus, Halyetos eos appellantes. * Ex Miscellaneorum lib. iv. cap. xi.*

Epigr. lxxvii. Vis dare Prætor equo?) *Ut Scorpo fiat statua equestri.*

Epigr. lxx. Vltimis ceris) *Testamento. Nec quid sit proprie vltima imaue cera, clam me est, quam Cicero extremam vocat, id est, vltimam tabulam, & vltimam partem tabulae, interprete Pediano.*

Epigr.

Epigr. LXXXVI. Redere Bassa solet.) Pregnans sponte abortiri solet.

Epigr. LXXXVIII. Sex scrupula) Quae nonnulli scriptula vocant; Graeci γράμματα.

Ibid. Picenarum) Olivarum Picenarum.

Epigr. ult. In schedâ tenei) Hic schedam charitam appellat, in quâ, ut adversariis quibusdam, primum quid exarabant Veteros, aliquando emendaturi.

NOTÆ

IN LIBRUM V.

E *Pigr. XIII. Et dicitur, Hic est) Persius:*
At pulcrum est digito monstrari, & dicier, Hic est.

Epigr. XVI. Metretas) Cados.

Ibid. Facies me puto, causidicum.) Tacitus, qui Martialis fuit equalis, in Dialogo de Oratoribus: Horum autem temporum disertis, Causidici & Advocati, & Patroni, & qui quis potius quàm Oratores vocantur. Quintilianus lib. XII. cap. 1. Non inutile sanè litium advocatum, quem denique causidicum vulgo vocant.

Epigr. XVII. Nisi lato Gellia clavo) Senatori. Lati enim clavi ius, est dignitas ordinis Senatorij; erat quippe & alter clavus angustus, ut docet in Augusto Tranquillus cap. LXXIII. Varro: Nam & quis tunicam ita consuat, ut altera plagula sit angustis clavis, altera latis.

Ibid. Nupisti, Gellia, cistifero) Iffaco circulato-ri. Apuleius lib. de Asino aureo 11. Ferebatur ab alio cista sectorum capax, penitus celans operata magnificæ religionis. Qu'd sit cista, aliàs patefecit.

Epigr. XVIII. Gracilesque ligulæ) Ligula, carum est instrumentum cochleari simile, non lingue instar plauris.

Ibid. Avidum voratâ decipi scarum musca) *Ego,*
refragante omnium Codicum fide, castigo:

Avidum vorato decipi scarum musco.
id est, alga. Athenaeus ex Aristotele de scaro lo-
quens, lib. V I I. χαίρει δὲ τῆ τῶν φύκιων τροφῆ, διὸ
καὶ τῶν ἐπιπέτασι.

Epigr. XXI V. Supposititius sibi ipsi) *Quinti-*
lianus lib. v. secundas gladiatorum manus appellat,
quando primus fessus alteri succederent.

Epigr. XXI X. Si quando leporem) *Erasmus in*
Proverbio, Leporem non edit. Hanc vulgi opi-
nionem non desunt qui hinc ortam suspicentur,
quod homines lepidos, & sermonis leporem Latine
dicamus.

Epigr. XXX. Varro Sophocleo) *Is esse non po-*
test Varro togatorum cruditissimus, quanquam video
multos id putare.

Epigr. XL I I. Theatra loqueris) *Ius in theatris*
speclandi.

Ibid. Gradus) *Quatuordecim gradus.*

Ibid. Et edicta) *Quibus theatro summoveban-*
tur, qui censum equestrem non possiderent.
Aut edicta, quasi Consularis sis, aut Præto-
rius.

Ibid. Trabeas & Idus) *Ostendi primo Epi-*
grammatum Græcorum libro, equites Romanos
trabeatos Idibus Iulij per Urbem transvahi solen-
tos.

Ibid. Fibulasque) *Aureas trabearum fibulas.* *Plin-*
nius lib. XXXIII. cap. III.

Ibid. Et pumicatâ manu) *Levi ac perpolitâ.*

Epigr. XL I I, Quidquid donatur amicis)
Sumtum ex hac M. Antony voce: Hoc habeo, quod-
cunque dedi.

Epigr. L I X. Quisquis magna dedit) *Ferè ita usque*
venit, et quisquis magni pretij munera contulerit, paria
aut maiora expellet.

Epigr. L X. Pellem rodere qui velint cani-
nam.) *Qui te maledicum hominem convitijs lace-*
rent.

Epigr. LXXVII. Qui re ferre oleum dixit in auriculam.) Erasmus in Adagio : Oleum in auriculam ferre.

Epigr. LXXIX. Marcentes uva) Domitio prematuræ, alys, tempore corruptæ, quibusdam liquore plenæ atque ebriæ.

* *Epigr. ult. Arcana modò raptus è popina*
*Ædilem rogat vdius aleator.) Aedilitiæ potestatis erat, ganeæ civibus interdicare, ac insontes vindicare; (Suetonius in Tiberio: Datoque Aedilibus negotio popinæ geneasque vsque eò inhibendi, ut ne opera quidè pistoria proponi venalia finerent) Thermarum munditiæ ac popinarum curam habere, ne quid in his flagitij committeretur providere. Seneca lib. de Beata Vita: Joluptatem invenies latitantem sæpius, ac tenebræ captantem, circa balnea ac sudatoria, ac loca Aedilem metuentia. * Ex Miscellaneorum liber. v. cap. III.*

NOTÆ.

IN LIBRUM VI.

E *Epigr. VI. Et κωφὸν Paulla' ἀρεστὸν amat.) Nam & quartum amat Comædum, qui κωφὸν ἀρεστὸν in fabulis appellatur.*

Epigr. XI. Imagine Lyglos) Signum è Pario marmore candidissimo.

Epigr. XXI. Quòd nubis, Procalina, concubino.) Alexander Neapolitanus lib. I v. cap. I.

Epigr. XXVI. Tu quoque Ficelias) Ficeliensis ager eâ lege servatur, quâ & Curium Sabinorum, inquit Jurisconsulti; nescio tamen, an Figulias scribere præstiterit: quippe cùm via Nomentana, in quâ edes habuit Martialis, Figulienfis etiam, teste P. Victore, nuncupata sit; aut Ficuleas. Varro: Et qui tum sub Urbe populi, ut Ficuleates ac Fidenates.

Epigr. XXIX. Non de plebe domus) Non è grege atque inrbâ domesticorum servorum. Sic infra lib. VIII.

Non

Non grege de Domini. —

Epig. xxx. Veriora veris) Vero verius, certo certius

Epig. xxxviii. Centumque viri) Hoc ut plane capias, ad Tacitum in Dialogo de Oratoribus, & Plinium Secun. um lib. ii. Epist. xiv.

Epig. xxxix. Matera furta) Adulteria.

Ibid. Et auribus longis) Hos ut plurimum stolidos ac fatuos esse tradunt Physiognomici, ut hunc tanquam morionis filium subsannet Martialis. Adamantius ὁ ὄτιο : τὰ μεγάλα φοῖσσι, ἀναίδητοι Aristoteles: Ὁ τὰ ὄτια μικροῖς, ἄνθρωποι, ἢ θηλάδεις : ἢ μεγάλα, ὄνθρωποι.

Epig. xlii. Nec fontes Aponi rudes puellis.) Hoc enarrat Merula. Quidam sic interpungunt:

Nec fontes Aponi, rudi puelli. & quod sequitur,

Ibid. Non mollis Sinuessæ) ad Sinuessarum aquarum vim referunt; quarum meminit lib. iii. cap. ii. Plinius. Cur vero mollis Sinuessæ dicatur, declarat lib. xii. Tacitus, non procul à sine.

Ibid. Ritus si placeant tibi Laconum.) Si placeant tibi Laconica. Columella: Quotidianam cruditatem Laconicis excoquimus.

Epig. xliii. Et casa iugeribus) Et ades modice, que ad se tuendas rusticanos fructus non intercipient.

Epig. xlvii. Virgine porcæ) Quam Martialis ipsi fonti immolavit, non Dianæ, nec Proserpina; idque Horatij exemplo, qui Blandusiam fontem boedo donavit.

Epig. lx. Leve genus Viciporum) Vicipi populi sunt Germaniæ, Vicipi Ptolemæo; qui quod à Romanis desecissent, ut tradit in Agricola Vita Tacitus, leves à Martiale appellantur.

Ibid. Victurus genium) Leporem quendam nativum, gratum omnibus & iucundum, est enim Deus natura Genius.

Epig. lxiv. Fumantem nasum) Erasmus in Proverbijs.

* Epig. lxxvi. Curtantùm eunuchos) De varijs Eunuchorum generibus, & eorum libidine, vide Miscellanearum lib. iv. cap. xxvi.

Epig. lxxxi. Tendere quæ tremulum Pelian.) Ad

*ram Venerem idoneum reddere, rursusque ex victo dis-
crepitoque sene adolescentem facere.*

*Epig. LX XVII. Cum compare gibbo) Ita ser-
hendum est, non mulo.*

*Epig. LXXXII. Aurem qui modò non habet seve-
ram) Aut, Batavam. Erasmus in Adagio, Auris Ba-
tava.*

*Epig. LXXXIX. Merum biberat) Id cur homi-
nibus aliquando contingat, indicat Galenus πικ-
ρῶτα. Διὰ μ. γ. postremis versibus.*

NOTÆ

IN LIBRUM VII.

E *Pigr. II. Texuit innumeri libricus unguis
apri) In eâ intexti videbantur quasi aprugni
ungues.*

*Ibid. Palmatæ togæ) Ea vestis à palma, id est, vi-
ctoria nomen invenit.*

Epig. v. Victrices chartæ) Laureata litera.

*Epigr. v I. Cornu improbo) Cur cornuta
pingantur inducanturque à Poëtis flumina, olim decla-
ravimus.*

*Epig. xx. Et ostreorum rapere lividos cirtos)
Hic per ostrea ostracoderma intelligit Poëta, ut pote
locustas, astacos, squillas, caneros; non ostrea propriè
dicta, quæ cirrus carent.*

Ibid. Cùm domum) In canaculum domus.

*Epig. xxv. Cui gelatinus abest) Corrugatio qua
videndo circa os exprimitur.*

*Epig. XLVIII. Cùm mensas habeas ferè du-
centas) Mensis olim reponebantur vasa escaria, quæ
sic olsonijs onustas convivis apponebant duo servi.
Nunc de Anno conqueritur Martialis, qui ut lautior
videretur, ministrantes servos habebat, qui singula ser-
vent fercula.*

*Epig. LII. Argenti pondera quinque) Libras
quinque.*

*Epigr. LXIII. Centum gravis hasta virorum)
Centum.*

Centumviri de causis ad testamenta pertinentibus iudicabant, positâ suo in foro hastâ, ut bona emptoribus addicerent. Statius in Sylvis:

Centet centeni moderatrix iudicis hasta.

* Epigr. LXXIX. Potavi modò consulare vinum.

Quæris quàm vetus atque liberale?

Ipsò consule conditū.) Pendeat è vasis vinaris tabella, in quâ (Galeno teste) vini aras scripta erat: id est, quo tempore, quibusve Consulibus conditum esset. Hinc iocus Martialis. Et Iuvenalis Sat. v. cuius patriam titulumque senectus Delevit, multa veteris fuliginis restæ. * Ex Miscellaneorum lib. i. cap. 111.

Epigr. LXXX. Rigidoludit in anne rota.) Planstrum, currus, in flumine glacie constricto.

Epigr. LXXXI. Sollicitum voci parcere.) Celsus lib. vii. cap. xxv. scribit adolescentulos in fibulari solitos, interdum vocis, interdum valetudinis causa.

Epigr. LXXXVI. Sigelidum draconem.) Ut eam fortassis æstate refrigeraret.

Epigr. xciii. Candidus annis.) Stephanus: Ναυὰ τῶν ὀλίγων Σαμνιτικῶν δοτὸ τῆ παρὰ ῥήιοντος ποταμοῦ Νάου.

Epigr. xc v. Et Gallum timeo.) Gallus, viri ætatis est.

NOTÆ

IN LIBRUM VIII.

E Epigr. xiv. Specularia pueros admittunt soles.) Integumenta è speculari lapide. Columella lib. xi. cap. 111. Sed nihilominus specularibus integri debebunt, ut etiam frigoribus serenis diebus tutò producantur ad solem. Specularis lapidis meminit Plinius.

p Epigr. xv. Latias tribus.) Romanas tribus.

Epigr. xxviii. Multum fidum Timavum.) Septem aut novem offijs in mare evomentem.

Epigr. xl v. Pagina Calendarum.) Debitorum ac fœnoris, quod singulis Kalendis solvebatur.

Epigr. xlv. Centeno Consule.) Longo tempore. multum annis.

Ibid. Facta minor) *Asiduo enim quid deperit.*

Epigr. XLVI. Te Cybele secum mallet habere Phryga.) *In emendatis codicibus ita probe legitur :*

Te Cybele secum mallet habere Phryga) Te sicus habere mallet quam Arcum Phrygium.

Epigr. XLVII. Crispinus abollam) *Ea vestis militum erat, ut Nonio Marcello placet.*

Epigr. LI. Palladius tenero lotos ab ore sonat) *Festus : Lotos arboris genus est, ex cuius materia frequenter tibiae fiebant. Fatetur in Quarto Athenaei. Unde lotum pro fistula, ut Buxum à Poeta Latinis. (Claudianus, Sibuxos inflare velum : Virgilius Aeneid. I X, Buxusque vocat Berecynthia mater.) usurpari tradit. Philippus : Ἰμεγγο ἀλλοτρωτο πολυτῆσιν τῶν θια λωτῶν Aicus : λωτός δ' αἰκλήζοντες. Euripides in Heracl. ἐμὸν χορὸν μὲν ἦδος ἐὶ λήεα λωτὰ κ' ἡάει ἐν ἰδ' α'. Ludovicus Calius, lotum tibiarum genus epithalamium fuisse perperam credit.*

* Ex Miscellaneorum lib. II. cap. XXV.

Epig. LIX. Ne contemne caput) *Est, hominem. Id quoque Graecis Poetis ἡφαλή nonnunquam valet.*

Ibid. Subducere pallia) *Pallia cœnatoria.*

Epigr. LXII. In averſâ chartâ) *In Opisthographa, Juvenalis Sat. I.*

Scriptus & in tergo necdum finitus Orestes.

Vide Ludovicum Calium lib. VII. cap. XXI.

Epigr. LXVII. Per bombycina) *Per vestem Coam.*

Epig. LXXXI. Libra fuit quinto Septiciana ovidem) *Anno quinto argenti libram ad me misisti. Duo apud Romanos olim libra erant; una maior & antiqua, quam Septicianam Martialis vocat, à Septis fortasse, Urbis loco, id est, negotiatoriam. Altera priore aliquot uncij; minor fuit, medicinalis appellata. Utraque porò etiamnum pondera discrepant.*

Epig. LXXXV. Quatuor inscripti) *Quatuor figmatæ vespillones.*

Epig. LXXXVIII. Nec lineâ dives cessat) *Nec lineis conclusi divites in theatro spectantes. Columella lib. III. cap. V. Præterea & perticas inclinatas ex humo ad parietem, & in eis transversas alias gradatim modicis intervallis annexas ad speciem cancellorum*

cellorum scenicorum aetheati. *Consule lib. 111. cap. XIV. Ludovicum Caelum.*

* *Epig. LXXIX.* Nunc dat spectatas tessera
larga teras) Fuit apud Romanos antiqui moris, ut quis
in theatro ludos darent, multitudini ad spectaculum ad-
missa stipem spargerent. Casares in hoc postea opulentius
uberiusque ad delinendam plebem se gesserunt. Si qua-
dem C. Caesar nimmis non mediocri pretij effudit in po-
pulum: Nero rerum omnium missilia, tesseras frumen-
tareas, aurum, argentum, gemmas, naues, agros, iumen-
ta, ut narrat Tranquillus. Niphilinus in Augusto,
idemque in Tito haec apertius extricat. * vide Miscellaneoe
tui lib. 111. cap. XII.

Ibid. Tessera) Symbolum est, in quo inscribebatur,
quod cuique cederet. Verbi gratia: Panther elephan-
tus, aper, avis quadam peregrina, servus, domus, pecu-
nia, gemma.

Ibid. Et absens) Cui forte per symbolum con-
tigit.

Ibid. Sorcitur dominos) Qui symbolum iactum oc-
cuparunt.

Ibid. Nec laceretur avis) Iniecta enim discerpta fuis-
set à populo. *Dionysius lib. μβ. Καὶ τέλος, σύμβολα τέτι-
να ἐς τὸ διαπερῆν καὶ κωρυφῆν ἔριψε, τὰ μὲν ἀργύρεον,
τὼ δὲ ἐδύτα τὼ δὲ ἄλλοτι φέροντα.* *Dion Casius in*
Adriano: Dona per tesseras separatim mulieri-
bus in theatro & in circo dedit. Et: Tesseras ligne-
as supernè in Theatrum sparsit, in quibus signa
erant aut esculenti, aut vestis: argentei praeterea
valis, & aurei, equorum domitorum, pecorum, ser-
vorum. *Meminit huiusce rei varijs in locis Niphili-
nus.*

Ibid. Quid numerem cutrus) Aurigarum Fastio-
nes. *De quibus nos lib. Epigr. Graecorum v.*

Ibid. Terdenaque praemia palmae) Ingentia victori-
arum praemia.

NOTÆ

IN LIBRVM IX.

E Pig. 11. Illa siliginis) *Lupus amicus pascebat
pane siliginæo.*

Ibid. Setina liquantur) *Colantur.*

Epig. 111. Conturbabit Atlas) *Cælum totum tibi
decoquet.*

Epig. v1. Arte mangonis) *Tranquillus in Domi-
tiano cap. vii.*

Epig. xv1. Pergameo Deo) *Pete Statium Sylv. iii.*

Epig. xx. Quod Rhodos) *Telchines, auctore Diodo-
ro Siculo, Rhodi Neptunum educarunt.*

Epig. xxvi1. Refibulavit) *Refibulare fibulam
solvere notat, non fibulam cingere.*

Epig. xxxix. Hæc & Sanctonici) *Malletm San-
tonici, ut etiam Santones, quam Sanctones.*

Epig. xli1. Campis dives Apollo sic Myrinis)
*Stephanus hoc edisserit: Γρόνοι πορὶ Ἰχθυον Μυρηνάϊων, ἢ
ἢ ἰερόν Ἀπόλλωνος, ἢ μαρτυρίον ἀρχαῖον ἢ ναὸς πολυ-
τελής, λευκῆ λίθῳ, ἐν ᾧ τιμᾶται.*

Epig. xliix. Partis tibi Gallice quartæ)
*Cum iurares me ex quadrante heredem insti-
tuisse.*

Ibid. De quadrante tuo) *De tribus uncijs.*

Epig. lv. Aut crescente vadis) *Hac infra
lib. vi.*

Epig. lxi. Et nocte utitur) *Nam pallia ferè nocte
induebant. Ovidius:*

— Nec in lecto pallia nostra sedent. *Iuvena-
lis Sat. vi.*

————— tunc corpore sana

Advocat Archigenem, onerosaque pallia ia-
ctat.

NOTÆ

IN LIBRUM X.

E *Pigr. 1. Seraque coronide longus*) *Sera fno. Coronis in calce librorum apponi solebat hac figurâ d. ut docet Aristophanus Scholiastes.*

Epig. v. Orciniana qui feruntur in sponda) *Ea vox ab Orco derivatur. Orciniana autem sponda, sandapila est lectusque sinetris.*

Epig. ix. Vndenis pedibus) *Elegiaco carmine, quod constat hexametro & pentametro.*

Ibid. Syllabisque) *Et vndenis syllabis, id est, hendecasyllabis.*

Epig. x. Geminas tendis in ora manus) *Sustollis utramque manum.*

Ibid. Purpura vestra togas) *Purpura erat insigne Romanorum magistratum, que ideo à Pœrâ pro magistratibus ponitur: lib. v. 111. ep. v. 111.*

Purpura te felix te colit omnishonos.

Epig. xi. Et lotam) *Aliquoties purpurâ tinctam, Supra, lib. 1 v. ep. 1 v.*

Quod bis murice vellus inquinatum.

Epig. x i 1. Apollineas Vercellas) *Hac in vrb. Apollinis (ut auguror) numen peculiariter colebatur, ut Athenis Minerva, Iuno Argis, Diana Ephesio.*

Epig. xxiv. Quinquagesima liba) *Hac prodans Martialis LVII. annum impleverat.*

Ibid. Tribus auteis peractis) *Legendum est ateis, tribus vitæ curriculis, pueritiâ, iuventâ, & senectâ. nam decrepitam aetatem sibi non exoptat.*

Epig. xxv. Abderitanæ plebis) *Erasmus in Paræmiâ, Abderitica mens. Unde ἀβδη γλώσσος apud Tatianum, pro homine meras nugas blaterante. Adde Arnobium. Abderitani namque fatui habebantur, & frigida stoliditatis pleni.*

Epigr. xxvi. Lagæi littoris) *Ptolemæus: à quo*

ceteri Aegyptij reges hoc sibi nomen adoptarunt; Lagi, ut traunt complures, fuit filius.

Epig. xxx. Et Thetis; Balnea, nymphae, piscine. Statius Syllvar. 1.

geminâ testudine fumant
Balnea : & è terris occurrit dulcis amaro
Nympha mari.

Balnea dulcis falsaque aqua.

Ibid. Multâ salubre purpurâ) Denso è flabello, ex pavonis pinnis purpureis confecto, quo servi ventulum faciebant puellis delicatis.

Epig. xxxiii. Cecropium senem) Socratem, non Epicurum.

* Epig. xxxvi. Accipit ætatem quisquis ab igne cadus.) Horatius lib. Carm. 111. Od. viii. quibus lucem adfert Columella lib. 1. cap. vi. Apotheca rectè superponentur his locis, unde plerumque fumus earum exoritur: quoniam vina celerius vetustescunt, quæ fumi quodam tenore præcocem maturitatem trahunt. * Vide Miscellaneorum lib. 1. cap. xii.

Epig. xxxvii. Et fatuam) Insipidam.

Ibid. Quosque tegit laxi cortice) Id est, mytilos.

Epig. xxxviii. Nymbis ebria) Suaviter quoddam fragrante oleo, lucernæ vulgari admixto, ut ingratum eius odorem aut extinguat, aut certè mitiget.

Epigr. xl. Megalensis purpura) Toga picta, quæ ornabantur Prætores celebrandis Megalensibus ludis, vel ea indumenta, quæ à Prætoribus in ornatum Chori in ludis illis partim emebantur, partim conducebantur.

Ibid. Et populare sacrum) Popularia sacra, quæ diversa sunt à Floralibus.

Epigr. xli. Teque tuas numeres) Tibi quoque carus sis, te respicias. Ego mihi met proximus sum, inquit Terentius.

Epigr. xlv. Septem signa capit) Alias monui legendum esse, signa.

Ibid. Rutatos ova lacertos) In fra lib. insequente : Sed quam cum rutæ frondibus ova tegant.

Ibid. Et faba) Et faba fabrorum edulium, quæ olim gladiatores corporis habitum inani saginâ montebantur.

Ibid.

Ibid. Quae bis front no consule plena fuit) Romanam plerunque vina in dolis in veterasere non sinebant, sed ea in amphoras & cedis diffundebant. Hoc deibat Poeta. Columella lib. XII. cap. XXVIII. Omne vinum cum condideris, nolito statim diffundere, sed si cito in dolis quiescere, &c.

Epigr. LI. O tunicata quies) o quies libera ab operâ rogata !

Epigr. LVI. Infestos oculis pilos) *Adi Celsura* lib. & cap. VII.

Ibid. Qui saneruptos) Graeci *πυματίας* vocant, quibus nuptum quocunque modo intus aliquid fuerit. Poeta labore festos ac confectos intelligit. Terentius ; ut ire ambulando rumperet.

Epigr. LXII. Scythæ pellis) *Lego*, Scythæ pellis. Boun, aut *urforum Scythicorum* pellis.

Epigr. LXVIII. *ζωνὴν ἔϕυξῆν.*] *Erasmus* in eo *Adagio*.

Epigr. LXXII. Dominum Deumque) *Tranquillus* in *Domitiano*, cap. XIII.

Ibid. Pictorum regum) *Piclis vestibus* indutorum.

Epigr. LXXIV. Centum plumbeos) *Centum* quadrantes.

Epigr. LXXV. Bis quina dabis sestertia) *Dena* sestertiorum milia.

Ibid. Plus visa est) *Minus* quippe formosa.

Epigr. LXXXV. Iam senior Ladon) *Sumptum* ex *Epigrammate Græco*.

Epigr. xc. Mortuo leoni) *Frustrâ* vetulam vulvam ad libidinem stimulat. est enim mortua.

Epigr. xcvi. Hic pre tiola fames) *Hic* immensis pretijs modicos cibos mereamur, quibus assumtu famena non minus perpetimur : hic modicum obsonium caro constat.

Ibid. Conturbatorque macellus) *Ita*, me non dissentiente, legere maluit *Budeus*, quam conturbatusque, aut conturbattixque. *Supra*: lib. VI. *epigr. xxvi.* Conturbator aper.

Epigr. c. Aquilisque similes] *Aquila* visus est *ascerrim*; contra noctua solis lumen modis omnibus fugit.

NOTÆ

IN LIBRUM XI.

E Pig. 11. Io Saturnalia) Io, lætitiã gestientis hominis acclamatio est.

Epig. vii. Passerem Catulli) Hoc à nonnullis, quibus repugno, fœdè explicatur.

Epig. ix. Focique Deorum) Hi thui redolent.

Epig. xi. Qui Mentora frangis) Vas à Mentore velatum.

Epig. xvii. Et Tartesiaca) Gaditana. Suprà;

Qui Gaditana susureat.

Et :

Nec de Gadibus improbis puellæ.

Statius:

Illic cymbala, tinnulæque Gades.

Epig. xxi. Equitis quàm culus) Quidam equitis pro equi positum existimant.

Ibid. Quàm rota) Rota est circulus.

Ibid. Perauro) Petaurista.

Ibid. Veteres braccæ) An braccæ vestes, an subligacula?

Epig. xxi. Inde tragus celeresque pili) Ludovians Cælius lib. x. cap. l. iv.

Epig. xxvi. Facta minora) Labris tuis atrita.

Epig. xxi. x. Toto se botryone putat) Toto racemo. Palladius: Vt vites botryones & albos affere possit & nigros.

Ibid. Paropside rubra) Lance sili.

Ibid. Foliat) Unguenti malobachrini.

Epig. xxix. Invalit sica) Non pugione, sed mentulâ.

Epig. xxx. Nam cum me vitam) Hoc superius lib. x. ep. lxxvii. innotuit: ubi, Σαὶ κ, + υχñ. Erasmus & Politianus, Nam cum me murem parum rectè scribendum opinantur.

Epig. xxxi. Et notas caryotidas) Palmulas.

Ibid. In ruta folium Cappelliana) E cuius radice pendunt capillamenta sibi germana.

Epig.

Epig. XXXIV. Sæpius ad palmam Præfusus) Præfusa fallionis agitatores.

Epig. XLII. Pingues fucis habeat Iolas) Locupletes, pecore abundantes pastores. Iôlas Virgiliano carmine notus est.

Epig. XLIV. Oebalius puer) Hyacinthus Lacedæmonius.

Ibid. Lævis amicus erat) Falsum id esse docet in Miscellaneis Poërianis.

Epig. L. Siccus onyx) Vas ex onychelapide, succum, exhaustum & inane profertur, ut illud unguentis impleam.

Epig. LI. Cæruleis Britannis) An, quod glaffo infecerent corpora Britanniarum, quod cæruleis sint oculis?

Epig. LXI. Quodque senem Peliam) Sic legit Domitius: nos Pylum, senem Nestorem.

Epig. LXII. Indecês morbus) Aphtha, aut mentagra.

Ibid. Nec purus) Quippe qui eo morbo implicitus sit.

Epig. LXXIII. Vocat pipinam) Quidam vepene scriunt, ac parvam mentulam explicant.

Epig. LXXXV. Entorocelas) Herniam ex intestino prælabentem.

Ibid. Fabrili manu) Durâ atque tardâ, non molli ac tonsoriâ.

Epigr. LXXXVI. Nucleosque iubet) Nucleos pincos. Plinius lib. XV. cap. X.

Ibid. Et quicquid pueros) Glycerisam, saccharum, quicquid omninò dulcis est saporis.

Epig. XCII. Æolidum) Æolidarum familiae ac generis.

Ibid. Sedit in ore lues) Aphtha, aut Lichenes.

Epig. XCV. Iura per Anchialum) Ex eâ urbe (Anchial) fuit Athenodorus, qui non à Sardanapalo, sed ab Anchiale Iapeti filia conditam vult Cydri matre. Conditores porro suos quisque consecrabat. Romani Romulum, Athenienses Theseum, Sinopenses Autolycum, ut Martialis Epigramma sic interpreter in Poëtam emulum: iura per Anchialen: id est, Noli per Numina iurare nostra quasi Romanis. Græcive, qui sit peregrinus. Hærenus Hermolaus Barbarus.

Epig. XCIX. Nec triste mentum) *Mentagra, qui & Lichen.*

Lil. Sordidique Lichenes) *Omnia (ut opinor) eae morbigenera.*

Ibid. Nec labrea) *Lalroxum rimas.*

Ibid. Cecato) *Placet cecato, ut habet Aldinum exemplar.*

Epig. C. Pædicant in G. te tunica.) *Inne tunica.*
[Auctor per *mas tunicas* intelligi vult tunicam lineam, interulam, subuculamve, quam vulgo *carrissam*, Valerius Maximus, *interioram tunicam*, Gellius *tunicam intimam* a pellat. Vide Miscellanea Auctoris lib. VI. cap. VII.]

* Epigr. ult. Sed Lupus usuram, puerique diaria poscunt.) *Diaria cibum proprie significant qui singulis diebus datur ff. de aliment. & cibarijs legatus. Cicero in Epist. ad Attic. Eo modo autem ambulat Cæsar, & in diariis militum celeritatem incitat. Cæsar lib. III. de bello Civili: Cohortemque postea duplici stipendio, frumento, veste, diariis, militaribus, donis, amplissime donavit.* Ex Miscellaneorum lib. X. cap. 271.*

NOTÆ

IN LIBRUM XII.

E Pigr. I. Hora nec æstiva est) *Nec longissima est hora. Sic Plauto hyberna brevissima est. Hac alibi verbesus.*

Epig. XXIX. Cum vellet mittere mappam.) *Hac mappa in feno signum erat futurorum Circensium.*

Epig. XXXI. Et bipes mensa) *Vno fortasse pedecurta, nam tribus serò sustinebatur. Horatius Serm. 1. modò sit mihi mensa tripes.*

Epig. XLV. Caput esse calciatum) *Nam Romæ temporibus illis calceamenta è pellibus fiebant.*

Epig. XLV III. Dannaatæ spongia virge) *Hominiæ capiti*

capite damnati Erat autem spongia virga alligata ter-
gendo podici.

Ibid. lunetaeue testa vix.) In quam Diana ce-
nam, aut ova lustralia conieciabantur : aut vas testa-
ceum, in quod urina passim mitteretur, quam fillones
exciperent.

Epig. L. Daphnonas & platanos.) An? Daph-
nonas platanos : cum me.ia illius vocis produca-
tur

Epig. LIII. Custodem Scythici.) Quidam Lybici
malunt, ut is sit draco, qui mala aurea in horto Hespo-
ricum custodiebat Quem Poeta lib. x. ep. xciv. Et
lib. xi. ep. xxxii. Mausylum appellat.

Epig. LVII. Vapular Rhombo.) Rhombo, magico
in strumento.

Epig. LX. Menti periculosi.) Quod Mentagra
seu Lichen's male habent.

Epig. LXI. Natali pallere suo.) Mihi tuo non dis-
plicet. Et

Ibid. Ne calda Sabelle Desit.) Non Sabelle: ne cali-
da desit convivis.

Ibid. Ut liquidum.) Sacco colatum.

Epig. LXII. Scilla nec ad Manes.) Ad aurum ar-
gentumque eruendum.

Epig. LXVI. Non simplex Delphica portat.) Non
vna mensa Delphica. Athenaeus εἰ μετὰ τὴν τῆς ἐπέ-
γοιο Σεληνικοῦ τρέποντες. Plinius lib. xxxiv: cap.
III. Diodorus Siculus in Gestis Philippi.

Epigr. LXX. Quantum diathea valent.) Castigoz
diatrea: calices calati & tornatiles, qui & toreuma-
ta. Unde diatretarius, qui illos conficit.

Epig. LXXIV. Crystalla catathus.) Emendo, cata-
stus.

* Catastus inquam, non catastlus, nec cataplus, ut
tradunt innumeri Grammatici. Nec scio quid Hermolao
Barbaro in mentem venerit, ut apud Vitruvium lib.
VIII. Calastios: quid alijs, ut Calastios, aut Ca-
tasthlos scriberent. Ludovicus Calius nullam harum
opinionum refutans, in eodem luto haesitat. Catasti au-
tem servi sunt, dicti à catasta: cuius mentionem quam-
plurimi

200 IOANNIS BRODAEI
plurimi auctores faciunt, & in hu Tibullus lib. II. eleg. III.

Barbara gypiatos ferre catasta per es.

Epig. LXXV. Pastas glande) Pene, veretro, cuius sum-
ma pars glans appellatur.

Epig. LXXVI. Amphora vicenis) Legendum, vi-
gessis, non plus vigenis assibus emitur.

Ibid. Modius) Frumenti, aut tritici modius.

Ibid. Nil habet agricola) Neque ex vino neque ex
frumento nummos con cere potest agricola, adeo hac vi-
li pretio veniunt. Epigrammatis huius lemma, quod est
De caritate vini, nullo pacto placet: quippe cum am-
phora XL. capiat sextarios.

Epig. LXXXI. Aliculam mihi pauper) Varia
sunt alicae genera; quorum quod primum locum obtinet,
alicula vocatur.

Epig. LXXXII. Feret ipse tropin) Τὴν τροπίαν,
vel ἐκ τῆς τροπίας οἴου, τὰς ἐστὶν τετραζυμίας, καὶ ἐπι-
στυκτά ad ciendum vomitum.

Epig. LXXXIII. Duo dicerent Catulli) Duo di-
caces & faceti Poëtae.

Epig. XCIV. Scribebamus epos) Heroicum car-
men, quod sic, teste Hephastione, appellatur, κατ' ἐξο-
χὴν καὶ τῶν ἄλλων ἀρχαίων ἐξ ἑαί.

Epigr. XCV. Sybariticis libellis) Pelitianus
Miscellan. cap. XV. & Erasmus in Proverbio, Sy-
baritica mensa.

NOTÆ

IN LIBRUM XIII.

seu XENIORVM.

EPIGR. I. Senio cum cane) Senio & canis salo-
rum erant iustus.

Epig. II. Nasutus sis vsque licet, sis denique
nasus) Plinius lib. XI. cap. XXXI. novos mores aut
subdola irrisioni nasum dicavisse. Horatius:

Naso suspendis adunco.

Quas loquendi formulas à Græcis Latini acceperunt.
Pollux,

Pollux, & εἰ ὄφρα τινὸς μυχτῆρα καλῶσι. Hinc μυχ-
 τῆρα, ἄμδς pro derisu. Et μυχτῆρῆζειν ἢ Ἐπιμυχτῆρῆ-
 ζειν, vicissim naso adunco suspendere. Gregorium,
 Lucianus, Quintilianus, Simplicius, Athenaeus.

* Ex Miscellaneorum lib. IV. cap. xxxii.

Epig. 111. Non facit ad stomachum) E Græcis
 sumptum. Dioscorides: Ποτὶ τῷ ὤρεϊ ὀνηκῶν ἰκῶς.

Epig. x i. Cur nostras inchoat illa dapes?) Medi-
 ci, ut opinor, tandem opulentiores Romanos, lactucas at-
 que id genus olera primâ mensâ sumenda esse, facillè do-
 cuerunt: quod postea vulgus (ut assolet) imita-
 rum sit.

Epig. x i i. Ligna acapna) Cum Romanorum fo-
 ci, sioni emissario ac præsurnio carerent, credibile est lig-
 na acapna aliquo in pretio fuisse.

Epig. xxv. Condita menta) Scribo cum Ruellio
 meta, id est, vasculo, quod meta turbinique inversi for-
 mam refert.

Epig. xxvi. Solvere ventris onus) Pruna
 Damascena sicca alvum cohibere, sentiunt Galenus
 & Dioscorides.

Epig. xxxix. Sed Velabrensem) Hic pepperam ci-
 tat Plinium lib. x i. cap. x l i i. Merula. Sic autem
 legendum est: Proximum autem Urbi Vestinum,
 eumque è Cæditio campo laudatissimum. Et capra-
 rum gregibus sua laus est: Agrigenti maxima, eam
 augente gratiam fumo: qualis in ipsa Urbe confici-
 tur, eundem is præferendus.

Epig. xxxv. Colostrum) Colostrum, vel bone-
 stius Colostra, prima est à partu spongiosa densitas
 lactis.

Epig. xxxix. Et apyrina ramis) Malorum Grana-
 torum genera summa dico, alteri nucleus est lignosus:
 alteri aut nullus aut certè minimus, ob id apyrenum vo-
 catum penultimâ longâ, licet hîc licenter corripiatur.

Epig. xlii i Præcoqua ramis) Ruellius De natura
 firpium I. cap. xc. & cx i.

Epig. L i. Ceretana mihi fiet) Ceretana
 perna à Ceretanis Hispanis populis dicitur, ut
 & Ceretana vina, qua Setinis comparan-
 tur.

Epigr. LIII. De virgine porcâ) De sterili & castrata. Erat præter hanc vulva ciclitia, ciclito per unam atque enclito partu, ac porcaria edito.

Epigr. LXXII. Si Palamedis avem) Ut Castiodorus lib. Variar. 1. Diomedis in aëre gues buccinant. Legendum est fortassis, Palamedis.

Epigr. LXXIII. Patella rhombum) Nos Diopatra rhombum vidimus quatuor cubitos longum, tres latum.

Epigr. LXXX. Quem sylva Marycæ) Circe postquam ab humanis excessit, Marica Minturnensium numen effecta est, auctore Laëtantio.

Epigr. LXXX. Hinc sillæ) Legendum opinor, squilla: de fluvialibus tamen loqui Martialem, liquido constat. Quid si squali scribamus? Columella lib. . . cap. III. In tertia parte quis habet piscinam, nisi dulcem? & in eâ duntaxat squalos ac mugiles pisces.

Epigr. LXXXI. Mollis echinus erit) De Echino marino loquitur hic Martialis, qui prorsus ab Echeneide discrepat.

Epigr. LXXXIV. Murices) Purpura.

Epigr. LXXXV. Ora Timavi) Timavi, annu vix hodie cogniti; quem nonnulli Breatam esse volunt.

Epigr. LXXXIX. Acipensis) Gallico & Italico vulgo Sturio, pisci longe à Siluro diversus.

Epigr. LXXXIX. Si quis ite iudice ceter) Hoc additum oportuit: nam primas paulo supra dederat at argenti.

Ibid. Gloria primæ lepus) Hinc Adagiū, In leporinis.

Epigr. xcix. Accipe fœcosum) Si fastosum legas, inquit Domitius, refertur ad epulas lautiores. Ego ad normam illud garum sociorum, fastuosum ac superbum.

NOTÆ

IN LIBRVM XIV.

seu APOPHORETORVM.

E Pigr. L. Nec timet Ædilem) Nam permissa erit in Saturnalibus alea.

Sunt apinæ tricarque) Erasmus in Proverbiis. Tricar Apinæ.

Ibid.

Ibid. Vultu tibi talus eodem) Cum nullus in eandem faciem obversus erit talus. Iachus hic Venereus & Venus appellatur: idemque felicissimus erat, quem quis iecisset, pecuniam omnem tollebat.

Epig. x i i i. Non sum talorum numero par tessera) Duabus quippe trilusve tesseriis, quatuor autem ad minimum talis ludebatur.

Epigr. x i v. Si per me misit) Turriculam hanc quidam o. cam & pyrgum vocant.

Epig. x v. Hic mihi biseno) Hac tabula lusoria non solum tesserarum ludo servit, verum etiam calculorum.

Ibid. Biseno puncto) Hoc sane verum est, si due tantum tesserae congregiantur, cum in altera atque altera ferent sex puncta.

Epigr. x i x. Graphiaria) Theca graphiaria.

Ibid. Armata ferro) Stilo ferreo.

Epigr. x x v i i. Gausapa) Eruditiores, quibus adhaereo, Gausia legunt. Est autem Gausia capitis tegmen Graecorum & maxime Macedonum. Herodianus lib. 8. *αγοιάς ἢ αὐτὸς ἐν μακεδονίᾳ χίματι, καυσίας ἢ ὄπι τῶν κεφαλῶν πέποι.* Plutarchus in Erotic. *Καὶ χαμύδα μετρίως, ἢ καυσίας μακεδονίαν.* Dictionem hanc usurpant Valerius & Plautus.

Epig. xxx. Parazonium) Vox ea mutanda non est.

Epig. x l i. Nomina candela) Tametsi hodie grandi pretio emi solent.

Epigr. x l v i. Hoc rapit Antae) Nescio, an harpastum id genus folli sit, quem pugillatorium nominat Oribasius lib. Collectar. v i. cap. xxx i i i.

Epig. x l v i i. Alteres) Hunc ipsum consule libro dicto cap. xxx i v.

Epig. l v. Quod nec Virgilius) Nec Myrobolani meminit Vigilius, nec Homerus.

Epig. l x v i. Clara Rhodos coptam) Copta Rhodia placenta est ex papavere & melle, duritia insignis, non panis dipyrus, vulgo bis-coctus.

Epig. l x x x. Sed pretium scopis) Nec sane iudicio carint, qui Otia nunc scopis, retinendum autumant.

Epig. l x x x i i. Sed prius Argus erat) Imò prius

fuit pavo, in quem conformatus est Argus, ut docet in Metamorph. Ovidius.

* Epigr. LXXXIV. Ephippium.) Nonius Marcellus: Ephippium tegmen equi ad mollem vesturam paratum. Horatius, *Casus De bello Gall.* Lampridius.

* Vide Miscellaneorum cap. XVI. lib. IV.

Ibid. Surgere pectus equo) Ego pecten restituo.

Ibid. Solet surgere) Suborta pustula intumescere pubes.

(σῆλας ἢ σῆλαδης.)

Epigr. LXXXVII. Stipadia) Castiga Stibadia. Gracis

* Epigr. LXXXV. Accipe lunatam scriptum testudine sigma. Significat sigma mensam ad effigiem huius litterae Graecae factam, hac C figuram; qua male a Grammaticis ita formatur σ. Ludovicus Calvus ab eius elementi titulo dici posse, ridicule censet, foribus superposito, qua nota discutitur silentium indici videbatur.

* Ex Miscellaneorum lib. III. cap. XIV.

Epigr. CV. Nos ebria tigris) Hac Libero patri sacra est bestia.

Ibid. Domini) Bacchi.

Epigr. CVII. Quot digitos) Annulis onustos. Plinius lib. XXXIII. cap. I.

* Epigr. CVIII. Hac licet in gemma qua servat nomen Luxuriose bibas, si foliata sitis. (na Cosmi,

Quidam olim unguentum in potu addiderunt, ut odore prodigo fruereutur, ex utraque corporis parte. Hinc Iuvenalis Sat. V I.

Cum perfusa mero spumant unguenta Falerno.

* Ex Miscellaneorum lib. IV. cap. IV.

Epigr. CXXX. Si possem, totas) Ex attritis lacernis pilea fieri ac consui, hoc disticho evidens est. Statius Sylv. IV.

Casus pilea futa de lacernis.

Epigr. CXXXIII. Canatoria) Pallia subauditur. Supra: lib. X. ep. LXXXVII.

Canatoria mittat advocato.

Epigr. CXXXVI. Vdones Cilicii) Hoc in Pandectis alias exposui. Nec vero praetereundum Vdones dici; non Vdones ab undis intextis.

* Vdones, sive (ut in Pisanis Pandectis legitur) Odone, calceamenta sunt e caprarum pileo, non vestes, ut tradunt quidam. Usurpat hanc dictionem Ulpianus in

l. argumento ff. de auro & arg. leg. ubi quidam cedorū emendare nitantur, è quorum pellibus fiebant stragulae; quorum opinio mihi in nullo pacto placet. Nec sanè ignoro hædinis pellibus antiquitatē pro stragulis usam. *Valerius Maximus lib. i v.* Age, si quis hoc sæculo vit illustris hædinis pro stragulis utatur. *Cicero pro Murenâ:* Atque ille homo eruditus ac Stoicus stravit pelliculis hædinis lectulos Punicanos. *Homerus Odys. a.* ἡ μύθοι ἐν προῖσι βοῶν. & υ. Κα μύθων ἀδελφάτων βόων ἑβροῖ. *Etiā Leonis. Virgilius Aeneid. viii.*

Præcipuumque toro ac villosi pelle leonis

Accipit Aeneam.

Sed hæc nihil ad *Vdones*, qui (testo *Ulpiano*) calceamentorum usum præstabant. * *Ex Miscellaneorum lib. x. cap. xiv.*

Epigr. CXLV III. Iam *Babylonis acus*) *Plinius lib. viii. cap. XLVIII.*

Epigr. CLIX. *Tomentum concisa palus*) *Quidam*, *Tomentum Circense*, legunt, & à circo nominatum existimant, quasi dicas plebeium ac triviale, nec dictatum nobilibus, ut *Lingonicum*.

Epigr. CLIX. *Amyclæa pluma*) *Iupiter in olorem conversus Ledam Helenæ matrem Amyclis Lacuna opido visitavit.*

* *Epigr. CCVI.* *Notarius.*

Currant verba licet, manus est velocior illis;

Nondum lingua, suum dextra peregit opus.)

Et si non dubitem, celerrimas fuisse notariorum manus, ut recitatam orationem statim exciperent, ac conscriberent: hoc tamen sic accipiendum puto, ut characteribus quibusdam verba notarent, nec ea quidem integra deformarent. *Martialis* quasi datâ operâ lucem adferunt illa *Seneca Epist. xci.* Quid verborum notas, quibus quamvis citata excipitur oratio, & celeritatem linguæ manus sequitur. *Modestinus I C. ff. Quib. ex caus. maiores.* Eos qui notis scribunt acta, Præsidum causa non abesse certum est. *Galenus: μήδ' εἰς βιβλίον ἄνωγ, κ' κατὰ σκεδὴν, κ' τῶν γράφων ἀσκησι, ἢ τοις εἰς τάχρ διὰ σημείων.* *Basilius De verâ virginitate:* Et sicut qui notam exceptoriam didicit, notarum om-

*Quidque significet apud Plinium lib. xv i. cap.
xxxvi. Aucupatoria calamorum amplitudo in-
notescit.*

FINIS.

*Scavola Sammarthanus in Elogij Gallorum
doctrinâ illustriam.*

IOANNES BRODAEVS. Hic præcellentis ingenii vir Caesaroduni Turonum ex honestâ Brodaeorum familiâ patre Ludovici Regis cubiculario genitus, abdicata Iurisprudentiæ cura, cui adolescens apud Biturigas, doctore Alciato, aliquot annos in spem civilis vitæ impenderat, totum se ad utriusq; linguæ bonarumque artium cognitionem & scientiam applicuit. Quarum incredibilem amorē iam olim à puerita conceptū auxit etiam & inflammavit ipsa Petri Danesi, Gallorū id ætatis doctissimi, consuetudo & familiaritas, dum ambo Georgium Selvâ Regis ad Venetos oratorē in legationis ornamentū secuti, erudita illa felici Italiæ ingenia, Sadoleto, Egnatios, Bembo, Flaminios, & eorum similes pari animorum contentione superare contendunt. Hos enim Brodæus omnes partim Venetiis, partim Romæ Georgio Armeniaco Regis item ad Pontificem Legato comes adscitus, & vidit familiariter, & propter studiorū coniunctionē facillè sibi conciliavit. Hoc etiam aliquantò superior, quod ad eas, quibus pariter incumbebant, elegantiores literas, ille & Mathematicas artes, & Hebræam Chaldeamque linguas insuper adhiberet. Quare in Galliam reversus multa scripsit & publicavit tot ac tantis laboribus

non

non indigna. In quibus principem locum tenent
 Variæ Lektionen (*Miscellanea*) diligentissimi que in
 multos Græcæ linguæ auctores Cōmentarij; maxi-
 mēq; in Epigrāmata labore & industria Planudis
 monachi collecta: quorū & Brodæus bonam partē
 Latinā venustate cōvertit. Inter hæc beata otia eccle-
 lebs & factatus, cūm ad LX I I I. annos honestè pie-
 que vixisset, sub exitum primī civilis ob Religionē
 belli, cœpit levi tentari febriculâ, sed ad extremum
 exitiali: dumque viribus paulatim deficientibus de-
 bitū à sacris literis animi solatiū petit, legente ana-
 gnosta, inter suorum amplexus & lacrimas felicem
 animam Deo reddidit. (*incante anno CIO IO LXIII.*
Vide Jac. Aug. Thuani Histor. lib. xxxvi.) Funeratus
 est Cafaroduni Martiniana in æde tumulo tenui
 nec admodum operoso, sed & Brodææ gentis insigni-
 pibus & piis amicorum elogijs honestato.

HADRIANI TURNEBI
IN
MARTIALEM
NOTÆ.

*Æt. Augustus Tbuanus Hist. lib. XXXVI: f.
sub gestis anni c10 10 LXV.*

ANnus hic abstulit apud nos maximum huius
ætatis ornâmentum, Hadrianum Turnebum
Andelii ad Sequanam (*Rotomagensis agri oppidulum
est, tanti viri natalibus in posterum nobile*) familiâ no-
bili, sed in tenui re natum, virum omni virtutum
omniumque literarum genere instructissimum; qui
politioris initiô literaturæ Græcæ ac Latinæ, dein
Philosophiæ in scholâ Parisiensi professor Regius,
plurima raræ eruditionis monumenta edidit, &
præmaturâ tandem morte, statim post edita illa
æternitate digna Adversaria; summâ omnium ordi-
num, ad quos vniverfos mors unius pertinere visa
est, inæstimiâ, rebus humanis exemptus est prid. Eid.
Iun. cum tantum 2. 11 annos vixisset. &c. *Quibus
addi qua in Elogijs Scævola Sammartianus, lib. 11.*

HADRIANI TRIVERTI

NOTÆ

IN

AMPHITHEATRUM.

Epigr. I.

Assiduus iactet nec Babylona labor.) *Nodofus* est iste Grammaticis versus: quem prima specie quis eodem (ut ita dicam) crederet? Ego, ut adhuc feci, nec reprehendendus aliorum sententijs me venditare decrevi, nec immanem aggerare capitum molem ambitiosâ ostentatione eruditionis, commemorandis omnium sententijs. Ego igitur existimo dici, non esse tanto labore tamque impense laudandam Babylonem, ut perpetuo in laudatorum ore versetur. is enim est assiduus labor, cum assiduâ laudatur Babylon.

Illud quoque, quod ex stigilio sequitur,

Nec Trivia templo molles laudentur honores, non puto exquisitius & ingeniosius explicandum, quam ut intelligamus ex eleganti illa & molli & egregia & honestâ Ionica structurâ non esse tantoperè effrenatum temp. um Ephesia Diana.

Epigr. II.

Hicubi sidereus prop. s. vider astra Colossus) *Sidereus colossus* ex eo dicitur, quod & colossus erat dicatus Soli, & radiatus erat. Nam & Colossus Romanum à Nerone factum venerationi Solis consecratum fuisse, *Plinius lib. XXXIII. cap. VII.* dicit. atque radiatus erat: *Epigr. LXX. lib. I.*

Nec te detineat miri radiata Colossi

Quæ Rhodium moles vincere gaudet opus.

Epigr. III.

Et Cilices nimbis remaduere suis.) *Id est, perfusi sunt croci unguento, imbris ritu eos aspergine madefec-*

madeficiente, quadam expressâ machinatione & arte.
nam Lucanus lib. 1x. scribit:

Utque solet pariter totis se effundere signis

Coryciâ pressura croci: sic omnia membra

Emisere simul rutilum pro sanguine virus.

Pressura autem croci, succus est ex croco expressus, un-
guentumque ex croco. * vide etiam Advers. lib. 111. cap. VIII.

Epigr. XXIII.

Dorica quàm certo venabula dirigit ictu.) Intel-
ligo Laconica. Iuventus enim Laconum montes venatu
assiduè lustrabat venabula gerens. Nemo autem ignorat
eos Dorici generis fuisse. Vel potius à Doride, in quâ
est Pindus mons optima serax materia ad hastilia, vo-
cata venabula Dorica. Certè Dorica etiam erat ar-
matura certi cuiusdam sui que generis, ut ab Hesychio
refertur. Et Doricum pro Græco audiri potest.

Ibidem.

Ille tulit geminos facili cervice iuencos.) Ab
Carpophoro dicit duos esse tauros in arenâ interfectos.
Sed vel iocose, facile tulit hoc primum cesorum
duorum iuencorum, neque eo cervix eius labora-
vit facili nisu portantis: Vel sine ioco, facile su-
stulit & interfecit boves, eorum cervice ad confi-
ciendum minimè durâ & repugnante, sed facile ve-
nabulorum ferro violatâ. Quam quidem posteriorem
sententiam verioremi puto. Nihil tamen verat diver-
sus sensus scribere, quorum intelligentia verba re-
pugnare non videantur. Nam quin prior verbis Poë-
ta egregiè significetur, nemo nisi pertinax inficiari po-
test. Nos tamen secundum posteriorem sensum senten-
tiam dicimus, & ita Poëtam intellexisse non
dubitamus. Simile est illud Lucretianum lib. v i.

Præcipientesque cadunt molli cervice profusa.

* Hæc omnia ex Adversariis lib. xviii. cap. 11.

NOTÆ

IN LIBRVM I.

EPIGRAMMATVM.

Præfat.

Latinè loqui fas sit) *Martialis* Latinè loqui dixit, pro simpliciter & apertè & ingenuè, & sine dissimulatione & integumento verborum loqui. Latinè se dicit loqui, cum obscæna & lasciva obscænis & lascivis petulantibusque verbis apertè proloquitur. Nam *Epigrammata* sine circuitu ullo apertè lascivunt & petulanter loquuntur Sic & lib. xi. *Epigr.* XXI.

Cæsaris Augusti lascivos, Livide, versus

Sex lege, qui tristis verba Latina legis.

ubi verba Latina appellat, quæ apertè & ingenuè lasciviâ & flagitia enunciant, qualis est *Epigrammatum* lingua. Simplicitatis enim Romana & Latina ducebant esse, suis res vocabulis afficere. proinde clausulam *Epigrammati* *Martialis* hanc adscribit, quæ interpretationem meam confirmat:

Absolvis lepidos nimirum Auguste libellos,

Qui scis Romanâ simplicitate loqui.

* *Advers.* lib. XIII, cap. V.

Epigr. II.

Libertum docti Lucensis quære secundum.) *In* quadam *Inscriptione* reperio, FECIT SIBI ET PETIÆ COLLIBERTÆ PRIMÆ VXORI. Hæc verba faciunt, ut suspicer in patronorum libertis ordinem quandam fuisse, & quosdam primos, quosdam secundos vocatos fuisse, quod alteri apud patronum priorem locum obtinerent, alteri proximum. Ergo primâ & secundi dicebantur, ut alijs omnibus potiores. Ac fortasse inde factum est ut apud Iurisconsultos tam sæpè nomen Primi & Secundi legamus. * *Vide* *Advers.* lib. XI, cap. IX, & lib. XVIII, cap. III,

Epigr.

Epigr. XI.

Cum data sint Equiti bis quinque numismata,
 Bis decies solus Sextilianus bibis?) (quare
 Mibi quidem videtur hoc de sportulâ accipiendum, cui
 decem nummi erogabantur, vel centum quadrantes. Cui
 igitur sportulam decem nummum unam Sextilianus ac-
 cepisset, duas bibebat tamen potor profligatissimus, cum
 tantum vini exhauriret, quantum duarum sportularum
 pretium equabat. Ideo admonendum duxi, quod cum
 a moribus & institutis Romanorum scriptum sit à Poetâ,
 ad Interpretibus nimis escaute aliudque agentibus
 omissum intueri Lectoris & sensus dispendio videbatur
 esse. * Advers. lib. xviii. cap. xxx.

Epigr. XXXIV.

Abscondunt spicas & monumenta lupas.) Vide
 ad Epigramma LI. lib. III. hoc versu,
 Admittat inter bustuarias inœchat.

Epigr. XLI.

Hoc quod Trans-Iyberinus ambulator) Qui
 Sulphurata vendebant, eam partem Urbis habitabant.
 * Advers. lib. xxi. cap. xliii. & lib. xix. cap. vi.

Ibidem.

Quod non optimus Urbicus poeta.) Pleraque
 sunt, quæ nec ab acerrimis quidem & intelligentissimis
 Interpretibus attenduntur in Auctoribus, sed propter
 vocabula non recondita prætereuntur. Quod enim Urbici
 nomen passim strepit in verbis non abditis, nihil quoque clau-
 sum latere putant. At ego Urbicû existimo actoris quod-
 dam genus significare, & certum quoddam poetarum ge-
 nus, quale illud est Iuvenalis Sat. vi.

Urbicus exodio risum movet Atellanæ
 Gestibus Autonoes.

Ut enim Satyra Grecis Tragedijs interponebantur,
 ita Tragedijs Latinis ad exhilarandum spectatorem A-
 tellanarum exodia interserebantur: Nec histrionibus ea-
 rum adus committebantur, sed honestis iuvenibus: quâ-
 quam fortasse tandem aliquando a mimis alii & histri-
 onibus fabule ille adta sunt. erantque hæc fabule urba-
 nissima, & Urbis iocos elegantiamque imitabantur, & ab
 Urbs

Urbe Atellâ nomen erant adeptæ. Itaque earum allo-
res Urbici vocabantur, ut in hoc Martialis & in eo quæ
protuli? Iuvenalis loco. Hinc & illud Fulgentij lib. 11.
Mythologici (quid ni enim eius adhibeamus testimonium
ad eruendam antiquitatis notitiam?) Denique Beati-
nius Augur dicere solitus erat, diversarum urbium
honores similiter peragi Urbicario Mimologo. Hic
quod mimis essent personis exodia Atellanarum, ad
vimos eam rem transtulit. * Advers. lib. III. cap. XVII.

Epigr, XLIX,

Epigramma luculentum & egregium ad Licinianum,
ut editiones loquuntur, ut libri suggerunt antique fidei, qui-
bus plurimum credo, meisque in tribunalibus ferè eorum
testimonio res multa secantur & lites deciduntur, Ad
Licinianum: in quo multa reperio partim corrupta,
partim aliter edita, quam scripta. In quibus et illud initio

Videbis altam Liciniane Bilbilim. (statim,
invenio & agnosco, cum edatur semper Liciane, syllabâ,
ut ne quid aliud dicam, velut in equuleo distensa. Rur-
sum pro,

Sterilemque canum nivibus, effractis lactum

Vadaveronem montibus,

in pergamenis exaratum inveni,

Senemque Carum nivibus,

ut Catus nomen montis sit canicie nivium albicantis &
senis, audaciâ & lasciviâ Pœtæ usitatâ & frequenti:
magis tamen mihi placet,

Senemque canum nivibus.

ut Vadavero intelligatur.

Ibidem,

Et delicati dulce boleti nemus,

ubi hodie semper Botrodi nemus excuditur, cum litera-
re sciteque scriptum reperiam, ignavia fuisset omissioris
& supinioris nimiumque delicata, parcere opera, & an-
notare nolle. Mihi quidem nemus significare videtur
quoddam: ubi delicati expetique hominibus Romani
boleti nascebantur ad instruenda mensarum fercula. Ve-
rius tamen sit, sive Boleti, sive Botrodilegas, propri-
um nomen loci, non communem appellationem cibi esse.
Botrodi etiâ lib. XI. mentio est, epigr. XLIII.

Ibidem

Ibidem.

Tepida natabis lene Congedi vada.

Legendum confitebam,

Tepida natabis luce Congedi vada.

Non enim diebus frigidis, sed calidis, natatione utendum. Movebat coniecturam antiquus liber, in quo scribitur,

Tepida natabis line,

quod quidem interpretabar luce. Verum Iurisperitorum flos Cuiacius advertit me, ut propius scripturam veterem ruminarem; & line legerem, soliumque significari crederem. Idem nomen in Nonio extat, sed per secundam scriptum vocalem; à quo & hoc à Laberio affertur, Cum provincias despoliavit, columnas monolithas, labella lenis. Ita fit ut editiones culpanda non sint quae lene ostentant. Mox ubi editi libri exhibent,

Voberta prandenti feras,

in manualibus patet,

Voberca prandenti feras,

nec illepidio sensu ut dicat, tantum ibi copiam venationis esse, ut propè à prandentibus iaculo fera in vivarijs configantur ad comationem accedentes. Etiam pro,

Avidam rigens Dircenna placabit sitim,
reperio

Avidam recens Dercelta.

Recens autem eleganter erit rigens, frigens. quo significatu dicit Trallianus recentatum vinum à Latino dici, quod nos Gallicè frigerans vel frigeratum appellamus: ut & frigerans Aganippe dicitur à Catullo in Epithalamio.

Ibidem.

Maetabis & vernos apros.

*Lego vernas apros, id est, indigenas natosque in suis vivarijs. * Advers. lib. XXIII, cap. XXV.*

Epig. LIII.

*Sic interpositus vicio contaminat uncto,
ita aliquanto melius mihi videtur legendum, quàm
quorsoda*

quomodo per exemplaria profeminatum est. *Advers. libo
XIII. cap. XXV.

Epigr. LV

Et matutinum portat ineptus AVE.) *Attenden-
dum; eos dici solitos portare AVE, quod hoc unum ver-
bum, divitem salutando, elocuti, ad alia deinde limina
transibant Salutatores. Manilius lib. v.*

Instar erit populi, toraque habitabit in vrbe,
Limina pervolitans, vnumque per omnia verbum
Mane salutandi portans, communis amicus.

In quo egregie & venuste saluator, qui multorum abis
limina, AVE matutinum portans divitibus, commu-
nis amicus vocatur. *Advers. libo. XVII. cap. XV.

Epigr. LXX.

Nec te detineat miri radiata Colossi,

Quae Rhodium moles vincere gaudet opus.)
Colossus Soli dicatus, erat radiatus. Vide supra De Spoa
& Faculis, Epigr. 11.

Epigr. XCII

Cereas pendet lumnis & trita lacerna.) *Cereas
cerna est detrita, & decolor, flavescensque flore coloris,
exolescente. *Advers. lib. XVII. cap. ult.*

Epigr. XCVI.

Galbinos habet mores.) *Color galbinus dedecere ve-
ros censetur, ut mollior & effeminatior. Hinc gal-
bini mores à Martiale dicuntur. Galbus in Latino-
Graeco Lexico explicatur χλωρός, id est, viridis, palli-
dus, flavus. Hinc galbula avis, quae huius coloris erat.
Galbeum Festo ornamentum genus est. Sed & eidem
galbeae, armillae sunt quibus triumphantes utebantur,
atque adeo milites donabatur virtutis ergo. Cato: Coronas
aureas ruffeâ fasciâ, galbeas lineas, pelles, redimi-
cula. Tranquillus in Galba cap. III. Galbeum ve-
media lanâ involuta interpretatur. Apud Iuvenalem
Sat. II.*

— et galbana rafa.

Vegetius in Vestimaria lib. III. cap. 11. *Sereus cryn-*
P
398

gij aut esse galbini coloris, quem Herbarius eruditissimus mihi dixit esse coloris cerulei dilucioris & pallescentis. Ut autem suspicor, à colore nomen habuere galbæ.
*Advers. lib. xvii. cap. viii.

Epigr. c.

Mamas atque tatas habet Afra. sed ipsa tatarum
Dici & mammarum maxima mamma potest)
Mammam nutricem esse putem, ut & apud Persium
Sat. III.

———— et iratus mamma lallare recuses.

Maxima autem mamma dicitur in Martiale, ut dicitur
magnus focer, uxoris avus; maior focer, uxoris pro-
avus; maximus focer, uxoris abavus: Ergo maxima
mamma est, ut ita dicam, abnutrix. De mamma sic
scribit Ammonius: Τὴν ἰδίαν τὸ ἑστὴν τῆ πατρὸς τε-
φῶς, τὰς τῆς δὲ ἄνω: μάγας κὶ μίμνας καλεῖται. Simile est
illud in Epigrammate Græco: Βάπτει τὰς λευκάς, ἢ
κίχρῃ πατρὶ τὰ τῆ. *Advers. lib. xviii. cap. xxiv.

Epigr. ciii.

Si dederint Superi decies mihi millia centum.)
Id est decies centena. Decies centena, decies centum
millia significant & valent. Iterum Martialis lib. I I.
Epigr. Lxv.

Illa illa dives mortua est Secundilla,
Centena decies quæ tibi dedit dotis.
Ut sexcenta plerunque ab auctoribus Latinis pro mul-
tis poni solent: ut, sexcenta eiusdem generis proferte
possum exempla: Ita decies cetena pro immani &
prægrandi summa, idque iam inde ab ultima propè an-
tiquitate Urbis. Credo, quod tum ea pecunia videbatur
ingens, cum minor erat nummi copia. Proinde Iuvena-
lem dixisse reor Sat. x. titu decies centena dabuntur
Antiquo, pro immensa dote. Certo postea quam crevit
pecunia & abundavit Romæ, nihilominus permansit illa
antiqua loquendi ratio, ut decies centena infinitam pe-
cuniam significarent. Horatius lib. I. Sat. III.

———— decies centena dedisses

Huic parco, paucis contento : quinque diebus
Nil erat in oculis. Iuvenalis Sat. vi.

Optima sed quare Cælonia teste marito

Bis quingenta dedit.

Id & decies brevissimè dicebatur. Plutarchus in Antonio : τῶν φίλων τινὶ μυριάδας ἐπέλαθε πέντε καὶ ἑκοστὶ δόρυδάμ. τῷ τῷ Πρωμῆσι δέκας μιλῆσι.
*Seneca lib. De consolatione ad Albinam: Beatiores non istos putas, quorum pantomimæ decies sestertio nubunt? Videtur autem ea maxima dos Romæ fuisse, Legum iussu modum imponentibus pecunia dotali, ut fortasse à maximâ dote orta sit summa maxima æstimatio, & locutio inde celebrata. * Advers. lib. xv. l. i. cap. xxx.*

Epigr. CXVII.

Et scalis habito tribus, sed altis) Significat se ultimo canaculo habitare sub tegulis. Homines Romæ mediocris fortune suarum ædium partem superiorem inquilinis locare solebant, imam sibi retinebant: sed & erant qui canaculariam faciabant. Itaque pauperes canacula conducebant, cum in suo non habitarent. *Juvenalis Sat. x.*

----- rarus venit in canacula miles.

Horatius Epist. 1. lib. 1.

----- quid pauper? ride, canacula mutat.

Prudentius lib. 1. contra Symmachum.

Omnis qui celsa scandit canacula vulgus.

Qui autem omnium tenuissimi erant, canacula tegulis proxima conducebant. Juvenalis Sat. 111.

Ultimus ardebit, quem tegula sola tuetur

A pluvia, molles ubi ponunt ova columbæ.

Suetonius de Orbilio in lib. De illust. Grammaticis: Namque iam per senex pauperem se, & habitare sub tegulis quodam scripto fateretur. Et in Epigrammate de Valerio Catone Grammatico:

Quem tres coliculi & selibra fartis,

Racemi duo, tegula sub una

Ad summam propè nutriant senectam.

** Advers. lib. xlii. cap. 27.*

NOTÆ

IN LIBRUM II.

Prefat.

E Pigrammata curione non egent, & contenta sunt suâ, id est malâ linguâ. His in verbis quid sit curione egere, video quæri. Ego ex ipso Marziale sensum in promptu esse animadverto, qui rursus superiore dixit, Tragedos, quibus pro se loqui non licebat, accipere epistolam, quâ se vel populo vel Principi commendabant, aut aliquid petebant: ea autem epistola à curione in Theatro palam recitabatur. At pro Scipis Epigrammata loqui possunt, idque eis licet ut vicariâ non egent linguâ, nec egent curione. Huic mea sententia, si quis diffidit, non desunt testimonia: reperio enim omnia quæ in theatro aut amphitheatro pronuntiaventur, Principis mandato, aut magistratus edicto, aut alicuius postulato, per curionem prædicata esse. Sed unius Pollionis testimonio contentus ero, qui in Gallieno sic eribit: Nam cum taurum ingentem in arenam misisset, exiissetque ad eum ferendum venator, neque productum decies potuisset occidere, coronam venatori misit, musantibusque cunctis, quid rei esset, quod homo ineptissimus coronaretur; ille per curionem dici iussit, TAVRUM TOTIES NON FERIRE, DIFFICILE EST. Iterum: Mirantibusque cunctis, rem tam ridiculam per curionem dici iussit, IMPOSTVRAM FECIT, ET PASGVS EST. *Advers. lib. xxv. cap. viii;

Ibidem.

Contra retiarium ferula) Seneca in Apocolocyntosi: Et proximo munere inter novos auctoratos ferulis vapulare placet. Dicit novos auctoratos, qui nuper emercede conducti sunt, ut depugnent, qui pro auspicio ferulis vapulabant, cum ipsi ferro carerent, & alij gladiatores per ludibrium ferulis eos cederent, ut pugros ludi-

magi-

magistri nam adversus eum qui ferrum habuisset, cuius temeritatis esset ferula batuere? Hinc Martialis scripsit, Denique vi leas ante delectet contra retiarum ferula.
* Advers. lib. xviii, cap. xiii.

Epigr. XVI.

Zoilus aegrotat; faciunt hanc stragula febrem.)
Zoilus morbum simulabat, ut vestem stragulam pretiosam ostenderet. * Advers. lib. xxiii, cap. xix.

Epigr. XXXII.

Abnegat, & retinet nostrum Laronia furem.)
Iuvenalis Sat. ii. in prisca concubus Laroniamodo, modo Laronia reperitur. Laronia verius puto: quamquam nec Laronia rejicio. Sed hoc perleve est. * Advers. lib. xiiii, cap. xvii.

Epigr. XXXIX.

Vis magè quæ meruit mittere? mitte togam.)
Tibullus lib. iv. eleg. x.

Sit tibi cura togæ potior.

De macha fœdâ & famosâ adulterâ dicitur. * Advers. lib. xvi, cap. xix.

Epigr. XL.

Cæcuba siccantur, quæque annus coxit Opimi)
Quanto venustius est Cæcuba siccantur, cum & libri antiqui sic exhibeant, & postulet sententia: dicit enim defecanda & liquanda esse vina, ut potentur, nam sacco transmissa vina liquari solebant, ut biberentur. Similis incessit d' ammonico error, De morborum medicinâ cap. vi.

Quod facit ex alino liccatus corporis humor.

Suspicer saccatus esse legendum, ut lutum sit asini lotio factum, nam vesica, ut saccus vinarius vinum, lotium transmittit. Lucretius & Arnobius. * Advers. lib. xvii, cap. xviii & lib. xxiii, cap. xxiiii.

Epigr. LIIIX.

Pexatus pulchrè ridae; mea, Zoile, trita.)
Vestis pexæ sunt in quibus nec stamen nec subtemen apparet, eminente & operiente villo: nam in qualisdam licet numerare licia, ut in quibus textus & trams lana pilo est propior, ut Iulianus. In summo autem orbe tela ea subtilitas & raritas est, ut subtemina oculos fallant, suisque conspiciuntur.

Sumi sumentur, ut eam partem ab aranco suspicari liceat
 lasso prætaxam nõ esse, sed derelictam. Quod et ut Plinij
 locum lib. XI. cap. XXIII. sic legendum consensu, au-
 thoribus etiam libris veterum tabulariorum: Derelicta
 lasso prætaxandi summa parte arbitrari liceat: Illa dif-
 ficile cernuntur, atque vt in plagis lineæ offensæ
 præcipitant in sinum. Nam quod in editonibus præ-
 zenti excusum est, sententiam vitiat, ut & arbitrari li-
 cet & præcipitantur in sinum. Sinus autem in cassi-
 bus & plagis Venatorum etiam à Gratis in lib. de Venat-
 tione nominatur:

Ingrati maiora sinus dispendia sument.

In eodem capite Pliniano pexitas telæ aranearum, est
 villosa quadam in eâ & lanuginosa filorum natura, que
 in rarâ eorum texturâ non perinde apparet, verum in
 densâ. ex quo non longè hinc scribit, Et contra frigora
 quanto villosior, unde & pexæ vestes apud eundem
 lib. VI. cap. XLVIII. pexis aliena vestibus
 *Advers. lib. v. cap. XIII.

Epigr. LXIII.

Ipse potest fieri Marfya caufidicus) Non sine quo-
 dam nefe à Martiale dictum reor. Constat autem Mar-
 fyan baritum & heberem fuisse, qui de musicâ cum A-
 polline certare ausus pœnas dederit. Sed & in urbe Româ
 Marfya statua erat in foro, ut hic quoque sensus lateat,
 statuam effici caufidicam posse, & saxeum Marfyam
 Rhetorem, Horatius lib. I. Sat. VI.

————— Marfya, vultum

Qui se ferre negat Noviorum posse minoris.

Plinius lib. XXI. cap. III. Cuius luxuria coronatum
 Marfyam literæ illius Dei gemunt. Servius lib. IV.
 *Encl. refert Marfyam in civitatibus signum fuisse li-
 bertatis, qui erectâ manu testabatur urbi nihil deesse.
 *Advers. lib. XXI. cap. XII.

Epigr. LXV.

Centena decies quæ tibi dedit dotis,) Decies cen-
 tena, decies centum millia significant, & valent. Videt
 *ad lib. I. Epigr. CIII. *Advers. xviii. cap. xxx.

Epigr.

Epigr. LXXII.

Os tibi pete sum.) Ita legendum est, non ut obsinec
 præcisum. *Plautus Casina Sc. Face Chalme, pete tibi
 os. Sic legendum, quod est batue, tunde, nam præcida
 aliud est, & turpis ualini affine, imò uero obscœnissimum.*
 * *Advers. lib. VII. cap. XI.*

NOTÆ

IN LIBRUM III.

Epigr. VII.

B Alneator elixus) *Balneo tanquam coltus. Ita
 Persius Sat. VI. Elixas nates dixit. Verus Inter-
 pres Elisafq; nates legit, interpretaturque psilotro
 demolitas: sed elixas omnino magis placet; ut balneo
 tanquam coltus intelligamus. Et psilotris frequentius post
 balneum utebantur.* * *Advers. lib. XXX. cap. VI II, vide etiam lib.
 XV. cap. I.*

Epigr. XX.

An æmulatur improbi iocos Phædri?
*De Epicuræ Phædro, cuius apud Ciceronem mentio non
 infrequens est, audiendum arbitror, non de eo Philoso-
 pho, de cuius nomine nobilissimum Sermoneum inscriptis
 Plato.* * *Advers. lib. XI II. cap. XIX*

Epigr. XXIII.

Omnia cùm retro pueris obsonia tradas.
AD PEDES, servi dicebantur qui ad dominorum coe-
 nantium pedes stabant. *Seneca lib. III. De benefic. cap.
 XXVI. Servus, qui cœnanti ad pedes steterat, narrat,
 quæ inter cœnam ebrius dixisset.* *Martialis lib. XII.
 Epigr. LXXXV II.*

Dum negligentem ducit ad pedes vernam.
Unde & argutia huius Epigrammatis * *Advers. lib. XVI. ca. V.*

Epigr. XLVI.

In turham incideris, cunctos umbone repeller.
Id de his dici solet, qui uelut umbone clypei obstantes resj-

aiunt nisu corporis aut lateris firmitate. Suetonius in *Iulio Casare*, cap. LXVIII. de *Acilio Casarum* milite: Transiit in navem, umbone obvios agens. Quo sanè in loco de *elypei orbis* simpliciter accipiendū est. *Val. Maximus* lib. III cap. 11. de alio *Casaris* milite: Ad ultimum destructo gladio audacissimum quemque modò umbonis impulsu, modò mucronis ictu depellens. *Curtius* lib. 111. Totam aciem suo pavore fluctuantem umbonibus posse propelli. *Fabius de viro forti*: bella umbone propellit. **Advers. lib. XIII. cap. xv. & XIX.*

Ibidem.

At tibi tergeminum mugiet ore sophos.
Id est, maximum clamabit sophos. Sic *Tibullo* lib. IV. *Carm. 1. ad Messalam* hoc versu:

Illum tergeminæ nantem confinia mortis,
Mors tergeminæ, est certissima & exploratissima, & tanquam triplex, non una: promde maxima. **Advers. lib. XXI. cap. XXXI.* * Vide etiam lib. III. cap. xx. ad *Horatianum* illud,

Certes tergeminis tollere honoribus.

Epigr. LXIII.

Res petricosa est, Pontice, bellus homo.
Hic & sensus nutare videtur, & versus vacillare. nam non convenit bellum hominem dici petricosum, & secundæ syllaba extendi se vetat. Sed cum *Martialis* dicat, quam res sit intricata & implicata, multis negotijs & officijs bellus homo, accedo ut suspicem, res petricosa est legendum esse, ut id multu dicat tricus impeditum. Quod quidem tam accommodatum ad sententiam est, ut si non scripserit *Martialis*, tamen scribere debuisset videatur? **Advers. lib. XXIII. cap. III.*

Epigr. LXVII.

Veterno resinaque pigriores.
Hoc de mendacio doloque compertum, quidni credatur? nam & veterini nomen primam corripit: cum hac religione *Phalecum* scribat *Martialis*, ut a prociâ semper syllaba incipiat: duc autem in resina literarum com-
prehen-

prehensiones quæ antecedunt, tendi etiam non corrigi solent. Itaque quidam non inscitè temerato subiungunt, [Ioannes Baptista Pius;] ego propius ad scripturam antiquam,

Veientone asinoque pigriores,

vel,

Veientone asinaque pigriores,

scribendum arbitror. Tarditas autem asinarum nota est & de Veientone scribit Iuvenalis Sat. VI.

————— hic Sergius idem

Acceptâ rude coepisset Veiento videri.

& Sat. III.

Vt te respiciat clauso Veiento labello.

Erat iste obesior fortassis, aut certe naturâ pigrior, & deformior. In Iuvenalis Sat. VII, eodem modo scribendum est,

————— quid refinata iuventus:

non quid enim r. i. ne dua syllaba naturâ longa in vitio emittitur corripiantur. *Advers. lib. XIII, cap. XIX.

Ibidem.

Dividere mœchæ pauperis capillare.

Capillare Martialis unguentum vocat, quo capillos unguunt fœmina. *Advers. lib. I cap. XVII.

I pigr. LXXV: I.

Teque iuvant geites) Quæ geites à Martiali vocantur, quando hoc verbum scio multis exhibere negotium, ab antiquo Critico explicantur *pass. d. s.* *Advers. lib. XXIII. cap. XII.

I pig. LXXIX.

Minxisti currente semel, Pauline, catinâ:

Meiere vis iterum? iam Palinurus eris.

Non tam ad nomen Palinuri allusum esse arbitror, us do Histumorum senatus discernit, quam ad eius casum: citra enim Paulinus minxerit semel currente catinâ, auguratur futurum ut submergatur, si iterum meiat. Apud Maronem autem lib. Æneidos V. Palinurus

P 5. fœmine

sonno correptus unda mergitur. *Advers. lib. xlii. cap. xxx.

Epigr. LXXXII.

Petcurrit agili corpus arte tractatrix.

Seneca Epistolar. lib. ix. Quidni ego feliciterem putem Mutium, qui sic tentavit ignem, quam si manum illam tractatori praestitisset? Videntur Tractatores fuisse, qui manu membra tractabant, & leniter fricabant. *Advers. lib. xxxiii. cap. i. ii.

Ibidem.

Digitus crepantis signa novit Eunuchus.

Cicero l. i. Officiorum: Ut si digitis increpaverit, possit in locupletium testamenta nomen eius irrepere. Iterum: Ut digitorum percussione heres possit scriptus esse. Digitus concrepare, & digitorum percussio Ciceroni significant, quod facile nulloque negotio adsequimur, & levi quodam velut sono & nutu iubemus & obtinemus. Simile est illud Tibulli lib. i. Eleg. i. i.

Et vocet ad digiti me taciturna sonum.

Dicitur & digitorum crepitus de re nihili & contemnenda, ut apud Suidam in Sardanapali vita, ἰὸς τὰ γ' ἀλλὰ τὰ ἀνεργήματα. ἐν ἀξία ὄντα τέτα, τέτα-ῖσι τ' τῶ δαυτῶλων ἀπορητήματα. Id etiam Latini Graeci dicunt. *Advers. lib. xx. cap. xlii. & lib. xlii. cap. xxx.

Epigr. XCIII.

Admittat inter bustuarias mœchas.

Animadverto id explicari de mulieribus ad funus deplorandum conductis, quod nequaquam verum esse arbitror: cum potius significari vulgaria & diabolaria scortilla existimem, inter busta atque monumenta penè in propatulo prostantia: de quibus lib. i. Epigr. xxxiv.

Abseondunt spurcas & monumenta lupas.

Sic à Catullo Epigr. xxxv. semitatio moechi, pro scortatoribus vilissimis in agrorum semitu sub dio scortilla subigentibus dicuntur: contra devium scortum, non prostitutum in propatulo omnium libidini, sed honestius minaque vulgare, ab Horatio ode xi. lib. ii. dicitur.

*Advers. lib. xlii. cap. xix.

NOTÆ

IN LIBRVM IV.

Epigr. IV.

LAsi Bardaiici os quod evocati,
 Non ut vulgo bardiaci scribo. Sic & in Iuvenale
 Sat. xv. i. lego, Bardaiicus iudex, id est militaris,
 Gallicus. Nam Bardai, apud Gallos sunt cantores. & bard-
 aia vel bardala alaudo, unde & Alaudarum legiona-
 riorum nomen. Bardaiicus igitur est Gallicus & mili-
 tarius, barbarusque. Est qui à Bardæis Illyrici populi de-
 ducatur, qui & Vardæi vocantur. * Advers. lib. xx. i. i.
 cap. xxv.

Cum (inquam) Bardai vocabulo Gallico cantores sig-
 nificent: unde & Lucanus scripsit lib. i.

Plurima securi fudistis carmina Bardai:
 Et Hesychius Βαρδαίοι οἱ ἰσδοὶ ἀπὸ τῆς Γαλατίας; putō Bar-
 daicum dici Gallum. ut & apud Iuvenalem Sat. xix.

Bardiacus iudex datur hæc punire volenti:
 id est, militaris: quod Galli plurimi militarent. Quan-
 quam in antiquis exemplaribus semper reperitur Bar-
 daicus, à Bardæis: quemodo & Bardus, ut opinor, etiã
 vocabatur. Itaque in Hesychio fortasse scriptum erat,
 Βαρδαίοι οἱ ἰσδοὶ ἀπὸ τῆς Γαλατίας * Advers. lib. xxv.
 cap. xxiv.

Ibidem.

Quod bis mutice vellus inquatam (redolet.)
 Miscbatur lotum tingenda purpura, quare de gravis-
 simo & terribimo odore dixit, vellus bu tinclum. * Ad-
 vers. lib. ix. cap. v.

Epigr. XLV.

Septenaria synthesis Saguntæ.
 Per translationem septenaria synthesis Saguntæ à
 Martiale dicitur cum septem vasa Saguntina fictilia
 intelligat: & Papinius IV. Sylvarum:

Aut

Aut vnam dare synthesein (quid horres?)
Alborum calicum atque caccaborum,

pro aliquot calicibus atque caccabis dixit: & cum finxit illum horres syntheseos nomine audito, indicavit synthesein caram pretiosamque fuisse. Syntheseos elegantioris & lautioris vestis (quâ populo Romano certis diebus publicè, ut Saturnalibus, uti licebat, cum Roma quis vestitu vellet, uti non liceret, togasque ferre cogentur.) meminist Tertullianus in libro De pallio, & Martialis non uno loco. Hanc domi compositam habebant in arcis aut prelis. Eorum prelorum mentio est apud Marcellinum, vocatque (nisi fallor) pressoria. *Advers. XXXI, cap. XIX.

NOTÆ

IN LIBRUM V.

Epigr. XIII.

ET libettinas arca flagellat opes.) Flagellare divitias, & flagellare annonam dicuntur, qui magnas arcis clausas opes tenent, & horres fruges, quod invitas velut verberibus & carceribus coercitas erumpere foras non sinant, quod in annonâ qui faciunt, eam duriorum reddunt & onerant coemptis undique frugibus, & in horreis reconditu, qui & Dardanarii vocabantur, quasi veneficio in horrea sua fruges contruderent, & annonam premerent; ut carmine alio messes traduci, opinio erat. Dardanarius in veteri Lexico exponitur ταντοπώλης, τα τομολάβολος, σιτολάτης. Ut autem flagellare opes dixit Martialis, ita Papinius strangulare. Quod verbum confirmat interpretationem meam, quod tanquam invite & contrita retinerentur constipata; ut quod respirare nequirent, suffocarentur. Silvar. II.

Non tibi suppositas inelix strangulat arca
Divitias. *Advers lib XXI. cap. XIII.

Epigr.

Epigr. XXXI.

Et in toto ventilat arma bove.

Ventilare verbum mediis fidius honestissimum & speciosissimum, Gladiatorum tantum. Ventilare enim Gladiatores dicuntur, cum ante pugnam suos movent gladios, & lusorij in libris aërem ferientes praeludunt certamini. Seneca Epist. CXVIIII. Stultum est, cum signum pugnae acceperis, Ventilare.
* Advers. lib. xxx. cap. 111

Epigr. LXI.

O quam dignus eras alapis, Mariane, Latini!
Cum in spectaculis theatralibus Mimi dabantur, alios mimos ad risum excitandum alapis cadere solebant: quod & Septimius Florens significat, cum scribit, Insuper contumeliis alapatu sic obicit quasi de praecepto Domini ludat. * Advers. lib. xviii. cap. xxxiii.

Epigr. LXIV.

Ornenturque rosas tempora sutilibus.

* Plinius: Transire deinde ad rosaria, eoque luxuria processit, ut non esset gratia, nisi mero folio sutilis.
* Advers. lib. xviii. cap. xxiv. Vide.

Epigr. LXV.

Quot tua Menalios collocat hasta suos.

Sic Plautus Amphitruone, Sc. Qui me alter, &c. in soporem collocare, est plagis male multatos & illibus sopitos, propeque exanimatos sternere. * Advers. lib. iv. cap. xx.

Epigr. LXXIX.

Undecies una surrexti, Zoile, cœna,
Et mutata tibi est synthesis undecies.

Zoilus vestes ostentabat, eas in convivio subinde mutans quod & lib. 11. Epigr. xvi Martialis planum facit:

Zoilus agrotat, faciunt hanc stragula febrem.
Si fuerit sanus, coccina quid facient?

nam morbum simulabat, ut vestem fragulam pretiosam
offenderet. Vide ad Epigr. XVI. lib. II. & Advers. lib. XXI. I.
cap. XIX.

NOTÆ

IN LIBRUM VI.

Epigr. X.

Pudet, heu, pauca rogasse Iovem.
Discrepant amanuensium libri & typorum: scripti enim Pudet, heu, cum Pudeat semper editum.
* Advers. lib. XXVI. cap. XXVII.

Epigr. XIII.

Et placido fulget vivus in ore liquor.
In antiquis duobus reperi exemplaribus liquor: sed huius significationis & notionis insolentes emendatores decor scripserunt. De statuâ Iulie loquitur Attenden dum est, sic Arnobium etiam liquorem non pro humore, lacte, aquâ posuisse, sed pro mollitudine quâdam & teneritate: Liber, inquit, membris cum mollibus, & liquoris femineici dissolutissimus laxitate. * Advers. lib. XX. II. cap. XXVIII.

Ibidens.

A te Iuno petat ceston & ipsa Venus.
Cestus non tantum Veneri, sed etiam Iunoni tribuetatur, ut ad amorem Iupiter invitatur allicereturque. sic enim præter Martialem Arnobius, Iunonius ille cestus. * Advers. lib. XXI. I. cap. XXVIII.

Epigr. XXI.

Perpetuam Stellæ dum iungit Ianthida vati.
Terentianus Maurus scribit, quem Iolaum Greci vocant, cum Violantem à Cicerone vocatum esse hoc versu:
E. Iolaus ille, Violans, crede M. Tullio:
Huius auctoritate adductus, haud dubitem affirmare quâ
Ian-

Iantida nympham *Martialis Stella nupsisse dixit, eam esse uxorem eius Violantillam (eius certe & Stella nuptiale carmen Papinius lib. 1. Sylvar. canit) quae nymphæ personam Pœtico integumento involucrique velata dissimulatur hic à Martiale, atque iterum infra Epigr. XLVII.*

Nympha, meo Stellæ quæ fonte domestica puro
Laberis, & domini gemmea tecta subis.

Aquam enim Stella tecta subeuntem Iantida appellarunt Græco verbo, quod Violantillam exprimeret, cum sit in viola. Fuerunt & Hyantes populi Bœotia, unde & Hyanteam aquam alicubi apud Martialem lib. XI i Epigr. 111. sed lanthea scribendum, hoc versu:

Clarus lanthæ Stella sititor aquæ)

*pro Hippocrene legisse me recordor. * Advers. lib. II. cap. XXI II.*

Epigr. XXV.

Tu potes & patris miles & esse ducis.

Ita invenio in arcanis Bibliothecis, ubi editur,

Tu potes & patriæ miles & esse decus.

** Advers. lib. XXVI. cap. XXVII.*

Epigr. XXXIII.

Affligunt hominem tam miser, & f.

Sine interrogatione, ac planè ita legendum est; ut dicas eum pristinos mutasse mores, veteremque obscenitatem.

** Advers. lib. XXVI. cap. XXVII.*

Epigr. XXXV.

Vt tandem facies vocemque sitinque, rogamus.

Sic amanuensium libri scripti, facias hodie editur.

** Advers. lib. XXVI. cap. XXVII.*

Epigr. XLVII.

Sive Numæ coniux Triviæ te misit ab antro.

MSS. melius, Triviæ te misit ab Anna.

*Nam Anna Perenna Aritia colabatur. * Advers. lib. XXVI. cap. XXVII.*

Epigr. LV.

Fragras plumbea Nicerotiana

*lego, quemadmodum & Domitius legit, à Nicerote. * Advers. lib. XXVI. cap. XXVII.*

Epigr.

Epigr. LVI.

— scis multos dicere multa.

Reperio in scriptis, scis multos dicere multis. * Advers. lib. xxvi. cap. xxvii.

Epigr. LVII.

Mentiris fictos unguento, Phœbe, capillos,
Et regitur pictis sordida calva comis &c.

Qui olim toto erant capite calvi, sibi solebant unguento perfusi velut fila capillorum imitari. Phœbium iocatur habuisse capillos unguenti pictos colore & mutatos, quos spongia poterat totos delere. Nam loquitur de eo, qui canitiem unguento tegeret dissimularetque. Cùm calvam sordidam planè intelligenterque dicat. Hinc & Epigramma LXXIV huius libri clarescet,

Calvam triphilem (trifilem) semitatus unguento. Ille enim etiam unguento comam sibi in capite calvo pinxerat & effinxerat, sed que trium filorum esset & capillorum: vel calvam haberet, cui reliqui essent tres capilli: & eùm in capite tanquam sulcos duxisset unguenti lituris & veluti vias secuisset, semitatus dixit: que est antiquorum librorum scriptura. ut mirer quid sit, quòd & contra sententiam & versus rationem multi segmentatus & defendant & declarent. * Advers. lib. xxvi. cap. xxvii.

Epigr. LXIV.

Finxerunt pectus Athenæ.

Ita lego, non ut editur fixerunt. * Advers. lib. xxvi. cap. xxvii.

Ibidem.

* Quod cùm panticibus laxis, & cum pede grandi, ut dicat plus sapere putridum cor & iocur pecudis, que venalia cum pede & panticibus gerit lanus per Urbis compita. Ex hoc igitur loco facessat interrogatio, in eumque pronuntiatio revocetur. * Advers. lib. xxvi. cap. xxvii.

Epigr. LXXIV.

Medio recumbit inus ille qui lecto:

Eum accumbere in honoratissimo loco dicit, nam cùm tres essent lecti, inus lecti medij locus erat honoratissimus, ut

*In Symposiacis auctor est Plutarchus. *Advers. cap. XXV, cap. XXVIE.*

Ibidem.

Calviam tri filem semitatus unguento.

Vide supra, ad Epigr. LVII.

Epigr. LXXXVI.

Et potet calidam qui mihi laudat aquam.

*Reperio in veteribus, qui mihi libat aquam: ut sit, non liberaliter quidem praeberet, sed ministrat parè & malignè, ut si libaret. Et tamen laudat nos quae laudamus. Nec id hic agitur, utrum melius sit: sed aliter eadè, ut non aliter scriptum esse. *Advers. lib. XXVI, cap. XXVII.*

Epigr. XCIII.

Non detracta cani Trans-Tyberina cutis.

Quod apud Gellium lib. XX. Cap. I. scriptum est: Tertius autem nundinis capere pœnas dabant, aut trans Tiberim peregrè vanum ibant: eo significans puto legem & conditionem venditionis iniquiorem, ut extra fines, qui venditus est, serviat, non in agro Romano: cum Trans-Tiberina regi extra agrum Romanum propriè dictum esset, & in eo genere agri, qui peregrinus habebatur, censeretur, & iam Struri aciri vereretur: atque hoc venditionis genus atrocius erat & auris, quod Graeci ἀορέν τε ἔξαγορὴν dicebant, quod erat hac conditione vendere, ut extra fines mancipium educeretur & serviret. At verò eius Trans-Tiberinae regionis, quae Urbis pars erat, magnam ferè partem Iudei, qui Roma se infuderant, occupaverant: quod quodam loco à Philone in Gaium recorder relatum esse. Quin etiam quod illa Urbis pars, ut reor, esset infrequentior, minusque culta, & à Iudeis ignotis & omnibus invisis, humiliter & sordidà plebeculà tantum incoleretur, ferè in eà plebique viliora, immundiora & sordidiora fiebant & administrabantur, pellesque animalibus foetide derubantur. Hinc illud Martialis nostri, & Iuvenalis Sat. X. V.

----- nec te fastidia mercis
Vilius lubcant ableganda Tiberim ultra.

Qui Sulphurat. vendebant, eam etiam partem habita-
*bant: Vide ad Epigr. XLIV. lib. I. * Advers. lib. XXII.*
cap. XLIII.

NOTÆ

IN LIBRVM VII.

Epigr. II.

TExuit innumeri lubricus unguis aprī.
Aut ego hallucinor (quod quidem frequentissi-
imum est) aut lorica Domitiani dicit squamis
abeni textam & consertam fuisse, aprinarum unguarum
speciem imitantibus. Qui aliud sentit, à me non repre-
hendetur: tantum quid mihi videatur in medium pro-
*fero, si cui forte placere potest. * Advers. lib. XXIIII. cap.*
XXVII.

Epigr. X.

De cute quid faciat ille vel ille suā.

Lepidissimo & urbanissimo Poëtæ de cute, est de cor-
pore: ut & apud Flaccum lib. II. Sat. V.

Pelliculam cutare iube.

Sic & Xepo: Gracè cutis & corpus est. Nam Latini
Græcicis sermonem ore Romano amulari gaudebant.
** Advers. lib. XXIIII. cap. XXVIII.*

Epigr. XIV.

Mentula cui nondum sesquipedalis erat.

Apud Flaccum in Arte sesquipedalia verba, non tam
intelligo longa & extensa, quam turgida & inflata ac
prætumida. Nam ab Architectis esse translationem
sumptam puto, apud quos sunt tigna sesquipedalia,
materies crassior: ita loquitur non raro Vitruvius. Indo-
gitur Horatium explicandum arbitror, cum ait,
Proiicit ampullas & sesquipedalia verba.

ampullarumque figura, quae tumidae sunt, huic congruis interpretationi: quamquam, si de longis quis accipiat, qualia sunt Dithyrambica, non repugnabo, praesertim cum dicat Martialis, et si hoc obscenius est, Mentula selqui-pedalis. * Advers. lib. VII. cap. XIX.

EPIGR. XXVII.

Conturbator aper, vilius esurio.

Plautus Amphitruonis prologo,

Et ut res rationesque vestrorum omnium
Benè expedire voltis.

explicat contrariam dicendi formam, conturbare rationes apud Terentium in Eunuch. act. V. sc. 11. Et conturbare apud M. Tullium pro Planco: & cur à Martiale conturbator aper dicatur. Qui enim non sunt solvenda, neque se extricare nominibus possunt & are alieno, illi conturbant: nec enim eorum rationes explicari & expediri possunt. Sic in Epigrammate apud Suetonium de Catone Grammatico:

Omnes solvere posse questiones,
Vnum difficile expedire nomen.

Et apud Ciceronem pro Sestio scribitur, malis domesticis impediti. Iterum, Aut qui propter implicationem rei familiaris communi incendio malunt, quam suo deflagrare. * Advers. lib. IIII. cap. XV.

EPIGR. XXXII.

At iuvenes alios fractâ colit aure magister.

Quaritur hic quid illud sit fractâ aure? ego hoc à Græco sumptum arbitror, Græcorumque exercitationibus, apud quos qui Gymnasionum plagis contusi multatimque fuerant, propterea quod à concertatoribus ferè tempora & aures feriri solerent, auribus fractis dicebantur. Pollux lib. II. ὅτι ἢ ἐν γυμνασίοις πλῆθύν τὰ ὄτια κατεγίναν, καὶ ἀποκάταξις. Hesychius: ὀποκάταξις τὰ ὄτια τετρασώφως. Igitur Magister fractâ aure, est magister exercitationis & Gymnasionis exercitor, qui ludam pugilatus docet, quiq; pilâ vel sôllo ludere. Sed non tantum à

Pe fuerit aliquid in eo interpretari, verum etiam emendare, quod emendatio pro interpretatione futura sit: Ergo

Epigr. XXXIIX.

Sed nec Scylla minor,
lego, tibi scribitur Sed nec Scylla minus: ut eam Polyphemo non fuisse minorem accipiamus; & libri veteres, quibus multiplex deferunt quam sensui, ita disertè scribunt, sine ulla suspitione litura, ne quis corruptas à nos tabulas fuisse coniciat. * Advers. lib. XXI III. cap. XXVIII.

Epigr. XLI.

Cosmicos esse tibi, Semproni Tuca, videris:
Cosmica, Semproni, tam mala quam bona sunt.

Epigramma obscurum. Credo Sempronium voluisse videri Socratis & Philosophorum imitatore, qui se mundana dicebant, non alicuius certi definitaque loci municipes; ac se mundanum esse respondit, interroganti cuius esset Socrates. Martialis autem, qui Mundum tantundem boni quantum mali habere sciret, & multos intelligeret ambitioso Philosophi nomine magna vitia occultare, mundanaque Cosmica dicit; & bona & mala dicit, ne eo nomine se Sempronius circumspiceret. * Advers. lib. XXV. cap. XLV.

Epigr. XLVI.

Et tua de nostro, Prisce, Thalia placet.
Balbutit illud, balbumque est in ultimo verbo, cum tacet scribendum sit; quod, si quid & illud refert, nos etiam veteris libris credimus; quibus, qui sententiam consuler, stipulatorem se præbebit. Quod enim versus se scribere accuratos simularet, vel etiam meditaretur, & tanquam trunaret, nec interea dona remitteret, silentium eius merito sibi conqueritur damnosum Martialis. * Advers. lib. XXXIII, cap. XXVIII.

Epigr. XLIX.

Pro mensis habet Annius ministros.
Puso is in intelligendum. Supperunt illi plurima mensa ad ducere =

ducentas, non tamen in eis obsonia reponit: sed eas semper serui gerunt, nec epulis frui possunt convivae. ita ambulatoriam cenam potius spectant, quam comedunt. cum ministri celeriter paropsides & gabatas ante convivas praeterferant. * Advers. lib. xxv. cap. xxiv.

Epigr. LII.

Parvaque cum canis venerunt coctana pruniae.
Quae hic & in Plinio (lib. xiii. cap. v) Coctana scribuntur, ea Cottana vocari debere, cum librorum veterum assertione, tum affirmatione Hesychij crediderimus enim sic scribit, Κόκτονα εἶδος σικκῶν. Vide Epigr. xxv. lib. xiii. * Advers. lib. xxv. cap. xxv. l. l.

Epigr. LV.

Lingas non mihi scribendum est, Linges. & Tributi ultima eius voce: cum praesertim usitatissimum & pertritum loquendi genus sit, damnatum tributi. Hoc tamen novissimum, meam tantum adstringit fidem, non (ut ita dicam) codicariam. Sequenti.

Epigr. LVI.

aque suspicor legendum,

————— Iovi dare templa parabit.

hodie paravit editur, nec illud quidem antiquos appellare libros potest, sed, ut in Rhetorum scholis dicitur, est soniecturale. * Advers. lib. xxi. l. l. cap. xxv. l. l.

Epigr. LXIII.

Sacra cothurnati non attingit ante Maronis,
Cur hic Martiali, & Persius in prologo dixit,

Ad sacra vatium carmen affero nostrum.

Nempe quod se Poeta sacros dicit.

At sacri vates & Divum cura vocamur,
inquit Ovidius l. l. Amor. eleg. viii. Et se Poeta
ut sacerdotes sacra ferre solent predicare. Maro l. l.
Georg.

Me vero primum dulces ante omnia Musae,

Quarum sacra fero.

* Advers. lib. xxi. cap. vi.

Epigr. IXXVII.

Et flavescit happe, gravesque draucor.

Lego, sed coniecturam secutus, ut mo tandem homines coniectorem esse iocentur,

Et flavescit apha, gravisque draucus,
ut dandi casu intelligatur. At coniectarius non est,

Alteras facili rotat lacerto,
sed librorum: quod quidem & vellum & verum creditus, non Alverno, quod adscriptitium esse suspicamus.

* Advers. lib. XXIII. cap. XXV. 1. 1.

Epigr. LXXIV.

Maternæque lacus orientur frondibus Idus.

De Mercurij natali & ferijs intelligendum est, ut istis Idus versiculus ille lib. XI. Epigr. LXVI.

Maia Mercurium creavit Idus.

* Advers. lib. XXV. cap. XX. 1. 1.

Epigr. LXXIX.

Potavi modo consulare vinum. &c.

Videntur antiqui vinum consulare appellasse vinum vetustissimum & optimum; ut optimam notam vini Cere De clar. Orat. Opimianam & Anitianam dicit, ex eorum hominum consulatu: ita vinum consulare erat, ut Opimianum & Anitianum. Hinc iocus Martiani. Ipse autem consul dicit, verè consulare vinum significans, nec eminentium auctoritatem Consul: ut si diceret, verè Opimianum & consulare: non falsa nota & mēdaci. hinc sequitur iocus præter expectationem de vino novo & rustico: qui vinum ponebat, consulatum gerebat.

* Advers. lib. XXV. cap. XXI. 1. 1.

Epigr. LXXXVI.

Argenti tibi libra postulat i.

Ita in veteribus libris, postulatum postulatū & pusulatum interpretor. Defendo & adversus eorum sententiam rectè legi in Iuriconsultis, Veluti cum argentum pusulatum fabro daretur, ut vasa fierent. Quia enim pustulas vocamus, pusulas etiam ab antiquis vocari invenio: quod Pliniani codices vetustissimi lo-

en infinitis offendunt: sed fastidio occurrens, uno contentus
 tus ero. lib. xxvi. cap. viii. Est enim tā teruentis nature,
 ut per se extra corpori impositum pusulas ignium modo faciat & pro caustico in usu sit. Columella lib. v: i. cap. v. pusula ignis est sacer, unde pusulosa vel pusilosa avis. u autem et i saepe inter se submutantur. ut Optimus, optimum. Pusula igitur pusula est. Et Pusula dicitur ignis sacer, qui pusulas passim quā depascitur attollit: nempe quo ex eo habet pusula, quia pus continet. Pusulatum igitur argentum & pusulatum vel pusilatum nihil differre existimo, relique sic appellari suspicor: quin & postulatum, cum u in o non raro migret. Itaque in Tranquillo in Nerone cap. xlii. rep. cri scriptum, Exegitque ingenti fastidio & acerbitate nummum albeum, argentum postulatum, aurum ab obtulam. Nec sanē illis assentior, quia postulādo dedecūt, freti aucl oritate Iuvenalis Sat. vii.

Accipe victori populus quod postulat aurum.

Postulatum argentū est purum putum & pusula ac igne excoctū, quōdque pusulas et tumores habet. Nos quoque in vernaculo sermone, perinde quasi posula pro pusula interdum dicebatur, mutato p in b, tumorem bosulam appellare solemus. Verius tamen puto postulatum argentum et pusulatum dici, quāvis postulatum. * Advers. lib. xxiii. cap. i.

Epigr. xcvi.

Et Gallum timeo minus tetentem.

Non otiosos hoc esse sinit Grammaticos, nec in utramque dormire aurem; quorum hic nō referam interpretationes: sed quid mihi videatur proferam. puto significari malum odorem, quem corpore suo emittebant Galli Romam venientes recentesque, cum intemperantius viverent, et labore itineris virus intemperantiae auferant. * Advers. lib. xxv. cap. xxiv.

Epigr. xcvi.

Omnia Castor emis, sic fiet ut omnia vendas.

Est Epigrammation uno comprehensum versu. cui appēsum reperipentametrum in quodam codice,

Nil uxore tamen nudius esse potest.

Quod tamen fortasse ad sensus explanationem non est
 necess-

240 HADRIANI TURNEBI
necessarium; & ut opinor, Martialis si non verbo, ver-
ficulo saltem voluit arguari uno. Tamen quod reperi,
supprimere nolui. Ac in proximo Epigrammate credo
scribendum: (nos enim scripturarii sumus, & literatura
menda plerumque deleamus:)

Dicere de nobis, ut lector candidus, aude.
Hodie audet scribere & edere omnes audent, qui rectum
non magis curantes quam numerum lupus, ut inquit
Poeta. Advers. lib. xxv. cap. xxiiii.

NOTÆ

IN LIBRUM VIII.

Epigr. III.

Dum tua multorum vincat avenatubas?
Maro Ecloga 1.
Silvestrem teuui musam meditaris avenâ.
Tytirus calamo canit, & ut pastor, & quod tytiros eti-
am calamus est, auctore Hesychio; & tytirenus monau-
lus, vel tibia calamina, que avena etiam dicitur. Ad
Maronis locum de calamo agresti respexit Seneca lib. iv.
De beneficijs cap. vi. Qui non calamo tantum can-
tare, & agreste atque inconditum carmen, aliquam
tamen observationem modulari docuit. * Advers.
lib. xv. cap. v.

Epigr. vi.

Hi duo longævo censentur Nestore fundi.
Scribit Aristoteles favos strui similitudine poculorum
geminos habentium fundos, & in diversa patentium,
que pocula Græci vocant ἀμφικύπελλα: ea Martialis
intellexit. Aliam tamen sententiam reddidit Plinius Ver-
ba Aristotelis sunt, ὅσα μίαν γὰρ βίαν δύο θυδέουσιν
ἐστίν, ἡσπίς ἢ τῆς ἀμφικυπέλλων. * Advers. lib.
xxiiii. cap. xiiii.

Epigr. x.

Adco bene emit, inquis, immo non solvit.

Ita in loco Ciceronis apud Macrobiū lib. 11. Saturnal. cap. 11. melius emere est carius emere. Quo melius, inquit, emptum sciatis, tertia deducta est. ambiguitate quesita est urbanitas, tum quod ad Imperatores deduxerit Servilia filiam suam Tertiam, tum quod tertia pars deducta esse & detracta intelligatur, nam cum lege Caesaris, creditores debitoribus satisfacere iuberentur per estimationem possessionum, quanti quasque ante bellum civile comparassent, deducta summa alicui si quid usura nomine numerassent, aut perscripsisset, in tantā vilitate praeiorum Servilia addictorum tale quādam deductionem factam esse alludens Cicero dixit; quae tamen in illis hasta auctioribus locum habere non potuit.

* Advers. lib. 11. cap. xx11.

Epigr. XXXIV.

Archetypum Myos argentum te dicis habere,

Quod sine te factum est, hoc magis archetypū. Minus hoc duobus versiculis Epigrammatium non satis enucleatum est ab Enarratoribus. Ego argutiam iocumque Epigrammati latere puto in vocabulo factum est: hoc sensu, Dicis te habere toreumata argentea operis antiqui, quae quidē magni ab omnibus olim aestimabantur, iocans Martialis ait, tu istā verbosā ostentatione argenti tui & iactatione ventosā multum detrahis pretio, & effici, ut vasa tua convivii molestia & radio sint; adeo ut argentum factum, (id est vasa, argenti enim facti nomine vasa censentur argentea) si sine te sit & se absis, sit magis archetypum, id est pluri censentur, antiquiusque videatur.

Epigr. LVI.

Tu licet & nostrum, dixit, Alexin ames.

Intellexit Martialis puerum quendam Maecenatis, vasa dilectum. At Apuleius in Apologiam puerum amici suū Pollionis, his verbis: Quāto modestius tandem Mantuanus Poeta, qui itidem ut ego puerum amici sui Pollionis bucolico ludicio laudans, & abstinens nominum, sese quidem Corydonem, puerum verō Alexin vocat? Sed & Alexin appellasse Maronem ferē suspicer, quod eodem nomine ante delicatum quendam suum celebrasset Plautus.

* Advers. lib. xxix. cap. x111.

Epigr.

Versus sunt lepiae, sed pauci intellecti, cum tamen verbis minime obscuris contexti sint. Non commemorabo eorum sententias, quorum libri in medio sunt & consuli possunt: quid sentiam, postea declarabo. Sed ante versus ipsos adscribam:

Omnis habet sua dona dies, nec linea dives
Cessat, & in populum multa rapina cadit.

His versibus, nisi me animi coniectura fallit, sparsionem & misilia describit: cum nummi, gemmae, edulia in populum diripienda iaciebantur. Quam igitur, o' seculo, lineam divitem dicit? ego interpretor gemmas & margaritas, resque pretiosas in lineâ. Quamvis in iure, si linea margaritarum surrepta sit, dicendus est numerus. Iterum, si maritus uxori margaritas extricatas dedisset usu, easque inscio viro perforasset, ut pettus in lineâ uteretur, tenetur lege Aquilia.

Subiicit in eodem Epigrammate Martialis:

Nunc veniunt subitis laetitia numismata nimbis,
Nunc dat spectatas tessera larga fetas.

Superioribus versibus de misilibus disseruit, hoc autem de tessera: qua globuli erant certa speciei n. tu inscripti, quae ei qui actum tesseram vapuerat, dabatur. Dio in Nerone, & Xiphilinus, qui Dionem in compendium rediegit, τὸν δὸν ἀπὸ καλεῖται, quae sic Xiphilinus declarat: πάντα βίβη, τὰ ἀλλὰ τὰ πικρὰ, ἰππῶν, ἐν δὲ ἐξ ἄλλοις, ζῴων, χερσίων, ἀργύρεων, ἐδῶτα ποικίλων, ἐδῶτα, διὰ Συμβίων. Σπαίρα γὰρ μικρὰ γυρομύθια, ὡς ἕκαστα αὐτῶν ἔχοντα, ἐστὶν ὁμοίων ἐπιπέπων, καὶ ἐδῶτα οὗ, τῆς δ' ἐκείνων ἡπτασεν. Id est: Omnia enim lautissima quae homines edunt, & omnia alia maximi pretij, equos, mancipia, iumenta, aurum, argentum, vestem variam, tessera dabat, nam globulos parvulos eorum quidque pictum habentes in plebē mittebat, & quod quis rapuisset, dabatur. Hinc etiam explicantur sequentes Martialis versus:

Nunc implere sinus securos gaudet, & absens
Sortitur dominos, nec laceratur avis.

Nam Misilia rem ipsam spargunt, & mittunt, Tessera provolunt: ita non laceratur rapientium manibus ab-

ſens avis, & implet ſinus ſecuros: qui enim in ſinum con-
didit teſſeram, non metuit ne evolet avis. ſed ſecurus eſt.
Securus, non ſi avis ipſa eſſet, ne vel viva avolaret, vel
mortua è ſinu cadens alterius fieret. Sed ut interpretatio
noſtra adſtipulatione confirmata Tranquilli factus in
vulgus fidem obtineat, non cunctabor adſcribere, quod in
Nerone prod. diſt. cap. xi. Sparſa & populo millia
omnium rerum per omnes dies, ſingula quoridie
millia: avium cuiuſque generis multiplex penus:
teſſeræ frumentariæ, veſtiſ, aurum, argentum, gem-
mæ, margaritæ, tabulæ pictæ, mancipia, iumenta,
atque etiam manuſeræ feræ; noviffimè naves, inſu-
*læ, agri. * Adverſ. lib. xxix. cap. ix.*

NOTÆ

IN LIBRUM IX.

Epigr. XXVIII.

VOs me lautigeri paraſitum dicite Phœbi:
Senſus non ſatis perſpicitur ſed interpretationem
è Verrio Flacco elicere perſuade eſt, qui quaerit,
quam olrem ſalva res eſt de m. ſaltat ſenex. Apollinis
paraſiti in ſcenâ dicitent? Unde colligere licet ſe appel-
latoſ fuiſe Mimos & hiſtriones, præſertim cum ſe Lati-
nus hiſtrio optimus ita vocet in epitaphio apud Martia-
lem. Aliquando paraſitos Apollinis interpretatur
Verrius mimos ſecundarum partium, quòd ludu Apolli-
naribus in mimu ferè eſſent paraſiti illarum partiõ aco-
res. Pompeius lib. xvi i. Verrius, inquit, paraſitos Apol-
linis. ait ita appellati quòd Caius Volumnius, qui
ad tibicinem ſaltarit, ſecundarum partium fuerit,
qui ferè omnibus mimis paraſitus inducatur. In
antiquâ Inſcriptione paraſiti Apollinu eſt mentio:

AGILIO. SEPTENTRIONI
 SACERDOTI. MOSCHI. DEI
 APOLLINIS. PARASITO.
 ALVMNO. FAVSTINÆ
 AVGVSTÆ.

* Adverſ. lib. xxix. cap. xxiv.

Epigr.

Epigr. XXXV.

Cuius Iulæ capiti nascantur olivæ:

Id est corona ab Imperatore data in certamina Capitolino quinquennali. * *Advers. lib. XVI. 1. cap. 17.*

Epigr. XLII.

Campis dives Apollo sic Myrinis.

De hoc versiculo magnâ animorum contentione & magno partium studiis Sipontinus & Domitius depugnarunt, cum alter, velut pro aris & focis dimicans, Myrinis pertinaciter defenderet: alter pari manu prælium conferreret, & Murinis tueretur, affirmaretque,

Campis dives Apollo sic murinis,
legendum esse. Eorum rationes studiosis notæ esse confido: certè in promptu sunt, nec à me commemorabuntur, cum eis prætermisis, sic quoque tamen satis chartæ periturum sit. Ego, etsi invitatus facio, ut à tantorum virorum sententiâ discedam, neutri tamen (ut quod sentio, ingenuè loquar) assentior, legendumque arbitror,

Campis dives Apollo Semurinis:

nam utriusque scriptura contumaces repugnant syllabæ, ut ne alia argumenta conseller. & se murinis in quibusdam exemplaribus legi testificatur Domitius. Semurium autem campus erat Roma propinquus in quo, ut reor, templum erat Apollinis. Cicero v. 1. in Antonium: Quis est iste ordo? multi fuerunt multis in legionibus per tot annos: his quoque divisit Semurium. Macrobius lib. 1. Saturnal. cap. x. de Arcâ Laurentiâ: Post excessum suum populo Romano agros Thuracem, Semurium, Lincerium & Solonium reliquisse. * *Advers. lib. XXI. cap. XXI. 111.*

Epigr. XCIV.

Santonicâ medicata dedit mihi pocula virgâ.

Virga Santonica, est absinthium Santonicum, ut & apud Scribonium Largum cap. CXL. 1. Santonica herba. * *Advers. lib. XY. 1. cap. XYI.*

NOTÆ

IN LIBRUM X.

Epigr. IIII.

L Egas Ætia Callimachi.

Ætia Καλλιμαχία libri erant fabularum pleni, fertique rerum multarum, quarum causas ad fabulas refererebat: nam non assentior is, qui de moribus liberos fuisse suspicantur: *Vide Advers. lib. 30. cap. 30.

Epigr. V.

Orciniana qui feruntur in tpondâ.

Sandapila erat quædam popularis, quæ plebei vilesque efferebantur. Suetonius in Domitiano cap. xv i i. Cadaver eius populari sandapilâ per vespillones exportatum. Sed & misera plebis quædam erat Sandapila; de qua Horatius lib. 1. Sat. v i i i.

Huc prius angustis eiecta cadavera cellis

Conservus vili portanda locabat in arca.

Et Lucanus lib. v i i i.

Da vilem Magno plebeii funeris arcam.

Erat & Orciniana sandapila, velut libertinorum sandapila, ex illo ordine nomen habens; (quidam eorum liberti Orcini vocabantur) quam Martialem putem intelligere. Advers. lib. 30. cap. 30.

Epigr. VI.

Quando eques, & pecti tunicâ Nilotide Mauri.

Tunica Nilotis, est tunica acu pilla ab Ægyptijs. nam & eam artem eleganter egregieque exercebant. Lucanus lib. x.

Quod Nilotis acus compressum pectine Serum

Solvit & extenso laxavit stamina velo.

* Ibidem.

Epigr. x.

Divisit nostras purpura vestra rogas.

Vales.

*Valer, ut suspicor, Vos purpurati & nobiles salutatum
itis, & clientium pauperumque officia occupatu, qui ro-
gati manē limina potentiorum & locupletiorum ob-
eunt: quod munus inter vos dirisistis, & pauperes exclu-
ditis ab obsequio. * Ibidem.*

Epigr. XIII.

*Cum cathedralitios portet tibi rheda ministros,
Ministri cathedralitii a quibusdam explicantur deli-
cati & molles, qui rheda vehantur, in cathedra sedentes.
Sed cum cathedras foemineas legamus, verius est, ut
a foeminarum cathedris intelligamus, effoeminator &
delicatos, formosulosque & feminis similes. Iuvenalis
Sat. VI.*

Cuius apud molles minima est iactura cathedra.

** Advers. lib. xxx. cap. xxx.*

Ibidem.

Et Libys in longo pulvere sudet eques.

*In comitatu nobilium Romanorum erant equites olim,
ferè ex Africa, quibus delectabantur. Tranquillus in Ne-
rone cap. xxx. de itinere Neronis: Armillatâ & faletâ
cum Mazaeum turba, & cursorum. Nam Maza-
eos populi sunt Africa. Seneca lib. xx. i. Epist. cxi.
Omnes iam sic peregrinantur, ut illos Numidarum
praecurrat equitatus, ut agmen cursorum antecedit.*

** Advers. lib. xx. i. i. cap. vi. & lib. xxx. cap. i. i.*

Epigr. XXIV.

Sed vitæ tribus aureis petactis

Lucos Elysiæ petam puellæ.

*Puella hic Elysiæ, puella, ut arguor, Proserpina est.
Ac si quid venke dari potest homini in capitali com-
mura audacis crimine toties deprehensio, tribus aureis
non invitis legerim, ut tria curriculi vitæ spatia intelli-
gat, pueritiæ, iuventutis, senectutis. Quod enim his de au-
reis, ut nihil dissimulem, haud satis intelligo: nec quæ cir-
cumvestiunt & succant commentis Interpretes, probabi-
lem & arguto Poëtâ ingeniosaque dignam sententiam
prestant. vel aureos tres petactos, dicit octoginta quo-
tuor annos: quod aureus Romanus aestimaretur viginti
octo denarijs argenteis, id est duodenis nostratis ferè
mensuris. * Advers. lib. xxx. cap. xxx.*

Epigr. XXV.

In matutina nuper spectatus Arena.

Spectaculum quoddam matutinum erat, & dicebatur: cuius apud Senecam mentio est lib. I. Epist. XV 11. Sed & Ludus quidam gladiatorius dicebatur matutinus, ubi dicebant armaturam & telus mutuere gladiatores, fortasse ad spectacula matutina, vel potius ubi mane providebant iudibus, dictaque armature accipiebant, & arena parabantur. * Ibidem.

Epigr. XXXIII.

Ut tu si viridi tactos arugine versus.

Id est, furore & maledica invidia. Invidiam veteres animi vitium esse censuunt, ut ferrirubiginem, & aris eruginem; & proinde per translationem, animi eruginem vocaverunt: quasi sit tanquam aris, sic animus erugo. Horatius lib. I. Sat. IV.

--- hęc est Arugo mera. * Ibidem.

Epigr. XLI.

Et popolare sacrum bis millia dena tulisset.

Sacra Dene Dea pro populo fiebant, sed à mulieribus. Popularia autem, Festo fuitore, sacra sunt, quæ omnes cives faciunt: scilicet, quæ non sunt attributa certis familijs. Ex his Floralia erant, quæ Magistratibus, & Pretoribus fiebant: sed & alia, quorum quædam fortasse Pretori impensis fiebant. * Ibidem.

Epigr. LIX.

Coena tibi, sedte mactya sola iuvant.

Mactya scribitur Grecorum more. Hoc nomine, 78 ait lib. XI 111. Athenæus, omne scitamentum, & omnis cupedia iucundumque & pretiosum edulium censetur, cum tamen initio esset quædam maza. Varro de Ling. Lat. lib. IV. Mactex ab eo quod Græci μακτάρι. Mactex etiam à Suetonio vocantur in Caligula, cap. XXXV 111. scribente, Et multis venenatas mactexas misit. Et Arnobius lib. V 11. Frustrilla hęc parvula pro suavis mactecolis sumunt. * Advers. lib. XX 11, cap. VI.

Epigr.

Cœnatoria mittat advocato.

Cœnatoria vestes sunt, quibus in coenâ antiqui utebantur, ut & apud Petronium: Cœnatoria, inquit, ceperimus, & in proximam cellam ducti sumus, in quâ tres lecti strati erant. * *Advers. lib. xix. cap. vii.*

NOTÆ

IN LIBRUM XI.

Epigr. I.

V Adas & redeas irrevolutus.
Tribuar pedum gressus: legèdum existimo, inevolutus, non irrevolutus, id autem erit non explicatus, non lectus. Ibidem,

Sed cùm sponsio fabulæque lassæ

De Scorpi fuerint & Incitato,

cùm dicit, sponsiones populi, depositis pignoribus aut pecunia, de alicuius agitatoris victoriâ factas intelligit. Serrinius Florens: Adspice populum ad id spectaculum iam cum furore venientem, iam tumultuosum, iam cœcæ, iam de sponsionibus concitatum. Scorpus autem nobilis agitator fuit, & Incitatus equus nobilissimus & velocissimus, Circensibus curriculis & palmarum frequentiam celebratissimus, Caligula, usque eò amatus, ut ad coenam vocaret, & ei hordeum aureum obiceret, & vinum aureis patenis propinaret, sanctæque adiuraret per salutem & fortunam suam, teste Suetonio in Caligulâ cap. LV. secum Consulem facturum. * *Advers. lib. 8. cap. 4 et lib. 18. cap. 30.*

Epigr. IV.

-----Nescit sacculus ista meus.

Sacculus crumena est. *Catullus Epigr. XII 70.*

-----Nam tui Carulli

Plenus sacculus est aranearum.

Vide Advers. lib. 9. cap. 67.

Epigr. VI 10

Epigr. VII.

Permittis, puto, ileata Roma.

Romani Saturnalibus pileum gerebant, alijs diebus nudo capite erant, aut caput veste velabant. Itaque veteres nulla Romanorum statuae cum pileo videntur. Eustathius lib. 1. *Odyssæ de Latinis*, (scos) ὁ δὲ ταῦτα καὶ γὰρ λῆς ἀνατὰρ καὶ ὁ πῆξ ἐχέει. differit enim fortasse eos nudi capitis consuetudinem a prisca Græciâ duxisse, cum apud Homerum nec pilei, nec causis ulla mentio sit; & Heroico seculo videantur ea capitis operimenta hominibus usitata non fuisse. * *Advers. lib. VIII. cap. IIII.*

Epigr. VIII.

Dicet & ietericam se iortitan altera mœcha,
It erum Epigr. LXXII,

Ietericam vetulo se dixerat esse marito.

Proculdubio utrobique hystericam emendandum, ut morbus vulvae intelligatur, qui libidine pterumque levatur. * *Advers. lib. VIII. cap. IIII.*

Epigr. IX.

De Pallatinis Dominae quod Serica praelis.

Dominae id est Augusta Lautiores Romæ vestem, quâ raro uterentur, domi compositam habebant in arcibus aut praelis. Eorum praelorum mentio est apud Ammianum Marcellinum, vocatque nisi fallor) prefloria. * *Advers. lib. XXI. cap. V. & lib. XXI. cap. XIX.*

Epigr. XIX.

In quo ruta facie lucis Dianæ.

Luci Dianæ consecrabantur unde Horatianum illud in *Arte Poëtica*:

_____ dum lucus & ara Dianæ.

* *Advers. lib. XXX. cap. XXVI. Vide & lib. XXIV. cap. XX.*

Epigr. XXI.

_____ Qui tristis vicia Latina legis.

Vide quæ notavimus ad *Epistolam lib. 1. Epigrammatum*.

Epigr. XXII.

Quam rota transmissio toties impacta petrauro.

Hic petaurus tignum vel tigillum est, quod à petauris
per rotam transmittebatur ei impactum. Impacta ta-
men rota dicitur hic, cui impactum id est: quamquam
& petauris quoque rota impingebatur, itaque transmi-
tebatur per eam. Atque id verius est. Transmissione au-
tem multà & frequenti rota laxior reddita erat. Tigna
autem illo & rotà utebantur, per hanc machinam saltā-
tes et gestus dantes: sed et tignum aliquando altius sus-
pēdebant, & inde saltus ad stuporem spectantiū varus
dabant. Lucilius apud Festum lib. x i i i i.

Sicuti mechanici ex alto exiliere petauris.

* Advers. lib. viii. cap. iv.

Epig. LVII.

Linconicis age lum tumeat tibi culcita lanis.

Ego hic & in Apophoreti in codice scripto reperi Leu-
conicis, quæ tormentasunt, & ita vocabantur à Leu-
conico loco. Hoc eò audacius scribo, quòd intelligam Si-
pontinum in eadem sententiã esse.

Ne illud quidem indidum prætermittam, in cod. Epig.
in veteribus chartis legi, Et rezes & cimex, ita postulā-
tes syllabã primã cimicis, quæ longa est: hodie Et rezes
atque cimex legitur, & ei vim afferimus.

Sed & pro purpura texta, reperi purpura pexa, quòd
prætermittere, piaculum committere fuisset. * Advers.
lib. viii. cap. iv.

Epig. LIX.

Cum me velle vides, &c.

Obsconum quidem est, sed tamen ut ab errore Epigram-
ma vindicetur, adscribendum honorem præfatis, tantum-
que Telephore sentis, hodie tecum que excuditur.

* Ibidem.

Epig. LX.

Dactylotheam non habet.

Lego Dactylotheam, & versu hoc cogere, et verbi sig-
nificatione adigente, cum annulorum repositorium intel-
ligatur, qui δακτύλιος Græcè vocantur. * Ibidem.

Epig. LXI.

Infandus ille quem hic stigmatè famosus inurit Martia-
lis, Manneius non Maneius vocantus, quòd veteribus
credimus libris, eosque fidei iussores obligamus.

* Ibidem.

Epig.

Epig. LXXII.

Ictericam vetulo se dixerat esse marito.

Supra ad Epigr. VII. Hystericam legendum monuimus.

Epig. LXXIII.

Drauci Nata sui vocat pipinam.

Hoc vocabulum plurimum Grammatici hominibus exhibuit negotij. Pipinam à pipillando nonnulli hallucinantur. Alij vepenem, & paruum intelligunt penem. Ego, ut sententia quoque nostra procedat in numerum, sequor antiquos libros, et bipennam, vel, quod idem est, bipinam lego, cum pinna & penna dicatur. Sic autem vocatur pars ea quâ viri sunt, hoc loco, malè crassa, quâ duarum pennarum tubos vel cannas duplici penna, amplitudine, id est crassitudine, non superet. Sic, ut opinor, tueri veterem scripturam præstat, quàm Martialem non interpretari, sed imaginario et falso vocabulo submissa novum Epigramma scribere. * Advers. lib. VIII, cap. IIII.

Epig. CVIII.

Explicitum nobis usque ad sua cornua librum.

Veteres, ut in calce librorum coronidem adpingebant; ita, ut suspicor, in fronte lunulam ad ornatum designabant. Huius suspicionis causam nobis Ausonius præbet, ita scribens in Commemorat. Professor. Burdigalens. xxv i.

Quos legis à primâ deductos menide libri,

Doctores patriæ scito fuisse meæ.

Menis autem lunula est, quæ cum corniculata sit, idcirco et cornua Latini ea ornamenta librorum vocavere. Tibullus lib. I. I. Eleg. 1.

Atque inter geminas pingantur cornua frontes.

Ovidius 1. Tristium:

Candida nec nigrâ cornua fronte geras.

Sed & in fine cornua ponebantur, ut ex hoc loco Martialis constat. * Advers. lib. XXI. cap. x.

NOTÆ

IN LIBRUM XII.

In Epist.

Statu paucissimis diebus, ut familiarissimas mihi aures tuas exciperem adventoriâ) Hoc de epistolâ intelligunt, quæ amico venienti occurrit. sed diebus paucis epistolâ scribendæ non est opus, sed horis. Ego de libro hoc potius intelligendum augurer, quem paucissimis diebus à se scripturum dicit, & Prisco Terentio nuncupat. De libro autem ut de adventoriâ cœnâ loquitur, quâ excipere solemus amicos peregrè redeuntes, aut longo intervallo ad nos venientes. Plautus in Epid. Act. 1. Sc. 1.

EP. Venire salvom gaudeo. TH. quid cæterum?

EP. quod eo assolet, Cœna tibi dabitur.

Idem Bacchid. Act. 1. Sc. 1.

Ego forori meæ cœnam hodie dare volo viaticâ. Viatica cœna, est adventitia, sive adventoria. Iterum ead Fab. Act. 1. Sc. 6.

PIST. Salvos cùm peregrè advenis, Cœna detur. * Advers. lib. 11. cap. ult. & lib. xxx. cap. xxvi.

Sed in his non acquiescemus, ac ex eodẽ libro hanc tabletam det xem. N. si me iudicium fallit, se. m. suspicor esse contaminatum Epigramma ad eundem Priscum,

Epigr. IV.

Quod Flacco Varioque fuit. &c.

Eius pars loco demigravit, & in proximam viciniam immigra. t, in Epigramma VI, quod Ner. a. inscripsum. Nani, Macte animi, que in ra. us habe. &c. ad calcem usque, eidem Epigrammati IV. adscribi debet. * Advers. lib. xxx. cap. xxvi.

Epigr. XIV.

Vareius utaris (inoneo) rapiente veredo.

Opini

Opinio est veredum equum esse qui vehat rhedam; que quidem à præceptoribus, & eruditissimis hominum nostræ memoria scriptis accepta, me in longam ætatem comitata est. Nunc Veredum equum puto, qui neque rhedam nec cistum trahat, sed vice tamen rheda sit. Id adeo ex Martiale & Ausonio conijcere licet, ne alijs autoribus testimonium denunciemus. Ille enim inquit,

Parcius utaris (moneo) rapiente veredo,
Prisce, nec in lepores tam violentus eas.

Non, ut opinor, qui venabatur, rheda vel abatur. Sed & equum esse non rhedam sequens versus indicat,
Decidit excussus nec rediturus equo.

[Item lib. XI V, sub lemmate Ehippium, LXXXIV.

Stragula succinct, venator, sume veredi:

Nam solet à nudo surgere ficus equo.]

Ausonius autem apertissimè id etiam indicat Epist. XX. his verbis:

Non cistum, aut pigrum cautus conscende veredum,
Nec tibi sit rheda, non amor acris equi.

Iterum,

Vel celerem mannum, vel ruptum terga veredum.
Ubi in equis viatorijs numeratur Veredus sed & in antiquo Lexico exponitur *αρωδός*. Procopio est equus cursus publici. Isidorus tamen lib. XI I. cap. I. Veredos esse dictos, ait, quòd veherent rhedas, vel quòd per vias publicas currant, per quas & rhedas ire solitum erat. * Advers. lib. XVI I I. cap. I.

Ibidem.

Sapius est equitem rumpere, quàm leporem.

Sic & rumpere usurpavit Ovidius in Ibin:

Quique Lycurgidem lethavit, & arbore natum,

Idmonaque audacem, te quoque rumpat aper.

Frangere etiam pro interimere eleganter dixit Solinus cap. XX. de canibus Albanis: Apud hos, inquit, nati canes omnibus feris anteponuntur, frangunt tauros, leones perimunt. * Advers. lib. XXI I I. cap. XXI. Vide etiam lib. XXV I I. cap. XXX I.

Epigr. XXIX.

Creeratam Prætor cum vellet mittere mappam.

Mappam quoque usitatum Circo nomen, Pœni sibi vendicant, scribit Quintilianus lib. 1. cap. v. Quod de mappa eam intelligo, quâ Prætor signum quadrigarum mittebat, ut in carceribus exiret. Septimius Florens: Cognosce demeritiam de vanitate: M I S I T dicunt, & nunciat invicem, quod simul omnibus visum est. Teneo testimonium cæcitatibus: non vident missam quid sit, & mappam putant: sed est Diaboli ab alto præcipitati figura. Missus autem quadrigarum sorte mittebatur, & Prætor qui ludus præerat, ex urna educebat quadrigarum missus. Idem Septimius: Tardus est illi Prætor, semper oculi in urnâ eius, cum sortibus volutantur. &c.
* Advers. lib. xviii. cap. xxxiii.

Epigr. XXXII.

Quas non retentas pensione pro bimâ.
Hic pensio merces est adium aut cellarum conductarum ut apud Paulum I. C. lib. v. Sentent. tit. xxxvi. Si prædia urbana, vel mancipia appelleretur, pensiones eorum vel mercedes vecturæ, etiam si de navi agatur, depõni solent. * Advers. lib. xxx. cap. xxvi.

Ibidem.

Ibat tripes grabatus, & bipes mensa.
Tripedem grabatum interpretor claudum uno pede, uti & mensam mutilam, ut plerunque pauperiorum suppellectili accidit. * Advers. lib. xix. cap. iv.

Epigr. XLIX.

Crinitæ, Line, paedagoge turbæ.
Pueri, ut formosiores viderentur, comam nutrire & colere studiosè solebant, qui & cirrati ideo dicuntur à Persio Sat. 1.

Ten' cirratorum centum dictata fuisse
Pro nihilo pendas?

* Advers. lib. xxvi. cap. xxi.

Epigr. LII.

Non aliena videt, sed amat Proserpina raptas:
Iste tibi dominam conciliabit amor.

Non solum amatores amicam suam Dominam vocare solebant, sed & eodem nomine Augusta & Regina vocabantur, id est Imperatorum & Regum uxores, Maro vi. Æneid.

Hi dominam Divis thalamo deducere adorti
 & hoc loco *Martialis* id est, *Proserpinam uxorem Plu-*
tonis. Martialis lib. xi. Epigr. ix.

De Pallatinis Dominæ quod *Serica* przlis.
 Id est, *Augusta*. Sed & in universum uxores omnes sic
 vocantur, ut è quodam *Seneca* loco intelligi potest.
 * *Advers. lib. xx. cap. vi.*

Epigr. LVII.

Illinc paludis malleator Hispanæ.

Quid si balucis: sic enim *massas* quasdam auri vocari in
 Hispania solere, *Plinius* lib. xxxiii. cap. iv. scribenti cre-
 dimus. quod vocabulum in paludis à vocis propinquitate
 facile deslecti potuit. Mihi quidem non satù accom-
 modatum hic esse videtur paludis nomen, licet *Tagi* ra-
 ionta aurea interpretentur. Sequentè

Epigr. LVIII.

Ancillariolum tua te vocat uxor, & ipsa

Lecticiola est, estis, *Alanda*, pares.

Ancillariolus est, qui amore ancillarum captus est, &
 in eis libidinatur; & *Lecticiola*, quæ se prostituit servis
 lecticam succollantibus; quæ sordidissima libido est. * *Ad-*
vers. lib. xxx. cap. xxvi.

Epigr. LXVII.

Maiæ Mercurium creastis Idus.

Haud equidem reor eo die natum fuisse *Mercurium*,
 quanquam cum sensum ea verba præ se ferunt. sed eo die
 ei dicatum templum. Templi autem dicatio, natalis erat
Num nis. Id ut credam, & *Livius* lib. 11. facit, & *Fe-*
stus lib. 1x. in *literra* I. Huius verba sunt: *Maijs* Idibus
 mercatorum dies festus erat, quòd eo die *Mercurii*
 ædes esset dedicata. Nisi si qui eo die adem dedicatam
 conijciat, quo natus fuerat. *Cicero* quoque 1. *Epist.* lib.
 1v. ad *Attic.* *Natalem* *Salutis* dii, quo die *Saluti* su-
 erat dicatum templum. * *Advers.* lib. 11. cap. xi. Sed
 vide ad *Epigr.* Lxxiv. lib. v. in hunc versum:

Materneque sacris orientur frondibus Idus,
 ex *Advers.* lib. xv. cap. xxiv.

Epigr. LXX.

O quantum diatreta valent, & quinq; comatie
 Diatretos calices in Iure explicant calatos & tornati-
 les, quo torumata dicuntur. Ego potius & vi vocabu-
 li inductus & verbi Iurisconsulti persuasus, putem ca-
 licem esse, vel crystallinum, vel myrrhinum, aut è metal-
 lo, qui artifice perforatus est. Foraminibus autem illis in-
 cludebant fortasse gemmas & emblemata, aliaque orna-
 menta. In forando autem et pertundendo calice peri-
 culum erat, ne artifex cum frangeret, quod I. C. signifi-
 cat. Apud Homerum Nestoris patera clavis confixa
 est: sic fortasse clavatos habebant calices diatretos,
 insertis clavorum capitulis ad ornatum, aut alijs emble-
 matis. Eodem modo Martialem accipiendum censeo.
 * Advers. lib. xxv. i. cap. xxxi.

Epigr. LXXIV.

Cum tibi Niliacus portet crysfalla catapulus,
 Ad est, navigatio & appulsus. Nam hic, quidquid oblo-
 quantur & obstreperant Domitio homines animi
 insensiti & obrectatores, catapulus non catastus legen-
 dum est, ut sit navigatio Egyptiorum: nam ex Egypto
 & annona & merces plurime Romam advehantur:
 & quia Græce loquebantur, etiam Græco vocabulo ca-
 tum navigatio catapulus hic vocata est. Ulpianus de
 offic. Procos. Sed & quas Græci καταπυλος ap-
 pellant sive καταπύλωσιν observare. Sidonius lib.
 vii ep. ff. vii. Situm aut catapulus arserit. Ausonius
 De clar. Urbibus:

————— toto tibi navigat orbe catapulus.

Ac non dubium est, quin in Martiale ita legendum sit,
 cum Egyptia & peregrina crystalli pocula opponas
 scitillus (an, vitreus?) à Circa Flaminio. Accedit veterum
 librorum fides, in quibus catapulus legitur

Eodem Epigrammate,

Hi magis audaces, an sunt qui talia mittunt.
 Munera? putem eum respexisse ad Calices nomine Au-
 daces, ut rectè sentit Domitius: de quibus Lemma est
 lib. xi i i i. Calices audaces, sic enim scribi debet. * Ad-
 vers. lib. xxx, cap. xxv. i. Vide & lib. x. cap. xxii.

Epigr.

Epigr. LXXVII.

Sellas antè *Ante* Patroclianas.

Sic vocabantur publicæ quadam latrine. Nam eodem modo Sellas familiaticas dixit Varro, privatas, ad familia alvum levandam. * Advers. lib. xxx. cap. xxv i.

Epigr. LXXXVII.

Dum negligentem ducit ad pedes vernam.

Verna ad pedes à Martiale dici videtur, qui & à pedibus servus vocatur. Sed potius verna est, qui ad pedes est domini, eique semper præstò est, ut servi circumpedes dicuntur. Agrestius: CIRCUMPEDES, sunt obsequia servorum: ANTEPEDES, amicorum. Juvenalis Sat. VII.

-----an sit sella, rogati

ante pedes.

Eius generis in bonis Auctoribus aliquot exempla: ut Canes ad venandum; Leones ad frena; Adlecticam homines; Servus ad limina; ad manum; ad cyathos; ad baculum, * Vide Advers. lib. III. cap. ult. & lib. XXI. cap. XXIV. Adde etiam ex lib. XV. cap. v. ad Epig. XIII. lib. I. I.

Omnia cum retro pueris obsoniatradas,

Cur non mensa tibi ponitur à pedibus?

Possunt in eo libro multò plura observari, & notari: sed nos celeriter prætereuntes, diutius uno in loco non consistimus: & quodam velut multercularum fastidio pregnantium laborantes, vix ac malignè cibos attingimus, his nec nos, nec alios satiantes. Quamquam vereor, ne ad harum epularum primum statim gustum conviva nostri vel nauseent, vel fastidiant. * Advers. lib. xxx. cap. xxvi.

NOTÆ

IN LIBRUM XIII.

SIVE XENIA.

Lemmate IV. Conchis faba.

Non tantum Conchis appellatur faba, qua cum suo folliculo est, ut apud Martialem, & Iuvenalem Sat. 111. Cuius conche tumes? Sed etiam cōcha. Scribonius Largus cap. CCXXXII. fabæ quasi concha multo cum cumino cocta, etsi hic concha folliculus ipse videtur. * Advers. lib. XVI. cap. XVI.

Lemmate V. Far.

Imbue plebeias Clusinis pultibus ollas,

Ut satur in vacuis dulcia musta bibas.

Hæc disticho precipit Martialis, ut in ollas que Clusini farri pulte imbutæ fuerint, mustum mittatur, quod eo tanquam condatur, & ad benitatem proficiat commendeturque. Docet etiam Theophrastus in libro de Odoribus, remissis in dolia farri pffis, vinum proficere edomarique, & ad mollitudinem saporis & gratiam mitescere. * Advers. lib. XXV. cap. XXVIII.

Lemmate VIII. Hordeum.

Mulio quod non det taciturnis accipe mulis.

Hæc ego coponi, non tibi, dona dedi.

Eius esse sensum puto. Hordeum accipe, quo quadrupedes sepe refraudat Mulio: quamquam cum Hordeum precudum pabulo potius serviat, quam hominum, tedi quod tu potius coponi vendas, quam comedes: nam coponibus eo opus est ad iumentorum pastus. * Ibidem.

Lemmate XIII. Rapa.

Hæc tibi brumali gaudentia frigore rapa

Quæ damus, in cælo Romulus esse solet.

Credi-

Credidisse videntur praefici non tantum neclare & ambrosia Deos praefici, verum etiam vitibus quibusdam cibis, ut Romulum rapu. Credo de paupertate illius seculi, quo Romulus vixerat: proinde quasi in caelo iisdem cibis videretur, quibus in terra alebatur. Seneca in Apocolocyntosi: Sitque e Republ. esse aliquem qui cum Romulo possit ferventia rapa votare. * Advers. lib. xviii. cap. xiiii.

Lemmate xxv. Coctana.

Quae hic in Martiale & in Plinio Coctana scribantur, ea Cottana vocari debere, cum librorum veterum asserione, tum adfirmatione Hesychij crediderim. u enim scribit, Κοκτανα εἶδος Κοκτωῦ. * Advers. lib. xxv. cap. xxviii.

In seqq. Lemmatis quaedam in archivis veteribus aliter perscripta, quam editionibus vulgata comperi. quae a me adnotantur, non quia loco movere scripturam receperim, sed ne veterem supprimam. ut,

Lemmate xxvi.

Vas Damascenarum, pro Prunis Damascenis.

Lemmate xxix.

Caseus fumosus, pro Caseo Velabrensi.

Lemmate xxxiii.

Cistella olivarum, pro Olivis.

Lemmate xlviii.

Turdorum decuria, pro Turdorum corona.

* Advers. lib. xv. cap. xxviii.

Lemmate li. & lxi.

Perna. Cretana etc. Petalo. Musteus &c. Duobus his distinctis quid int. visit inter petalonem & pernam innuit Martiale. Ego putem, petalonis partem pernam vocari, vel Athenaeo auctore, cuius haec verba sunt lib. xv. εἰπεῖν ἢ πετάλον, ὅς περὶ εἰς τὴν αἰτίαν, ὡς περὶ αὐτὸν λέγει. Non modo igitur non invito Athenaeo, sed approbante & libente sic accipiemus, pernam partem esse petalonis. Sunt ergo perna suum crura: etiam in hominibus dixit Ennius apud Festum lib. xvii.

His pernas succedit iniqua potentia Pœni.

Perna autem & Petaso Græcam ostendunt originem: prius a περὶ ortum videtur, alterum latitudinis significationem praefert. * Advers. lib. xvi. cap. xvi.

Lemmate

Matutinarum non vltima præda ferarum

Sævus Oryx constat quot mihi morte canum!
Ita Martialis dicit, quòd spectaculis matutinis ple-
runque venationes dabantur, ac ferè spectabantur. Se-
neca lib. I. Epist. v. 11. Manè leonibus & ursis homi-
nes, meridiè spectatoribus suis obiiciuntur. Iterum
lib. x. Epist. LXXI. Nuper in ludo bestiarum vnus è
Germanis, cum ad matutina spectacula pararetur:
*id est, properaretur ut feris obijceretur. * Advers. lib.*
XXV. cap. XXV III.

Lemmata xvi. Dorcas.

Delicium parvo donabis Dorcada nato:

Iactatis sol et hanc mittere turba togis.

Suspicio huius distichi sententiam esse, Dorcadam in
Arenam mitti, dato à Quiritibus signo vestis iactatæ
signu, ut & ab Ouidio III. Amor Eleg. II scribitur:

Favimus ignavo: sed eum revocate Quirites,

Et date iactatis undique signa togis.

• Ibidem.

NOTÆ

IN LIBRVM XIV.

SIVE APOPHORETA.

Quæ interdum animadverto, quæ sunt apud
 Martialem APOPHORETA: Ego eo no-
 mine existimo significar munera, quæ convivis
 dantur, ut ea domum referant, unde & nomen adepta
 sunt. Sed quis huius sententia est auctor & fundus, ut ve-
 teres loquebantur? nam fat scio nobis non crederetur: nec
 iniuria, cum plurimi nostri errores merito suspectam
 redderent nostram fidem: sed de nobis alij viderint, cer-
 tæ Martialis ipse sic Apophoreta intelligere & accipere
 videtur, cum Epigr. I. dicat,

Præmia convivæ det sua quisque suo.

Hic enim versus Apophoreta explicat. Sed luculentissi-
mè

me omnium D. Ambrosius, in Exhortatione ad Virgines ita scribens: Qui ad convivium magnum invitatur, apophoteta secum reportare consueverunt. Ego ad Bononiense invitatus convivium, ubi sancti Martyris celebrata translatio est, apophoteta vobis plena sanctitatis & gratiae reservavi. Et in Epist. ad Romanos: Ad quos omnes invitati, apophoteta duplicia consequuntur. Eodem autem Epigrammate,

Divitis alternas & pauperis accipe sortes,
sic intelligo, quod alternis plerumque scribat in Lemmatis Martialis, Divitis dona & Pauperis: ut, Pugillares citreos, divitis; Quincuplices pauperis: Pugillares eburneos, divitis; Triplices, pauperis: Pugillares membraneros, divitis; Vitellianos, pauperis: Chartas majores, divitis; Chartas epistolares, pauperis: Loculos eburneos, divitis; Ligneos, pauperis: atque ita deinceps in plerisque omnibus. Quod si interdum plura Lemmata unius sortis continentur, subiiciuntur tamen diversa, alternanturque Divitum & Pauperum sortes. Etsi autem cerati Quincuplices, quae πεντάκωλυχα Graeci vocant, ut Duplices δίακωλυχα, Triplices τρίακωλυχα, honorem summam interdum nunciabant, ut triumphum: tamen in pretiosis non numerabantur, cum tabellae essent lignae ceratae, non eburneae aut citreae. Epig. xxviii. & seqq. venabulum, divitis est; culter venatorius, pauperis; Parazonium, itidem divitis, cum dignum sit cingere tribunum latus. (Vide etiam Advers. xii. cap. vi.) Pugio, pauperis. Quis non videt Epig. xxxviii. & seqq. Lucernam cubiculariam divitis, esse candelam pauperis, & Lucernam polymyxam, itidem divitis; cereum, pauperis? Sic candelabrum ligneum pauperis est, Corinthium divitis. * Advers. lib. ix. cap. xxi.

Quincuplices, Triplices, &c. quos in Martiale legimus, si quis quid fuerint scire velit, etsi satis ex ipso vocabulo monemur & instrumur, cuius vis ipsa & notio re declarat: tamen id etiam non incommode ex Herodiano intelligemus, lib. i. ita scribente: Λαβὸν γεγραμμετέων τρέτων ἢ τῶν ἰσθ' ἰαε φίλῶτας εἰς λεψλότῆτα ἠοικυμένον, ἐπαλλήλω τε ἀνακλάσθ' ἀμφοτέροθεν ἄπαιτυμένον. Sic igitur vocabantur tenuis ex phityra libelli, bis, ter, quin-

262 HADRIANI TURNERI
quingues vringue in se plicati.* Advers. lib. xxviii.
cap. xxxii.

Ad Lemmata xii. xiii. xiv. xv. & xlix.
Quibus Talleborei, Tesseræ, Turricula, Tabula luforia
& Calculi describuntur, lege Advers. lib. i. cap. xv. lib.
vi. cap. iiii. & x. Item lib. ix. cap. xxiii. & lib.
xxvii. cap. iiii.

Lemmate xxii.

Tenia ne madidi violent bombycina crines.
Legendum est,

Tenia ne madidos violet bombycina crines,
non ut evulgatum est perperam improboque sensu.

Lemmate xxiv.

Caustica Teutonicos accendit spuma capillor.
Id est, rutilat & ruffat. Sapore enim ad ruffandos cri-
nos utebantur. Rutilus autem color igneus & ardens vi-
detur esse.

Lemmate xxv.

Accipe Mattiacas (quod tibi calvat) pilas.
Mattiacas pilas interpretor saponis quoddam vile genus.
Sapo Gallorum erat inventum, & Gallicus probabatur.
Idcirco Trallianus scribit, $\eta, \gamma \alpha \lambda \lambda \iota \mu \delta$ $\text{C} \alpha \mu \tau \omega \nu \omega \varsigma$ $\alpha \nu \alpha \rho \iota \theta \rho \alpha \varsigma$
& $\pi \delta$ $\chi \rho \iota \sigma$. Apud Germanos maximo in usu erat, ut
Plinius lib. xxviii. cap. xii. scribit, cum eo etiam
viri crines rutilarent

Lemmate xlv. Harpastum.

Hæc rapit Antæi velox in pulvere draucus,

Grandia qui vano colla labore facit.

De Phaninde, id est de Harpasto, hoc scribitur. Quidam
credunt non tam draucum Antæi dici debere, quam po-
sita distinctiunculâ ad Antæi, id ad colla referendum
esse, quale illud Iuvenalis est Sat. iiii.

—cervicibus æquat

Herculis Antæum procul à tellure tenentis.
Sed hic Epigrammatum obscenâ licentiâ dici draucus
Antæi, velut eius subalter hominis, qui cum molli
sit, fortis videri velit. &c. * Advers. lib. ix.
cap. xxiii.

Lemmate

Lemmate LXXI. Copta Rhodia.

Hoc genus panificij fuisse videtur, cui quedam que tunderentur, ut ipsum vocabulum conficitur, misceretur, ut nuclei pine, amygdala: sed durissima adferebatur Rhodo, ut e Martialis ioco intelligimus, Copte meminerunt Medici, ut Trallianus. *Alexander lib. vii. cap. 11, & xiv. Iserius lib. x. cap. xiv* Et Orbasius *20 & 21* purgans facit e similia, nuclei pinei, dacrydio, pipere, melle despumato: & alterum, e similia, scammonia, nuclei pinei, pipere, melle. * *Advers. lib. x. cap. x.*

Lemmate XCII. Calices.

E veteribus libris scribi debet Calices audaces, & ita Domitius legit, nunc Calices sine Audaces nomine excutitur. * *Advers. lib. xxx. cap. xxvi.*

Lemmate XCIV. Calices Varinij.

— Sed nasus longior ille fuit.
Puto dictum in hunc sensum. Cum haberet nasos aliquot colix, unum aliquem ex his curvatum imminutumque fuisse Iuvenalis *Sat. v.*

Tu Beneventani Sutoris nomen habentem

Siccabis calicem, nasorum quattuor...

* *Advers. lib. ix. cap. xxiv.*

Lemmate XCIX. Boletaria.

Boletarium vasis nomen, quod & alijs obsonijs quibus boletus serviebat. Hinc apud Trebellium in vita Claudij: Boletare halieuticum. In Apicio etiam boletare legitur, ut *lib. 11.* Et exinantes in boletari. * *Advers. lib. xv. cap. xx.*

Lemmate CI. Colum nivarium, & CII. Saccus nide
Vide *Advers. lib. xi. cap. ult.* (varius.)

Lemmate CXII. Puella Cumana.

Vide *Advers. lib. xvii. cap. v.*

Lemmate CXIII. Calices vitrei.

Mercem hanc ex Aegypto solitam afforri, ostendit Martialis. * Vide *Advers. lib. x. cap. xxiii.*

Lemmate CXX. Annuli.

Ante frequens, sed nunc rarus nos donat amicus:

Felix, cui comes est non alienus eques!

Ante dicit solitos esse divites multum censum equestrem supplere, annulosque aurco, dave, qui Equitum erant gestamina. quod atate sua rarum queritur.

264 HADRIANI TURNEBI
ritus: veruntamen felicem dicit, qui comitē habet equitē
non alienum, sed suum, id est, quem ipse suā liberalitate
equestris censu donato equitem fecerit. * Advers. lib.
IX. cap. XXI III.

Lemmate CXXXV I. Gausapa villosa,
vel mantile.

Nobilius villosa tegant tibi lintea citrum.

Orbibus in nostris circulus esse potest.

Mantilibus, inquit, tibi villosis & gausapā opus est, ut
nobilis tua citrea mensa vindicetur ab inquinamento
macula: mea vilis mensa, que maculam non reformidat,
& in quā potest esse circulus rotundaque labes, quam re-
positoria & parapsides sepe faciunt, nihil indiget vindice
mantili. * Ibidem.

Lemmate CXXXV II. Udones Cilicij.

In titulo De auro & argento leg. L. argum. §. alia cau-
sa est. ff. De auro et argento leg. Ulpianus I. C. Alia cau-
sa est udonum, quia usum calceamentorum præ-
stant. Puto calceamenta esse ex hircinis pilis texta. * Vi-
Advers. de lib. I. cap. XII I.

Lemmate CLIX. Tomentum circense.

Tomentum concisa palus &c. Intelligit arundinis
paniculas, quas pauperes pro tomento culcitrarum em-
bant. Circense autem tomentum hoc vocabatur, quod for-
tasse initio Circensibus spectaculis sibi subfervere solerēt.
Strabo de hoc tomento lib. V. * Advers. lib. IX. cap.
XXI III.

Lemmate CLXI. Tintinnabulum.

Redde pulam. sonat æs thermarum. &c.

* Vide Advers. lib. V. I. cap. I III.

Lemmate CLXI. Pleetra.

Fervida ne trito tibi pollice pusula surgat.

Cum pusula in elitionibus publicatur, novo deformatur
elegant Poëta Lege Advers. lib. IX. cap. XXIII. & lib.
XXIII. cap. II. Et supra ad Epigr. LXXXV I.
lib. VII.

Lemmate CLXXXV. Thais Menandri.

Nec Glycere, verē Thais amica fuit.

Sic interpretor. Glycere erat Menandri Poëta amica,
quod ex Glycera Græcis ad eum epistolis, que hodieque
exstant, cognoscimus. Thais tamen ab eo sic in Comædijs
intro-

introducenda frequenter & celebris reddita est, ut ipsa videatur, non Glyceri amica Memandri fuisse. * Advers. lib. IX. cap. XXIIII.

Lemmate CXCIII. Canis vertagus.

Non sibi, sed domino venatur vertagus acer,
Illisum leporem qui tibi dente feret.

Quis, obsecro vos, iste vertagus est, et unde sic dictus? Scimus à nationibus et locis nomina canibus interdum imponi: sed de Vertagus populis, aut huius nominis loco silentium est in literis. Mihi quidem Verttrahus legendum prope videtur, veluti Ferrtrahus, à fera scilicet trahenda ad dominum: Scriptumque in Martiale Verttragus. & in vicem elementi h transisse crediderim; ut in tragula, quam à trahedo nomen habere Grammatici affirmant: sed et tragula retu genus ex eo nomen habet, quod trahitur. * Advers. lib. XV. cap. I.

Lemmate CCV. Notarius.

Notarium descripsit Ausonius Epigr. CL. cum dixit,
Puer notarum præpetum.

Et Basilius in Epist. * Advers. lib. XV. cap. XXI.

Lemmate CCXI. Parma.

Hæc quæ sæpè solet vinci, quæ vincere rarò:

Parmularij quòd breve sicutum haberent nec satum telum essent, in amphitheatri commissionibus persæpè vincebantur, raro vincebant. * Advers. lib. IX. cap. XXIII.

Lemmate CCXII. Pueri comædi.

Sententiâ huius distichi lege ibidem; ut & distichi CCIIX.

Non satis est ars sola coco, &c.

Lemmate CCXVII.

Cor bubulum reperio in veteribus libris, non Corculum, ut in Aldino (anni M. D. I. nam in exemplari an. M. D. XV. excuso, legitur Cor bubulum) * Ibidem.

Lemmate CCXIX.

Craticula cum veru] In iisdem Craticula absque veru; cum tamen excusum passum est. * Ibidem.

Lemmate CCXXI.

Ientacula] Libri veteres, Adipata, quibus fortasse, ut unctis & gascatis cibus utebantur olim in ientaculo. Nescio quid huius generis etiam legisse Domonius videtur, * Ibidem.

H Actenus clarissima Galliarum lumina Martiali illustrando operã sanè luculentam suis commentariolis navarunt. quæ nos, uti par est, non indiligenter excerpimus, & sublegimus; varietque sparsa, ita decorè (ut arbitramur) coniunximus, ac in ordinè redegimus cõcinnavimusq;. Plura volentibus, ex Philologis huius superiorisque ævi haurire, haud admodum magnus labor est. Nobis heic subsistere visum fuit: & sanè in gratiã quorundã pergentibus, modulus libelli manum iniecit. Vnius tamè Itali, hominis eruditissimi & maximi, ac, ut mihi quidem videtur ex reliquijs aurei seculi, Angeli inquam Politiani, observationes aliquot in nostrum Poëtam omittere, piaculum ac extremũ propemodum scelus esse duximus. Atque hæc quidem præ reliquis, ex eius aureolo Miscellaneorum libello excerpere libuit; quoniam elegantissima sunt, & plena nimirum bonæ frugis. Præterea, iuxta Græcorum proverbium, ἕτε πάντοι, ἕτε πάντοτε, ἕτε πάντων: nec omnia, nec passim, nec ab omnibus.

ANGELI
 POLITIANI
 NOTÆ
 AD
 MARTIALIS
 quædam loca.

Miscellaneorum CAP. LI.

Cur in Ephesiæ Dianæ templo molles
 appellati honores à Martiale.

[*Lib. De Spectaculis, Epigr. 1.*]

Cur molles dixerit honores in Trivia tēplo Mar-
 tialis, hoc est in Diana Ephesiæ, etiam hæc
 afferi possunt, scita (nisi fallor) & arguta sa-
 tis, sed quæ tamen Interpretes omiserunt. Ac primò
 quidem de *multimammis* possumus dicere, ut existima-
 re. Nam ut divus Hieronymus in epistola Pauli ad
 Ephesios scribit, *Erat Ephesi templum Diana, et eius-
 dem in ipso multimammia*, id est multarum mamma-
 rum, effigies; quæ cultores eius decepti, putabant
 eam omnium viventium nutricem. Possumus item
 ad pompam referre, de quâ Xenophon Ephesius in
 primo Ephesiacorum libro scribit ad hanc senten-
 tiam: *Agebatur autem, inquit, solumne iis locis Diana
 festum, ab urbe ad templum, quæ sunt stadia omnino sep-
 tem. Celebrare pompam virgines omnes indigenas oportebat
 splendide imprimis ornatas: prætereaque ephēbos,
 Abrocomi æquales, qui tum annum circiter decimum sep-
 timum agebat, et cum ephēbis aderat, velutque primas
 in eâ pompâ ferebat. Magna autē vis hominis spectaculo
 intererat, vel popularum, vel hospitum. Siquidē mos ha-
 bebatur, uti in eâ celebritate, & sponsi virginibus, et ephē*

*bi uxores invenirentur. Procedebat ergo ordinatim pompa; primo scilicet sacra, faces, canistra, et suffraganea, tum autem equi, canesque, & venatoria arma, nonnullorum quoque bellica, sed pleraque tamen pacalia. Feminarum sequeque velut ad amatoris oculos composuerat, virginumque ordinem ducebat. Antia. Paulo post subdit: *Ornatus pompa solutus omnis. Sic utique Xenophon scribit, non quidem Atheniensis ille, sed alter eo non infuavior Ephesius. Non absurdum est autem, propter Dianæ quoque sacerdotem molles honores audire; de quo etiam nonnihil Domitius ex Strabone. Ceterum Heracliti Ephesii summi philosophi, scilicet illius, qui ex obscuritate librorum Scotinos, hoc est Tenebricosus, appellabatur, quique omnibus humanis actibus illacrymabat, illius inquam Heracliti ad Hermodorum exstat epistola, quæ sic ferme in Ephesios cavillatur. Quanto Ephesius meliores lupi, atque leones. Non se invicem mancipant, nec aquila aquilam emittit, nec leoni leo ministrat pocula. Sed neque canem canis exsecrat, ut vos Deæ sacerdotem exsecutis Megalyxum, metu ne virgini vir consecratur, et quo pacto impij adversus naturam, pijs sitis adversus simulacrum. Principio enim id agitis, ut Divis primus imprecetur sacerdos amissâ virilitate. Quin Deam quoque impudicitia velut insimulatus, metuentes ne illi ministratur à viro.**

Miscellaneorum CAP. LII.

Quid sit cornibus ara frequens apud Martialem.

IN eodem Epigrammate locus est hic alter, nequam à Domitio, neve ab alijs (quantum videam) cognitus:

Disimuletque Deum cornibus ara frequens.

Quod enim Domitius Hammonis templum in Libya accipit, nullo pacto procedit. Nam cum hic magnificentissima orbis terrarum ædificia memorentur, quæque inter miracula referentur, ut ex eorum comparatione, amphitheatri præconium cre-

scat,

fecat, ridiculum profecto fuerit de templo hinc Hammonis audire, pauperrimo scilicet, ut Lucanus ait his versibus:

*Ventum erat ad templum Libyci quod gentibus unum
Inculsi Garamantes habent. stat corniger illic
Iuppiter, ut memorant, sed non aut fulmina vibrans,
Aut similis nostro, sed tortis cornibus Hammon.
Non illic Libyca posuerunt ditia gentes
Templa, nec Eou splendent donaria gemmis,
Quamvis Ethiopum populus, Arabumq; beatis
Gentibus, atq; Indis unus sit Iuppiter Hammon.
Pauper adhuc Deus est, nullis violata per auras
Divitiis delubra tenens, morumque priorum
Numen, Romano templum defendis ab auro.*

Neque autem aut ex Plinii, aut ex Maronis dictis colliges, templum Hammonis apud Nasamonas infigne vel ædificiis, vel opibus fuisse, si verba ipsa diligenter utriusque pensitabis. Et quidem mentior, nisi ara potius Apollinis in Delo accipiēda, quod *Ceratinō homon* dicunt, inter septem orbis spectacula, sicuti Plutarchus ait, celebrata, *qua tantum ex dextris cornibus sine glutino illo, aut vinculo coagmentata, compactaque sit.* Hoc autem Plutarchus in eo scribit opusculo, quo tractat, utra prudentiora sint, aqui-gena, an terrigena animalia. Deque arā eadem sic Ovidius in epistolā Cydippes ad Acontium meminit hoc versiculo:

Miror & innumeris fructam de cornibus aram.

Plutarchus etiam in Theseo de arā in Delo scribit, *non quidem ex dextris sed ex sinistris tantum cornibus compacta*, quem *νεφέτωνα λαμόν* appellat, nisi mendum sit exemplarium. Laërtius quoque Diogenes Ceratinæ aræ, hoc est, è cornibus factæ, mentionem nonnullam facit in Pythagoræ vitâ. Quin & Callimachus poëta in Apollinis hymno, quadrimū adhuc Apollinem scribit ex cornibus Cynthiadum capreatum quas soror Diana in venatu occiderat, aram compegisse, fundamentaque item & parietem è solis struxisse cornibus. Ipsius autem sunt hæc verba:

Τετραέτης: τὰ πρῶτα δευτέρια φείδος ἐπιξε
Καλὴ ἐν ὀτυρίῃ, περιηγῆος ἐνδοθι λίμνης:

Ἄρπυιαι ἀγροῦσά τε κάρηατα (κωμῆδες ἀγρῶν
Κωιδιάδων φορέσκον, ἰδ' ἐπ' ἄκα βωμῶν Ἀπόλλων
Δείμα το μὲ κερύσιαν ἰδέθλια, πῆξεν ὁ βωμῶν
Ἐκ κερύσιων, κερύσιος ἢ πέριξ ὑπεβάλλετο τοίχῃς.

Quadrismus prima fundamenta Phabus iecit

Pulchra in Ortygiâ orbiculari in lacu.

Diana venata cornua assidue caprarum

Cynthiadum tulit, ipse vero cōnexuit aram Apollo,

Ex ruxit quidem cornibus fundamenta, compe-
gid autem aram

Ex cornibus, corneos verò circumduxit parietes.

Ob id ergo, inquit Martialis, *disimulet Deum*, quasi non iam Dei esse id opus videri queat, quo alterū longè præstantius, hoc est amphitheatrum, mortali manu factum. Saneque per totum epigramma signatis vsus est verbis argutissimus poëta, qui Memphis silere iuber, quia barbara; nec iactari vult Babylona labore assiduo, quoniam ipsa quoque iactatio intellectum laboris habeat. Et negat laudandos ob id honores *Trivie*, quia *mollis*: neque enim mollibus præconia debentur. Negat etiam quæ aëre pendeant Mausolea, supra aera ipsum hoc est, ad astra vsq; ferri oportere. ut sit hoc epigramma tenihil vsiq; pensitatus.

Miscellaneorum CAP. LVI.

Cur gemino cornu Martialis dixerit: &
ibi de Rhinocerate, deque tauris
Æthiopicis.

[*Lib. De Spectaculis, Epigr. XXI I.*]

Martialis epigramma est in Spectaculis, de Rhinocerate, cuius extremi versus hi sunt:

Namq; gravè cornu gemino sic extulit vsus,
læt ac ut impositas taurus in astra pilas.

Domitius ita enarra. *Gemino*, inquit, *cornu*; *forti*, &
vehementi. Vergilius; *Gemina dent alia dorso. Vel quoniam*

Rhi-

Rhinoceros habet duo cornua, ut apud Pausaniam solum legi, quorum alterum insigni magnitudine ex naribus exstat, alterum supernè erumpit, exiguum, sed validissimum. Fatetur sanè Domitius apud vnum se Pausaniam legisse, Rhinocerotem duo habere cornua. Quid autem Plinium, quid Solinum, quid alios credimus vnum Rhinoceroti cornu tribuenteis duntaxat? an videlicet ignorasse omnes, quod solus animadverterit Pausanias? Quid porro Septimio Florenti Tertulliano respondebimus, Christianorum omnium, quorum quidem Latine opera existent, ut antiquissimo, sic ausim dicere in omni penè literatura diligentissimo, qui libro adversus Praxeam tertio, verba illa enarrans de veteri Instrumento, *Tauri decor eius. Cornua unicornis, cornua eius, in eis nationes ventilabit ad summum usque terre. Non vtrique, inquit, Rhinoceros destinabatur unicornis, nec Minotaurus bicornis, & quæ sequuntur.* Ceterum de eo Pausanias in Bœoticis meminit: neque autem omnino Rhinocerotas duo habere cornua, nam hoc manifesto refelli poterat, sed tauros dicit esse in Æthiopia, qui Rhinocerotes vocètur. ἐν ἄπριον ἐπὶ ἀκρὰ τῆς γῆς (sic enim illius verba sunt) ἐν ἐκείνῃ κέρει κ, ἄλλο ἰπὲρ αὐτὸ ἐ μέγα, ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἐδ' ἀρχὴν κέρει ἐστῆν. Queniam, inquit, illis in summâ nare singulis unicorū cornu, in aliud supra non magnū, verum in capite, ne initio quidē cornua. Nō igitur Pausanias aut insigni magnitudine alterum cornu, aut alterum ait esse validissimum: quod ob id cōminiscetur fortasse Domitius, ut his facilius visus extolleretur. Neque autem de Rhinocerote ipso sentit Pausanias, sed (ut diximus) de Æthiopicotauro, qui similitudine quapiam & ipse Rhinoceros à quibusdam vocabatur. Quare nos ita putamus exponendum Martialem, ut visum videlicet à Rhinocerote cornu illo vnico elatum, electatumque sentiat, gravem gemino cornu, hoc est gravē tauro futurum, cui sunt cornua gemina: ut cornu sit dativi nō ablativi casus. Nā cum tauri pilas cornibus ad astra eventilēt, extollere usū tamen nō poterant gravē gemino cornu, proptereaque eum mirabilius quilibet vno cornu Rhinoceros extulit.

Miscellaneorum CAP. XXII.

Cuiusmodi sint versiculi, in quibus
(ut ait Martialis) *Echo* *Gracula* recantet.

[*Lib. II. Epigr. LXXXVI.*]

Martialis in Secundo Epigrammatum, de supinis quibusdam supervacuisque carminibus agens, in quibus multus labor, minima laus faciendis, hoc quoque inter cetera scribit:

Nusquam Gracula quod recantat Echo.

Domitius autem *Graculam* accipit *Echo*, vocē *Graculam* insertam: quasi se neget Martialis *Græcis* vsipiā verbis uti in suis Epigrammatis. quod contra reprehenditur. Aut nos igitur coniectura fallit, aut innuntur versiculi quidam, sic facti, ut in extremis responsitationes ex personā ponantur *Echus*, sententiam explentes, & morem tuentes illius vltima regerendi. Quales etiam vernaculos ipsi quosdam fecimus, qui nunc à musicis celebrantur, Henrici modulaminibus commendati, quosque etiam abhinc annos ferme decem Petro Contareno Veneto patrio, non inelegantis ingenii viro, mirè tum desideranti, nonnullisque aliis literarum studiosis dedimus. Sed & existant *Græci* quoque *Gaurada* cuiusdam antiqui poetæ; quos & apponam:

Α' γὰρ φίλα μοι συγκαταίνεσσι τι.	τίς.
Ε' εἶκοσι φιλίας, ἀδ' ἐμ' ἔφιλεϊ.	φίλει.
Πεῦρα δ' ὁ καμῶν καμῶν ἔφέρει.	φέρει.
Τὸ πίνω ἀυτὰ λέξον ἕως εἶσο.	εἶσο.
Καί πινε ἀυτὰ, κομμάτων τὸ δέσ.	τὸ δέσ.
Α' γὰρ τίλοιπὸν; ἢ πῶδε τυχέη;	τυχέη.
<i>Echo chara mihi assona aliquid.</i>	quid?
<i>Amo puellam, illa verò me non amat.</i>	amat.
<i>Faciendū verò tempus occasionem non patitur.</i>	patitur.
<i>Tu igitur ipsi dic quòd amo.</i>	amo.
<i>Et fidem ipsi pecuniarum tu da.</i>	tu da.
<i>Echo, quid reliquum? an voto potiri?</i>	potiri?

Ex Mis-

Ex Miscellaneorum CAP. XXXVIII.

De Laconico locus apud Martia-
talem expositus.

[Lib. VI, Epigr. XLII.]

Dion Historiarum lib. LIII, *Laconicum* in *Vibe vaporarium*, aut *sudatorium* (sic enim interpretari videmur posse, quod est apud eum *πυρα-
κίπιον* ab Agrippâ ædificatum tradit. Dein *Laconi-
cum* dicit appellatum, quoniam Lacedæmonii per ea
tempora nudi unctique præ cunctis exercebantur.
Laconicum istud & Martialis innuit, ita inquitas:

*Ritus si placeant tibi Laconum,
Contentus pores arido vapore,
Crudâ Virgine, Martiaque mergi.*

Sed & Columella in libro de Agriculturâ sic: *Atton-
itique miramur gestus effeminatorum, quod à naturâ
sexu, viris denegatur, muliebri motu consentiantur, deci-
pianque oculos spectantium. Mox deinde: Ut apti ve-
niamus ad ganeas, cotidianam cruditatem Laconicis ex-
cequimus, & exusto sudore sitim querimus. Seneca et-
iam lib. Epist. VII, ad Lucilium, nihil aliud profus
quàm Laconica insinuat, ita narrans: *Quid mihi cum
istis calensibus stagnis, quid cum sudatorijs, in qua siccus
vapor corpora exhausturus includitur, ut omnis sudor per
laborem exeat? Fuisse in orbem constructa Laconica,
ex lib. V. Architecturæ apud Vitruvium patet in his
verbis: Laconico sudationes que sunt coniungenda tepi-
dario, æquè quàm lata fuerint, tantam altitudinem ha-
beant ad imam curvaturam hemisphærij, mediumque
lumen in hemisphærio relinquatur, ex eoque clypeum æ-
neum catenis pendeat, per cuius reductiones & dimissio-
nes persicietur sudationis temperatura. Ipsamque ad cir-
cinum fieri oportere videtur, ut equaliter à medio flam-
mæ vaporumque vis per curvaturæ rotundationes perva-
getur. Hinc Lacedæmonium orbem apud Iuvenalem
Laconicum ipsum acceperim, hoc versu Sat. XI.**

Qui Laccelemeniumpitysmate luricat orbem.

*Ad quem Iuvenalis locum, vide hoc ipsum Caput Miscell. & adhibe Epist. v. l. lib. x. i.

Miscellaneorum CAP. XXIII.

Legendum apud Martialem cum compare mulo, quod plerique cum compare gibbo; Simul explicata ratio in eo, sensusque verior.

[Lib. vi. Epigr. LXXVII.]

Martialis Epigrammatō Sexto:
Non aliter monstratur Atlas cū cōpare gibbo.
 Sic enim & vulgo legūt omnes, & pro rectissimo exponunt, quicūque sunt in cultu literarum celebriores. Nos contrā in codicibus plerisque veteribus, minusque vacillantis autoritatis & fidei, sic invenimus:

Non aliter monstratur Atlas cum compare mulo.

Mulo, inquam, non *gibbo*. Neve furdus (quod aiunt) agatur testimoniis, in hac ipsā gentis Medicæ bibliothecā publicā codex habetur vetustissimus, Langobardis literis, quem & Domitius olim Florētie pellegit. Sed & Verona mihi pagellas quāspiam antiquissimi itē voluminis Bernardinus quidam, adulescens, ut tum visus est, haud illiberalis, Domitii propinquus, commodavit, quum quidem unā esset mecum Baccius Vgolinus, absolutissimi vir ingenii, candidissimi que. Neque nō Romæ quoque volumen item Martialis, Langobardis characteribus, ostendit, legendumque nobis indulgit Bernardinus Valla, vir & carminum studio, & iuris scientiā, & generis nobilitate, atque opibus, prætereaque humanitate quāpiam non vulgari celebrandus. Quin Florentiæ quæque præter hoc, alium codicem primæ nobilitatis civis Pandulfus nobis Oricellarius semiveterem dedit utendum. In quævis utique singulis hanc, quam dicimus, scripturam reperies.

Neque

Neque autem distitear, etiam illam superiorem in vno alteroque non planè novo exemplari vidisse me: sicuti in eo quod Romæ in Palatinâ Bibliothecâ, mediæ antiquitatis, & item in altero tum quidem quum legebamus Francisci Saxetti Florentini negotiatoris, nunc autem Taddeæi Vgoleti Parmensis, humani doctique viri, qui regi Pannonum Matthiæ, regii prorsus animi Principi, libros ornamentaque alia Florentiæ, nobis ista pròdentibus, procurabat. Nam in eo, quem mihi nuper doctus utraque lingua vir Bernardus Michelotius, ab nescio quo sibi Perusino commodatum, dedit inspicendum, gibbo scriptum corruptius adnotavi. Quare quum superiorem illam veluti constantem solidamque reperiamus in melioribus scripturam, querendum videretur, quid sibi Atlas postulet cum compare mulo, quâve causa, perinde rideatur, vti Maurus elephâto vehens. Porro Atlantem de Iuvenalis verbis, nanum quendam pumilumve fuisse temporibus illis haud ignoratum, colligimus. Sic enim inquit:

— *Nanum cuiusdam Atlanta vocamus.*

Vt ex contrario per deridiculum sit Atlas appellatus, qui foret pumilâ staturâ, sicuti

— *Cambius pigris, scabieque vetustâ*

Turpibus, et sic ea lambentibus cra lucerna &

Nomen erit tigris, pardus, leo si quid adhuc est

Quod fremat in terris violentius. —

Sed & non pumili, vel mule, tum in pretio sunt, inque delictis habitæ. De quæ in Distichis (Aphororum c. c. v. sub Lemmate *Mulo pulla.*) idem Martialis:

His tibi de mulis non est moruenda ruinas:

Altus in terrâ pene sceleris solus.

Siquando igitur nanus hic Atlas, mulo confimilitè nano & compare sibi utebatur, verisimile est deriditum publicitatis, sicuti etiam Maurus niger deriditum vulgo, quoties concolorem sibi elephantum intènerat. Unde inquit idem in Primo: (Epigr. CIV.)

Et molles dare iussa quod eboreas:

Nigro bilua nil negat magistro.

Convenit autem proposito, argumentoque Poëtae, in eum, qui iuvenis, & validus, & pauper, lectica identidem tamen à sex, & ipsis iuvenibus validis pauperibusque egestabatur. Atque ut illi superiores, nihilo ipse fecius cunctis deridendi sui dabat occasionem.

Ex Miscellaneorum CAP. XXX.

Cucuma apud Martialem, vocabulum inventu rarum, nec tamen singularium.

(*Lib. x. Epigr. LXXIX.*)

Vocabula quæpiam sunt ita rara inventu, ut si iterum in ea incidamus, ob id fecisse operæ pretium videamur, quoniam singularia credebantur; sicuti est *cucuma* apud Martialem in hoc hemistichio,

————— *Cucumam fecit Oracilius.*

Nam sic in Satyrico legimus Petronii Arbitri: *Tum illa carnis etiam paululum delibat, & dum coequalo natalium suorum sinciput in carnarium fureâ reponit, fracta est putris sella, qua statura altitudinem adiecerat, anumque pendere suo deiecitam super focum mittit. Frangitur ergo cervix cucumæ, ignemque convalescentem restinguit, atque totam faciem excitata cinere persudit.* Ex eoque inclinatum diminutivum *cucumion* invenio apud Arrianum in libris de Epiëteto, quo maximè capite *πρὸς κωνισμῶν*, hoc est, de Cynica professione, loquitur; atque adeo verba Arriani ponam, *Δεῖ αὐτὸν κωνέμιον ἔχειν ὅπως Σερμῶν ποιήσῃ τῶν παιδῶν τὴν αὐτὸν λυσιῶν*; *Habere, inquit, eum cucumion oportet, ubi calsetet puerumque ipsum lavet.* *Cucumion* dixit Græca consuetudine, quod nos *cucumularum* non inconcinne,

Miscellaneorum CAP. VI.De intellectu Catulliani passeris apud
Martialem.[*Lib. xi. Epigr. vi.*]

Passer ille Catullianus, allegoricus (ut arbitror) obsceniorum quempiam celat intellectum, quæ salvâ verecundiâ nequimus enuntiare. Quod ut credam, Martialis Epigrammate illo persuadet; cuius hi sunt extremi versiculi:

*Da mi basia, sed Catulliana.**Quæ si tot fuerint quot ille dixit,**Donabo tibi passerem Catulli.*

Nimis enim foret inlubidus Poëta (quod nefas credere) si Catulli passerem denique, ac nō aliud quippiam, quod suspicor, magis donaturum se puero post oscula diceret. Hoc quid sit, equidem pro styli pudore, suæ cuiusque coniecturæ, de passeris nativâ falacitate, relinquo.

Miscellaneorum CAP. XCV.

Quanta in muribus falacitas: atque
inibi locus apud Martialem corre-
ctus, & enarratus.

[*Lib. xi. Epigr. xxx.*]

IN Vno etimo Epigrammate, vulgatis quidem codicibus, ita est apud Martialem:

Nam cum me vitas cum me tua lumina dicis.

Sed enim verusti simi, qui sic habent:

Nam cum me murem, tu cum mea lumina dicis.

Quod tamen à nullo est hactenus anima lversum, aut emendatum. Quæri verò potest, quo intellectu puella blandiens amatori, *murem* eum vocet? an eodem quo etiam *passerculum* solet? quia mures quoque

que perhibeatur salacissimi: sicuti scriptum invenio libro *Æliani* duodecimo de Animalium proprietate, verbis ad hanc sententiam: *Ferunt autem mures, inquit, salacissimos esse, testemque adducunt Cratrum scilicet in Fugitivis: Age nunc tibi de sereno adversus molliem muris fulgurabo Xenephontis. Sed enim fœminam quoque murem narrant ad Veneria esse prærabiliã. Rursumque apud Epicratem in Choro (Fabula enim hæc Epicrati est:)* Postremo subiit me detestabilis lana, deiciens per puellam, per Dianam, per Persephattam, esse vitulã, esse virginẽ, esse puellam indomitam, at illa cavus erat murinus. Superiectione eã salacissimã dicere voluit, eum cavum prorsus murinum vocitavit. Et *Philemon: Mus albus, cũ quĩ eã: sed pudet fari. Clamavit adeo statim detestanda lana, ut sepe latere non est.* Hactenus *Ælianus*, autoritatibus etiam magni nominis *Comicorum* succenturiatus.

Miscellaneorum CAP. XV.

De luxu Sybaritarum, deque Sybariticis libellis apud Martialem.

(Lib. xii. Epigr. xcv.)

*Miscei perhucissimos libellos,
Qui certant Sybariticis libellis, &c.*

Ovidius in Epistola ad Augustum libro Tristium i i, sic inquit:

Nec qui composuit nuper Sybaritida, fugit.

Queritur inter literarum studiosos, qui nam sit is qui *Sybaritida* composuerit: quodve ipsius operis fuerit argumentum. Nos utrumque apud *Lucianum* deprehendisse videmur, in Oratione quæ est ad in-eruditum, qui multos emitaret libros. In ea scriptum est ad hanc ferè sententiã: *Dic mihi hoc quoq;, inquit, si Bassus ille sophista vester, aut tibicen Battalus, aut cinedus Hemitheon Sybaritida, qui vobis mirificas conscripsit leges, quo pacto insanire oporteat, & velle, & pati, & facere illa: si horum quispiam nunc leonũ pelle cir-*

*mandatus clavumque tenens incedat, qui? eum ne putes
Herculem spectantibus visum iri? Sed & Philo He-
bræus in vita ipsa Molis, Comœdias, inquit, & Syba-
riticas nequitias componentes. Martialis quoque in libro
Duodecimo Epigrammatum de Sybariticis libellis ita:*

Mussenti patricios libellos

Qui certant Sybariticis libellis,

Et tinctas sale pruriente chartas,

Instanti lege Rufæ, sed puella

Sit tecum tua, ne Talasistonem

Indicas in anibus libidinosi,

Et fias sine femina maritus.

Hemithion igitur fuisse videtur, non (ut *Domitius* a-
riolarur) *Sybaris*, à quo vel *Sybaritis*, vel *libelli Sy-
baritici* obscenissimo sint argumento compositi. No-
tabiles autem sunt in primis luxu & delictis *Syba-
rita*, sic ut præcipuos omnium colerent *Iónas*, atque
Tyrthenos; quoniam alteri *Græcorum*, alteri *Barba-
rorum* luxuriosissimi. Ab his etiam *fabule Sybaritice*,
quales *femine apud Aëopum*, & proverbium dedu-
ctum *Sybarites per plateam*, contra fastosius ingre-
dientes. Atque hæc quidem de *Sybaritis*, aliæque non
dissimilia *Suidas*. *Plutarchus* autem in convivio Sep-
tem Sapientum, *mores fuisse* scribit *Sybaritis*, *mulie-
res ab usque anno prioris ad convivia vocandi, ut veste au-
roque moliri exornareque per otium sese possent*. Sed &
Maximus Tyrius in Dissertatione tertiâ De voluptate,
primos enumerat *Sybaritas* inter eos populos quos
vult *mollissimos delictissimosque*; videri neque non *Syba-
riticas* etiam saltationes commemorat. Quin idem in
Dissertatione alia, cui titulus *Quæ finis sit Philosophiæ*,
ferè in hanc sententiam: *Crotoniatae* (inquit) *oleastris*
*alant, Spartiatae armaturâ, venationes Cretenses, lu-
xum Sybarites, Ión choros*. Hinc ergo *Iuvenalis*:

Nul' un crimen abest facinusque libidinis, ex quo

Paupertas Romana peris, hinc fluxit ad Istros

Et Sybaris colles.

Astipulatur & Strabo, qui *Sybaritas*, *omni suâ felicitate*
propter delicias luxumque, septuaginta solis diebus
fuisse narrat à Crotoniatibus exturbatos. Quin di-
ctum quoque *Plutarchus* *Sybaritæ* ponit in *Pe-
lovide*,

lopide, negantis mirum facere Spartiatas, qui se in
 bellis morti obicerent, ut tantos labores victumque
 illum, quo utebantur, effugerent. Aristoteles autem
 Moralium Eudemiorum primo, Sinynderiden quo-
 que Sybaritam, comparat Sardanapalo, inter voluptua-
 rios nominavit. Illud urbanum sanè, quod Africa-
 nus tradit in Cestis, sic enim Gracè liber ipsius Dere
 militari inscribitur. Etenim Sybaritas eo deliciarum
 venisse narrat, ut equos in convivia introducerent, ita
 institutos ut audito tibia cantu statim se tollerent arri-
 stos, & pedibus ipsis prioribus vice manuum gestus quos-
 dam chironomia motusque ederent ad numerum saltu-
 carios. At enim tibicen inquit, ibi quispiam contumeliè
 affectus transfugit ad Crotoniatas hostes, paulo antè su-
 peratos à Sybaritis, & quod è Republ. foret illorum, pol-
 licetur (si fidem modò habeant) suà operà Sybaritarum
 cunctorum equites in ipsorum venturos potestatem. Credi-
 ta res, & belli dux creatus à Crotoniatis tibicen, con-
 vocat omnes, quotquot eiusdem forent in urbe artificij,
 modulamentumque is indicat: atque ut visum tempus,
 procedere in hostem iubet. Sed enim Sybarita fàstu pra-
 turgiti, quòd equitatu superabant, eunt contra, pralium-
 que conferunt. Hic autem, antè repenti dat: signo, tibi-
 ces univesi conspirant. Ecce tibi igitur, confestim modu-
 lamine agnito, cantuque illo vernaculo, tollunt eriguntque
 semet in pedes equi Sybarita, sessoribus ex usibus, & quod
 tripudium domi didicerant, etiam in acie exhibent. Ita
 capti omnes equites, sed humi iacentes, omnes equi, sed
 tripud a representantes. Tantum de Sybaritis Afri-
 canus.

Hæc Angelus Politianus
 circa An. M cccc xc.

